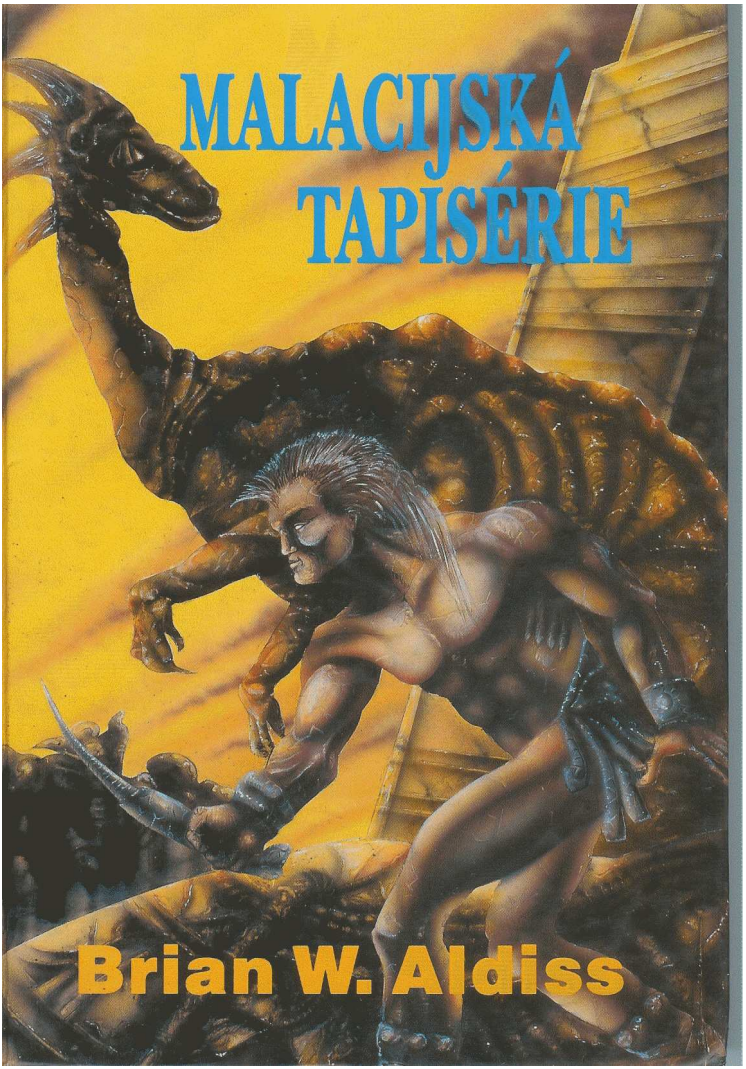

MALACIJSKÁ
TAPISÉRIE
Brian W. Aldiss

MALACIJSKÁ TAPISERIE

Pro Margaret

Čas pod prizmaty
úsvit a plující oblaka pylu zvěstující změny.

Ty jsi to náhlé světlo
v mé pochmurné existenci
slabé, ale vytrvalé.

Jak snadno zpíváš o starých bozích
ve dnech kdy jsi mlád,
kdy důvěra i láska se spolu ještě snáší;
já však vím, že za těmi bohy bohové jiní jsou,
bohové, o kterých je lépe nezpívat.

K. G. St. Chentero
(XVI tis.)

MALACIJSKÁ TAPISÉRIE

Brian W. Aldiss

Název originálu: THE MALACIA TAPESTRY

Ilustrace na obálce: **Juraj Maxon**

Grafická úprava obálky: **Petr Bauer**

Překlad: **David Hájek**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright @1976 by Southmoor Serendipity
All Rights Reserved
Copyright @1993 for the Czech translation by D. Hájek
Copyright @1993 for Cover by J. .Maxon

Copyright @1993 for the Czech edition by **Laser**
ISBN 80-85601-54-0

KNIHA PRVNÍ

Šarlatáni v městském parku

Mým vysokým oknem putoval do místnosti kouř a zčásti pohlcoval světlo.

K obvyklým vůním čtvrti Stary Most bylo něco přidáno. Mezi vůní čerstvě nařezaného dřeva, koření, vaření, stoky a kadidla pouličního kouzelníka jménem Černý Jícen, se vznášel zápach kouře hořícího dřeva. Prodavač pilin zřejmě opět zapálil svůj náklad.

Přistoupil jsem k oknu a pohlédl ven do ulice, která byla na tuto denní dobu nezvykle přelidněná. Gongfermoři i jejich káry sice zmizeli, ale celá ulice Dřevorytců se jen zmítala v časném dopravním ruchu, jehož součástí, kromě obvyklých starousedlíků, bylo i několik nosičů, žebráků a běžných budižkničemů; ti všichni dělali, co mohli, buďto aby znemožnili, nebo naopak usnadnili pohyb šesti hřmotným orientálcům, z nichž všichni měli turbany a všichni byli doprovázeni ještěrčími chlapci, kteří nad nimi nesli nebesa - spíše symbol společenského postavení než zdroj stínu, neboť letní slunce bylo ještě příliš slabé.

Ten kouř stoupal z hromady smetí obchodníka s jasanovým dřevem, který byl zaneprázdněn pálením odpadků z ulice. Jeden řádný doušek a honem jsem hlavu schoval..

Ti orientálci pravděpodobně vystoupili z trirémy, která právě připlula. Ze svého podkroví mezi střechami jsem podél Satsumy, vzdálené jen pár uliček, mohl vidět její svinuté plachty.

Natáhl jsem si modré kotníkové boty, vyrobené z pravé kůže bažinobřicha - černý pár byl v zastavárně a s největší

pravděpodobností tam zatím zůstane. Pak jsem šel pozdravit den.

Když jsem sestupoval po vrzajícím schodišti, potkal jsem svého přítele de Lambanta, který, s hlavou skloněnou, jako by ho něco nutilo počítat jednotlivé schody, stoupal vzhůru na přátelskou návštěvu. Pozdravili jsme se.

„Už jsi jedl, Periane?“

„Hahá, jsem vzhůru již celé hodiny a nedělám nic jiného,“ odpověděl jsem, zatímco jsme společně sestupovali dolů. „Skutečná hostina u Truny, s holubím závinem, a to jen jako jedna z atrakcí. „

„Tak jedl jsi, Periane?“

„Dnes ještě ne, odmítáš-li věřit v holubí závin. A ty?“

„Na cestě sem jsem našel ještě teplý vdoleček, jen tak zahálel na pekařově podnosu.“

„V přístavu je loď. Podíváme se na ni cestou ke Kemperovi?“

„Když myslíš, že nám to něco přinese. Můj horoskop na dnešek není vůbec příznivý. Jsou v tom ženy, ale není to ještě úplně zřejmé. Saturn se ukazuje jako problematický a všechno ostatní je proti mně.“

„Jsem na tom tak mizerně, že si ani nemůžu nechat posvětit svůj amulet Černým Jícnem.“

„Jak je to nádherné, když ti peníze neznepříjemňují život.“

Šli jsme pomalu a v dobré náladě. Jeho kabátec, napadlo mne, neměl ten odstín zeleně, nad kterým by se člověk zrovna rozplýval, vypadal v něm příliš jako herec. Přesto byl Guy de Lambant obstojně hezký chlapík. Jeho oči byly černé a bystré, obočí ostře řezané a duchaplné stejně, jako dokázal být jeho jazyk. Byl robustní postavy a při chůzi se výrazně kolébal, pokud na to zrovna nezapomněl. Jako herec byl výkonný, to se musí přiznat, i když postrádal mé nadšení. Jeho charakter zahrnoval všechno, co by si člověk u přítele přál - byl zábavný,

zahálčivý, marnivý a prostopášný, ochotný k jakémukoli darebáckému kousku. Jakmile jsme byli spolu, hýřili jsme veselím, jak by nemálo vznešených dam v Malacii jistě potvrdilo.

„Kemperer by nám mohl dát něco ke snídani, i když jsme bez práce.“ „To bude záležet na jeho náladě,“ odpověděl Lambant. „A ta bude záležet na La Sigle a na tom, jak se chovala.“

Na což jsem nijak nereagoval. Co se týče Kempererovy ženy, existoval mezi námi nádech žárlivosti. Pozzi Kemperer byl významný impresário, jeden z nejlepších v Malacii. De Lambant i já jsme patřili do jeho společnosti už téměř dva roky, současný nedostatek práce pro nás nebyl ničím novým.

Na přístavní hrázi se činil hlouček mužů, většinou svlečených do půl těla a bosých, tahali za lana, opírali se do navijáků, vyzdvihovali bedny. Triréma byla právě vykládána. Několik čumilů velice potěšilo, když nám mohli oznámit, že ona loď připlula po řece Toi ze Šesti Lagun s nákladem zboží ze Západu. Optimisti si mysleli, že snad přiváží sochy, pesimisti, že to možná bude mor.

Když jsme přicházeli, celní úředníci v třírohých kloboucích právě opouštěli loď. Zřejmě pátrali po zakázaném zboží, a speciálně po čemkoli novém, co by mohlo vnést zmatek do poklidného toku života v Malacii. I když jsem nemohl než souhlasit s jejich posláním, byla to ubohá, zchátralá sbírka individuí a to i přes své klobouky a uniformy, jeden kulhal, druhý byl poloslepý a třetí, soudě podle vzhledu, chromý, slepý a ještě k tomu opilý.

Takové scény jsme s Guyem pozorovali od dětství. Lodě, které připlouvaly z Východu, poskytovaly lepší podívanou než ty ze Západu, neboť často přivážely exotická zvířata a černé otrokyně. Zrovna když jsem se odvracel, a ne že by na tom můj kručící žaludek neměl podíl, všiml jsem si postavy podivného, starého muže, který hopsal nahoru a dolů po palubě trirémy.

Jeho tělo bylo ráhny rozřezáno na jednotlivé části, avšak

po chvilce zabočil, sešel po plaňkové lávce, v podpaždí si nesl truhlici. Byl sehnutý, měl bílé vlasy a něco na jeho oblečení mi naznačovalo, že je cizincem třebaže nebyl jedním z námořníků, skutečně, byl jsem si jistý, že jsem ho již v Malacii viděl. Na sobě měl, i přesto, že byl horký den, roztrhaný kožešinový kabátek. To, co mě zaujalo, byla směsice radosti a opatrnosti na jeho zarostlé tváři. Pokusil jsem se o stejný výraz. Rázně zamířil do Stary Most a zmizel z dohledu. Město se přímo hemžilo podivnými individui.

Satsumou přijíždělo několik kočárů. Když jsme se s de Lambantem vydali dál, zachytili jsme pozdrav z jednoho z nich. Dveře kočáru se otevřely a uvnitř seděla moje sestra Katarina a sladce se usmívala na uvítanou.

Srdečně jsme se objali.

Její kočár tu byl jedním z nejomšelejších, manteganský erb se již odlupoval. Vdala se do zruinované rodiny; ona sama však byla stále stejně půvabná, s dlouhými tmavými vlasy pevně sepnutými dozadu a s jemnými liniemi obličeje.

„Oba vypadáte velice zahálčivě," řekla.

„To je zčásti přirozenost, zčásti přetvářka," odpověděl de Lambant. „Naše mozky jsou docela aktivní - alespoň můj. Nemohu mluvit za tvého nebohého bratra."

„U mě je aktivní žaludek. Copak tě sem přitáhlo, Katarino?" Trochu smutně se usmála a upřela pohled dolů na dlažební kostky.

„Také zahálka, mohl bys snad říci. Přijela jsem za kapitánem té lodi, abych zjistila, zda má nějaký vzkaz od Volpata, žádné dopisy pro mě ale neměl."

Volpato byl její manžel - častěji nepřítomen než přítomen, a když byl přítomen, byl obyčejně někde v ústraní. De Lambant i já jsme vydali utěšující zvuky.

„Brzy tu bude další loď, „ řekl jsem.

„Můj jasnovidec mě oklamal. Pojedu se tedy pomodlit do

chrámu.

Pojedete se mnou?“

„Dnešního rána je naším Stvořitelem Kemperer, drahá sestřičko,“ řekl jsem. „A ten bude naší záchranou nebo zkázou. Jeď a jednej jako naše Minerva. Brzy tě přijedu na zámek navštívit.“

Řekl jsem to lehce, abych ji uklidnil.

Upřela na mě ustaraný pohled. „Tak na to tedy nezapomeň. Včera jsem navštívila otce a hrála jsem s ním šachy.“

„To by mě zajímalo, kde bere čas na šachy, když je věčně zahrabaný v těch svých starých bichlích! *Podrobné pojednání o konvergencích* - nebo je to *o kongruencích* nebo *divergencích*? mám totiž pocit, že si to nikdy nezapamatuju - *Mezi Nejvyšším náboženstvím a Přírodním náboženstvím a Mithraismem a Nozdrami Biskupa*!“

„Nedělej si legraci z vlastního otce, Periane,“ řekla Katarina jemně, zatímco nastupovala zpět do svého kočáru. „Jeho práce je důležitá.“

Rozpřáhl jsem výmluvně ruce a nachýlil hlavu k jedné straně na důkaz lítosti a rezignace.

„Vždyť já mám toho starouše rád a vím, že jeho práce je důležitá. Mám už ale dost toho jeho poučování.“

Zatímco jsme kráčeli podél nábřeží směrem k Bucintoru, de Lambant řekl: „Ta tvoje sestra - v těch šatech holubí šedi - skutečně docela okouzlujících jistým střízlivým způsobem... Budu ji muset v tom jejím opuštěném zámku některý z těchto krásných večerů navštívit, když ty se k tomu nemáš. Podobně jako její manžel, jak se zdá. „

„Vynech mou sestru ze svých prasáckých plánů, „řekl jsem mu. Místo toho jsme hovořili o Samarantě, sestře de Lambanta, jejíž svatební den, stanovený podle vhodné konjunkce nebeských těles, byl vzdálený něco přes pět týdnů. Představa tří dní rodinných oslav nás rozveselila, hlavně proto, že obě zú-

častněné rodiny, de Lambantové a Oriniové, najali Kempererovu společnost, aby jim druhý den oslav sehrála představení. Měli bychom tedy alespoň mít práci.

„Předvedeme jim takovou komedii, na jakou nikdo nikdy nezapomene. Jsem dokonce ochotný, kvůli troše smíchu navíc, spadnout zase s toho schodiště. „

Dloubl mě do žeber. „Modli se, abychom se před tím dnem ještě najedli, jinak vidím, jak šlapeme po prknech ve Světě Stínů. Tak, a jsme na tržišti - každý teď půjdem jinudy!“

Ovocný trh se nacházel na konci čtvrti Stary Most. V těchto ranních hodinách byl přecpaný zákazníky a jenom bzučel hádkami, drby a vosami velikosti palce. Poklusem jsme s de Lambantem vklouzli mezi stánky, odráželi z cesty zákazníky, mrštně uhýbali před sloupy a se smíchem se sešli na opačném konci s pěknou sbírkou broskví a meruněk.

„Celodenní práce sama o sobě,“ řekl de Lambant, zatímco si pomlaskával. „Pročpak se obtěžovat ke Kempererovi? Nic pro nás nemá. Pojďme ke Trunovi, dáme si něco k pití. Bude tam pravděpodobně Portinari. „

„Ále, pojďme se přece na toho starouše podívat, ukázat mu, že ještě žijem a že chřadneme nedostatkem rolí.“

Udeřil mě do hrudi. „Já tím nedostatkem nijak netrpím. Mluv za sebe.“

„Já bych samozřejmě nerad mluvil za něco, co se zjevně vůbec vyjádřit nedá. Jak se vůbec ženy mohou smířit s těmi tvými nechutnými rolemi, je naprostá záhada.“

Na rohu schodiště jistého písaře stál starý kouzelník nazývaný Všelid. Všelid stával u písařova schodiště vždycky, když osudová znamení byla příznivá, a dělal to již od doby, kdy jsem ještě na tržiště přijížděl na koni, kterého mi dělala otcova ramena. Tvář měl stejně kozí jako byla tvář kozla uvázaného ke sloupu za ním, oči stejně žluté a bradu stejně chlupatou. Na jeho železném oltáři žhnul vysušený had, který, při poprášení

základními elementy, z nich uvolňoval ten typický pach Přírodního Náboženství, o kterém můj kněz Mandaro hovoří jako o „smradu Malacie“.

Ve stínu písařovy verandy stál v rozhovoru se Všelidem sehnutý muž v kožešinovém kabátku. Něco v jeho postoji nebo v nápadném způsobu, jakým v podpaždí pevně svíral svou truhlici, připoutalo moji pozornost. Budil dojem, jako by se chystal zmizet rychleji, než by ho nohy dokázaly odnést. Díky neustálému pátrání po gestech, která by se dala převzít, jsem v něm okamžitě poznal onoho muže, který tak energicky opustil trirému.

Několik lidí postávalo kolem a čekalo, až se budou moci se Všelidem poradit. Když jsme je míjeli, vhodil kouzelník něco do žhavého popela oltáře, a ten na okamžik vzplál v jasné žluti. Plamen okamžitě připoutal mou pozornost a zároveň jsem byl polapen Všelidovým jantarovým pohledem. Zdvihl paži a prstem, rudým a pokrouceným jako kus střeva, mi dal pokyn, abych přistoupil.

Dloubl jsem do de Lambanta. „Chce tě.“

Ten do mě dloubl ještě víc. „Tebe chce, mladý hrdino. Jen vpřed, za svým osudem!“

Když jsem přistoupil k oltáři, sevřely jeho pronikavé vůně mé hrdlo, takže jsem se rozkašlal a téměř neslyšel Všelidovo prosté prohlášení na mou adresu: „Stojíš-li klidně, dokážeš jednat uspokojivě.“

„Vřelé díky, pane,“ odpověděl jsem a otočil se po de Lambantovi, který se již kvapem blížil. Neměl jsem jediný denario, kterým bych ho podaroval, a v Malacii byly rady vysoce ceněny.

„Hele, Guyi, co myslíš, že znamená, pokud to vůbec něco znamená, ‚stát klidně a jednat uspokojivě‘? Typické varování před změnou, předpokládám. Jak já nenávidím obě náboženství.“

Zakousl se hluboko do broskve, rozkošnicky si nechal stékat šťávu po bradě a pak prohlásil strojeným hlasem učence: „Naprosto typické pro misoneismus vašeho věku, můj milý de Chirolo - je to jedno z vážných nebezpečí gerontokracie, podle mého názoru... Ba ne, ty troubo, ty víš moc dobře, co má ten starej kozel na mysli. Je lepším divadelním kritikem, než by tě napadlo, a doufá, že tě jeho rada vyléčí z tvého zvyku poskakovat po jevišti a poutat na sebe nezasloužen pozornost.“

Už už jsme se začali pošťuchovat, když mě najednou někdo chytil za rukáv. Otočil jsem se, očekávaje kapsáře, ale stál tam ten starý muž v kožešinovém kabátku a s truhlicí. Ztěžka dýchal s ústy dokořán, takže jsem měl výhled na jeho čelisti a zuby s četnými mezerami; nicméně celkově budil dojem bystrého člověka; tomu ještě napomáhaly modré oči, což je barva, s jakou se v Malacii setkáte jen zřídka.

„Odpusťte, pánové, že vás obtěžuji. Vy jste mladý Perian de Chirolo, nemýlím-li se.“

Hovořil s nějakým neznámým přízvukem. Připustil jsem, že tomu tak je a troufl si hádat, že byl nejspíš potěšen mými hereckými výkony.

„Já nejsem, mladý pane, žádným gigantem přes divadelní hry, i když, jak se zdá, sám jsem jednu hru napsal, která -„

„V tom případě, pane, ať již je vaše jméno jakékoli, nemohu vám nijak pomoci. Jsem herec, nikoli impresário, takže -„

„Promiňte, neměl jsem v úmyslu žádat o laskavosti, nýbrž jednu sám nabídnout.“ Důstojně si přitáhl kožešinový kabátek a mazlivým pohybem přesunul truhlici, aby se mu lépe držela. „Jmenuji se Otto Bengtsohn, mladý pane. Nejsem z Malacie, nýbrž z Tolkhormu na severu, odkud mne právě ty nepřízně osudu, které postihují chudé a proměňují jejich životy v utrpení, vyhnaly již před lety. Mým krédem je, že chudým mohou pomoci pouze chudí. A proto by mi bylo potěšením nabídnout vám práci, jste-li volný.“

„Práci? Jakou práci?“

Jeho výraz byl náhle velice přísný; najednou to byl jiný člověk. Díval se na mne, jako by náhle nabyl dojmu, že se dopustil chyby.

„ Vaši práci, samozřejmě. Hraní.“ Jeho rty se semkly, jako by byly sešité. „Jste-li volný, nabízím vám práci s mým zahnoscopem.“

Jak jsem tak na něj shlížel, formuloval jsem si pevné předsevzetí, a nebylo to poprvé, nikdy nebýt starý.

„A máte také práci tady pro mého dobrého přítele Guye de Lambanta, téměř tak slavného, téměř tak mladého, téměř tak chudého a téměř tak schopného jako já, vážený Bengtsohne z Tolkhormu?“

A de Lambant se zeptal: „Pomohou ti chudí jenom jednomu chudáku nebo i dvěma chudákům?“

A jemu ten starý muž odpověděl: „Pro svůj skrovný záměr. si mohu dovolit pouze jednoho chudáka. Všelid, stejně jako můj osobní astrolog naznačili, že by to měl být právě Mistr Perian de Chirolo, tak k nim hovoří znamení.“

Zeptal jsem se ho, co to proboha je, ten jeho zahnoscop. Nějaký druh divadla?

„Nemám žádné divadlo, Mistře.“ Jeho hlas se stal důvěrným. Pro jistotu se chopil jednoho z mých knoflíků a vtlačil se mezi mne a de Lambanta. „Nechci hovořit na ulici. Mám nepřátele a Stát všechno vidí. Pojďme do mého ubohého příbytku a tam se přesvědčíte na vlastní oči, co vám nabízím. Je to něco víc než jen chvilková záležitost, to vám mohu říci. Pobývám nedaleko odtud, na druhé straně Svatého Marka, do dvora za Výstavní ulicí u znamení Temného Oka. Pojďte a uvidíte. Uposlechněte věštby.“

Pozlacený kočár, který se náhle přikolébal příliš blízko, mi poskytl příležitost osvobodit se, aniž bych při tom pozbyl svého knoflíku.

„Vraťte se ke svému temnému oku a temnému dvoru, cti-

hodný příteli. My máme jiné záměry, nic, co by se týkalo vás nebo hvězd.“

Stál tam, truhlici křečovitě svíral v podpaždí, ústa byla opět pevně stisknutá, obličej bez výrazu. Žádné zklamání, žádný hněv. Nic než znepokojený pohled, jako by mě měl zaneseného v úhledném pořadači, který si nosil v hlavě. K lidem, kteří se kolem něj tlačili na své cestě tam či onam, byl naprosto nevšímavý.

„Měl by ses podívat, co ti vlastně nabízí. Nikdy nepromarni příležitost nějak se zdokonalit, de Chirolo,“ řekl de Lambant, když jsme pokračovali dál naším směrem. „Je dostatečně ucouraný, aby mohl být bohatým skrblíkem. Možná zmizel z Tolkhormu s městským pokladem.“

Napodobil jsem mužův severský přízvuk. „‘Mám nepřátele a Stát všechno vidí...‘ Je to pravděpodobně Pokrokář nebo něco stejně pochybného. Dokážu slušně odhadnout povahu lidí, Guyi. Věř mi, že tenhle starej excentrik nemá co nabídnout, kromě jisté jedinečnosti.“

„Možná, že máš pravdu. „

„Ještě nikdy jsem tě neslyšel něco takového přiznat.“

Vyplivl jádro broskve do kanálu. „Já jsem také velmi dobrý znalec lidských povah, a můj závěr je, že tenhle Pozzi Kemperer nám nenabídne nic než špičku svých bot ze srnčí kůže, jestli se naše obličeje objeví dnes ráno v jeho domě. Budu se držet svého původního plánu a půjdu ke Trunovi. Mohl by tam být Portinari, pokud ho jeho otec zatím šetří. A taky Caylus, jestli ho ušetřili ti jeho bejci. Jsme s Caylem čím dál tím větší přátelé, co koukáš. Pojď se mnou.“

„Souhlasil jsi s tím, že půjdeme ke Kempererovi.“

Nasadil vyzývavý obličej. „Teď už nesouhlasím. Vím, že chceš akorát vidět Kempererovu maminu. Má tě radši než mne, protože je to krátkozraká nevychovaná husička. Pravděpodobně se tedy dnes večer uvidíme u Truny. „

„Copak máš najednou s tím Caylem?“ Caylus Nortolini byl nafoukaný mladý muž, který měl na svém kontě četná sečná zranění a ukořistěná panenství; jeho nabubřelé chování nebylo každému po chuti.

Na de Lambantově tváři se objevil podlézavý výraz, natáhl jednu ruku jako žebrák a řekl: „Caylus je vždy při penězích a nijak s nimi nešetří. Líbí se mu dělat dojem a já jsem dojmům velice přístupný...“

Jeho ruka se změnila v pařát a hlas se změnil. „A můj dojem je, že jeho sestra Bedalar je mimořádně krásná a šlechetná. Potkal jsem ji s Caylem v Aréně, kde krása této dámy zažehla oheň v mém srdci i jinde.“

A pak zamířil pryč a pohyboval se při tom způsobem, který měl zřejmě vyjadřovat jeho chlípné úmysly.

Vzal to přímo podloubím paláce Návštěvníků, zatímco já jsem zamířil k Vonné čtvrti, kde bydlel náš ctihodný impresário. Zde, v době těch slavnějších století Byzance, vplouvaly lodi s kořením do Vamonalského kanálu, aby na jeho konci přeložily své vonné zboží do vysokých skladištních budov. V současné době obchod už tak čilý nebyl a několik skladišť bylo přeměněno v obytné budovy. Ulice byla tichá. Nad mou hlavou se prudce snášeli dva okřídlení lidé a hráli na flétny.

Když jsem se hlásil u Kempererovy brány do dvora, vznášela se vzduchem slabá vůně kardamomu a hřebíčku jako nějaká vzpomínka. Se získáním povolení ke vstupu byly vždycky nějaké potíže. Nechali mne projít :kolem vrčících a zuby cenících psů, polámaných kočárů a kousků soch. V kleci v téměř věčném šeru seděl Albert, melancholický lenochod, dovezený před dlouhou dobou z Nového Světa. Albert kdysi býval oblíbeným domácím miláčkem, ale byl odsouzen k tomuto pochmurnému exilu - aspoň jak říkají herci - v den, kdy překvapil nahého Pozziho v náručí junonské primadony a v nezvládnutelném projevu zvířecí závisti zabořil chrup do zadnice svého pána. Teď jídal spolu se psy. Pamlsky od tabule byly na-

vždy ztraceny. Kemperer neodpouštěl. Ani jeho zadek se zas tak rychle nehojil.

Načasování mé návštěvy nemělo chybu. Na stole prostřeném pro snídani ještě kouřila káva. Židle byly odstrčeny a za záclonami na vzdáleném konci místnosti si Kemperer se svou manželkou právě narychlo procházeli úryvek z generálky. Na okamžik jsem zůstal stát v příšeří, zatímco obrysy jejich postav byly ostře ohraničeny slunečním světlem, které dovnitř vnikalo vysokými okny na opačném konci komnaty - světlem, jehož jas ladil s krásou hlasu La Sigly.

Nikdo z nich mne neviděl, tak byli zaneprázdněni. Ona se nacházela v jiném světě a on na ní lpěl očima. Když jsem se vydal k nim, uzmul jsem cestou se stolu tenké plátky sýra a uzené šunky, tak jak tam ležely, umně stočené na zdobených tácech, a uložil je do ještě teplého rohlíku z chlebového těsta, který jsem vybral z jeho hnízda v proutěném košíku. Tuto svačinu jsem si pro jistotu nacpal za tuniku.

Hlas La Sigly expandoval. Vypadala každým coulem jako královna, byla to královna, zatímco Kemperer dirigoval s nápovědní knihou v ruce. Byl to hubený muž, často s neohrabanými pohyby, avšak ve spojení se svou ženou tak šarmantní a oddaný věci, že by bylo nesnadné určit, kdo koho inspiruje.

Právě teď její královská ústa lkala o věčném zatracení. Byla stále ještě v negližé, s tenounkými pantoflíčky na nohou, a její zlatavé vlasy, nedbale stažené bílou stuhou, se jí obtáčely kolem šíje. Jakkoli pěkná a plná byla její postava, měla v sobě něco z podsaditosti celých generací malacijských venkovanů, ze kterých pocházela (alespoň podle jediného záznamu o jejím původu). Nicméně, když teď pateticky deklamovala na bitevním poli ve vzdálené minulosti svému umírajícímu milenci, vyzařovala z ní i majestátnost.

„Ach, pomstím se za tvůj zmařený život, Padraiku, nemusíš mít strach! Vždyť horší nepřátel, přátelé to byli, kdo přivodil tvůj pád. Toto není válka, ale proradnost, a já ji vymýtím -

neb nepocházím snad ze slavného rodu válečníků, generálů, admirálů, nejchrabřejších princů? Mí nejvzdálenější předkové žili ve starých kamenných městech Sasqui-Hali, a z nich vyrazili, aby rozprášili ty pololidské armády Shainu a Thraistu, před milionem let-„

„Tak ne, můj slavíčku. ‚Před *miliónem* let...'"

„Ale to jsem řekla. ‚Před miliónem *let*, z-,"

„Ne, ne, drahá, pleteš si to, poslouchej ‚Před *mili-ó-nem* let...' jinak vypadneš z rytmu." Předvedl jí několik zažloutlých zubů, v kterých byla na jeden krátký okamžik vlčí dravost i snažná prosba.

„Před *miliónem* let z vlhkých džunglí pravěku se rojící. A stejně tak armády mé nenávisti -„

Všimla si, že stojím u záclony, a opět se stala La Siglou. Přeměna byla okamžitá. Její tvář se roztáhla do širokého úsměvu vyjadřujícího naprostou dobromyslnost. Maria, La Sigla, byla zhruba v mém věku.

Měla pěkné zuby, laskavé oči, nebyla hloupá, ale byla to její povaha, co jsem na ní nejvíce miloval. Kemperer, rozzuřený kvůli přerušení, na mě vyštěkl: „Jak si dovoluješ, ty holobrádku, vplížit se do domu gentlemana, aniž jsi ohlášen? Proč je moje soukromí neustále narušováno vandráky, příbuznými a odpadlými šmíráky? Nezbude mi, než zavolat jednoho ze svých lidí -„

„Ale drahý Pozzi-wozzy, „ zaprotestovala La Sigla.

„Dávej si pozor na jazyk, ty huso, nebo dám natlouct i tobě!" Tyto náhlé změny v jeho náladě měly za následek, že jsme z něj měli vítr a za jeho zády se po něm opičili.

„Jak bych mohl odolat tónům té božské tragédie o Padraikovi a Hedě?" zeptal jsem se, přijímaje roli diplomata.

„Dnes tu pro tebe žádná práce není, jak dobře víš. Vtrhneš si sem-„

„Já nemám ve zvyku vtrhávat. Pletete si mě s Gersaintem."

„Vplížíš se sem-„

„Maestro, dovolte mi slyšet ještě kousek té Padraikovy tragédie. Nikdy jí nemám dost.“

„Já tě mám dost. Můj malý drozdík Maria má mít recitál před rytířským turnajem na Svátky Trubkobrka, a to je všechno. Já ji pouze přemlouvám, lichotím, jako liška lichotí vráně, abych vyhladil drsné hrany jejího přednesu.“

„Bez tvého lichocení bych si nikdy nedovolila veřejně vystoupit, můj drahý choti, „pronesla fistulkou lišákova manželka, a přistoupila tak blízko k lišákovi, že na mě mohla juknout přes jeho lupy poprášené rameno.

Takto uchlácholen, pošimral ji na bradě.

„Dobrá, dobrá, dobrá, musím si ještě napudrovat paruku a zastavit se na kolbišti, abych dohlédl na správné postavení naší lóže. Udělej si sám, nebo to nebudeš mít nikdy... Pozornost věnovaná detailu, známka geniality člověka... Skutečný umělec nikdy nepohrdá reálem... Realita - živná půda fantazie... ‚Před miliónem let, z vlhkých džunglí pravěku se rojící…‘ Smělý verš, pokud není zahuben chybným přednesem.“

Zatímco brebentil způsobem, jaký jsem dobře znal, poletoval Kemperer po místnosti s La Siglou a komorníkem v závěsu v přípravách na venkovní dobrodružství. Využil jsem té příležitosti, z úkrytu vytáhl svou svačinu a zakousl se do ní.

Když byla jeho paruka na svém místě a s pomocí sluhy zápolil s pláštěm, podíval se na mne Kemperer podezřívavě a řekl: „Rozuměl jsi tomu, co jsem řekl, de Chirolo? Máš hrát Albrizziho při svatebních ceremoniích de Lambantové a Oriniho, ale, jelikož je na tom Byzanc tak špatně, zásnub je velice poskrovnu, je tedy zbytečné, abys ometal kolem mých dveří a doufal v projevy přízně.“

„Pak tedy zůstanu a budu lichotit La Sigle v jejím partu Hedy, „ řekl jsem a zvedl jeho nápovědní knížku z pohovky, kde ležela otevřená.

Popadl ho drobný vztek a knihu mi vyškubl. „Ty jí nebudeš lichotit v žádném z jejích partů. Projevuj jí naprostou úctu a to stačí. Vy mladí blbečkové, myslíte si, kdovíjaký nejste frajeři v tý vaší snaze pobláznit moji drahou manželku! Půjdeš se mnou! Nenechám tě jen tak běhat po svém domě.“

Vypjal jsem hruď a řekl: „Bude mi potěšením doprovodit vás, Maestro, neboť samotný fakt, že budu viděn po vašem boku, může jen zvýšit můj věhlas - pokud jsem správně pochopil, že se nesnažíte kydat hanu na můj naprosto čistý vztah k La Sigle, velké umělkyni této doby.“

Uklidněn, i když stále ještě něco mumlající, chopil se mé paže ještě dříve, než jsem mohl uskutečnit propracované sbohemdání jeho manželce a vedl mne přes dvůr - nedívaje se doprava ani doleva, nevnímaje dokonce ani Alberta, který při pohledu na svého pána spustil teskné brebentění.

Když se za námi zavřela brána a my zůstali stát na ulici, zeptal jsem se ho, kterým směrem má namířeno.

„Kterým směrem máš ty namířeno, de Chirolo?“ Byl vždycky velmi podezíravý.

S nadějí jsem ukázal na sever, směrem k St. Braggart, neboť jsem předpokládal, že on se bude muset obrátit na jih, aby se dostal do Arény, kde se turnaje v době festivalu pořádaly.

„Já jdu opačným směrem,“ řekl, „jsem tedy nucen připravit se o tvou společnost. Jaká to ztráta, bože, bože! A teď si pamatuj - až do Albrizziho se nebude dít nic, ledaže bych pro tebe poslal. Tak se tady nemotej. A nemysli si, že se mi tahle mrtvá sezóna líbí víc než tobě; v létě prostě významné rodiny odjíždějí na venkov. Kromě toho, někde poblíž Malacie pochodují otomanská vojska a to je pro divadlo vždycky špatné.

Všechno je špatné pro divadlo.“

„Těším se na naše příští setkání, „ řekl jsem. Vzájemně jsme se uklonili.

Zůstal stát tam, kde byl, jako by mu nohy vrostly do země,

ruce zkřížené na prsou, a sledoval, jak se blížím k nároží a zahýbám. Než jsem zabočit vrhl jsem pohled zpět a viděl, že mě stále ještě pozoruje. Posměšně mi zamával na rozloučenou, propouštěje mne každičkou kůstkou svého vyzáblého zápěstí. Jakmile jsem byl za rohem, ukryl jsem se za sloupy první brány, které jsem dosáhl, a tam jsem počkal a opatrně vykukoval, abych viděl, co se bude dít. Přesně jak jsem očekával, na nároží se objevil sám Kemperer. Bedlivě přehlížel ulici, připomínaje přitom lišku. Když se ujistil, že ulice je prázdná, něco si zamumlal a opět zmizel.

Když jsem mu dopřál čas, aby se mohl dostatečně vzdálit, vrátil jsem se stejnou cestou a ocitl se znovu u brány jeho domu. Zazvonil jsem a ve chvilce jsem byl vpuštěn do hřejivé přítomnosti La Sigly.

Přestože jsem ji opustil jen před několika minutami, přehodila přes své splývavé noční ošacení róbu z modrého hedvábí, avšak nedalo se říci, že by byla oblečená víc než předtím. Její vlasy jí stále ležely na ramenou, krásné a zlatisté. Když se pohnula, zatřepetaly se kolem ní pentle.

Seděla u stolu a způsobně tiskla šálek kávy k rtům.

„Nezapomeň, že ti musím projevovat naprostou úctu," připomněl jsem jí.

„A mnoho dalšího, předpokládám," zamumlala a pohlédla dolů na bělostný ubrus a dala mi tak možnost, abych ocenil její dlouhé řasy.

Přiskočil jsem, poklekl vedle její židle a políbil jí ruku. Přiměla mě vstát. Přimáčkl jsem ji k sobě, až jsem ucítil, že polštáře jejích kyprých ňader páchají nedozírné škody v kombinaci šunky, sýra a chleba.

„Sakra, moje tunika!" vykřikl jsem a vyhrábl ten mišmaš z jeho skrýše.

Vyprskla v nejkrásnější a nejnacvičenější smích, jaký jste kdy slyšeli. „Musíš si svléknout košili, drahý Perry. Pojď do

mého budoáru.“

Zatímco jsme klusali do jejího provoněného pokoje, řekl jsem se smíchem a v dobré náladě: „Tady vidíš, jak vyhladovělý může umělec být, když potajmu loupí jídlo ze stolu ženy, kterou ze všeho na světě nejvíc obdivuje! V mé tunice narazíš na šunku - copak asi může být schováno v mých gatích...?“

„Ať je tam, co je tam, mě to nepřekvapí.“ A aby sladila slova s činy, sáhla si rukama za záda a začala škubat za tkaničky, které držely její oděv.

V příštím okamžiku jsme oba byli jedno tělo a váleli se v rozkoši a nazí na její neustlané posteli. Její polibky byly žhavé a žíznivé, tělo překrásně plné, a měla, jak orientálci říkají, malý rybníček ve tvaru měsíce, do kterého jsem vplul se svou bárkou, až se vody vzedmuly v bouři příliš nádherné pro zdravý rozum. A pak, v extázi vyvrženi na břeh, leželi jsme v posteli a já dlouho a upřeně hleděl na její svěží a bujné pobřežní linie.

„...‘žhnoucích džunglí pravěku se rojící...‘“

Dopustil jsem se chybičky v recitaci.

Uštědřila mi šťavnatý polibek, až má bárka opět vyhnala plachty vzhůru. Když jsem se po ní natáhl, pohrozila mi prstem ve váhavém napomenutí.

„Tajemství každého štěstí je nikdy nemít dost. Ani boháči ani revolucionáři si tuto hlubokou pravdu neuvědomují. Už jsme si užili dost pro oba, za předpokladu, že budoucnost slibuje ještě více. U mého manžela se nikdy nedá předpokládat, jak dlouho se zdrží. Je chorobně podezíravý, chudáček, a má mě za dokonalou děvku.“

„No, dokonalá opravdu jsi,“ prohlásil jsem a zároveň se natáhl po skvělých mohylách jejích ňader, ona však již byla pryč a právě si navlékala spodničku.

„Dokonalá možná, ale ne děvka. Po pravdě řečeno, Periane - i když to ty nikdy nepochopíš, protože jsi otrokem svých

choutek - já jsem daleko víc milující než promiskuitní.“

„Jsi báječná taková, jaká jsi.“

Když jsme se oblékli, dala mi sklenici melounové šťávy a lahodný řez studeného kitainu. Zatímco jsem jedl, otázal jsem se: „Znáš někoho jménem Bengtsohn? - starý muž s modrýma očima, je to cizinec, který říká, že má nepřátele všude. Je z Tolkhormu a napsal nějakou hru.“

Začala být neklidná.

„Pozzi ho nechal malovat dekorace. Pracoval dobře, ale myslím, že to je Pokrokář.“

„Nabídl mi práci se svým zahnoscopem. Co to je zahnoscop?“

„Ach, ty tak žvaníš. Sněz si svoje jídlo, snažně tě prosím, a dovol, abych tě pustila postranním vchodem, nebo se vrátí Pozzi a popadne ho takový záchvat žárlivosti, že v příštích několika týdnech nenajdeme klid.“

„Chtěl jsem ti říci...“

„Já vím, co jsi chtěl.“

Sebral jsem si své drůbeží stehno a poslušně odešel. To jemné děvče bylo naprosto bez chyby a já dělal všechno možné, abych jí vyhověl. Jejími hlavními zájmy byla postel a divadlo, což, jak jsem předpokládal, byl důvod, proč byla vždy tak vlídná. Zdálo se být naprosto spravedlivé, aby Kemperer za takové drahocenné vlastnictví platil daň v naturáliích.

Na ulici se moje euforie začala rozpadat stejně jako moje oblečení. Nic mi nepatřilo a byl jsem v koncích. Od otce se žádná podpora čekat nedala a využívat sestru jsem nedokázal. Mohl jsem jít do krčmy, avšak bez jediného denaria, které by mi říkalo pane, jsem stěží mohl očekávat, že mě mí přátelé uvítají s otevřenými měšci. Většina jich na tom byla podobně, kromě Cayla.

Z touhy po zlepšení nálady jsem sledoval několik občanů a studoval způsob jejich chůze a výrazy v tvářích, až jsem se

ocitl na náměstí svatého Marka. Obvyklé dopolední stánky trhovců již byly postaveny a obklopovaly je obvyklé zástupy venkovanů a venkovanek, jejichž koně a muly byly uvázané podél stíněné strany ulice Na pahorku.

Po okraji tohoto rozlehlého náměstí a zvláště pod kolonádou Staré celnice se k sobě tlačily stánky pro osoby ne tak vážně založené, kde bylo možno vidět dvouhlavá telata, diorámy zobrazující dávné časy, pohyblivé lidské kostry, žonglery z Orientu, živé pratvory, krotitele hadů z Bagdádu, hadače a hadačky, loutky, křiklavá představení laterny magiky a chlupokly ne větší než psi v akci.

Co jsem se kolem těchto kouzelných stánků s Katarinou nachodil, když jsme byli děti! Představení laterny magiky s panoramatickými výjevy ztroskotaných lodí, života vyšší společnosti a velkolepých scenérií byly naším speciálním potěšením. A byly tu stále, nijak nezměněné.

Co však bylo na tomto dni neobvyklé, byl fakt, že to byl první čtvrtek v měsíci, den od nepaměti určený k setkání malacijské Nejvyšší Rady. Ne, že by mě záležitosti těchto šedivých mudrců zajímaly, starší lidé však zájem projevovali. Jak jsem mezi nimi procházel, slyšel jsem, že si o Radě něco brumlají.

Biskup Gondale IX velebil Radu veřejně, rokování Rady však probíhala v tajnosti. Výsledky těchto rokování nebyly nikdy zveřejněné. Co se odehrálo, mohl si člověk pouze domýšlet, když věnoval pozornost tomu, kdo zmizel v prostorných žalářích Fetterské věznice, aby tam byl zardoušen zkušenýma rukama nebo kdo byl sťat při veřejné popravě mezi velkými bronzovými sochami Desportových slinopysků na Svatém Markovi vedle katedrály nebo kdo se znovuobjevil naporcovaný na jednotlivé kousky v různých částech města či kdo byl nalezen, s obličejem ohryzaným od štiky, ve vodních vírech řeky Toi. Dospěla-li Rada k závěru, že je třeba se jich zbavit, stali se z nich buřiči; no a pokud jde o mne, těšilo mne

vědomí, že všechno tak dobře funguje pro blaho našich občanů. Odvěkou povinností Nejvyšší Rady bylo chránit Malacii před změnou.

Našel jsem v puse chloupek. Vylovil jsem ho z prostoru mezi zuby a viděl, že je zlatý a kudrnatý. Eh, Nejvyšší Rada si mohla v kanále klidně utopit všechny své občany, a kdyby se tak stalo, třeba by se mi podařilo přiblížit se La Sigle natolik, abych se mohl pást na tom samém pahorečku.

Kupci, kterým stánky patřily, byli zdrženliví, dobře si vědomi systému informátorů, který napomáhal udržovat v Malacii klid, přesto jsem však od několika z nich pochytil, že Rada možná právě projednává Hoytolův vodíkový balón, aby se mohla rozhodnout, zda ho schválit či nikoli. Nikdo princip tohoto neobvyklého zařízení nepochopil, avšak jakási magická síla obsažená v obratu „Hoytolův vodíkový balón“, tomu dodala, alespoň v krčmách, jisté létací schopnosti. Skutečnost se teprve měla ukázat; byla to právě Rada, kdo měl rozhodující slovo v takovýchto diskusích.

Jeden z kupců, lojovitý muž s namodralými čelistmi a se stejně nevinným výrazem jako mrtvá husa v jeho košíku, řekl: „Mám za to, že by měli dovolit, aby ten balón létal. Pak bysme se vyrovnali těm okřídleným lidem, nemám pravdu?“

„Všechno zajímavé se odehrává na zemi, „ řekl jsem mu na to. „Hrdinové, hospodáři, heretici - nechte nebe slunci a přízrakům. „

O Hoytolovi jsem nevěděl nic. Vypouštění malých balónků, plněných horkým vzduchem, bylo po léta v Malacii oblíbenou dětskou zábavou. Vzpomínal jsem, jak mi otec neohrabaně vysvětloval, jak by celá flotila balónů naplněných horkým vzduchem a svázaných dohromady mohla přepravit celou armádu a překvapit tak nepřátelská otomanská vojska. Míval i tištěný leták, který se tím zabýval. Potom ho navštívil jeden kapitán z armády a doporučil mu, aby se přestal zajímat o aktuální problémy.

Bylo již dost na tom, že existovali okřídlení lidé, kteří se od nás příliš nelišili, až na ta křídla. Hovořili naším jazykem, ženili a vdávali se, a umírali na mor stejně jako my. Tři se zrovna vznášeli nad náměstím, když jsem po něm přecházel, aby usedli u svého přístřešku na vrcholku zvonice svatého Marka, tradičního strážního stanoviště těchto tradičních strážců Malacie.

Jak jsem stánkaře míjel, byl jsem jimi několikrát zastaven. Tvořili nejchudší část obecenstva na mých představeních zde i jinde a stále na mé výkony s radostí vzpomínali. Jaká nekonečná škoda, že v okamžiku, kdy jsem dosáhl maxima svého uměleckého výkonu, jsem shledal, že není žádná šance předvést ho těm, kteří by ho ocenili.

Zatímco jsem se pro sebe mračil, nějaká postava poblíž na mne promluvila: „Copak, Mistře de Chirolo, vypadáš, jako když neseš na svých bedrech starosti celého divadelního světa!“

Přitočila se ke mně vychrtlá postava Strakatýho Peta, známého pod tímto jménem díky chomáčům černých vlasů, které mu přežívaly mezi ostatními bílými. Patřil k loutkovému divadlu; za ním stála velká, pruhovaná konstrukce, její červená plyšová opona byla zatažená.

„Nemám jedinou starost na celém světě, Pete. Jenom jsem si v duchu přehrával jedno drama, tak jako to tvoje loutky předvádějí ve své bedýnce. A jak se chová svět k tobě?“

Na to jsem se ho ovšem neměl ptát. Široce rozpřáhl paže v gestu zoufalství a své černobílé obočí zdvihl k nebesům, jako by je chtěl obvinit. „Vždyť vidíš, co se ze mě stalo - hraju na ulici pro rošťáky, já, já, který kdysi býval zván do nejvýznamnějších domů v zemi. O mé tancující figurky byl vždy velký zájem - i o mého malého Turka, který chodil pro provaze a usekával hlavu princezně. Dámám se to líbilo. A všechno vyřezané z růžového dřeva i s očima a pusama, které se pohybovaly. Nejlepší loutky v zemi.“

„Na tvého Turka si pamatuju. Co se vlastně změnilo?“

„Móda. Vkus. Je to změna, které Nejvyšší Rada zabránit nemůže, stejně jako nezabrání příchodu nového dne. Ještě před rokem jsem měl chlápka na přenášení konstrukce, a byl to dobrý člověk. Teď to musím všude vláčet na hrbu sám. „

„Doba byla jednodušší. „

„Společenské večírky bývaly pro obchod bezvadné. Teď už je to ale všechno pryč. Měl jsem tu čest hrát v paláci Renardů více než jedenkrát, před mladým vévodou, a před cizími vyslanci v Modrém sále v paláci Biskupů Vyvolených - scény byly velmi vhodné a prosté pokušení, však také Popravě tleskali a trvali na přídavku. Zaplatili mi v deseti nebo i více měnách. Teď však zájem opadl, skutečně, a já nejspíš půjdu někam jinam, kde si loutkářského umění lidé ještě váží.“

„Byzance?“

„Ne, Byzance je teď hromada smetí, jak jsem slyšel, ulice jsou dlážděné kostmi starých loutkářů, a samozřejmě, před branou je otomanský Turek, jako vždycky. Půjdu do Tuscady, nebo dále do Igary, kde, jak se říká, je zlato, úroveň a nadšení. Nechceš jít se mnou? Mohlo by to být ideální místo pro nezaměstnané herce.“

„Mám moc práce, Pete. Právě jsem se vrátil od Kemperera - sám víš, jak dokáže dát člověku do těla - a teď spěchám za Mistrem Bengtsohnem, který mě o něco naléhavě prosí.“

Strakatej Pete zvedl jedno obočí o několik centimetrů, přiměřeně k tomu ztlumil hlas a řekl: „Kdybych byl tebou, Mistře Periane, Otto Bengtsohnovi, který je buřič, jak jistě dobře víš, bych se nepřibližoval.“

Nemohl jsem se ubránit smíchu nad jeho výrazem. „Přísahám, že jsem nevinný!“

„Nikdo z nás není nevinný, jestliže nás někdo shledá vinnými. Chuďasové by měli být vděční za to, čeho se jim dostane od boháčů, a ne je zneužívat nebo kout pikle na jejich zni-

ční.“

„Tím chceš říct, že Bengtsohn-„

„Já nic neříkám, či snad ano?“ Rozhlédl se a opět zvýšil hlas, jako by doufal, že ho celá klokotající tržnice uslyší. „Chci říct, že nemálo dlužíme bohatým této země, my, chuďasové. Oni se bez nás obejdou, ale my se bez nich obejdem jen stěží, nemám pravdu?“

Tento námět Peta i každého v blízkém okolí očividně znepokojil; šel jsem dál. Snad bych měl toho Bengtsohna navštívit.

Jak jsem tak kráčel postranní uličkou směrem k Výstavní ulici, vybavilo se mi, že Strakatej Pete sehrál kdysi dávno v domě mého otce při jedné příležitosti představení. Má matka byla tehdy naživu a Katarina a já jsme byli malé děti.

Byli jsme tou podívanou okouzleni. Později, když byla konstrukce složena a odnesena, můj otec řekl: „Tady jste viděli fungující Tradici. Byli jste potěšeni, protože se loutkář neodchýlil od komediálních forem stanovených před mnoha generacemi. A zrovna tak štěstí všech lidí, žijících v našem malém utopistickém státě Malacii, záleží na zachování zákonů, které jeho zakladatelé stanovili velmi, velmi dávno.“

Proklouzl jsem blátivou postranní uličkou, ve které bylo roztroušeno několik stánků, nyní již ubožejších, jak se vzdalovaly od hlavního magnetu Svatého Marka ke znaku Temného Oka. U vchodu do dvora stála krčma U kožozuba, v jejích dveřích se tlačili venkované se,zarudlými tvářemi, a za doprovodu nejrůznějších zvuků, projevů veselí a obličejové mimiky trávili čas popíjením. Pijáci byli obklopeni děvkami, manželkami, osly a dětmi, a těm všem hrál flašinetář serenády. Jeho paní obcházela dav s čapkou v ruce a s natřásajícím se červenošupinatým kuřoplazem na vodítku, který si vykračoval na zadních nohách jako tancující pes.

Vedle krčmy byly nastaveny stánky s čerstvými herinky. Abych kolem nich mohl projít, nacpal jsem si šosy pláště do

podpaždí. Proti zdi za stánky močilo a pořád dokola zvracelo pár buranů. Přesahující podlaží budov a jejich klenuté převisy zastiňovaly dvůr, když jsem se však dostal na jeho konec, narazil jsem na Otto Bengtsohna, který si právě myl u pumpy ruce, stále navlečený do svého krátkého, ošuntělého kožichu.

Paže měl bledé, holé, protkané žilami; ošklivé, ale užitečné nástroje. Opláchl si obličej, pak si utřel ruce do kožichu a současně na mě zkoumavě pohlédl. Za ním, ve dveřích, se líně klátili dva mladí chlapíci, kteřísi mě také důkladně prohlíželi.

„Takže jste změnil své rozhodnutí a přece jenom přišel! A jak drze jste se choval! Ale nic, mladý jste jen jednou."

„Náhodou jsem šel kolem."

Přikývl. „Všelid měl pravdu." Stál tam, stále na mě upíral zrak a rukama přejížděl nahoru a dolů po kožichu, až jsem se začal cítit nesvůj.

„Co to je, ten váš zahnoscop?"

„Obchodní stránku necháme na později, můj mladý příteli. Nejprve se musím něčeho najíst, nebude-li vám to vadit. Jsem na cestě do krčmy U kožozuba, a vy se možná rád přidáte a něco si také zakousnete."

„Bylo by mi potěšením." Ten muž měl přece jenom určité klady.

„Cítím se řádně vyhládlý."

„Dokonce i chudí musí jíst. Ti z nás, co mají změnit svět, musí být stále sytí... Nečeká se od nás, že budeme přemýšlet o změnách v Malacii, nemám pravdu? Nicméně, uvidíme... „Vychytrale se na mě zazubil. Ukázal na kožozuba s široce roztaženými článkovanými křídly, znázorněného na vývěsním štítu krčmy. „Člověk musí mít zuby jako tahle potvora, aby tu mohl jíst. Bude vám vadit, půjdeme-li do naší knajpy, de Chirolo?"

Protlačili jsme se do krčmy.

Zde byl Bengtsohn znám a respektován. Během chvilky před nás umouněné děvče postavilo polévku, chléb a karba-

nátky s chilli papričkami a džbánek piva, pustili jsme se do toho bez ohledu na těla strkající se kolem našich loktů. Jedl jsem hltavě.

Když jsem po chvíli vzdychl, a nakonec i rezignoval a nechal ho dolít mi ještě pivo, řekl jsem: „Je to příjemné cítit plný žaludek zas pro změnu v poledne.“ Tady jsem se zarazil. „Proč vlastně říkám ‚zas pro změnu‘? Zdá se, že dnes každý hovoří o změně - musí to být proto, že se schází Rada.“

„Nuže, hovoří, to ano, ale hovořit nic neznamená - je to jako mořská pěna unášená větrem. Malacia se vůbec nemění, nezměnila se po tisíce let, nezmění se nikdy. Dokonce i řeči o změně se nemění.“

„Copak vy nepřinášíte změnu se svým - zahnoscopem?“

Upustil vidličku, zamával rukama, sykl, abych zmlkl, předklonil se a zavrtěl hlavou, takže se můj obličej rázem ocitl pod vrstvou napůl rozžvýkaného karbanátku.

„Pamatuj si, že zatímco hovořit o změně je vhodné a správné, opováží-li se někdo změnu V TOMTO NAŠEM DRAHÉM STARÉM ZMĚNÁM NEPODLÉHAJÍCÍM MĚSTĚ“ (vysloveno nahlas pro efekt, zatímco před sebou tápal vidličkou) „uskutečnit, má tendenci skončit v řece Toi s hrdlem rozřezaným na cucky...“

Dál jsme jedli mlčky. A pak promluvil tónem, který naznačoval, že následující prohlášení by mohlo vzbudit mimořádný zájem u kteréhokoli špicla v blízkém okolí: „Já pracuji na poli umění, a to je to, co mě zajímá. Naštěstí je umění v popředí zájmu tohoto drahého města, stejně jako náboženství. Umění je bezpečné. Není na světě lepšího místa pro provozování umění, ačkoli, bůh ví, že to zas tolik nevynáší, dokonce ani tady. Avšak, samozřejmě, na tohleto si nestěžuju. Ovšem, jak jen přežiju příští zimu s chamtivou ženou... No tak, vytři pořádně kůrkou svou misku a jdeme zpátky do dílny. Práce, to je to nejdůležitější, poskytne-li férovou odměnu.“

Vrátili jsme se zpátky přes dvůr a vešli do dílny, což byla

tmavá a špinavá místnost, nacpaná bez ladu a skladu všemi možnými předměty.

Bengtsohn mávl neurčitě rukou v gestu, které zahrnovalo několik tovaryšů sedících na lavicích; někteří energicky žvýkali nemalé kusy chleba.

„Máte tu rušno.“

„Já to nevlastním. Mně to nepatří. Zítra odtud můžu být vykopnut, přímo šéfovýma botama. Tohle je rozsáhlý závod, největší v Malacii. Tyto dílny a sklárny tam v té velké výstavní galerii. Byl jste v té, předpokládám - galerii rodiny Hoytolů, Andruse Hoytoly. „

„Hoytolův vodíkový balón. „

„To je zase jiná záležitost. Už se tu nějaký ten rok zdržuju, co jsem přišel se svou rodinou z Tolkhormu. Jsou tu horší mistři, než je Hoytola, to vám zaručuju. Tady je Bonihač - je v Malacii taky cizincem, je to dobrý člověk.“ Hovořilo jednom z tovaryšů, který se poflakoval jen tak v košili, bez pláště.

Bonihač byl v mém věku, snědý, malý a šlachovitý, s neupravenými blonďatými vousy na bradě. Kývl na pozdrav a aniž mě oslovil, hleděl podezřívavě na mé šaty.

„Nováček?“ zeptal se Bengtsohna. „Uvidíme,“ odpověděl Bengtsohn. Po této záhadné slovní výměně mi Bengtsohn, za nevrlé účasti Bonihače, ukázal něco z jeho práce. Malé doupě mimo hlavní dílnu bylo zaplněno skleněnými deskami do magických luceren, všechny byly roztříděné podle druhů do jednotlivých polic. Namátkově desky vybíral a díval se na ně proti skomírajícímu světlu olejové lampy. Mnoho výjevů byla Bengtsohnova práce. Jeho umění bylo těžkopádné, ale efektivní. Některé ručně malované desky, zvláště ty znázorňující různé krajiny, byly lákavé, barvy ani perspektiva nebyly dokonalé, nicméně měly atmosféru. Byla tu arktická scenérie s mužem v kožichu, který řídil saně přes ledovou pláň; saně táhl sob a celý výjev ozařovala obloha, plná světel polární záře, která se odrážela od ledovce. Jak jsem to držel před lampou,

všiml si něčeho ve výrazu mé tváře a řekl: „Líbí se vám to? Jako mladý muž jsem přešel Severní Pohoří do oblastí ledu. Takhle to tam vypadalo. Je to jiný svět.“

„Je to dobré.“

„Víte, jak malujeme tyto desky?“

Ukázal jsem na hromady skla všude kolem, na dlouhý stůl, kde pracovali pomocníci se štětci a na řadu kelímků s barvami. „Kromě vašeho génia, Mistře, zde nevidím žádnou záhadu týkající se výroby.“

Zavrtěl hlavou. „Máte dojem, že vidíte proces, avšak nevidíte systém, který se za tím procesem skrývá. Vezměte naši topografickou linii, ,která je stále oblíbená. Cestovatelé do vzdálených oblastí provedou náčrtky pohádkových krajin, které navštívili. Vrátí se domů do Byzance, švédského Kieva nebo Tolkhormu či Tuscady nebo do nějakého jiného významného centra, kde jsou jejich skicy leptány a prodány, buďto jako knihy, nebo každá zvlášť. Naše továrna pak tyto knihy kupuje, a umělci obrázky přemalovávají na skleněné desky. Pouze tyto jsou živé, neboť světlo samo dodá vlastnímu obrázku ty poslední, závěrečné doteky, jestli mi rozumíte.“

„Rozumím vám. I já jsem pyšný, že se mohu nazývat umělcem, třebaže pracuju spíše s pohybem než světlem.“

„Světlo je všechno.“

Téměř zablokovaným průchodem, kde po obou stranách stály velké cínové tabule, mě vedl do další dílny. A tam, uprostřed hrozného smradu a kouře, vyráběli muži v zástěrách magické lucerny, které byly částí Hoytolova podnikání. Některé lucerny byly levné a fórové, jiné byly mistrovskými díly manufakturní výroby, s vysokými vroubkovanými komínky, obložené mahagonem vsazeným do mosazi.

Nakonec mě Bengtsohn odvedl zpět do malírny, kde jsme pozorovali dívku, ne starší než patnáct let, jak kopíruje jeden výjev z leptu na sklo.

„Zde je výjev přenášen na skleněnou desku," oznámil Bengtsohn. „Pěkné, snad, nikoli však přesné. Jak přenést výjev na sklo s potřebnou přesností? Tak tedy, vyvinul jsem dokonale účinný způsob, jak toho dosáhnout. „ Ztlumil hlas, aby děvče - které vůbec nezvedlo hlavu od práce - nezaslechlo, co říká. „Ta nová metoda využívá zahnoscopu." Bonihač poprvé promluvil. „Je to revoluční," bylo vše, co řekl.

Bengtsohn mi pevně stiskl sval v nadloktí a odvedl mne do další místnosti, uzavřené a zatuchlé, s oknem orámovaným těžkými závěsy. Na jednom konci místnosti stál stojan, silně připomínající pult na noty, nad ním hořela lampa a vedle stálo kulové akvárium. Uprostřed místnosti bylo něco, co připomínalo těžké turecké dělo. Jeho hlaveň, zkonstruovanou téměř výhradně z mahagonu, lemovaného bohatě tepanou mosazí, tvořilo pět čtyřbokých sekcí, z nichž každá byla menší než ta předcházející a směrem k ústí se zužovaly. Celé to bylo umístěno na masivní základně, zakončené čtyřmi mosaznými koly.

„To je dělo?" zeptal jsem se.

„Dokázalo by to sice prolomit zeď samolibosti kteréhokoli člověka - ale ne, je to jen můj zahnoscop, nazývaný podle jednoho německého mnicha, který je autorem vnějšího provedení."

Poplácal ústí. „Tady je čočka, která chytá paprsky světla. To je to tajemství! Speciální veliká čočka, jakou malacijští skláři nevyrobí. Teprve dnes ráno mi ji přivezli lodí - právě tam byla vsazena. Viděl jste mě s ní, když si vás Všelid zavolal."

Poklepal na záď hlavně. „Tady je zrcadlo. To je také součást tajemství! A teď předvedu, jak to funguje."

Z police vzal obrázek barevné krajinky, umístil ji do pultu na noty, povytáhl knot v lampě a kulové akvárium umístil mezi pult a lampu tak, aby se paprsky z lampy jasně zaostřily na výjev. Pak zatáhl přes okna záclony. Místnost byla osvícena pouze olejovou lampou. Bengtsohn mě nasměroval do židle u

zádi hlavně.

Bylo to, jako bych seděl za psacím stolem. Plochý vršek stolu tvořilo sklo. A na něm, dokonale znázorněný, zářil obraz krajiny všemi původními barvami!

„To je nádherné, Mistře! Máte dokonalou podívanou laterny magiky."

„Toto je nástroj, nikoli hračka. Na průzor umístíme skleněnou desku a můžeme si přizpůsobovat hlaveň - čímž nastavujeme ohniskovou vzdálenost čoček - dokud nedostaneme správnou velikost obrazu, potřebnou pro hotový obrázek, bez ohledu na rozměry originálu leptu. A pak už jenom stačí přesně malovat přes odražený obraz."

Zatleskal jsem. „Vy jste víc než umělec! - Vy jste herec! Tak jako já i vy berete ubohou šedavou nicotu skutečného života, znásobujete ji a přidáváte jasnější barvy, abyste potěšil své obecenstvo... Na co ale tady potřebujete mne? Nedokážu zacházet se štětcem."

Stál, kousal si spodní ret a přimhouřenýma očima mě pozoroval. „Lidi se dělí na dva druhy. Buďto jsou příliš chytří nebo příliš hloupí, aby se jim dalo důvěřovat. Nedokážu určit, do které skupiny patříte vy."

„Mně se důvěřuje. Každý důvěřuje Perianovi de Chirolo - zeptejte se Kemperera, pro kterého jste kdysi pracoval, ten mne zná do detailu. I jeho žena se za mne přimluví."

Mávnutím mě umlčel, stál a upřeně hleděl do dálky, téměř ve stejné póze, kterou používám já, hraju-li Slepého Kedžorí.

„Tedy, potřebuju mladého muže, ne příliš neschopného, o tom není pochyb... Čím jste starší, tím jsou věci obtížnější..."

Konečně se ke mně znovu obrátil. „Dobře tedy, budu vám důvěřovat, mladý muži; musím vás však upozornit, že to, co vám povím, nesmíte před nikým opakovat, ani před vaším nejdražším přítelem, dokonce ani před vaší nejmilejší z nejmilejších. Pojďte, půjdeme do výstavní galerie, vysvětlím vám

svůj vynález a jaký s ním mám úmysl...“

Roztáhl záclony, ztlumil světlo lampy a vedl mne zpět do dílen. Vyšplhali jsme po několika schodech, prošli dveřmi a ocitli se v jiném světě, ve světě, kde nepořádek neexistoval. Vstoupili jsme přímo do samotné, elegantně zařízené galerie, jejíž stěny byly lemovány tisíci skleněných desek, vyrovnaných pro lepší přehlednost na poličkách. Desky se daly vypůjčit za různé částky, které závisely na kvalitě a námětu. Byly zde dlouhé sady dvaceti nebo třiceti kusů, které v obrazech vyprávěly hrdinné příběhy dávných -dob, stejně jako živá líčení lupičství a katastrof, která byla mimořádně oblíbená. Kolem chodili vyšňoření lidé a civěli na obrázky; Bengtsohn mluvil tlumeným hlasem.

„Přestože toto místo čpí výsadami, chrání část kulturního myšlení Malacie stejně dobře jako Státní muzeum hraběte Renarda. Andrus Hoytola využívá levnou pracovní sílu, nemá smysl to popírat - třídní nepřítel, jak se patří - přesto však není jenom obchodníkem, ale i umělcem a prozíravým člověkem. Nicméně, pokud jde o můj vynález...“

Bylo v něm jakési tajnůstkářství, které nevyhovovalo mé otevřené povaze. Vmanévroval mě do kouta se slovy, že mi dá přednášku o věcech všeobecně nepochopených.

„Díky učeným alchymistům je již dlouho známo, že existují jisté soli, které inklinují ke světlu, nebo naopak, mají vůči němu averzi, takže někteří říkají, že pochází ze slunce nebo z měsíce. Já jsem vyvinul proces, pomocí něhož rozumný poměr jodidu stříbra ve směsi vytvoří na skleněné desce obraz čehokoliv, co je umístěno před zahnoscopem. Další proces, zahrnující levandulové oleje a zahřátou rtuť, zajistí obraz na skle natrvalo. Toto je malování bez rukou, můj milý de Chirolo...“

Když na mne rozzářeně pohlédl, vypadalo mnoho let mladší. „Proč mi říkáte své tajemství?“

Zavrtěl hlavou. „Nepatří mně, ale přírodě. Každý, kdo chce, se o ně může podělit. Neuvědomujete si despotismus

státu, ve kterém žijeme.“

„Já miluju své rodné město.“

„Já, jakožto cizinec, bych neměl kritizovat? Nicméně, jakékoli podobné vědecké procesy, které jsem popsal, jsou zakázány... Spravedlnost je odmítána - i krása.“

Chňapl po jedné z desek, uložených v přihrádkách, a naléhal na mne, abych ji podržel proti světlu. Znázorňovala sopečný výbuch. Civěl jsem skrz běsnící vulkán, přes proudy lávy brázdící jeho sněhem pokryté svahy - abych spatřil nejkrásnější obličej, s jakým jsem se kdy setkal, obličej s klenutým nosem, dvěma temně zlatýma očima, ústy zářícími jasným úsměvem - i když ne na mě - a křehce působící hlavu se záplavou pěstěných nepoddajných vlasů, černých jako uhel, svázaných v týle modrou stuhou.

V okamžiku, kdy se tento obličej zhmotnil skrz sopečnou erupci, natočil se z profilu a pak se vytratil, a pouze kadeře a stuhy v týle zůstaly k dispozici mému pohledu. I to však bylo dostatečně vzrušující; nicméně, dosud nikdy jsem neviděl tak nádherný profil, tak dokonale tvarovaný, kde celá fyziognomie závisela na onom patricijském nose, aniž by byl příliš velký, třeba jen o jeden rozkošný milimetr.

Sklonil jsem nepatrně Vesuv a pozoroval tělo, kterému byla tato skvostná hlava dokonalým doplňkem. I když jsem ho zkoumal pouze zezadu, viděl jsem, že pas je útlý, boky štědré a zadek natolik jedinečný, že by zahanbil zasněžené svahy kteréhokoli .vulkánu. Celá ta okouzlující postava byla obepnuta dlouhými jiskřivými šaty z hedvábí barvy meruněk, které sahaly až na zem. Mé estetické cítění, probuzené rysy obličeje, zůstalo pozadu za tělesnými pocity a já jsem se rozhodl, že tuto krásku oslovím, ať to bude stát cokoli.

A Bengtsohn zatím po celou tu dobu hovořil tím svým podivným způsobem, aniž si byl vědom skutečného objektu mého zaujetí: „...tento nádherný výjev zůstal nedotčen lidskýma rukama...“

„To rád slyším.“

„Vzrušující efekt spojení ohně a sněhu...“

„To ano, takové spojení...“

„A přesto je to pouze imitace imitace...“

„Ne, ne, tomu nevěřím! To je konečně ta pravá skutečnost.“

„Vy mi lichotíte, ale zahnoscopem je možné zachytit pravou skutečnost, proniknout přímo do života spíše než uměním...“

Spustil jsem desku. Krásné zjevení se chystalo opustit galerii; třeba ji už nikdy neuvidím a mé štěstí nebude nikdy kompletní.

„Musíte mi prominout, Mistře - skutečně dávám větší přednost životu než umění, právě tak jako vy. Vy si musíte řídit své záležitosti a já zase své...“

Když viděl, že jsem na odchodu, stiskl pevně mou paži.

„Poslouchejte, mladý muži, prosím. Nabízím vám práci a peníze. Všelid se přece nemůže mýlit. Vy nemáte práci ani peníze. Chci se zahnoscopem udělat novou věc. Chci merkurizovat - tak tomu říkám, rtuť je merkurium - chci merkurizovat celý příběh na desky, s použitím skutečných herců, nejenom malovaných scenérií. Bude to nový oslňující úspěch, bude to revoluční - a vy v tom můžete hrát hlavní roli. Pojďme teď do dílny a dovolte, abych vám všechno náležitě vysvětlil.“

„Právě jsem zahlédl přítele - kdo je ta pohádková bytost na vzdáleném konci galerie?“

Ostře odpověděl: „To je Armida Hoytola, dcera majitele galerie, problematické, rozmarné děvče. Je to parazit, třídní nepřítel. Neztrácejte s ní čas -„

„Tisíceré díky za jídlo, ale nemohu pro vás pracovat. Všelid se díval na špatnou konstelaci. Mám tu jinou práci, vhodnější...“

Uklonil jsem se mu a odešel. Napřímil se, zkřížil paže na svém starodávném kožichu a na tváři se mu objevil velice podivný výraz.

Na vzdáleném konci galerie, za pultem, se nacházely dveře do malé denní kavárničky. Mé krásné stvoření jimi právě se svou přítelkyní procházelo. Nikde žádné gardedámy, jak jsem postřehl. Přítelkyně byla zhruba ve věku - Armidy? - Armida! - a také okouzlující, svým vlastním způsobem, baculatá dívka s kaštanovými lokýnkami. Za normálních okolností by nepochybně přilákala pozornost nejednoho člověka; jejím jediným nedostatkem bylo, že byla zastižena s božskou Armidou. Tvořily pěknou dvojici, jak tak procházely salónkem, nicméně můj pohled patřil pouze jedné z nich.

Zastavil jsem se ve dveřích a rozvažoval, zda mám vypadat tragicky či rozjařeně; ubohost mého oděvu za mne rozhodla pro první možnost.

Obě dívky se právě usazovaly u nedalekého stolu. V okamžiku, kdy se Armida posadila, naše pohledy se setkaly. Proudy živočišného magnetismu se převalily místností. V náhlém impulsu, aniž jsem uhnul pohledem, jsem vykročil vpřed, uchopil jednu z prázdných židlí u jejich stolu a řekl: „Dámy," - oslovil jsem však pouze ji - „vidím ve vašich tvářích tolik lidského tepla, že si dovoluji, ač nepozván, vnutit vám svou společnost. Zoufale se mi nedostává útěchy a, jelikož jsme si naprosto cizí, vy mi můžete poskytnout nezaujatou radu v době, kdy celý můj život je v krizi."

Jakmile jsem začal hovořit, v jejich chování se objevila povýšenost. Jak na sebe pohlédly, všiml jsem si, že ta druhá dívka, ta s hnědými vlasy, je bezpochyby kráska, v žádném případě tak elegantně štíhlá jako Armida, avšak její boubelatost v sobě skrývala nepopiratelná lákadla. Ať už mezi nimi proběhlo cokoli, nevím, co to bylo; vím jen, že když pohlédly zpátky na mne, led nepatrně roztál.

„Snad vám vaše krize poskytne chvilku, abyste si s námi

Vypil čokoládu, „ pronesla Armida hlasem prosyceným tónem pobavení.

Vděčně jsem se posadil. „Jenom pět minut, potom se musím vzdálit za nutnými obchodními záležitostmi. Líbila se vám výstava?“

„Je nám poměrně známá,“ řekla Armida a mávla odmítavě rukou. „A jak je to s vaší krizí, pane? Jsme celé napjaté, o což vám jde, jak předpokládám.“

„Všichni míváme v životě krize...“ Tohle ovšem stačit nebude. „Můj otec,“ řekl jsem a rychle přemýšlel, „je přísný člověk. Nutí mě, abych se rozhodlo své budoucí kariéře. Musím mu do konce týdne oznámit, zda vstoupím do armády nebo do řehole.“

„Jsem si jistá, že vaše srdce je pro církev dostatečně čisté,“ řekla Armida s úsměvem, jehož teplo by stačilo uvařit vajíčko. „A není snad dostatečně odvážné pro armádu?“

„Můj problém je v tom, že bych si přál, jako dobrý syn, potěšit svého otce, avšak chtěl bych se stát něčím hodnotnějším než jen mnichem nebo granátníkem.“

Dvě krásné hlavy se pohnuly stejným směrem, jak na mě obě dvě upřely pohled. V mé hlavě byl naprostý zmatek.

„Tak proč,“ řekla ta hnědovlasá, „se nestanete hercem? Je to úžasně pestrá kariéra, která nejednomu přináší potěšení.“

Mé naděje začínaly narůstat, narostly natolik, že jsem se natáhl a uchopil její ruku tam, kde spočívala na stole.

„Jste tak laskavá, že to navrhujete!“

Armida řekla: „Pche, herec ne! Ti jsou chudí a hry, které hrají, jsou přihlouplé... Je to nejnižší stupeň zvířecí existence! Není v tom žádná možnost postupu. „

Účinek těchto slov pronesených jejími rty stačil na ochlazení mé krve o několik stupňů, téměř k bodu mrazu. Situace byla zachráněna, teprve když se Armida předklonila a důvěrně dodala: „Posledním vrtochem Bedalar je herec - je hezký, to

vám zaručuju - a tak si myslí, že žádný mužský není k ničemu, pokud se každý večer v sedm hodin nevyhřívá pod jevištními světly.“

Bedalar vyplázla na svou přítelkyni hezký jazýček. „Vždyť ty jenom závidíš!“

Armida jí oplatila dokonce ještě hezčím jazykem. Takové soupeření bych mohl pozorovat celý večer, zatímco bych přemýšlel, s jakou srdečností bych ten malý čiperný jazýček přivítal mezi vlastními rty. Tolik jsem byl zaujat svými představami, že mi jméno Bedalar hned nedošlo; už jsem ho přece toho dne jednou zaslechl.

Armidina snaha dodat mi sebedůvěru mě ukonejšila, avšak rozhovor byl chladný; obě dívky na sebe upřeně hleděly, a já hleděl trudnomyslně na ně.

Naštěstí se dostavila čokoláda ve stříbrné konvici, a my jsme se věnovali pití.

Bedalar pak postavila svůj šálek a oznámila, že musí odejít.

„Všichni víme, za kým jdeš, tak se neupejpej,“ řekla Armida. Když její přítelkyně odešla, obrátila se ke mně: „Nově objevený herec. Je bez práce, a tak si vychutnávají schůzky v kteroukoli dobu, kdy je její čaperóna z dohledu. Mám přítele se styky na vysokých místech - člověk nesmí říct koho - který se dnes věnuje svým povinnostem, stejně jako po mnoho jiných dní.“

Napadlo mne, že to bylo dost nevlídné; řekl jsem: „Možná chcete,

abych odešel...“

„Můžete jít nebo zůstat, jak chcete. Neřekla jsem vám, abyste si přisedl.“

Být nevrlý před touto malou drzou žábou nemělo žádný smysl.

„Přišel jsem dobrovolně, ano; a teď zjišťuju, že nejsem

schopný dobrovolně odejít. Jsem v moci takového kouzla, že by bylo potřeba celého tuctu gentlemanů se styky na vysokých místech, opilých, či střízlivých," - napadlo mne, že udeřím zde - „aby ho rozehnali. „

Napůl se našpulila a napůl rozesmála.

„Jak hloupě budu vypadat na ulici, až poběžíte za mým kočárem. A vy budete vypadat ještě hloupěji, jako věrný kočárový pes."

„Mou zásadou je nikdy neběhat za kočáry. Navrhuji, abychom místo toho šli pěšky. Pojďte, projdeme se parkem Rudlíků a uvidíme, kdo se nám bude smát."

Zvedl jsem se a nabídl jí rámě. Vstala - a jaký to byl pohyb! La Sigla by to lépe nedokázala. Dokonale vážně podotkla: „A ode mne se teď očekává, že za všechny zaplatím objednanou čokoládu?"

„Cožpak to není podnik vašeho otce?"

„Chcete je urazit tím, že se jim pokusíte nabídnout peníze?"

„Vy tedy víte, kdo jsem... nepohybuji se v mnoha vrstvách malacijské společnosti, nemám tedy nejmenší ponětí o tom, kdo jste vy."

Když jsem jí řekl své jméno, poznal jsem, že jí není známo, ačkoli vzhledem k jejímu nevalnému mínění o hercích to bylo docela dobré.

Ještě jednou jsem jí nabídl rámě. Lehce položila čtyři prsty v rukavici na vršek mé paže a řekla: „Dovolím vám, abyste mne doprovodil k mému kočáru."

„Jdeme se projít do parku."

„Jste příliš domýšlivý, věříte-li, že udělám něco takového. Nemohu si vůbec dovolit, abych byla viděna s vámi v parku." .

Stáli jsme a dívali se jeden na druhého. Zblízka byla tak trochu šokující. Krása jejího obličeje až naháněla hrůzu; nicméně na jejích ústech bylo něco melancholického, což se

zdálo být v rozporu s její povýšeností.

„Smím se tedy s vámi setkat zítra, za jakýchkoli okolností, které sama určíte?“

Upravila si vlasy a stuhy ve vlasech a nasadila si čepec, který přinesl sluha. Na rtech se jí objevil úsměv.

„Vy se přece zúčastníte zítřejších soubojů či chvalozpěvů, nemám pravdu?“

„Meče stejně jako zbožné písně nejsou pro mne ničím ve srovnání s vámi. Jste tak krásná, slečno Hoytolo, ještě nikdy jsem neviděl nikoho jako jste vy.“

„Jste zajisté dosti troufalý mladý muž - třebaže vám to nutně nezazlívám. Zítra mi však začíná zvláštní zakázka - něco mimořádného, skutečně - a tak nebudu volná.“

Přiblížili jsme se ke dveřím, které lokaj otevřel, hluboce se uklonil a snažil se ukrýt záblesk závisti v oku. Ocitli jsme se na ulici v době poledne, téměř prázdné, neboť Malacii vládla siesta.

„Jaký druh zakázky, slečno Hoytolo?“

Její nádherné obočí se téměř neznatelně svraštilo. „Do toho vám nic není. Náhodou je to něco, co má uspokojit rozmar mých rodičů, kteří mají pocit, že nikdy nebudou mít dost mých portrétů, moji zbožňovatelé. Mám tedy tak trochu pózovat nějakému bláznivému cizinci, kterého zaměstnáváme, jistému Otto Bengtsohnovi. Je něco jako umělec, svým :způsobem.“

Ačkoli jsem se loudal jak nejpomaleji jsem dokázal, byli jsme již u její ekvipáže. Nablýskaný kočár zářil na slunci jako diadém. V postroji čekala dokonale vyhřebelcovaná kobyla. Napudrovaný kočí otevřel Armidě dveře. Přizvedla si své meruňkové šaty, připravena nastoupit a nechat se briskně odvézt.

„Tady se musíme rozloučit, pane. Těší mě, že jsem se s vámi seznámila.“

„Ještě se uvidíme, jsem si tím jistý.“

Usmála se.

Dveře se zavřely. Kočí vyšplhal na kozlík. Bič zapráskal, ona zamávala, a byli pryč. Stůj klidně, abys jednal rozvážně; tady pro to nebylo uplatnění.

Když jsem se obrátil, galerie se zrovna zavírala na siestu, stahovaly se rolety. Šel jsem pomalu pryč.

Samozřejmě, nemohl jsem být přece zamilovaný.

Šel jsem zvolna ulicí a vybavoval si náš krátký rozhovor. Armida Hoytola - byl jsem pro ni příliš ubohý. Přesto však projevila zájem. Její přítelkyně by mohla být ona Bedalar, sestra Cayla Nortoliniho, o které se zmínil de Lambant. Jestliže se Bedalar ráčila zakoukat do herce, pak by to její přítelkyně mohla také shledat módním. Obraz mé svatby s Armidou a zajištěný vstup do společnosti, o které jsem věděl, že by se mi líbila, se vloudil nepozván do mé mysli...

Představa zmizela a zůstal jsem sám s jejími slovy o sezení s Bengtsohnem. Tady byla má příležitost!

Okamžitě jsem zahnul do široké Výstavní ulice a dál do úzkých uliček za ní, až jsem zjistil, že zase stojím v pochmurném šeru dvora Temného Oka.

V nejtemnějším zákoutí dvora postával hlouček mužů v ošumělém oblečení; byly mezi nimi i ženy, mladé i staré. Když jsem vešel, provinile se otočili. Jeden z nich přišel blíž, v ruce držel silnou hůl; byl to tovaryš, kterého jsem již potkal, Bonihač.

„Co chcete?“

„Potřebuju mluvit s Bengtsohnem.“

„Nemáme čas. Máme schůzi, copak nevidíte? Vypadněte tak, jak jste to už jednou udělal.“

Avšak Bengtsohn se objevil za ním a řekl mírně: „Je siesta a my si povídáme o holubích závodech, de Chirolo. Co ode mne chcete? Opustil jste mě dost ukvapeně.“

Uklonil jsem se mu. „Přijměte omluvu za mou nezdvořilost. Měl jsem poslání.“

„Tak nějak to vypadalo. „

„Mám zájem o práci, kterou jste mi nabídl, budete-li tak laskav a přesně mi řeknete, co požadujete.“

„Přijďte dnes večer. Mám teď práci. Pak si o tom promluvíme. „

Podíval jsem se na Bonihače, ,který stál s holí připravený.

„Možná, že ze mne do večera bude mnich, ale uvidím, jak to zvládnu.“

Láska, jaká síla se v ní skrývá! Nic než láska mne nemohlo přinutit k tomu, abych do toho úděsného dvora vkročil třikrát v jednom dni a projevil takovou odevzdanost, neboť ona dáma, jak se ukázalo, byla nejistého ražení, marnivá, a kdo ví, jaká ještě. Rovněž neodolatelná.

Jak moudrým se člověk cítí, je-li zamilovaným troubou!

„Tuhle práci může dělat i trouba,“ řekl Bengtsohn. „Možná právě proto ukázal Všelid na herce.“

V noci vypadal Bengtsohn, jak se tak pohyboval za začouzenými lucernami v přerušovaných stínech, téměř hrozivě, jeho zapadlé oči se chvílemi ztrácely a chvílemi mu svítily z hlubokých důlků. Jeho dlouhé prsty připomínaly drápy, když máváním doprovázel svůj výklad.

„Řekl jsem již, jak jsem objevil metodu merkurizování skutečných výjevů prostřednictvím zahnoscopu tak, že zůstávají otisknuté na skleněných destičkách. Mým cílem je povědět touto metodou celý příběh. Lidi, které potřebuji, jsou herci. Začnu jednoduchým příběhem. Jednoduchý příběh pro začátek. Z malých žaludů rostou velké duby. Budu merkurizovat herce proti skutečnému nebo malovanému pozadí. Výsledek bude mimořádně originální a povede k jistým výsledkům. Vy budete v tom jednoduchém dramatu jednou ze čtyř postav. Scény dramatu budou na skle vystiženy daleko věrněji, než jak by to kdy vylíčil umělec. Toto bude skutečný obraz namalovaný světlem - světlem, tou velkou přírodní silou, která je zdar-

ma pro všechny, bohaté i chudé.“

Ve snaze trochu jeho nadšení zchladit, jsem řekl: „Bude to pouze jako divadelní představení, ve kterém se zastavil děj, kde všichni náhle ochrnuli.“

„Vy herci jste tak efemérní, vaše pohyby a gesta vykreslené do vzduchu jsou v příštím okamžiku pryč, všechno je zapomenuté, jakmile padá poslední opona. Když jste však merkurizováni prostřednictvím zahnoscopu, stávají se vaše pohyby nesmrtelnými, vaše umění přetrvává. Klidně se vsadím, že hra, kterou vy pro mě herecky ztvárníte, bude znalci posuzována ještě dlouho potom, co vy sám zestárnete a zemřete, mladý Periane!“

Teď už jsem se musel smát. Vypadal úplně absurdně, jak hovořil a přitom hladil starou japonskou magickou lucernu s vroubkovaným komínem, jako by očekával, že se objeví tajemný džin.

„A co je to za hru, ve které chcete, abych účinkoval? Dáme na sklo Sofokla či Seneku?“

Přistoupil blíž. Pak se vzdálil. Pak se znova vrátil a stiskl mé ruce ve svých. Pak pustil mé ruce a své zdvihl k nebesům.

„Periane, můj život je neustále provázen problémy a obehnán nepřáteli. Ať je mezi námi důvěra, stejně jako obchod.“

„Řekl jste mi, když jsme se setkali, že máte nepřátele a že Stát všechno vidí.“

Toto tvrzení se zdálo poněkud logičtější zde v dusné temnotě jeho dílny, než se jevilo na sluncem ozářené ulici.

„Musíme si vzájemně důvěřovat. Oba jsme ve stejné situaci - totiž, nemáme na tomto světě žádnou jistotu. Já jsem starý a musím živit manželku, vy jste mladý a volný, ale; věřte mi, bohové - a společnost, což je ještě důležitější - jsou proti nám oběma. To je politická situace. Mám dvě vášně, umění a spravedlnost. Čím jsem starší, tím se pro mě stává spravedlnost

důležitější. Hnusí se mi, když vidím, jak boháči utlačují chudáky, nenávidím to.“

„To je přirozený zákon. Mám v úmyslu být jednoho dne bohatým.“

Poškrábal se na hlavě a vzdychl. „Takže spravedlnost o den nebo dva odložíme a místo toho budeme hovořit o umění. Je vám to takhle víc po chuti?“

„Povězte mi o té svojí hře.“

Opět si povzdychl a strnulým pohledem se rozhlédl po nepořádku dílny.

„Mladí muži jsou tak lhostejní.“

„Nemáte žádné právo tohle říkat. Proč vy staří mladými vždycky pohrdáte? Já jsem vynikající herec, jak si můžete zjistit, pokud se pozeptáte, a mé umění je můj život. Tak to je, mé umění je můj život. Povězte mi o té vaší hře, o to vás žádám, jestli chcete, abych vám pomohl.“

„Milý mladý muži... Dobrá, držme se umění, je-li to vaše přání! Miluju všechny druhy umění, všechny druhy umění, včetně divadelního, ačkoli jsem na tom stále příliš bídně, než abych se jim mohl plně věnovat. Pro první merkurizovanou produkci jsem napsal příspěvek k divadelní hře, nazvané Princ Mendikula aneb Veselá tragédie o princi a Patricii a generálovi Geraldovi a Jemině.“

„Úžasný titulek. Co přesně znamená Veselá tragédie?“

„Tedy, Bolestná komedie, chcete-li - méně důležité detaily nemám ještě úplně vyjasněné - jasné, avšak ne úplně jasné... Mám trochu problémy s detailem. Skutečně, pro zjednodušení na sklo plánuju hru bez detailu...“

„Já mám být princ Mendikula?“

Zářivě se usmál a předvedl svůj nedostatek zubů. „Vy, můj milý chlapče, vy nemáte dost let, abyste mohl být princ Mendikula. Vy budete hrát temperamentního šviháka, generála Geralda. „

A začal objasňovat krásy zápletky, která obohatí, pokud přímo nezavrší, světové divadelní umění. Věnoval jsem tomu veškerou pozornost, které jsem byl schopen. Zatímco hovořil stále rychleji, vzal mne do komory s veteší a ukázal mi několik rekvizit pro svou hru. Byly velice ubohé, oblečení bylo obnošené:

Můj zájem o Bengtsohnovy záležitosti pramenil z vědomí, že se budou týkat i božské Armidy Hoytoly. Zároveň jsem si začal uvědomovat, že by z toho mohla těžit i moje budoucí kariéra; Bengtsohn byl podporován mocným mecenášem, rodinou Hoytolů, a pokud by tato novinka s merkurizovanou divadelní hrou měla přilákat zájem veřejnosti, bylo by výhodné, kdyby s ní bylo spojeno i mé jméno.

Skočil jsem starému muži do jeho výkladu a zeptal se: „Nenecháte mne hrát prince?“

Bubnoval prsty levé ruky po své šlachovité tváři. „Gerald je pro vás daleko vhodnější. Vy byste mohl být dobrý generál. Na Mendikulu nejste dostatečně úctyhodný.“

„Ale já si můžu nalíčit obličej, tak abych měl vousy a černé zuby a mušku a vůbec všechno, co budete chtít. Koho máte vytipovaného pro roli prince?“

Skousl si ret a řekl: „Jak jste pochopil, toto je - jak se to řekne - ano, neprokázaná spekulace. Všichni neseme nějaké riziko. Nemohu si dovolit platit víc než jednoho skutečného herce, a tím jste vy. Vaše vizáž a pověst skromného člověka nám budou nápomocné. Pokud jde o prince, spoléhám na jednoho chlapce z dílny, na ne zrovna ošklivého muže jménem Bonihač. „

„Bonihač? Ten s tou žlutou bradkou? Jaké má herecké zkušenosti? Vždyť je to jen tovaryš!“

„Pro merkurizovanou hru není potřeba mnoho herectví. Bonihač je dobrý člověk, a jsem na něm závislý. Bonihače musím mít, je to mé rozhodnutí.“

„Dobrá. A ostatní? Princezna Patricia?“

„Pro lady Jeminu, kterou je princ okouzlený, najmu švadlenu, která bydlí tady ve dvoře, jmenuje se Leticia Zlatorog. S radostí bude pracovat za pár šestáků. Její rodina má smutnou historii, která je typickým příkladem nespravedlnosti. Její strýc je mým přítelem, přítelem chudoby. Je to mimo jiné také hezké děvče, tahle malá Leticia, a má něco do sebe.“

„A jakápak ukrutná dávka talentu a krásy je určena pro roli princezny Patricie?“

Věnoval mi další ochromující úsměv. „Ach, myslel jsem, že jste to už odhalil. Úspěch našeho podniku, závisí, bohužel, především na mém zaměstnavateli. Takto jsme vykořisťováni. Abych uspokojil jeho vrtoch - nikoli z jiných důvodů - roli princezny Patricie bude hrát Armida Hoytola. Útěchou je, že není šeredná.“

„Armida jako Patricia... Vida, jak víte, umění je mi vším. Je to pro mne tak trochu překvapení, že se dovídám, že Armida, kterou sotva znám, má také účinkovat ve vaší hře. I tak však s vámi budu spolupracovat v zájmu této úžasné nové formy divadelního umění, které jste tak zdokonalil.“

„Dostavte se sem přesně v osm hodin ráno a to mi bude stačit. Na proslovy bude ještě dost času. A záležitost držte zatím v tajnosti. Žádné vychloubání, pokud to vydržíte.“

Zajímavou skutečností na starých lidech jako Bengtsohn je, že nemusí nutně změknout, když k nim jste upřímní. Téměř jako by vás podezírali z neupřímnosti. Tento rys je patrný na mém otci. Ovšem své přátele, kteří jsou ve vašem věku, můžete napálit vždycky.

Když jsem se však objevil příštího rána, byl Bengtsohn zdvořilý, ukrojil mi notný kus nákypu chudých, a dokonce mi ze své vlastní kapsy předem zaplatil půl florinu za mou práci. Jemu, jeho ženě a Bonihačovi jsem pomohl naložit káru věcmi, které potřeboval, včetně zahnoscopu, stanu, několika kulis a kostýmů, než dorazí ostatní. Zatímco jsme pracovali, dosta-

vil se opravdový feudál. Sám velký Andrus Hoytola vystoupil z kočáru.

Andrus Hoytola byl dobře stavěný důstojný muž s apatickými pohyby, s velkým, klidným obličejem barvy bledého moře. Přes pantalóny sepnuté pod koleny přezkami měl indický banián z květovaného hedvábí. Nosil bílé hedvábné punčochy a nohy měl vražené do lehoučkých střevíců. Vlasy si stáhl do krátkého širokého copu, převázaného šedivou sametovou stuhou. Pomalu se kolem sebe rozhlédl.

Uklonil jsem se mu. Bengtsohn ho obřadně pozdravil a řekl: „Naše záležitost se hýbe kupředu, pane."

„Jeden by to taky očekával." Zavdal si špetku šňupacího tabáku ze stříbrné krabičky a pomalým krokem se vydal k zahnoscopu, aby si ho prohlédl. Doufal jsem, že dojde k představování, nic takového se však nechystalo. Mou útěchou byl pohled na jeho dceru Armidu, která vystoupila z druhé strany kočáru.

Její odměřenost by se snad dala zdůvodnit přítomností jejího otce. Nedala najevo žádné překvapení a téměř žádný zájem, že jsem byl angažován vedle ní v divadelní hře O princi Mendikulovi; pozornost věnovala spíše svým šatům. Podobně jako její otec i ona byla módně oděna, měla na sobě jednoduché šaty ledově modré barvy s hlubokým výstřihem, dlouhými těsnými rukávy, včas ukončenými, aby byla vidět útlá zápěstí. Jak kráčela, objevil se jí pod lemem šatů náznak kotníku.

Kolem ní se vznášela vůně pačule. Byla tak krásná! Rysy, které u jejího otce měly tendenci vypadat jako prasečí, byly u Armidy ryze inspirující, zvláště pak když se rozzářily, když s úsměvem řekla: „Jak vidím, brány opatství ani kasáren se za vámi dosud nezavřely."

„Blahoslavený odklad."

Kára byla naložena a byl zapřažen pár mul černého vzezření s dlouhýma ušima. Vyšplhali jsme nahoru na káru, popřípadě kráčeli za ní, zatímco Hoytolovi se vrátili do kočáru.

Bonihač vysvětlil, že pojedeme k paláci Chabrizziů za řekou Toi, kde se naše hra bude odehrávat.

Palác Chabrizziů byl posazen do okouzlujícího prostředí nepříliš daleko od Manteganu, kde Katarina trávila dny svého manželského života. :Palác byl postaven pod nejvyšším výběžkem hnědavých Prilipitských hor, aby odtud povzneseně obzíral město.

Za branami jsme zastavili na plevelem zarostlém nádvoří. U kašny spletité konstrukce si hráli dva uličníci. Ze všech stran na nás zírala okna. Na jedné straně se nad střechami rýsovaly útesy.

Všechno bylo vyloženo a umístěno na dlažbu. Armida vystoupila z kočáru. Její otec se jednoduše posadil zpátky do kočáru a náhle, z ničeho nic, odjel, aniž na někoho ještě promluvil.

Bonihač se zašklebil na Bengtsohna.

„Vypadá to, že se Rada ve věci vodíkového balónu ještě nerozhodla."

„A možná, že ani ve věci zahnoscopu," řekl Bengtsohn pochmurně.

„Byla bych ráda, kdybyste neprobírali obchodní záležitosti mého otce, „ řekla Armida. „Pusťme se do práce."

O něco později kára s mulami odjela. Zatímco se stavělo primitivní venkovní jeviště, hovořila Armida s nesmělým děvčetem v pracovním oděvu. Šel jsem k nim, abych si s nimi popovídal, a zjistil jsem, že je to Leticia Zlatorog, drobná švadlenka, angažovaná do role lady Jeminy.

Bylo dost těžké představit si někoho méně vhodného do té role, i když byla i přes svou fádnost docela hezká. Byla bledá, měla zarudlé ruce a neuměla se chovat vybraně. Zdálo se, že si je příliš vědoma cti, které se jí dostává, a sice být v přítomnosti herce významné Kempererovy společnosti. Snažil jsem se budit dojem důležitosti; nicméně, když se pozornost Armidy

zaměřila jiným směrem, chytil jsem ji kolem pasu, abych ji uklidnil.

Ještě silněji než předtím jsem cítil, že já, jako jediný profesionální člen tohoto směšného hereckého obsazení, mám právo hrát prince a oženit se s Armidou. Věděl jsem, jak na jevišti předstírané vášně často přechází, působením kouzla probouzejícího emoce, ve skutečné vášně mimo jeviště; a představa tovaryše Bonihače, jak se naparuje a objímá Armidu, se nedala snést.

. Jelikož se mi Bengtsohna nepodařilo v tomto bodě přesvědčit, sám jsem si vzal Bonihače stranou a naznačil mu, jak nejtaktněji jsem dokázal, že vzhledem k tomu, že to bude mé jméno, které přitáhne publikum, mělo by být také mé právo hrát titulní roli Mendikuly.

„Chápejte to jako společný podnik," řekl na to, „ve kterém pracují všichni jako jeden, nikoli pro slávu nebo zisk, ale pro obecné blaho. Nebo snad vaše představivost nestačí na takový ideál?"

„Nevidím ve slávě, jako podnětu, který člověka pobízí, nic ostudného! Mluvíte spíš jako Pokrokář než herec. „

Zpříma na mě pohlédl. „Jsem Pokrokář. Není mým přáním udělat si z vás nepřítele, de Chirolo. Skutečně, my všichni bychom rádi, abyste spolupracoval. Nezkoušejte však tady na nás své afektované manýry."

„Dávejte si pozor na to, jak se mnou mluvíte. Mám takový dojem, že by vám prospěl řádný výprask."

„Jak jsem řekl, nechci si z vás udělat nepřítele -„

„No tak, no tak, mládenci," řekl Bengtsohn, který honem přispěchal. „Jen žádné rozbroje, neboť píšeme novou stránku impozantního svazku malacijské historie. Raději mi pomozte sestavit tyhlety trosky."

Měl několik plochých kulis znázorňujících rozbořené město. Bonihač a ostatní tovaryši mu šli pomáhat. Já jsem si vrazil

ruce pod plášť a přiměl se k tomu, abych vypadal přiměřeně rozladěně, a směrem k Armidě jsem poznamenal: „Je to staré, melancholické místo. Co se stalo s rodinou Chabrizziů? Pozabíjeli se v záchvatu zášti, nebo snad odešli hledat Ztracené Kmeny?“

„Ubozí Chabrizziové, promrhali celá jmění ve službách Nemanjičů a Konstantinopole. Jedna větev rodiny se obrátila k mithraismu. Ze zbytku se jeden - můj dědeček - oženil do rodiny Hoytolů, ačkoli manželský svazek šlechtice s dcerou kupce byl všeobecně odsuzován. Oba do roka zemřeli na mor a zanechali po sobě malého syna. Takže jejich minulost může být považována, jak jste řekl, za melancholickou. Nicméně já tento starý palác miluji a často jsem si zde jako malá hrávala.“

„Díky těmto zprávám to zde okamžitě vypadá přátelštěji.“

Jedna část vnitřního nádvoří byla zalita sluncem. Zde byla naskládána Bengtsohnova výbava. V nedalekých místnostech jsme se převlékli do ubohých kostýmů, kromě Armidy, která moudře trvala na tom, že si ponechá vlastní šaty.

„Vynikající!“ vykřikl Bengtsohn a vždycky zatleskal, když jsme jeden po druhém vstupovali do sluneční záře.

Bengtsohn nás začal rozestavovat a manipuloval námi po nádvoří jako se židlemi. Bonihač, absurdní v okázale kýčovité koruně prince Mendikuly, stál na jedné straně a gestikuloval k nejbližší zdi a kulise vypleněného města. Já jsem stál za ním, a s korkovým mečem a generálským třírohým kloboukem z papíru jsem se necítilo nic méně hloupě; zatímco Armida s malou blýskavou korunkou na hlavě byla umístěna blízko u mne.

Když nás měl rozestavené, jak potřeboval, zamířil na nás Bengtsohn svůj zahnoscop, nastavil buben a přes skleněný panel na jeho konci přehodil četný samet.

„Nikdo se nehýbejte!“ zavolal. „Ani pohyb, ani jeden jediný pohyb po dobu pěti minut, nebo bude všechno zmařeno.“

Potom přeběhl k předku svého zařízení a sňal kryt čočky. Stáli jsme tam, až mne to přestalo bavit.

„Kdy začneme hrát?“ zeptal jsem se.

Starý muž zaklel, navlékl kryt zpět na čočku a hněvivě mával rukama před obličejem.

„Já vám řeknu, abyste stáli pět minut bez jediného pohnutí, a vy začnete okamžitě mluvit!“ křičel na mne. „Dokud slunce jasně svítí, musíme udělat co nejvíc snímků, ale každému obrázku trvá pět minut, než se na připravené desce vytvoří. Aby byl obraz ostrý, musíte být nehybní - tiší jako krysy. Copak to nechápete?“

„To jste mi nikdy ve vašem tajném návodu neřekl,“ odpověděl jsem rozhněvaně. Armida i ostatní se na mne dívali s výrazem nesouhlasu. „To tedy budeme celý den stát jako sochy, a pokaždé po dobu pěti minut? Tohle nemá nic společného s hraním, jehož tajemství se skrývá v pohybu.“

„Vy nehrajete, vy stojíte jako mrtvé sochy. A takto to bude po několik dní. To je důvod, proč jste tak dobře placený. Musíme udělat padesát záběrů, abychom obsáhli celý děj o princovi. Teď se znovu připravte. A tentokrát ani jediný pohyb, ani jediné mrknutí, de Chirolo...“

Řekl jsem: „Vy ale začínáte, aniž jsme se naučili nebo alespoň přečetli své party. Jaký je děj? O jaký druh divadelní hry se jedná?“

„Nebuďte natvrdlý, drahoušku, „ řekla Armida. „My nebudeme mluvit. My pouze poskytujeme obrázky, v sérii záběrů. Až bude nakonec celé drama na deskách předváděno publiku, Otto bude recitovat, co se právě odehrává, aby zvýraznil krásu celkového obrazu. Copak nechápete principy merkurizované hry?“

Chichotání Bonihače a Leticie.

Ztuhl jsem a Bengtsohn se opět pustil do svého čarování s mašinou. Tak jsme tam stáli jako voskové figuríny, zatímco on

odčítal čas na velkých přesýpacích hodinách. Není to nic snadného, stát nehnutě po dobu pěti minut, zvláště na čerstvém vzduchu, kdy samotná nečinnost provokuje ke kýchání.

Ke konci prvních pěti minut jsem se již připravoval k tomu, že se omluvím a opustím tento tělocvik, a to i navzdory blízkosti Armidy.

Bengtsohn však vypadal tak potěšený, když první desku hbitě ukryl do temné, zeleně vypolstrované truhlice, že jsem neměl to srdce zkazit mu radost. Nicméně, byl jsem rád, že mí přátelé de Lambant a Portinari nemohou vidět, co provádíme.

„Úžasné, úžasné!“ děl Bengtsohn. „Nyní si provedeme jednu scénu v interiéru, kde princ zanechává svou milovanou princeznu v péči generála Geralda.“

Jak jsem se chystal vejít do paláce, starý muž mě chytil za ruku.

„Měl jsem vám to vysvětlit tak jako ostatním, aby celá záležitost byla nad slunce jasná. Vzhledem k současným omezeným možnostem zahnoscopu, který potřebuje spoustu světla, aby docílil onoho zázraku, musíme dokonce i vnitřní scény merkurizovat venku.“

Byla přivlečena pohovka, za námi natažen závěs. „Interiér“ byl připraven. Tento výjev byl víc podle mého gusta. Bonihač provedl vznosné gesto, paže široce roztažené, zatímco já, jako generál Gerald, jsem se klaněl a svíral ruku Armidy. Takovýchto pět minut se dalo snadno vydržet, když jsem při tom cítil, jak se ta malá, živá věc v mém sevření lehce potí. Oživená představa všech jejích zbývajících pokladů, které by mohly skončit v mém sevření, stačila k tomu, abych zůstal nehybný.

Po pěti minutách Bengtsohn tleskl a již si hrál s další deskou.

„Následující scéna bude rovněž v interiéru, který je situován do vesnické krčmy. Uvidíme zde setkání prince Mendikuly s Jeminou. Leticie, kdybys, prosím tě, popostoupila, a díva-

la se trochu povýšeně. Ne na něj, ale spíše nad něj nebo skrz něj, ano, skrz něj, abys naznačila, že jsi vznešeného původu... Doufám, že se zahnoscop příliš nerozpálí, jinak nám selžou soli."

Všechno bylo připraveno. Bonihač a Leticie zaujali nehybné pozice, stávajíce se podle svých představ vznešeným princem a lady Jeminou. S trochou lacině honosných rekvizit v pozadí a sluncem svítícím nad hlavou se tvořila historie. Jako u vytržení hleděl Bengtsohn na samet kryjící desku, jako by tam leželo tajemství vesmíru. Čas se zastavil.

Armida a já jsme stáli stranou a pozorovali scénu, jako bychom byli také přimrazeni. Minuty plynuly pomaleji, než když jsme my sami stáli před zahnoscopem.

Konečně byl všechen písek ve spodní části Bengtsohnových přesýpacích hodin a on vyzval účinkující ke zrušení póz. Všichni jsme opět obživli. Když zastrčil třetí desku do truhlice, jal se na ni pochmurně bubnovat a pak řekl: „Tyto budu merkurizovat v dílně dnes večer. Jestliže vyjdou dobře, budeme opět pokračovat zítra. Nestálo-li štěstí na naší straně, sehrajeme stejné scény ještě jednou. Takže, uděláme teď ještě jednu, dokud je světlo vyhovující. A mezitím, aby vaše mysl zůstala zaměstnána, zatímco budeme pracovat, budu vám recitovat děj naší hry, přesně tak, jak ho budu recitovat před publikem... za předpokladu, že ,bude povoleno předvádět něco takového malacijskému publiku..."

Dopoledne uběhlo v krátkých pětiminutových úsecích, zatímco Otto Bengtsohn odhaloval svůj neskutečný příběh o princi Mendikulovi, a jeho postavy s nablýskanými korunami na hlavách a korkovými meči čelily slunci.

Princ Mendikula aneb Radostná tragédie o princi a Patricii, spjatá s osudy jeho generála a lady Jeminy (oznámil Bengtsohn a našpulenými rty zasimuloval fanfáry, aby vytvořil dojem velkoleposti, úměrné celé situaci). Koprodukce Bengtsohnovy společnosti, merkurizováno Otto Bengtsohnem z

Tolkhormu, pod vznešeným patronátem Andruse Hoytoly, kterémuž jsou naše ubohé snahy s veškerou vděčností a naprostou odevzdaností věnovány, a tak dále, a tak dále, až na samé hranice možností...

Veliký a krásný princ Mendikula, kterého zde vidíte v celé nádheře jeho mládí, moci a jedinečnosti, právě dobyl město Goricu, kterážto leží v troskách před zraky a - k lítosti všech - v pozadí.

Mendikulovi se dostalo pomoci od jeho generála, mocného, urozeného a jedinečného Geralda, který se co do osobnosti svému princi téměř vyrovná. Jak sami vidíte.

Generál Gerald se stal blízkým přítelem a rádcem svého prince, kterýžto Geralda povzbuzuje v každém směru a učinil z něj svého oblíbence i před mnoha dalšími váženými dvořany. Zde vidíte oba dva při prohlídce zničeného města. Dobytého města, tak je to správné; dobývání je zvyklostí princů. S nimi je Mendikulova manželka, krásná princezna Patricia.

Můžete vidět, s jakým potěšením hledí na poražené město Goricu, nad nímž se jí svírá srdce.

Zde vidíte, jak říká svému manželi, princi, jak je okouzlena jeho válečnickou zdatností. On svírá její ruce. Je láskou k ní tak pohlcen, že - aniž bere v úvahu city obyvatel města, samozřejmě, proč také - jí město věnuje jako dar, což symbolizuje první tři roky jejich šťastného manželského života.

Generál projevuje spokojenost s tímto rozhodnutím. Oznamuje zde, že se napříště zříká své účasti na válečné aktivitě - jak generálové s oblibou po bitvě dělají - neboť přemítá nad tím, co kdyby jim příště něco ustřelilo hlavu. Prohlašuje, že pověsí své zbraně na hřebík a ožení se s půvabnou lady z Goricy, s kteroužto se právě seznámil. Usadí se v Gorice neboli Patriciagradu, neboť toto nešťastné město bude zakrátko překřtěno, jen co budou z ulic odklizena mrtvá těla.

Uprostřed generálova nadšení zanechává princ Mendikula svoji manželku v Geraldově péči a vydává se na projížďku po

svém novém teritoriu - můžete to vidět v pozadí - aby se setkal jak se šlechtou, tak s venkovany, avšak především se šlechtou, samozřejmě. V jistém venkovském hostinci u jezera se Mendikula rozhodne, že si na noc odpočine. Vidíme ho, jak vchází, dívá se na holby seřazené u okna - a zde potkává onu okouzlující, tajemnou ženu, lady Jeminu, která o sobě tvrdí, že je dcerou majitele hostince, tomu však princ nemůže uvěřit. Po pravdě řečeno, nedokáže uvěřit, že by někdo tak půvabný mohl pocházet z tak nízké společenské vrstvy. Jak si možná všimnete, malá lady Jemina má stejně snědou pleť a tmavé vlasy jako je princezna Patricia plavá. No, barvu vlasů obou dam uvedeme na pravou míru, doufáme.

Ta s pohrdáním odmítá jeho snahu získat si její náklonnost, graciézně, avšak vznětlivě, způsobem, který připomíná políček do tváře. Princ si poručí domácí víno a v průběhu večera se beznadějně opíjí. Naštěstí je anonymní, takže nikdo na jeho nestřídmosti neshledává nic pozoruhodného.

„Toto je časné svítání, jak můžete vidět podle jasné záře. Princ Mendikula, jehož mysl je kalná jako toho nejposlednějšího nevolníka, se probouzí, aby litoval své pošetilosti a pocítil útok svědomí, když vzpomene na svou zanedbanou manželku, kterou zanechal v Gorice. Jsme svědky jeho agonie - zaťaté pěsti, pohled vzhůru k nebi - v okamžiku, kdy se začíná strachovat, že mu Patricia byla možná nevěrná a podlehla během noci snahám generála Geralda o těsnější sblížení. Štve svého koně zpět do Gorice, je obětí výčitek a žárlivosti.

Do paláce v Gorice přijíždí časně zrána, jeho ostruhy řinčí mramorovými chodbami - nicméně, jak vidíte - princ nachází oba dva, svou milovanou Patricii i svého generála, počestně dřímající ve svých vlastních komnatách v různých částech budovy. Jak sladce vypadá ve spánku, ta líbezná, růžová víčka - je dobře živená ta naše princezna! Mendikula ji probouzí polibkem a vylévá jí svou lásku.

V tomto bodě Bengtsohnova příběhu jsem si pomyslel: To

je teda pěkné, že Bonihač hraje prince! Užívá si většiny vzrušení a obou žen!

To mám za to, že hraju s tlupou Pokrokářů. Teď již chápu, proč je Stát ‚pronásleduje. Dříve či později se bude Bonihač po celých těch strnulých pět minut vyžívat - a za těchto okolností vydají za podstatně déle než věčnost - svými rty na rtech Armidy jako dřímající Patricie. On bude víc než merkurizován, ten primitivní neotesanec! Já jsem měl hrát prince!

A jaký dojem vůbec udělám na své obecenstvo jako přihlouplý generál Gerald, který leží nemožně v posteli se zavřenýma očima a s knírem stočeným do bílého šátku. Tohleto mi tedy moc neposlouží.

V okamžiku, kdy princ Mendikula objímá Patricii a. vylévá si své srdce (pokračoval Bengtsohn a stavěl nás do pozic pro další záběr, jako bychom byli atrapy), ona cítí, že v noci někde popíjel. Instinktivně se od .něj ta citlivá dívka o kousek odtáhne.

Všimněte si prosím, výrazu jeho tváře! Neboť - jak se má zachovat na to, že se od něj takto nepatrně odtáhla? Tak je to, v mysli mu začíná klíčit drobounké semínko pochybnosti. Třeba to znamená, že s generálem přece jenom ulehla. Mnoho potěšení intimního charakteru může být dosaženo ve dvou hodinách, aniž je třeba strávit tím celou noc, zvláště když jste vášnivě založeni, a to, jak on ví, Patricia je, neboť se jí dostává, na rozdíl do chudiny, nejvybranějších druhů pokrmů a ovoce.

A nyní další obraz! „Důvěra vítězí nad Pochybami!“ Sotvaže temná nedůvěra zachvátila jeho mysl, princ ji s opovržením potlačuje. Věří, že to je pouze odraz jeho vlastního provinění, a že si ji naprosto nezaslouží - stejně jako si ji nezaslouží ona, kteroužto miluje a ctí. (Zde přemístíme zahnoscop, tak abychom na příslušné desce viděli pouze Mendikulovu vznešenou tvář...)

Po tom, co vyloučil všechny hanebné pochybnosti jako ja-

blka z pornerančovníku, drží princ Mendikula svou Patricii a svého vojáka-hrdinu ve své samolibosti v daleko větší úctě než kdy jindy. A co víc, povzbuzuje je k vzájemnému přátelství, k vzájemné důvěře a k potěšení plynoucího ze společnosti druhého, bez strachu a zdrženlivosti kvůli jeho osobě. Pozorujte, jak se ta trojice vzájemně objímá, lidé vznešeného původu se přece chovají vznešeně, že?

Uspokojen Mendikula ustupuje do pozadí a věnuje se administrativnímu vedení svého království a nechá generála Geralda, aby Patricii doprovázel na plesy, do opery a při dalších příležitostech spojených se zahálkou. Patricia však ani zdaleka neprojevuje svému manželi vděčnost, je k němu spíše nepatrně chladná, což on pozoruje se smutkem, s rukou na čele. A opět, dalek toho, aby vinil ji, nepřestává princ dávat vinu sám sobě za to, že se snažil získat Jeminu.

A tak se nedobrovolně ocitá v situaci, kde je pronásledován myšlenkami na Jeminu. Ačkoli odrazila jeho snahy o těsnější sblížení, ví, že se jí v jeho společnosti líbilo. Zde přijde trocha hudby. Jednoho dne vyrazí opět přes les, aby ji zase spatřil. K princovu potěšení bydlí Jemina stále ještě v hostinci. Najde ji, jak právě blýská jednu holbu. Dychtivě spolu celé hodiny hovoří. Domáhá se polibku, ke kterému ona ochotně svolí. Třebaže mu nedovolí žádné další důvěrnosti, její společnost je tak živá a inspirující, že tam v rozhovoru s ní prosedí princ Mendikula celou noc. Jak vidíte, lady Jemina hraje také na loutnu a dobře zpívá.

Noc uběhne příliš rychle. Když se nad jezerem, které je samozřejmě venku, objevují první stopy svítání, vzpomene si opět princ na životní realitu. Obejme Jeminu a zdvořile jí vzdává díky, pak se od ní odtrhne, aby osedlal koně a hnal se šíleným tryskem zpět do Gorice. Popřípadě bude muset šílenou rychlostí běžet, neboť s Bonihačem nemůžeme sehnat koně, který zůstane nehybně stát v pozici trysku po dobu pěti minut.

Zpátky ve městě vtrhne do pokoje Patrice. Nejdříve seskočí s koně, mimochodem, jestli toho koně bude mít. Nebude-li, pak neseskočí. Její postel je prázdná. Princ pak běží do komnat generála Geralda. Generálova postel je také prázdná. Trýzněn úzkostí, pobíhá po celé budově, aby je nakonec našel oba v růžové zahradě.

Břitce propouští svého generála, kterýžto rozhněvaně odchází, jak můžete sami vidět, a ostře se své manželky dotazuje na její činnost. Ta je náhle chladná jako sněhulák, když vysvětluje, jak se stalo, že oba, ona i Gerald, vstali časně a čirou náhodou se sešli v zahradě. Koneckonců je jeden ze dní festivalu, kdy mnoho lidí vstává časně. Tady vidíme, jak někteří právě vstali. Ona mu na to říká, že nemá žádné právo ji vyslýchat.

Ustaraný a od sedla otlačený princ klesá na lavici. Ona mlčí. Mdle se jí táže, zdali se s Geraldem líbají jako milenci. V tomto okamžiku se Patricia rozhněvá ještě víc, vyhne se jeho otázce a dožaduje se vysvětlení, kde byl celou noc; něco se jí doneslo - tady vidíš, jaké to je - a sice, že má někde mimo město nějakou ženu. Princ odpovídá, že žádná žena, kromě té, se kterou se oženil, pro něj v životě nic neznamená. Patricia na to s pohrdáním odpoví, že si dobře všímá, jak se neustále zajímá o ženy. Vidíme je stát k sobě zády, obraz zklamání a dobrého vychování.

Tato obtížná situace je vyřešena návratem generála Geralda ve vojenském klobouku a nové tunice. Tváří se, jako že se nic nestalo, a oznamuje, že následujícího dne přivede do Gorice svou snoubenku, aby se s princem seznámila. Patricia odchází pryč s kyticí růží. Nebo možná s jednou růží, to přijde levněji.

A opět Mendikula zmobilizuje veškeré své vychování a pouští podezření z hlavy. Srdečně, v duchu věčného přátelství, si s Geraldem potřese rukou a prohlašuje, jakým dobrým přítelem mu je, a chválí ho za laskavou pozornost, kterou věnuje

Patricii v době, kdy jejich manželství prochází těžkým obdobím. Udělal by cokoliv, aby Patricia byla šťastná. Gerald říká, že by udělal totéž. V tom se shodují.

V krátkém formálním proslovu, tak typickém pro vojáka, poděkuje Gerald princovi za jeho shovívavost, vychvaluje jeho osvícený postoj a nepřítomnost žárlivosti. Jak vidíme, poplácávají se po zádech a pak princ Mendikula přiznává, jako muž muži, že existuje žena, ke které se cítí přitahován, a prosí Geralda, aby dál neohroženě projevoval svou laskavost Patricii.

Je to poměrně dlouhý rozhovor. Pro představení ho případně oživíme pohledy na rozpustilé nymfy a pasačky nebo něčím podobně vytříbeným.

Takže, jak se zdá, mezi princem a jeho roztomilou manželkou byly opět nastoleny dobré vztahy. V atmosféře přátelství společně vyráží na hon pratvorů do obory jednoho ze šlechticů. Úlovek poslouží jako pokrm pro nadcházející svatební hostinu generála Geralda. Když se blíží konec a tohoto zlatistého odpoledne, právě se nacházejí u jezera - ta kulisa se použije dvakrát - a z Gorici přijíždí posel se zprávou pro Mendikulu. Jak vidíme, trhnutím ji otvírá. Je od lady Jeminy, která oznamuje svůj příjezd do města a snažně ho prosí, aby jí věnoval pouhopouhou hodinku svého času, aby se s ním mohla rozloučit.

V této scéně si povšimněte rozpálených tváři účinkujících. Mendikula oznamuje Patricii, že naléhavé státní záležitosti si žádají jeho přítomnosti a že je nucen na chvíli odjet. Ona mu nevěří. Rozhněvá se a obviní ho z tajné schůzky. Na to on reaguje hněvem. Prosí ji, aby se snažila být tolerantní, tak jako on toleruje její sympatie ke generálu Geraldovi. Ona mu na to odpoví, že tento vztah nemá nic společného s jejich manželstvím. On tuto poznámku nechápe, moudře však mlčí a zlostí bez sebe cválá z parku pryč. Případně dlouhými kroky opouští park. Nebo se nám třeba podaří obstarat vycpaného koně, který bude klidně stát.

Princ Mendikula vchází do paláce, aby si navlékl vladařské insignie a nasadil korunu. Zde se setkává s delegací radních poraženého města. Jejich tváře jsou poctivé, avšak zasmušilé. Snaží se ho přemluvit, aby urychleně vydal prohlášení, kterým omezí aktivitu svých vojsk. Tato vojska zaneřádila celou krajinu, a co je důležitější, rabují, plundrují a znásilňují, a - kde je znásilnění nepoužitelné - svádějí v ulicích Gorice naprosto tradičními vojenskými metodami. Mendicula připouští, že tato tradice je nepřijatelná a souhlasí s tím, aby prohlášení bylo vydáno jeho generálem. Je vyslán kurýr za Geraldem; princ ho žádá, aby učinil přítrž přirozeným tendencím vojáků, například tím, že několik jedinců zastřelí. Skutečné scény drancování a násilí ukazovat nebudeme. Tyto věci je lepší přenechat fantazii.

Toto důležité setkání chvilku trvá, takže princ má pár hodin zpoždění, když přijíždí do vznešeného domu, kde je ubytována Jemina.

Zde sluha uvádí prince do pokoje Jeminy, a teď vidíte prince stát zděšeného při pohledu na osamělou Jeminu, plačící do krajkového kapesníčku. V odpověď na jeho zoufalé dotazy mu říká, že existuje někdo, koho ona miluje; právě kvůli němu odmítala princovy pokusy o sblížení, nikoliv proto, že by měla v úmyslu znevažovat královský majestát. Teď se dozvěděla, že jí byl tento její milenec nevěrný, neboť se stýkal s jinou ženou a to dokonce v době, kdy připravoval svatební ceremonii, úžasnou slavnost, která měla trvat tři dni, ať by stála co stála, kteroužto naštěstí nemusíme ukazovat. Jemině prýští z očí slzy jak z fontány. Skrápí jimi svou loutnu.

Princ je tak pohnut, že klesá na jedno koleno. Nebo možná obě. Objímá ji rukama a pokouší se ji upokojit. Jedna věc vede k další; zvláště pak soucítění vede ke chlípnosti. Jdou společně do postele, leží si v extázi v náručí, jako by to pro vzájemnou útěchu a pobavení dělali běžně. Tyto záběry budou dobrovolné, bude to záležet na hercích. Nechceme příliš pokoušet Leticiinu cudnost, neboť ona není skutečná herečka. To se ještě

uvidí.

Další obrázky. Svítání, pokud ne vyčerpání, přináší změnu nálady. Jemina se probouzí z krátkého spánku a s výrazem naprosté kajícnosti si sedá. Její svatební den přichází a ona ho vítá jako poskvrněná žena - ačkoli upřímně přiznává, že je méně poskvrněná, než kdyby byla šla s plebejcem. Nicméně královský majestát neposkvrněnost nenahradí. Prohlásí, že se musí zabít.

Mendikula, který si mezitím navléká královské pantalóny, se pokouší jí to rozmluvit. I u něj si čest stojí vysoko, u ní však výše.

Nedůtklivě mu s pláčem vyčítá, že ji dostal do situace, kdy by raději zemřela. Není dcerou žádného majitele hostince. I ona má v sobě kapku lepší krve. Chudí musí vždy žít se svou hanbou; to ona nesmí. Naprosto ji zničil, a muž, který má být jejím manželem, zatím nepochybně strávil noc se svou milenkou..

Mendikula je ohromen shodou okolností, že toto má být její svatební den a rovněž svatební den jeho blízkého přítele, generála. Vysloví Geraldovo jméno. Jemina vykřikne a přiznává tak, že to není nikdo jiný než její snoubenec.

Přitisknou se k sobě. Ona znovu propuká v pláč. Princ má tíživý pocit, že zneuctil ji i své přátelství, avšak alespoň jednu polovinu její hanby může očistit.

Zvučným hlasem prohlašuje, že ji může zbavit podezření, které ona cítí vůči generálovi Geraldovi a které je nezasloužené, neboť generálova předpokládaná milenka není nikdo jiný než jeho vlastní bezúhonná manželka, princezna Patricia. Vysvětluje, jak slyšel z jejích vlastních upřímných úst, že se mezi ní a Geraldem neděje nic nepřístojného. Mají jeho zaručenou důvěru, vždyť ho teprve před několika hodinami ujistila, že její sympatie ke Geraldovi žádným způsobem nepoškodí jejich manželství.

Jemina je tak potěšená, že se obleče za zástěnou. Avšak

ona šťastná noc, kterou spolu právě strávili, nemůže být tak snadno vymazána. Propuká v dramatický pláč a nepatrně si přitom rve vlasy na důkaz toho, že se cítí dvojnásob provinile, je-li Gerald skutečně tak čestný muž, jakým ho princ právě popsal. Mendikula protestuje, že je příliš zásadová. Oba dva se nyní rozejdou, bez ohledu na city, které k sobě chovají; on se ji již nikdy nepokusí vyhledat. Cokoli je mezi nimi, nyní končí, a jako by tato jejich jediná radostná noc nikdy neexistovala.

Kromě toho udělí svému generálovi šlechtický titul a věnuje mu příští město, které dobudou; tam spolu Gerald a Jemina mohou spokojeně žít, aby žádná z obou stran nebyla opět vystavena pokušení. Uprostřed hudby je vidíme smát se a plakat a naposledy, jaké bolestné slovo v knize lásky, si spočinout v objetí.

Po návratu do paláce vchází princ Mendikula do princezniných komnat, stále plný dobré vůle. Nachází zde Patricii, která se právě obléká. Vášnivě prohlašuje, že ji již nikdy nebude týrat pohledy na jiné ženy; našel své pravdivé já a snažně ji prosí o odpuštění.

Jaké však je jeho zděšení, když Patricia přijímá toto prohlášení s ledovým výrazem a odvrací se, jako by tomu, co on říká, téměř nevěnovala pozornost. Otřesen opakuje, že si je naprosto vědom toho, jak ji zanedbával, ale že s tím bude konec, že s tím je již konec. Ona je jeho skutečnou láskou.

Ledovým hlasem - snad zrovna míří k oknu - Patricia prohlašuje, že vše, co on říká, není ničím než přiznáním, že má tajnou milenku, přesně, jak ona tušila a on popíral. Má za to, že se Mendikula s tou courou právě pohádal a potřebuje se vrátit a tak se tu teď plazí. On rezolutně protestuje. Rozzloben způsobem, jakým byl jeho velkodušný skutek přijat jako by to byly staré, obnošené šaty, připouští, se špatně načasovanou upřímností, že sice projevoval zájem o jinou dámu, avšak že se jí právě navždy vzdal.

Nyní se Patricia stává ještě nepřístupnější a povýšenější.

Dotazuje se, zda tolik vyvádí kvůli ní a Geraldovi.

Princ nechápe význam otázky. Opakuje, že se vzdává oné dámy a jejího přátelství, prostě proto, že to působí bolest oběma, jí i Patricii, což on nedokáže snášet. Patriciin nepolevující chlad připisuje tomu, že se díky svému podezřívání cítí nešťastná; nyní však již není proč být dále chladná či nešťastná.

A opět, na kolenou, jí princ otevřeně přiznává právo odsoudit ho a žádá o odpuštění za způsobenou bolest; je to záležitost pouze jich dvou a nemá co do činění s Geraldem, kterýžto jim od samého počátku stojí vznešeně po boku. Proč uvádí jeho jméno právě v tomto kritickém okamžiku?

Zde pro vás budeme potřebovat pudr, slečno Armido. Patricii zblednou tváře. Odvrátí se od svého manžela. Škube za závěs a ruce se jí třesou. Vzdáleným hlasem říká, že si může litovat jak chce, avšak že na to je již pozdě. Nemá v úmyslu přerušit svůj poměr s Geraldem nachází v něm příliš mnoho potěšení.

Při těchto slovech se princ křečovitě chytá za srdce.

S vyschlým hrdlem se přinutí se zeptat - jsou tedy ona a Gerald milenci?

„Samozřejmě, že jsme! Co jiného si myslíš, že jsme asi mohli dělat?“

Mendikula se zapotácí, ve tváři je popelavý, není schopen promluvit, vypadá hloupě.

Ona se k němu obrací: „Ty máš svůj poměr a já taky.“

Zmůže se jen na zavrtění hlavou.

„A Že jsme s Geraldem milenci, jsi věděl,“ křičí povýšeně.

„To ne, věřil jsem vám oběma.“

„Věděl jsi to a ještě jsi nás povzbuzoval. Zrovna nedávno jsi s ním soukromě hovořil a pochválil ho, pochválil ho za to, co dělá. Řekl jsi mu do očí, že je pro mě dobrý. To je náhodou pravda! Pochopil, o co ti jde, a chválil tvůj osvícený přístup. Vždyť ty jsi mu dokonce řekl, že máš nějakou ženu - ó, ano,

informoval mne o tom! A mně jsi řekl, že toleruješ naše vzájemné sympatie. Věděl jsi, o co se jedná.“

„Jestliže jsi skutečně věřila, že mne nepodvádíš, proč jsi tedy tak váhala říci mi pravdu?“

Ona se na něj jen vztekle podívá a mrští po něm kartáč na vlasy nebo něco takového.

Všechny princovy ideály se sypou jako běsi z jeho očí. Avšak ani potom jí nespílá ani ji netluče. Místo toho se snaží vysvětlit, že když je oba shledal po své první noci strávené mimo Goricu nevinnými, uznal jejich bezúhonnost, považuje je za čestné lidi, kteří dokáží krotit svůj chtíč pro vyšší zájmy přátelství a politiky. Od onoho okamžiku potlačoval nehodné pochyby, které se objevovaly, a věřil v jejich snahu podporovat pravé přátelství. Toto podporoval a nebránil tomu. V cizím městě potřebovala dobrého přítele, a protože Gerald byl jeho přísahou spojený přítel, který mu dlužil nejednu laskavost, zavrhl naprosto každé podezření z nečestnosti jako nedůstojné vůči nim. Byla snad jeho představa o správném chování tak naivní? Jakým mužem by to vůbec byl, kdyby, jak ona naznačila, se choval jako kuplíř vůči vlastní manželce a svému příteli v roli gigola?

Na tyto otázky neměla žádnou odpověď. Jenom výraz opovržení. „Chápala jsem tvé chování jako velkorysé a moudré. A stejně tak Gerald. Vážili jsme si tě za to.“

„V posteli jste si mě vážili?“

„Nyní tebou pouze pohrdám. A bude i on.“

Nejenže vůbec není kajícná, ale ani jeho hněv ani jeho utrpení s ní nehnou. Říká, že se tím pouze dobře bavili. Nemá v nejmenším úmyslu vzdát se nyní Geralda, když v tom oba nacházejí tolik potěšení.

„Snažil jsem se být k tobě ve všem upřímný. Proč jsi tedy nyní tak chladná a zatvrzelá?“

„Na můj vkus jsi nikdy nebyl dost frivolní.“

„Ale on...on...má někoho jiného...“

„On může mít mnoho žen, pokud já budu jednou z nich...“

„Patricie, lásko moje, nesnižuj sama sebe! Vždyť on tě zostudil...“

Prostě něco na tento způsob. Princ se chová vybraně i ve svém zoufalství, avšak v tomto okamžiku do místnosti vchází sám generál Gerald, ležérně a bezstarostně - tak, jak vy to dokážete, de Chirolo.

V zuřivém hněvu ho princ napadá za odporný, podlý čin svedení manželky muže, kterého nazýval svým nejbližším přítelem, a za naprosté zrazení důvěry, kterou v něj měl. Gerald se nervózně směje. Zaujímá povznesený postoj a říká, že i princ trochu laškoval. Z obou zel vzniká dobro: konec konců tak to na světě chodí, a Mendikula by měl raději mlčet. Má takové podezření, že bude-li se Patricia obtěžovat zkoumáním celé situace, objeví, že princ svedl několik jejích komorných.

„Ty úlisný darebáku, lžeš, aby jsi neztratil tvář!“

Gerald bere Patricii za paži. Ona se k němu přitiskne.

„Abych nezapomněl, připusťte, můj rozmazlený princi, že jste mě sám pobízel. Udržováním Patriciina štěstí jsem se než snažil vylepšit manželství Vaší Výsosti.“

Toto je víc, než princ dokáže tolerovat.

„Nedovolím vám dělat ze mne déle hlupáka!“ vykřikne a tasí meč. Gerald rovněž tasí. Bojují. Patricia přihlíží, bledá, nehybná. Tedy, samozřejmě nehybná na desce.

Po mnoha zoufale odražených výpadech Gerald ustupuje, jeho paže svírající meč je rudá. Zakopne o kobereček a padá na princezninu postel. Je naprosto nekrytý vůči smrtelnému výpadu.

Zatímco Mendikula váhá, dovnitř vbíhá vojenský kurýr a oznamuje, že lady Jemina byla nalezena ve svém pokoji mrtvá, oblečená v plné svatební parádě. Ve vzkazu zanechaném na polštáři prohlašuje, že se cítí příliš zneuctěna, než aby se moh-

la vdát za tak čestného muže jako je generál Gerald.

Při této zprávě je princ přemožen žalem. Učiní krok vzad. Gerald vidí svoji šanci, popadne rychle meč a prožene ho Mendikulovi bokem. S posledním pohledem upřeným na Patricii umírá princ na její posteli.

Smutné fanfáry ohlašují konec našeho dramatu o princi Mendikulovi.

V hodině siesty se u paláce Chabrizziů pohotově objevil kočár Hoytolů, s Armidinou gardedámou Yolariou sedící strnule uvnitř. Armida se rozloučila a za kočárem se jen zaprášilo.

Druhý den proběhla stejná procedura. Neměl jsem mít z Armidy ,tolik, kolik jsem doufal. Bengtsohn dělal s merkurizováním tajnosti a nikoho nenechal, aby se podíval na výsledky. Všechno se však zdálo být v pořádku, neboť jsme se i nadále zvolna propracovávali dějem. Pokud jde o Armidu, vypadalo to, jako by se mezi námi žádné merkurizování vůbec neodehrávalo. Přemítal jsem, jak bych mohl situaci změnit. Z toho důvodu jsem teď kráčel horkým dusným odpolednem, abych si promluvil se Všelidem. De Lambant šel se mnou, aby mi dodal odvahy.

Všelid stál shrbený ve svém zarostlém koutě u paty písařova schodiště. Jeho stáří a křehkost působily dojmem, že je svým tuhým oděvem podpírán. Kozla měl uvázaného poblíž, masařky mu bedlivě prohledávaly bradku. Muž ani zvíře se nehýbali. Z železného oltáře zvolna stoupal dým a mizel za rohem za svými vlastními záležitostmi. V tuto hodinu nečekal nikdo, aby se poradil.

Položil jsem před něj několik paras, vše, co jsem dokázal ušetřit z peněz, kterými mi zaplatil Bengtsohn.

„Měl jste pravdu v tom, co jste řekl, Všelide."

„Vidím, že pravda má jen malou cenu."

„Já bohužel také. Řekl jste: ‚Stojíš-li klidně, dokážeš jed-

nat uspokojivě.‘ Narážel jste na zahnoscop starého Otto Bengtsohna, viďte? Proč jsem byl vybrán?“

Hodil špetku prášku do žhavého popela. Tlumeně se rozzářil. Smrad Malacie mi naplnil čelní dutiny.

„Země leží ve věčném polostínu, který někdo chybně považuje za světlo. Síly Temnoty stvořily všechno. Jeden stín splývá s druhým.“

„Je tu jedna dívka, Všelide, také má cosi společného s Bengtsonovými záležitostmi. Jak dosáhnu toho, aby se můj stín překryl s jejím?“

„Já nejsem ten, kdo žehná tvému amuletu. Jdi se zeptat jeho. „

„Poradím se se Seemly Moleskinem, samozřejmě. Avšak vy jste již do mých záležitostí zasáhl. Mířím vysoko a věřím, že mi dokážete dodat ještě více sebedůvěry.“

Zavřel oči a víčka mu přitom klesla jako vrásčité rty, a jako by tím končil seanci. „Pán Temnoty označil svým znamením každého z nás. Abys ho potěšil, musíš uspokojovat své smysly, dokud se kočár neroztříští.“

Stál jsem a hleděl na něj, ale jeho dlouhý, žlutý obličej se uzavřel mimo dosah mého chápání, zašoupal jsem podrážkami, kozel potřásl hlavou, nic dalšího se neodehrálo.

Na cestě kde Lambantovi, který stál v uctivé vzdálenosti, neboť jak zvyk říkal- vyslechnout proroctví určené někomu jinému mělo za následek osudné propletení vlastních čar života - jsem řekl: „Proč Přírodní Náboženství vždycky vyvolává strach a zmatek? Proč nikdy nerozumím tomu, co mi ten čaroděj říká?“

„Protože to jsou staromódní žvásty, „řekl na to de Lambant. „Já jsem si svůj amulet nedal požehnat již celé týdny a jsem na tom snad nějak hůř? Ty tu holku bereš příliš vážně. Seženeme Portinariho a půjdem na skleničku.“

„Všelid říkal něco, jako že se moje tělo roztříští. Můj ko-

čár, nějaký kočár. Tak mě někdy napadá, že život je mnohem složitější, než by sis myslel. Půjdu navštívit Mandara.“

Guy zavrtěl hlavou. „Můj milý de Chirolo, kněží jsou horší než čarodějové. Drž se od nich dál. Pojď, je horko. Vytáhneme Pontinariho z postele, něco popijeme a popovídáme si.“

„Ty jdi, já přijdu později.“

Rozešli jsme se. Pak jsem si ale řekl, že je přece absurdní mít u srdce tíživý pocit, když je můj měšec tak lehký. Ten kněz mi nijak neprospěje. Společnost přátel bude mnohem zábavnější. Obrátil jsem se. De Lambant byl ještě na dohled. Zavolal jsem na něj, aby počkal, rozběhl se k němu a společně jsme zamířili k domu, kde bydlel Portinari.

Třetího dne našeho ztvárňování tragédie *O princi Mendikulovi*, po tom, co na nás byl namířen všemocný zahnoscop, propuklo na nádvoří mohutné řinčení a Bengtsohn nás vyzval, abychom čekali.

Chabrizziové odjížděli na letní dovolenou do Vukobanských hor. V jiných letech, informovala mne Armida, trávili dovolenou v úrodném údolí v Prilipitách jižně od Malacie, kde vlastnili pozemky; tento rok se však šířily zprávy o tom, že se v této oblasti pohybují turecká vojska. Jako obvykle byla Malacia obklopena nepřáteli.

Brzy na to jsme byli ztraceni uprostřed záplavy kočárů a povozů naložených zavazadly a hudebními nástroji, uprostřed koní, psů, ochočeného zvířectva, dobytka a drůbeže, o dospělých a nedospělých Chabrizziích, spolu s jejich přáteli a sluhy nemluvě. Na naše umění toho bylo trochu moc. Bengtsohnova manželka Flora se pokoušela dav rozptýlit, ten se však rozptýlit nedal, dokud nebyl připraven k odjezdu. Náš impresário nás propustil a nabručeně odkráčel i se svou tmavou truhlicí v podpaždí.

Byli jsme přerušeni při scéně, kde já, jako podlý generál Gerald, beru princeznu Patricii na velké plesy (znázorněné jedním tancujícím párem) a podobné okázalé příležitosti (zná-

zorněné malovaným obrazem .mramorového schodiště). Takto vynucené důvěrnosti posloužily prohloubení vztahů mezi Armidou a mnou, ne pouze proto, že jsme zůstali vně Bengtsohn-Bonihačova soudružství, které se rozšířilo na většinu dílny, ale protože se jí znechutil Mendikula, jehož bonihačovské vousy ji celé minuty nesnesitelně šimraly, stejně tak jako - tak to Armida řekla! zápach žluklého pudinku.

Vzala mne stranou. „Chabrizziové zanechají palác téměř prázdný,. pouze s několika sluhy na zastrašení zlodějů," řekla. „Během příštích pěti minut jsou všichni pryč. Jen si to představte, celé roky jsem na to místo nevkročila - mezi našimi rodinami panoval jakýsi chlad. Teď mám šanci prozkoumat všechna ta zákoutí a skuliny, na které si tak dobře vzpomínám, než přijede kočár s Yolarií."

„Ať nezabloudíte - nebo ať vás nechytnou! „

Její ruka vklouzla do mé. „Ach, neodvažuji se tam jít sama. Sám vidíte, jak bizarní je ten palác, s tím přízrakem skály nad ním. Kromě toho tam straší nějaký cizí čaroděj s planoucíma očima."

„Půjdu tedy s vámi. Nevezmeme si vědro vody pro případ, že potkáme ty planoucí důlky?"

„Vklouzneme tam z boku, aby nás nikdo neviděl. Tak pojďme, bude legrace!" Zvedla obličej a usmívala se vzrušením.

Šel jsem za ní k bočnímu vchodu a vzápětí jsme se pohroužili do šera paláce. Rámus z nádvoří byl pryč. Bylo to tak trochu jako být polapen uvnitř zahnoscopu, s dlouhým výhledem na světlo a stín důmyslně vytvořené oknem a tapisérií, zdí a chodbou. Ideální místo pro tajnou schůzku! Teď bylo na mně, abych si nacvičil roli generála Geralda co nejdůkladněji. Urychleně jsem následoval Armidiny ledově modré šaty.

Již jsem se zmínil o tom, že palác byl posazen pod skalní výběžek. V tomto místě uložily Prilipitské hory poslední pořádný kus vápence takových sto metrů nad okolní krajinu.

Vynalézaví Chabrizziové vbudovali, z obranných důvodů, svůj domov pod a do štítu této skalní masy, a tím porušili symetrii kompozice, zamýšlené jejich architektem.

Interiér paláce působil zmateně. Lidé, kteří ho stavěli, byli terénem tak popleteni, že v některých případech nechali křivku schodiště nedokončenou, nebo v nějakém architektonickém zoufalství způsobili, že se jedna spojovací chodba vrátila a napojila na sebe samu, nebo jednu místnost, která případně mohla být i velkolepou komnatou, nechali nedostavěnou, se zadní zdí tvořenou holou skálou.

Armida, opět malé zvědavé děvčátko, mne tím labyrintem vláčela, dovnitř a ven z komnat, nahoru nebo dolů po velkých a malých schodištích mezi jednotlivými patry, mrňavými dveřmi, které skýtaly velké vyhlídky, hodovní síní, která vedla do kredence. Vysokými okny jsme viděli, jak prázdninová společnost pomalu opouští hlavní brány a sune se s kopce dolů.

Když jsme prozkoumávali jedno z horních pater, odvedla mě Armida ven na skalní terasu, jinak nepřístupnou, která se nacházela několik metrů nad zemí. Terasa byla používána jako malý park, ve kterém Chabrizziovi tradičně chovali některé zkrotlé pratvory. Nyní zbývali pouze tři staří ostruhovci. V dávných dobách byla tato zavalitá zvířata využívána v bitvách, kdy spoutaná řetězy do řad a s hořícími zápalnicemi na ocasech měla vnést zmatek do řad nepřítele.

Tyto tři zbývající kusy kolem nás teď s chrochtáním vlekly svá zavalitá těla; ostré výběžky jejich bočního krunýře byly upilovány, aby byli uchráněni, stejně jako jejich chovatelé, před zraněním. Armida se k jednomu rozeběhla, aby se s ním pomazlila, a z ruky mu dávala žrát listí. Do segmentů jeho krunýře byly vyryty různé iniciály; jedny nesly datum více než dvě stě let staré. Toto byli jedni z posledních ostruhovců v Malacii. Všichni pratvoři pomalu vymírali.

Jakmile jsme byli opět zpátky v paláci, vplížili jsme se do

malé kapličky, kde řezbami bohatě zdobené lavice Chabrizziů hleděly k oltáři, vsazenému do vápencové skály. Skála se třpytila vlhkostí; s neustávajícím švitořením, které ještě prohlubovalo tajemnou atmosféru kaple, po ní stékal tenounký pramínek vody. Ze skály vyrůstaly kapradiny, poblíž hořely obětní svíce. Byl zde velkolepý liturgický obraz Bohů Temnoty a Světla, jeden s rohy, druhý s dobrotivým vousem, s Minervou a její sovou uprostřed.

Přistoupili jsme k oknu kaple. Bylo částečně vsazeno do skály. Po skleněných tabulkách stékala nepřetržitě voda, která skapávala z vápence. Z tohoto úzkého výhledu jsme mohli pozorovat vzdálený Mantegan, kde žila moje sestra a její lhostejný manžel. Při pohledu dolů jsme hleděli na dvorek pro služebnictvo. Náhle pronikl do stínů tohoto zatuchlého prostoru tenký paprsek slunečního světla a ozářil dvě postavy. Chytil jsem Armidu za paži ukrytou v těsném rukávu a nasměroval její pohled k oné dvojici..

Na dvorku stáli těsně u sebe muž a žena. Oba byli mladí, muž byl útlý mladíček a žena pěkně kyprá, v zástěře a čepci. Zahlédli jsme její obličej, když ho zvedla a usmála se na něj, mhouříc oči ve slunečním jasu. Jeho obličej jsme z našeho místa neviděli. Sklonil se k ní a políbil ji a ona se vůbec nebránila; položil jednu ruku na její plné ňadro, zatímco druhá putovala vzhůru pod suknì a zástěrou. V záplavě slunečních paprsků se odehrávala důvěrně známá aktivita.

„Nechutné, zahálčivé služebnictvo!“ řekla Armida a upřela na mne napůl čtverácký a napůl vyzývavý pohled. „Proč je služebnictvo vždycky tak nemravné?“

Políbil jsem ji tedy a začal si hrát s mašlemi v jejích vlasech, zatímco druhou ruku jsem nechal vklouznout pod její šaty, téměř tak, jako to udělal ten sluha.

Okamžitě se ode mne odtrhla a pleskla mě přes ruku. Viděl jsem, že se směje a natáhl se po ní. Uhnula a já ji začal pronásledovat. Kdykoli jsem se dostal příliš blízko, pleskla mne přes

zápěstí - kromě jediného okamžiku, kdy jsem ji chytil a začali jsme se vášnivě líbat, rty se jí postupně rozevřely a můj jazyk se vetřel mezi její zuby; pak ale znova, jakmile se začínala rozehřívat i jiná místa, utekla a hopsala po kapli.

Zpočátku to byla legrace. Pak mně ale začala připadat dětinská. Otrávený hrou, klesl jsem do jedné z lavic a nechal ji skotačit. Nad oltářem čněly dvě zakřivené vrásy, svítily vlhkostí a sbíhaly se do V. Voda se tam slévala do třpytivého pramínku a jedna kapradina roztahovala vějíř svých listů.

Nyní se zdálo, že do mé dámy vstoupil ďáblík. Její obvyklá zdrženlivost byla tatam. Zatímco tancovala, začala se zbavovat oblečení a k tomu si tiše broukala. S nepřítomným pohledem ve tváři odhodila své bílé punčochy, pohybujíc přitom pažemi a nohama, jako by to bylo představení pro vybrané publikum - tím chci říct, ještě vybranější, než jaké jsem tvořil já. V krátké chvilce se vyloupla ze šatů. Bedlivě jsem vše sledoval, neschopen uvěřit, že toto všechno bylo prováděno pro moje potěšení. Jedna za druhou mizely součásti jejího spodního prádla, živůtek jako poslední, a najednou zde stála Armida z Hoytolů a tancovala nahá pro chudého herce, avšak mimo dosah toho herce.

Třebaže její tělo bylo spíše štíhlé, nic na Armidě nebylo tvarováno hůř než perfektně. Její ňadra a napjatá zadnice se nádherně pohupovaly ve svém vlastním rytmu. Chloupky na spodku jejího malého břicha byly stejně černé a kypící jako její vlasy. Oči mi při tomto fantastickém představení povylezly jako bradavky na jejích ňadrech. Taková dívka, přímo k nakousnutí! A co má v úmyslu? Modlil jsem se, aby to bylo to samé, co jsem měl i já.

Nakonec stanula přede mnou, stále mimo dosah, s rukama před intimními partiemi v gestu opožděné cudnosti. Její oblečení bylo rozptýleno všude po podlaze.

„Takto jsem tancovala velmi, velmi dávno," řekla meditativním hlasem, „a vždycky jsem si přála udělat to znovu -

osvobozená od rodiny i od sebe samé. Tolik bych si přála být divokým, ničím nespoutaným tvorem!“

„Jsme ve svatyni ženské krásy. Ohlédnete-li se, uvidíte to, co mám na mysli, na zdi.“

Řekl jsem to vážným hlasem a ukázal na V na vápencové skále a zvolna se zvedl z lavice, jakmile se otočila, aby se podívala.

„Skála tu zobrazila nejkouzelnější místo přízračné ženy. Ta kapradina roste tam, kde roste, z důvodu cudnosti, rozumíš, co tím chci říct, Armido?“

V tom okamžiku jsem jí zezadu položil ruku kolem krku a zatímco jsem ji lehce kousal do ušního lalůčku, moje volná ruka mířila dolů a nakonec jí bylo dovoleno spočinout a putovat po jejím vzdouvajícím se boku, kde si našla cestu podél křivky jejího V a uhnízdila se v porostu na tom místě bujícím: Ve stejném okamžiku se v mém náručí otočila a naše ústa se setkala. Svou druhou rukou, nyní osvobozenou od povinností v oblasti jejího krku, jsem ze sebe začal strhávat vlastní oblečení.

Ve chvilce jsem odkopl boty a kalhoty a pak jsme spolu leželi bez břemene závazků na široké lavici Chabrizziů, kteří jistě nikdy neměli lepší oltář, který by uctívali, než ten, který jsem právě svíral.

Armidiny poslední zábrany byly odhozeny společně s oblečením - nebo se tak alespoň zprvu zdálo, neboť se s potěšením chytila toho, co jsem jí mohl nabídnout, přitiskla k tomu rty a mazlivě na to mluvila, jako by to byla panenka; až jsem dostal strach, že to pak také promluví. A přesto - ani pak nesvolila k tomu, po čem jsem nejvíc toužil. To bylo rezervováno pro muže, za kterého se provdá, řekla, jinak nebude mít žádnou cenu na manželském trhu; takový byl zákon jejich rodiny.

S tím jsem se musel smířit - a smířil jsem se, neboť onen zákaz vedl k používání příjemných důmyslností, na které si

mnoho milenců v této zemi zvyklo. V jejím rozkošném objetí přestal existovat svět, byl přetvořen. Okouzlovali jsme jeden druhého, dokud sluncem ozářené skály nevybledly a ostruhovci se řvaním nezačali domáhat večerní dávky ovesné kaše. Na chvilku jsme usnuli. Pak jsme loudavě sestoupili do přízemí, ruku v ruce prošli neskutečnými chodbami, vstoupili do vzájemného konfliktu stínů. Žádní duchové tu nebyli, pouze změny v okolním ovzduší, kterým jsme procházeli, vodní páry, chladná, vlahá nebo vlhká místa, na které byla naše pokožka neobvykle citlivá.

Venku na předním nádvoří čekal Armidin kočár. S posledním, zamilovaným pohledem na mne se k němu rozeběhla a mě zanechala v příšeří verandy, kde jsem čekal, dokud jsem neuslyšel odeznít rachot kočárových kol na dlažebních kostkách.

Touto dobou již budou mí přátelé popíjet v jednom z hostinců ve Stary Most. Měl jsem povznesenou náladu; necítil jsem potřebu dělit se s někým o své štěstí. Místo toho jsem se v houstnoucím šeru nadcházejícího večera vydal městem, rozhodnutý navštívit svého pátera Nejvyššího Náboženství, oholenou kebuli Mandara.

Mandaro bydlel společně s jiným knězem v jednom pokoji jednoho z dosud zachovalých bytů paláce zakladatelů Malacie. Tato impozantní stavba byla v Malacii původní. Kdysi to bývala - a dokonce i ve své zchátralosti stále je - neuvěřitelně rozsáhlá stavba, téměř město samo pro sebe. Větší část byla rozebrána, kamenné kvádry, hlavy chrličů a další jednotlivé části byly ukradeny, aby byly použity pro pozdější stavby, včetně jímek pod městem a základů samotného Svatého Marka. Z přežívajícího paláce nezůstal jediný původní pokoj zachován své původní funkci v původním tvaru. Z balkónů, kde kdysi dávno nepříliš lidské dámy našeho zakladatele Desporta vystavovaly svá těla slunci, viselo nyní spodní prádlo chudiny.

Současní obyvatelé, jen těžko si obstarávající živobytí, za-

plnili bludiště chodeb a místností, kterým jsem se právě pohyboval, směsicí zvuků. Atmosféra stále šeptem připomínala svou spřaženost s nyní slepou minulostí.

Těmito brlohy jsem se tedy teď prodíral, vyšplhal do třetího patra a strčil do Mandarových dřevěných dveří. Nikdy nebyly zamčené. Mandaro byl uvnitř, jak obvykle večer býval, a hovořil s nějakým mužem, který se zvedl, když jsem vstoupil, a se sklopenýma očima odešel. Místnost byla uprostřed přepažena, aby návštěvníci (a stejně tak oba kněží), měli své soukromí; pátera, který bydlel v druhé polovině komnaty, jsem nikdy neviděl, ačkoli jsem již zaslechl jeho hluboký melancholický hlas při zpěvu žalmů.

Mandaro byl na balkóně. Kývl na mě a já se k němu přidal. Z maličké kredence přinesl na maličkém podnosu maličkou lžičku džemu a skleničku vody, tradiční způsob vítání prováděný kněžími Nejvyššího NáboženstvÍ. Pomalu a odevzdaně jsem snědl džem a vypil zažloutlou vodu.

„Něco tě trápí. Jinak bys nepřišel."

„Nevyčítejte mi nic, otče."

„To taky nedělám. Řekl jsem fakt, který vyčítáš sám sobě. Vidím, že to je příjemné trápení."

Usmál se. Mandaro byl muž středního věku, dobře stavěný, i když vyhublý. Působil dojmem tvrdosti, jako by byl ze dřeva; něco v ostře ohraničených ploškách jeho obličeje naznačovalo, že byl jen nahrubo vytesán. Aby si vynahradil oholenou lebku, nosil vousy. Uprostřed hnědých vousů měl prstýnek šedivých, což mi vrátilo sebedůvěru; vypadal tak o něco méně svatě. Jeho oči byly pichlavé, neproniknutelně hnědé, asi jako de Lambantovy, a celou dobu je na člověka upíral.

Stočil jsem pohled na jeho drolící,se balkón, kolem kterého se uzavírala noc. Pod námi ležela Satsuma, nerovnoměrně osvětlená, s doky a loděmi. Dále pak byla Toi; po ní zvolna plula restaurační loď, doprovázená zvuky hudby a zápachem oleje na smažení. Na vzdáleném břehu stály skupinky jasanů,

bojující o místo s řadou starodávných budov. Za nimi, v temnotě, byly vinice a ještě dále Vukobanské hory, viditelné pouze jako zubatá linie vykousnutá z bledé noční oblohy. Na nebi zářila večernice. Osamělý hlas zaštěkal směrem k Bucintoru. Z nedalekých pokojů sem doléhal zpěv přerušovaný hlasy a smíchem.

„Něco mě trápí a je to tak trochu příjemné," řekl jsem. „Víc než kdy jindy se však cítím polapený ve víru událostí. Tyto události mi nabízí cestu vzhůru a krásnou dívku; také se však týkají lidí, kterým nedůvěřuju tolik jako svým přátelům. Podle Všelida budoucnost skrývá něco zlověstného. Mám uspokojovat své smysly, dokud se. můj kočár neroztříští."

„Čarodějové a kouzelníci vždycky nabízejí něco zlověstného. Vždyť to víš."

„Nevěřím mu. Kněží zase zlověstnými věcmi hrozí. Jaký je v tom rozdíl?"

„Ty nepotřebuješ přednášku o rozdílech mezi Přírodním a Nejvyšším náboženstvím. Jsou protichůdné, avšak spřízněné, tak jako se v naší krvi mísí večer s úsvitem. Shodují se v tom, že svět byl stvořen Satanem nebo Silami Temnoty; shodují se v tom, že Bůh nebo Síly Světla jsou vetřelci v tomto světě; základní rozdíl je v tom, že stoupenci Přírodního Náboženství věří, že lidstvo by mělo stát na straně Satana, neboť Bůh nemůže nikdy zvítězit; zatímco my z Nejvyššího Náboženství věříme, že Bůh bude v té velké bitvě triumfovat, za předpokladu, že lidské bytosti budou bojovat spíše na jeho straně než na Satanově.

Dnešní noc se zdá mírumilovná, avšak pod zemí planou ohně..."

Byl duchem nepřítomný, jeho představivost byla roznícena dramatem, které viděl kradmo se rozvíjet všude kolem. Na toto téma jsem ho již vyslechl a obdivoval dříve. Protože to byl druh představení, které se mi líbilo, doufal jsem ještě v další osobní rady. Pokud jsem nechtěl být nezdvořilý, nemohl jsem

se projevit jako jeden z těch prázdných věřících, ovládaných výmluvností, jako bych neměl svou vlastní: dál jsem nehybně zíral na temnou plynoucí Toi. Jako všichni mniši i Mandaro dokázal vyždímat poselství z prostého oblázku.a mou pasivitu zahrnul do svého povídání.

„Vidíš, jak mírumilovně vypadá noc, jak klidně vypadá řeka. Krása sama je Satanova nejmocnější iluze. Jak nádherná je Malacia - jak často o tom přemýšlím, když se procházím po jejích ulicích - přesto však trpí kletbou našich předků. Všechno je v rozporu. Z toho důvodu musíme trpělivě snášet dvě vzájemně se doplňující, avšak protichůdná náboženství."

„Avšak tato dívka, otče -„

„Dej si pozor na všechno upřímné, můj synu, ať je to dívka nebo přítel. Co vypadá jako upřímné, může být pod povrchem zkažené. Ďábel potřebuje své pasti. Také by sis měl pozorně všímat svého vlastního chování, třeba ti připadá upřímné, ale ve skutečnosti je jen výmluvou před zkažeností." A tak dále.

Když jsem od něj odešel, uvědomil jsem si, že mohl zrovna tak spálit hada na svém oltáři, jako mi dát radu, kterou mi dal. Vnitřnostmi starodávného paláce jsem našel cestu dolů a nakonec jsem se zbavil i jeho šeptavých zvuků. Dolétla ke mně vůně řeky a vzpomínka na Armidu. Pomalu jsem kráčel ulicí Dřevorytců; bylo velice příjemné věřit, že Mandaro má pravdu, a že Osud mne pozorně sleduje okem podobným kozlímu.

Dny zvolna plynuly. Zanedbával jsem své přátele a pomalu začínal lépe chápat Armidinu situaci.

Jako všechny mladé dámy jejího postavení, i ona byla dobře hlídána a nikdy jí nebylo oficiálně dovoleno být v přítomnosti mužů bez Yolarie, gardedámy s obličejem jako sušená švestka. Z tohoto pravidla byla naštěstí v případě paláce Chabrizziů učiněna výjimka, neboť Chabrizziové byli příbuzní Hoytolů.

Byl zde také jeden administrativní problém, který pracoval

v náš prospěch. Armidě byl přislíben lehký městský kočár jako dar k jejím osmnáctým narozeninám, které právě oslavila; z důvodů požáru u výrobce kočárů nebyl tento kočár dosud dodán. Kromě toho Yolaria nacházela potěšení v jízdě po městě v rodinném kočáru, a tak jsme mohli využít jejích pozdních příjezdů k Chabrizziům k nejednomu příjemnému okamžiku.

Armida byla pravidly přímo obklopena. Nebylo jí dovoleno číst lascivní autory jako byli du Close, Bysshe Byron nebo Les Amis. Než jí dovolili účinkovat před zahnoscopem, dostalo se jí od rodičů dlouhé přednášky o paktování se s nižšími vrstvami. Pro hraní měla málo talentu - dokonce i pro to minimum vyžadované zahnoscopem - avšak samotný útěk z vězení rodinného prostředí byl dostatečně osvěžujícím důvodem.

V těchto situacích se očekávalo právě od Otto Bengtsohna a jeho manželky, že převezmou roli gardedámy drahocenné dcery svého zaměstnavatele. Jejich lhostejnost k takovému úkolu nám umožnila bez potíží unikat do stinných chodbiček paláce Chabrizziů. A tam jsem Armidu Hoytolu, její tužby i její zklamání, postupně poznal. Měl jsem štěstí, že se mi dostalo toho, čeho se mi dostalo; a nejen to, i přes její záchvaty povýšenosti jsem se přistihl při jistém vroucném přání, které u mě bylo nové. Toužil jsem se s ní oženit.

To mi zrovna vyprávěla o jejich rozsáhlém venkovském panství Juracii, v jehož okolí se stále ještě potulují některá prazvířata, když jsem se rozhodl, že překonám všechny překážky, které nám stály v cestě, a učiním ji svou manželkou - pokud mne bude chtít.

Malacia byla považována celým civilizovaným světem za skoro utopii. Avšak měla své zákony; každý měl za úkol chránit její dokonalost. Jeden z těchto zákonů říkal, že nikdo nesmí pojmout za manžela či manželku osobu rozdílného společenského postavení, dokud nezbytnost tohoto svazku nebyla prokázána. Nesentimentální a nejmenovaní stařící z Rady by samozřejmě neuznali lásku jako nezbytnost, ačkoli je známo, že

při několika příležitostech uznali těhotenství. Já, obyčejný herec, jsem ani přes několik dobrých známostí nemohl očekávat, že se mi podaří oženit se s Armidou Hoytolou, jedinou dcerou bohatého obchodníka s daleko lepšími známostmi.

Buďto si musím najít důstojnější zaměstnání, nebo... se musím stát absolutní, oslňující hvězdou ve svém vlastním oboru, tak aby ani Rada nemohla popřít můj zasloužený vzestup k výšinám.

Mé umění je můj život; musím na prknech zazářit. Což bylo obtížné v době, kdy umění jako takové bylo v krizi a kdy dokonce i takový impresário jako Kemperer byl nucen na čas zavřít svou divadelní společnost.

Merkurizované drama O princi Mendikulovi pro mne začalo nabývat téměř stejné důležitosti jako pro Bengtsohna. Skládal jsem v hru mnoho nadějí. V době, kdy jsem si celou tuto skutečnost uvědomil, dal jsem se s Armidou tajně zasnoubit.

Došlo k tomu jednoho dne, kdy byl zahnoscop vytížen zachycováním scén s princem a lady Jeminou. Zatímco Bonihač a Leticia pracovali na znehybnění času, Armida a já jsme zmizeli a já ji doprovodil, zahalenou do závoje, do Stary Most, do ulice Dřevorytců. Poprvé stála v mém malém krcálku mezi střechami a předávala mu svou vůni. Všechno, co tam viděla, komentovala se směsicí obdivu a posměchu pro ni charakteristickou.

„Ty jsi tak chudý, Periane! I kasárna nebo klášter by se zdály přepychem proti této mansardě.“ Neodolala pokušení připomenout mi můj podfuk s předstíráním, že mě čeká buďto armáda nebo řehole.

„Kdybych se nechal získat jednou z těchto nudných institucí, bylo by to z nutnosti. Zvolil jsem si toto. Miluji svůj ateliér. Je romantický - ideální místo, odkud začít oslňující kariéru. Podívej se ze zadního okna a přivoň si.“

Mé malinké zadní okno, hluboko utopené v drolící se zdi, mělo výhled na jednu nábytkářskou dílnu, ze které se neslo

vzhůru hutné aroma kafrového dřeva, dopravovaného čtyřstěžníkem až z Cathay. Když se Armida předklonila, aby jukla dolů, odhalila své nádherné kotníky. Okamžitě jsem se na ni vrhl. Mé polibky oplácela svými. Nechala se sebe strhat šaty a chvilku na to jsme slavili první z našich soukromých verzí lásky. A potom, když jsme leželi na mé úzké posteli s kolečky, jedno vlhké tělo vedle druhého, souhlasila, abychom se dali tajně zasnoubit.

„Kdybys tak věděla, jak jsem s tebou šťastný, Armido! Musím se svěřit se svým štěstím alespoň de Lambantovi. Jeho sestra se má brzy vdávat. Musíš se s nimi setkat - je to opravdový přítel a skoro tak duchaplný a hezký jako já."

„Nemůže být, jsem si tím jistá. Co kdybych se do něj zamilovala. „

„Už jen ta představa jsou muka! Na to jsi ale moc chytrá, abys mu dala přednost. Já totiž budu slavný."

„Perry, ty jsi tak přehnaně sebevědomý jako samotný princ Mendikula!"

„O té slátanině se raději vůbec nebavme. Samozřejmě doufám, že Bengtsohn bude úspěšný, a že nám ta hra pomůže, ale, koneckonců, jako příběh to je hrozná blbost - a navíc banální blbost."

„Banální?" Zkoumavě se na mne podívala. „Já zbožňuju příběhy o princích a princeznách. Jak by takové věci mohly být banální? A princezna Patricia je tak fantasticky hrdá, když je odhalena... Já mám o tom kusu dobré mínění. A můj otec taky."

„Můj otec by na to reagoval s opovržením. Celá situace je stará jak ty hory. Muž a jeho nejlepší přítel, nejlepší přítel svede přítelovou manželku, zrada je odhalena, pohádají se a jsou z nich nepřátelé.. Je prolita krev. Pche, takováto věc mohla být klidně napsána před miliónem let."

„Otto však představil starou hru novým způsobem, a slouží

mu jako zdroj mravního ponaučení. Kromě toho, líbí se mi, že děj je posazen do dobytého města.“

Zasmál jsem se a pevně ji objal.

„To je nesmysl, Armido, v tom kuse není žádné mravní ponaučení. Mendikula je hejl, Patricia je bezcitná, Gerald je falešný přítel a Jemina je pouze figurka. Tohle možná znázorňuje Bengtsohnovu představu o aristokracii, ale výsledkem je jen ubohý příběh. Moje velká naděje spočívá v té úžasné technologii merkurizování, která tu šarádu promění v úspěch - za pomoci, samozřejmě, nepřehlédnutelné přitažlivosti padesáti procent hereckého obsazení. „

Usmála se. „Myslíš těch padesát procent, co leží tady na té posteli?“

„Myslím celých nádherných sto procent z nich!“

„Zatímco si tu hraješ s těmi čísly - a taky s mým tělem, jestli ti to nevadí - mohu ti osvěžit paměť v jednom bodě? Ottův odvážný podnik ,přijde vniveč, pokud můj otec nějak neurovná svůj spor s Nejvyšší radou. Otec je velmi ctižádostivý a tak má strach. Pokud padne, padnou všichni, kdo jsou na něm závislí, včetně jeho dcery.“

„To mluvíš o záležitosti s vodíkovým balónem? Balóny odlétaly z Malacie již dříve, pro zábavu a na zastrašení Turka. Nechápu, na co je celý ten humbuk. Nic se přece nezmění, když ten balón poletí.“

„Rada si myslí něco jiného. Bude-li však veřejné mínění příliš proti nim, pak možná ustoupí. Další možnost je, že udeří proti mému otci - proto nyní hledá mocné přátele.“

Překulil jsem se na záda a civěl na šmouhy na stropě.

„Vypadá to, že nejlepší radou pro tvého otce by bylo na balón zapomenout.“

„Otec chce, aby balón vzlétl, byl by to skutečný úspěch. Rada naneštěstí chce, aby nevzlétl. Je to vážná situace. Tak jako stojí zaběhlý řád mezi námi, může se postavit i mezi mé-

ho otce a jeho život. Víš, co se může stát s těmi, kdo se protiví Radě příliš dlouho.“

To, co jsem viděl ve svých představách, nebylo tělo plující ve stoce, nýbrž jeho dcera, která se mnou sdílí můj prostý podkrovní byteček.

„Pro tebe bych se protivil čemukoliv, Armido, včetně všech projevů nepříznivého osudu. Vdej se za mne, snažně tě o to prosím, a bud svědkem mého vzestupu.“

Bývala by si musela nechat přednést alespoň tucet horoskopů, než by dala souhlas, přesto však souhlasila s tajnými zásnubami, a ke stejnému druhu svazku, který existoval mezi generálem Geraldem a spanilou princeznou Patricií, našimi absurdně pozměněnými egy.

Vůně santálového dřeva, kafru a borovic se smísily s vůní pačule a předrahou vůní Armidina těla, když jsme se bezodkladně pustili do oslavy našich záměrů.

Balón nad Bucintorem

Uděláte-li si procházku naším městem podél břehů řeky Toi, a zvláště podél elegantního Bucintora, kde chodníky jsou ze zlata, můžete pohlédnout k severu a spatřit svěže zelené oblasti venkova, které se táhnou až k Vokobanským horám, které samy jsou, alespoň na svých jižních svazích, zelené a půvabné.

Hledíte-li k venkovu z kteréhokoli jiného vyvýšeného místa v Malacii, nevidíte již nikde nic tak okouzlujícího. Pravda, je tady dlouhá prašná cesta do Byzance, zatímco jihovýchodním směrem leží Vamonalský kanál, lemovaný stromy po většinu své délky; převážně je však výhled tvořen jednotvárnou zvlněnou plání okrového zabarvení, nevlídnou, primitivní; prostě vším tím, čemu se způsob myšlení v Malacii brání, seč může. Směrem na západ leží neméně nehostinné Prilipitské hory, kde je terén deformovaný a divoký.

A právě mezi vrásami Prilipitských hor, zatímco jsme si s Armidou rozkošnicky přísahali věrnost, se shromažďovala otomanská armáda, odhodlaná uvalit na Malacii zkázu.

Propukl všeobecný poplach a svolávalo se do zbraně. Nebylo občana, který by se nestrachoval o své pohodlí, manželku, nebo něco, co mu bylo drahé. Takové armády se však před našimi hradbami shromažďovaly již dříve, byly poraženy a ve zmatku ustoupily.

Rada a generálové dělali to, co považovali za správné. Nechali stále dokola pochodovat naše vlastní ozbrojené síly, leštily se dělové koule, z každičkého místa na cimbuří zavlály modročerné vlajky Malacie, přes. řeky byly nataženy vojenské zátarasy, na trhu stouply ceny ryb a mouky. Zatímco probíhaly

tyto strategické kroky, šplhaly skupiny občanů na vyvýšená místa - vzhůru do zvonic po vratkých rachitických schodištích - aby špehovali nevkusně křiklavé stany nepřítele; většina nás však považovala za svou povinnost pokračovat v normálním způsobu života; s tím, že se platilo víc za chleba a sledě.

Byli samozřejmě i takoví, kteří z města uprchli, buďto barží do Vamonalu, nebo pěšky či v nosítkách do Byzance. Jiní se zabednili v domech či sklepích. Pokud jde o mne, nebál jsem se ničeho; moc Armidina kouzla ovládla můj život.

Každý ví, jaké to je být zamilovaný. Když jsem otevřel své křídlové okno a z louky za městem dovnitř zavanul svěží větřík, mohl se klidně na své cestě ke mně dotknout *její* tváře; když jsem se procházel ulicemi, věděl jsem, že se po zemi pod mýma nohama, která vedla někam za *ní*, procházela i ona; když jsem pohlédl vzhůru a náhodou zahlédl ptáka letícího oblohou, mohlo se stát, že i *ona* ho v tu chvíli zahlédla, takže naše pohledy se setkaly. Kdykoli jsem se dotkl nějakého předmětu, vybavilo se mi, jak se dotýkám *jí;* když jsem jedl, představil jsem si, jak jí *ona;* když jsem s někým hovořil, připomněl jsem si, jaké to je hovořit s *ní;* když jsem mlčel, viděl jsem *její* rty, mlčící. Svět se stal *její* doménou.

Za těchto okolností nemohli Turci zatížit mé srdce či mysl ani co by se za nehet vešlo.

Jednoho večera, když byl na hlavním náměstí chycen turecký špión a před Fetterskou věznicí mu byl prodloužen krk o dobrého půl metru, šel jsem s de Lambantem navštívit Otto Bengtsohna a vyzvědět, jak pokračuje merkurizování. Jeho tajnůstkářství bylo takové, že výsledky dosud nikomu neukázal.

„Jak vhodné, že máš být zvěčněn na skle," konstatoval de Lambant. „Jsi tak průhledný člověk, milý příteli."

Toho večera jsem zaplatil za víno. „Pak tedy musíme dohlédnout na to, aby ses ty pro příští generace zasloužil svou úpornou prací," odpověděl jsem.

Prošli jsme dvorem kolem znaku Temného Oka a vešli do dílny, kde Bonihač a další pomocníci stále ještě pracovali, nebo, sehnutí nad svými malířskými stoly, předstírali, že ještě pracují. Plácl jsem někdejšího prince Mendikulu po zádech a zamířil do galerie, která byla v tuto hodinu pro veřejnost uzavřena.

Ve vzduchu jsem zavětřil vůni pačule a v dálce náhle spatřil půvabnou Armidu, jak nese olejovou lucernu, která odspodu osvětluje její rysy a zalévá je magickou září, jako by nebyla stvořena z ničeho hmotnějšího, než je oblak. Jaké příjemné překvapení najednou ji vidět - představoval jsem si ji uvězněnou doma jako obvykle. Zde se naskýtala šance představit ji Guyovi.

Byl s ní její otec, upjatě stažený v dvouřadovém fraku, Otto Bengtsohn ve svém starém kožichu a se servilním výrazem, Armidina a Guyova přítelkyně Bedalar, zahalená do zlatého pláště, který ladil s jejími lokýnkami; a muž naprosto odlišný od zbytku společnosti, jehož vzhled byl tak výjimečný, že to byl především on a nikoli dámy, na koho jsem upíral svůj pohled, zatímco jsem se ke skupině nepozorován blížil.

„...obezřelý postoj, který nicméně může být království k užitku, i kdyby jen na přechodnou dobu," říkalo toto individuum způsobem, který vyvolal vážný výraz na tváři Armidy a potřebu si šňupnout u jejího otce. Muž, který hovořil, byl vysoký a hubený, a přestože byl hubený, byl zároveň pupkatý, zatímco jeho obličej se v duchu tohoto paradoxního efektu jevil vychrtlý a snědý, s příměsí oteklé sinalosti. Měl černý vojenský kabát, velmi objemný a hrozivý, jako by jeho kapsy obsahovaly nekonečné metry stočeného lana. Na lebce měl posazenou šedivou paruku přikrytou černým dvourohým kloboukem vystavujícím na odiv modročernou růžici Nejvyšší Rady. Byl typ člověka zvyklého na to, že se před ním lidi třesou; měl dokonce osobu, která se třásla i za ním, pokrouceného lokaje s pysky jako syrové bifteky, který se zdržoval ve stínech galerie.

Tento představitel Nejvyšší Rady na mne upřel pohled s takovým následným efektem, že jsem se nejenom zastavil, ale dokonce jsem zjistil, že zvolna couvám.

„Odebereme se ihned do vaší kanceláře, Hoytolo," řekl hlasem, který přicházel odněkud z temnoty mimo dosah olejových luceren.

Společnost mi ukázala záda a zamířila pryč. Nepokusil jsem se pohnout vpřed. Jeho záhrobní hlas mi připomněl, že celkem vzato dávám přednost milým lidem před odpornými. Armida, budiž jí požehnáno, si našla příležitost přelétnout kolem mě a dotknout se mého zápěstí. Lampa a její stíny vytvořily z jejího obličeje svět se sluncem a mrakem. „Máme poradu, uvidíme se zítra. Postarej se o Bedalar."

S těmito slovy odspěchala, aby následovala společnost vzhůru po nejasně osvětleném schodišti, na jehož konci byly dveře potažené zeleným suknem, které vedly do komnat a úřadoven Andruse Hoytoly. Zůstala pouze Bedalar se svící v ruce a s rozpačitým výrazem ve tváři nad skutečností, že byla z jejich společnosti vyloučena.

Stáli jsme a zdálky civěli jeden na druhého.

„Tak, a je to," konstatovala.

„Ano. Jsou nějaké problémy?"

Pohlédla zkoumavě na svou svíci a pak řekla: „Nevím, co se děje."

„Co tu ten chlap dělá?"

„Obchodní záležitost s otcem Armidy. Právě dorazil."

„S ním bych tedy žádný obchody dělat nechtěl," řekl Guy pevně.

Vrátili jsme se do dílny, která byla lépe osvětlena a kde vize černých kapes plných oprátek nebyla tak silná.

Bonihač a ostatní tovaryši poskakovali po dílně s větší živostí, než jakou předváděli, když byl přítomen Bengtsohn, ve snaze pobavit bezkrevného tuláčka asi devět let starého. Za-

toulané dítě bylo děvčátko, které se s téměř neznatelným úsměvem drželo ruky naší švadlenky, Leticie Zlatorog alias lady Jeminy. Dnes večer vypadala Leticia v beztvarých šatech a obnošených střevíčkách mnohem méně jako lady Jemina, třebaže se usmívala způsobem, který, podle záře na Bonihačově tváři, roznítil v jeho srdci něco jako oheň. Hubený obličej děvčátka byl jako plamínek svíčky proti obličeji Leticie.

Pozdravil jsem je a pošimral tuláčka pod bradou, i přes určité pochyby o její čistotě.

„Leticia mi právě spíchla krásnou košili," řekl Bonihač a zamířil v přátelském rozmaru ke mně. „Teď můžu hrát s tebou, Periane! I když Otto dodal pár kousků kostýmů, musel jsem si sehnat vlastní košili, až dosud jsem neměl na sebe nic vhodného pro prince. Teď bych mohl být i králem, tak skvěle a vznešeně se totiž budu v Leticiině výrobku cítit."

„Neb královna je nad krále lepší, co se toho týče, neboť to je velmi vkusné," řekl jsem, ohmatávaje tu novou součást oděvu.

„No tak, Periane, řekněte, že ji obdivujete," naléhala Leticia, zatímco k nám pomalu přicházela. „Je to nejoblíbenější model mého strýce a každičký steh jsem ušila já sama."

„Ať visím, jestli to není lepší, než cokoli, co ty nosíš, ty náfuko," posmíval se Solly, další tovaryš, a šklebil se na mne.

Jistě, košile to byla obdivuhodná, vyrobená z tenké bavlněné látky, v pase plisovaná, s propracovaným, nabíraným límcem, ve stylu, který by se snad mohl zdát příliš okázalý na ulici, avšak který by nepochybně vyhověl všemožným divadelním nárokům. Stehy byly elegantně provedené a pravá manžeta byla ozdobena vyšívanou květinou.

Zasmál jsem se a položil Leticii ruku kolem ramen. „To *je* nóbl košile, model vašeho strýce se vyrovná kterémukoli jinému, a *je* lepší než cokoli, co nosím já - to otevřeně přiznávám. Jste šikovné děvče, Leticie, a vás všechny zvu na skleničku ke Kožozubovi, oslavíme to."

„My tovaryši se nemůžeme vzdálit z dílny, dokud se nevrátí Otto," řekl rychle Bonihač.

„Pak tedy zvu samotnou Leticii. A samozřejmě de Lambanta a Bedalar, až skončí s tím šuškáním tam v rohu."

„Já nesmím jít - musím se vrátit k šití," řekla Leticia s úzkostným pohledem vrženým k Bonihačovi. „Moje sestra a já jsme chyběly příliš dlouho. Ostatní by nás postrádali."

V té chvíli děvčátko po jejím boku hladově zanaříkalo. Leticia si k ní sedla na bobek, vzala ji do náruče a slíbila jí sklenici osvěžujícího čaje, jakmile budou doma. Tuláček byla Leticiina mladší sestra Rosa. Zatímco se odehrávala tato domácká scénka, obrátil jsem se zpět k Bonihačovi, který právě s rezervovaným výrazem ve tváři skládal košili, a zeptal se ho, kolik ho stála, či zda (nemohl jsem vědět, jaké jsou mezi nimi vztahy) to byl dar od Leticie.

„Ani zdaleka nic takového," odpověděl tichým hlasem a věnoval mi podivný pohled. „Leticiina rodina, Zlatorogovi, jsou nejchudší z nejchudších. Zaplatil jsem cenu jako na trhu - ačkoli jsem hrdý, že mohu říci, že laskavost a dobrota mých přátel a kolegů tovaryšů mi pomohly nést náklady."

Řekl mi, kolik za ni zaplatil. Obdivně jsem hvízdl, abych ukázal_ jaký dojem na mě jeho extravagance udělala, třebaže košile byla více méně za pakatel; i tak to však bylo více, než s čím jsem momentálně disponoval.

Leticia a Rosa se právě loučily. Sebraly arch papíru, do kterého byla košile zabalená, a na každého se usmály. Od Bonihače se švadlence dostalo polibku a pevného objetí, zatímco ostatní tovaryši ji galantně políbili na prsty. De Lambantovi se podařilo zmizet s Bedalar; nemyslel jsem si, že je ještě uvidím. Jakmile Leticia s dítětem zamířily ke dveřím vedoucím do dvora, přidal jsem se k nim.

V té chvíli se od galerie vynořil Bengtsohn. Zdálo se, že je otřesen, zamířil ke křeslu, aby se posadil. Jakmile se tovaryši shlukli kolem něj, naskytla se mi příležitost promluvit si s

Leticií.

„Vaše sestřička má hlad, Leticie - vypadá, jako by naposledy jedla na svatýho Dyndy. Dovolte, abych vám koupil sklenku vína a jí něco sladkého támhle u Kožozuba, pak můžete běžet domů."

Zatímco jsem hovořil, strkal jsem je ven do dvora. Protestovala a dítě začalo kňourat. Ve dvoře nebylo žádné světlo, kromě toho, které sem pronikalo jediným oknem, a to zrovna bočním oknem krčmy. Viděl jsem jím muže při jejich odvěké kratochvíli; spočívající v prolévání alkoholu hrdlem. Chytil jsem děvčátko za ruku a řekl: „Tak pojď, maličká, teď hned ti koupím sladké pečivo."

Vtáhl jsem ji do krčmy, avšak Leticia odmítala vejít s námi. S rozzlobeným výrazem ve tváři čekala u dveří. Sám rozzloben, koupil jsem Rose sladkou žemli plněnou rozinkami a nějakým kořením, řekl jí, aby počkala u pultu, a spěchal k Leticii.

Byla to hubená dívka, poměrně dost fádní, avšak v žádném případě neforemná, dokonce ani v těch šedých obnošených šatech. Navzdory bledosti obličeje měla Leticia vlastní osobitý půvab. Byla příliš dlouho izolována v prostředí své živnosti, aby se dalo usuzovat na něco definitivního, její oči však byly velké, a něco na její puse a lícních kostech svůdně prozrazovalo cizí krev.

„Slečno Leticie, vypadáte tak roztomile, jak tady stojíte. Nikdy nestůjte ve dveřích, to je moje motto. Pojďte dál, napijeme se a trošku si popovídáme, splatíte mi tím to víno. Ještě nikdy jsme spolu nemluvili. „

„Vy máte víc času si povídat než já. Strýc mě potřebuje do práce a té máme pořád spoustu, ve dne v noci."

„To, že nejsem právě zaneprázdněn, nijak nesnižuje mé schopnosti - o kterých není všeobecně nejmenších pochyb."

„Nebylo to míněno jako urážka - jenom prostě, že tvrdě

pracuju a musím se vrátit domů, teď hned. Žádám vás, abyste mě nezdržoval.“

„Zdržte se jenom na dobu nutnou ke spořádání jedné kořeněné žemle! Ne? Dobrá tedy, snad mi aspoň dovolíte doprovodit vás k vašim dveřím.“

Rosa, soustředěná na svou žemli, nikoli však na své místo, se k nám přidala. Protože měla obě ruce zaměstnané, vzala ji Leticie za rameno a vykormidlovala ji do temnoty nádvoří. Šel jsem za nimi a zaujal místo po jejím boku.

„Přece spolu nemusíme být, jenom když na nás míří zahnoscop, Leticie. Nemá žádnou magickou moc. Co kdybychom se sešli někdy večer, až budete mít volno, abyste se pobavila?“

„A až Armida Hoytola dá volno vám? Máte jistě dobrý důvod si mě vůbec nevšímat, když je ona nablízku.“

„Měla byste mě nejdříve poznat dostatečně dobře, abyste měla právo být žárlivá.“

„Žárlivost - to je velmi drahý luxus, ten si nemohu dovolit.“

Přišli jsme ke dveřím v zapáchajícím zákoutí dvora, kde byla taková tma, že jsem se držel Leticiiny ruky a nechal se vést. Vyndala klíč a odemkla dveře, které po otevření odhalily holé, notně prošlapané schodiště, osvětlené zbytkem svíčky, která poblikávala v držáku.

„Tady se musíme rozloučit, Periane. Rosa i já vám děkujeme za to, že jste byl tak laskavý a koupil jí žemli, která, jak doufáme, ji neodradí do večeře.“

„Dovolte, abych šel s vámi, je-li to možné. Rád vás poslouchám, a věřím, že pokud se vám bude chtít, řeknete mi toho ještě víc.“

„Je mi líto, strýc bude chtít, abych mu pomohla s prací. Do svítání musíme mít zaobroubeny dva tucty damaškových ubrusů.“

„Pak tedy promluvím i s vaším strýcem. Neboť budete

bezpochyby potřebovat společnost. Nedívejte se tak ustrašeně, proboha - nemám v nejmenším úmyslu uprchnout s vašimi ubrusy - mnohem radši mám košile.“

„Ach, věděla jsem, že za tím něco bude...“

Avšak to jsem již stoupal do schodů a Rosu tlačil před sebou jako nějaký nový druh beranidla; Leticii nezbývalo nic jiného, než zamknout dveře zevnitř, popadnout pahýl svíčky a spěchat za mnou.

„Pochopte, prosím vás, Periane, jsme velice chudí lidé-„

„Nemáte se za co stydět, skutečně nemáte, já sám na tom nejsem o moc lépe.“

„Nestydím se za to, že jsme chudí, Mistře Periane. To lidé, kteří nás ožebračují, by se měli stydět. Naše rodina pracuje tvrdě, aby vyšla, a to je menší hanba než zahálčivost. Já se pouze obávám, že nebudete mít žaludek na náš ubohý způsob života.“

„Pravdou je, že chudobu druhých lidí dokážu snášet lépe než svou vlastní.“

A ubohost skutečně dominovala komoře, ke které jsme mířili. Když naše hlavy dosáhly úrovně vršku schodiště, objevil se před námi strohý prostor, z větší části ponořený do hlubokého stínu. První věc, která připoutala mou pozornost, byl nezakrytý trám nad mou hlavou a výhled na spodní stranu střešní krytiny s maltou, která se tlačila mezi taškami ven jako nějaká houba. Na této hrbolaté ploše se jako siluety ryb narýsované na písečném dnu laguny pohybovaly ohromné stíny, vržené několika lidmi, shromážděnými kolem stolu. Tento stůl se sedačkami - jako židle sloužily bedny - byl téměř jediným kusem nábytku v celé místnosti.

Sedělo u něj pět lidí. Jejich obličeje byly obráceny k lampě, umístěné uprostřed stolu; záda byla permanentně v temnotě. Skláněli se nad stolem, jako by se modlili.

Odporný zatuchlý zápach, který se v místnosti vznášel, mě

přiměl, abych se zastavil. Leticia, držící Rosu za ruku, se kolem mne protlačila, aby poskytla vysvětlení šedovlasému muži, který se s tázavým výrazem v obličeji napolo zdvihl od stolu. Ostatní mi věnovali pouze spěšný pohled přes rameno, než zase pokračovali v práci.

Postoupil jsem dále do místnosti a na jednom jejím konci uviděl kulaté okno. Z obecného uspořádání prostoru jsem poznal, že to původně býval seník. Nyní byl obydlen robustním mužem s šedými vlasy, se kterým Leticia právě hovořila, křehkou ženou, oděnou v černém, dívkou přibližně Leticiina věku i podoby, a chlapcem, asi patnáctiletým, jehož tupý, pomalý pohled prozrazoval mentální poruchu. Nedaleko schodiště leželo na zemi pohromadě několik rozpadajících se matrací. Poblíž visela šňůra s rozedraným prádlem. Jedinou krásnou věcí v místnosti byl damašek rozložený po stole, který byl momentálně středem pozornosti cele rodiny.

Starý muž se s pomocí hole zvedl a pronesl krátkou uvítací řeč. Na svoje léta měl bodrý, rudolící obličej venkovana, který kontrastoval s pobledlými tvářemi všude kolem - a který rovněž kontrastoval se skrovnými kučerami na jeho hlavě, z nichž dvě trčely vzhůru po obou stranách jeho čela jako bílé rohy. Řekl: „Buďte zde velice vítán, pane, třebaže. toto není místo, kde bych chtěl uvítat gentlemana vašeho společenského postavení.“

„Ne, ne, prosím vás, to neříkejte. Jsem rád, že mohu poznat, kde bydlí moje přítelkyně Leticie. Vidím, že skutečně tvrdě pracujete, Leticie.“

„Je velmi zručná v práci, pane,“ řekl ten starý muž. „Musíte omluvit, že choroba nohou mi neumožní vstát. V tomto domě jsme nicméně všichni stejně šťastní, jako jsme chudí, pokud dům není příliš vznešené slovo pro toto naše podkroví, a snažíme se být vděční za milosrdenství, kterého se nám dostává.“

„Vaše zručnost je bezpochyby milosrdenstvím, pane, ne-

boť jsem viděl tu krásnou košili, kterou jste udělal pro Bonihače.“

„I když své problémy zlehčujeme, jsme my řemeslníci vykořisťováni. Pokud nás Turci všechny nepovraždí, mám v úmyslu, ještě než budu na konci svých sil, udělat mnohem víc takových košil, a díky za to, co jste řekl. My Zlatorogové jsme však příliš chudí, jak já to vidím, než abychom Turkům posloužili jako terč.“ Pak zkoumavě pohlédl na Leticii, jako by si uvědomil, že existují ještě jiné hodnoty než bohatství, které by mohly přilákat plenícího Turka.

Potom přistoupil k představování zbytku společnosti: ten přihlouplý chlapec a to děvče byli bratr a sestra Leticie; a žena v černém byla její matka. Byla bezzubá, hovořila však s grácií, která nepochybně formovala Leticiino vychování.

„Bývali jsme horskými farmáři, pane, z oblasti kolem Triglavu, „ řekla. „Můj manžel utonul při jarních záplavách, zrovna když jsem přiváděla na svět toto drahé dítě zde - „ukázala na pomateného chlapce. „Od té doby se o nás stará můj bratr Joze, je to dobrý člověk, a nikdy si nestěžuje, i když má v nohách bolesti. Alespoň nějak se uživíme a tady v Malacii je situace lepší než v naší vlastní zemi.“

Zatímco hovořila, pracovala na bílém damašku a její bledé prsty se nad látkou ani na okamžik nezastavily. Každý steh byl dokonalý jako pavoučí vlákno.

„Samozřejmě, že bych byl raději venku v polích s kravami, včelíny a senem, „ pronesl Leticiin strýc a převzal tak nit příběhu. „Avšak od svého neštěstí jsem se naučil stehovat stejně krásně jako kdejaká lady, a teď, když máme známosti u dvora, se nám docela daří.“

„A tyto známosti nás šidí a okrádají při každé zakázce, i přes to, jak hluboce zbožné mají být, „ dodala Leticia.

„Tak už to v životě chodí, holčičko,“ řekl její strýc a obrátil se ke mně, aby dodal: „Je to rebelant, jak vidíte, jako všichni mladí.“

„Mistr de Chirolo rebelant není," opáčila Leticia divoce.

„Jak říkám, docela se nám daří," pokračoval strýc. „Tuto zimu si budeme moci opatřit malá kamínka pod stůl, a tak tu budeme mít útulno celé dny, za předpokladu, že se nám podaří sehnat palivo."

Jeho ruce byly velké, široké a zjizvené, a proti dokonalé bělosti ubrusu se zdály tmavé. Stejně jako ruce ovdovělé sestry i Jozovy prsty se pohybovaly s jistotou, zatímco hovořil, a spřádaly vlákno, které drželo životy jejich rodiny pohromadě. Když si všiml, kam směřuje můj pohled, řekl:

„Nepovažuji to za práci nehodnou muže - znamená-li to jídlo pro nás pro všechny, vždyť právě *to* je .mužská starost, nemám pravdu? Dokážu vyrobit jakoukoli část oděvu. A nechce to víc, než jednou pochopit, jak na to - a u Leticie je to zrovna tak, viď, zlatíčko? Šaty nebo fraky, paleta, námořnické blůzy, rybářské pláště, utíkáčky, kožešinové čepice, lovecké kabáty, přehlídkové uniformy - všechno tohle vyrábíme a bez řečí, přinese-li to peníze. Naše výrobky jsou k nerozeznání od toho nejlepšího." Věnoval mi lichotivý úsměv.

„Jste umělec, pane, svým způsobem," řekl jsem, neboť situace si žádala kompliment.

Leticia zaujala své místo a pustila se do práce, hned jak jsme vstoupili, s malou Rosou usazenou po boku. Zatímco si Rosa cucala palec, soustředila Leticia pohled na své hbitě se pohybující prsty. Nyní zvedla i hlavu, aby mi věnovala troufalý pohled.

„Ne, my nejsme umělci, jak vy je chápete, Periane. My jsme hladová pracovní síla. Sedíme tu od devíti od rána do devíti večer, každý den v týdnu, je-li k mání nějaká práce, za nepatrnou almužnu."

„Kromě chvil, kdy hrajete Jeminu v Bengtsohnově hře. „

„Ten velkolepý romantický příběh mi v jednom dni vynese víc, než by poskytlo ušití jednoho trvanlivého loveckého kabá-

tu, který může takovému šlechtici vydržet deset let.“

„Doufáme, že Leticiiny výkony na těch skleněných deskách uvidíme, mladý .pane, až bude Otto se svou prací hotov, „ řekla její matka a odvedla tak řeč od stížností dcery. „Jsem si jistá, že její herecký výkon byl vynikající.“

„Copak vynikající,“ zareagoval jsem, „vždyť jde jenom o to, stát v klidu. A žádný z nás nikdy nezpacká svůj text, protože tam žádný text ke zpackání není. „

„I přesto to je krásný a romantický příběh,“ řekla Leticia. „Stačí, když o něm přemýšlím, a hned se cítím šťastná.“

„Už nám celý ten příběh několikrát při práci vyprávěla,“ ozvala se její matka.

„Jsme tu všichni pořád veselí, „ pokračoval strýc a přerušil tak krátké ticho, „a až vyděláme dost peněz, vrátíme se zpět ke Triglavu, nabudeme znovu zdraví a štěstí a zase budeme žít v horách jako svobodní Zlatorogové. I s tím svým neštěstím mohu dostat práci u svého bratra, který vlastní kovárnu.“

A v té chvíli si začal broukat nápěv z velmi oblíbené opery od Cosiniho:

Ach, tam někde jsou svahy hor, kde zbloudit se dá
kde třpytivý potůček si spolu zpívá
kde každičká cestička
„Tudy pojď; tudy pojď; „ zve tě do lesíčka.

Všichni se přidali k refrénu, dokonce i Rosa, která spolykala poslední zbytky žemle a nyní, stejně jako ostatní, věnovala pozornost damašku, po němž její ruce lezly jako malí krabi.

Přesunul jsem se zvolna kolem stolu a do levého Leticiina ucha řekl: „Vidím, že nemáte příliš velký zájem se mnou hovořit, takže se vydám k domovu. Udělejte mi tu laskavost, snažně vás prosím, a vyprovoďte mne dolů ke dveřím.“

Vyměnila si rychlý pohled s matkou, která, aniž přerušila

píseň, přikývla. Leticia vstala, došla si pro malinký zbytek svíčky a počkala na mne u schodiště. Se všemi jsem se rozloučil, vzal ji za paži a společně jsme šli dolů.

„Tahle práce není pro vás, Letty," řekl jsem jemně. „Měla byste odejít od rodiny a najít si nějakou zajímavou práci, která se vám spíše vyplatí."

„Jak bych mohla opustit vlastní rodinu? To jste celý vy! Naprosto sobecký, přesně, jak to říkal Bonny."

„Nekoupil jsem snad Rose žemli? Nebuďte pořád útočná, takhle se nikam nedostanete - váš strýc Joze, jak je vidět, tuto prostou zásadu chápe."

„Na tom nesejde. Já se plazit nehodlám tak jako on, jestli to je to, v co doufáte. Dovolte, abych vám něco řekla. Jsem Pokrokářka, stejně jako Otto a jeho žena, a jsem na to hrdá."

Držel jsem ji za paži. „Nebuďte hloupé děvče. Přinese vám to jenom potíže, jako byste jich již neměla dost. Své rodině spíš pomůžete, najdete-li si lepší práci a budete-li přispívat do jejich rozpočtu."

„Oni jsou závislí na mně a já na nich. Jsem na takovou solidaritu pyšná. Pravda je taková, že bych se musela stydět, kdybych je opustila."

„To spíte všichni pohromadě na podlaze?"

Zaváhala a uhnula pohledem, aby svou tvář skryla v příšeří. „Není kde jinde spát, jak jste si všiml... Jeden přítel slíbil, že jednou přinese opravdovou postel."

Objal jsem ji kolem pasu a řekl: „Dovolte, abych vám postel nabídl. Ne, pojďte, myslím to vážně, Leticie. Nejsem takový sobecký hamoun, jak si myslíte. Jste mimořádně bystré děvče a zasloužíte si lepší osud. Budete mít k dispozici mou postel a já se s radostí zabalím do své houně a lehnu si na podlahu. Nic nenamítejte! Popřejte strýci dobrou noc a odejděte se mnou."

Bránila se, já ji však držel pevně, až začal vosk z její svíč-

ky kapat na můj kabátec.

„Vy byste také zneužil mé situace! Vím, o co vám kráčí. Viděla jsem, jak se díváte na Armidu - ano, i způsob, jakým se s tou malou čubkou pokradmu vytrácíte, o to nemějte strach, Mistře de Chirolo!“

„Nedovolím vám říci jediné slovo proti Armidě. To z vás mluví jenom žárlivost. Ji z toho vynechte. Vám nabízím naprosto zdvořilé pozvání.“

„Tedy dobrá, ode mne nezískáte to, co dostanete tak snadno od ní, a to je má zdvořilá odpověď!“

Zatímco jsem rejdil nosem v jejích vlasech - které, jak jsem zjistil, nebyly ani trochu sladce voňavé - řekl jsem: „Tak už toho bylo dost. Vždyť jsem vám jenom nabídl pohodlnou postel. Trocha potěšení by vám prospěla - každý může vidět, že se vám zde nedostává řádného ocenění kromě vaší pracovní síly. Spolu bychom se mohli daleko víc pobavit a nikomu přitom neublížit. Pojďte, nebuďte stydlivá, skutečně, já vám neublížím. Mimochodem, milá Letty, vy přece nejste panna, nebo ano?“

Opět se ode mne odvrátila a schovala tvář ve tmě.

„Nechte mne jít.“

„Pojďte se mnou, dneska v noci. Budete spát v posteli úplně sama, to vám slibuji. Nejste panna, viďte?“

S pohledem stále upřeným stranou se začervenala a řekla: „Pouze bohaté dívky jako Armida si mohou dovolit luxus ctnosti. Není to tak?“

„Takže to je luxus, je to tak? Vida, vy očividně na luxus zvyklá nejste. Většina dívek to považuje za utrpení.“

Odtáhla se ode mne. „Jděte domů, Periane. Najděte si někoho jiného - jsem si jistá, že vám to nedá žádnou práci. Musím ještě několik hodin pracovat.“

„Chtěl jsem vám jenom udělat laskavost - nemyslím si, že vás těší spát na stejné matraci jako vaše matka a zchromlý

strýc, ať už jsou veselí, jak chtějí. O dětech nemluvě. Chci vás však požádat o laskavost, pak se snad budete cítit lépe.“

Zatímco jsem hovořil, posouval jsem se pomalu k ní a rozvažoval, zda ruka pod její sukní by nebyla účinnější než domlouvání.

„Co chcete?“

„Leticie, viděl jsem, jak jsou vaše prsty obratné. Udělejte mi pro mého generála Geralda nádhernou košili, podobnou té, kterou jste udělala pro Bonihače, jenom ještě trochu honosnější...“

Odstrčila mou ruku. „Bonny vám řekl, jaká je cena těchto košil. Bude nám potěšením jednu vám zhotovit, dostaneme-li zaplaceno.“

„Zaplaceno! U všech svatých, Leticie! Nejsem snad váš přítel? Chtěl jsem na vás, abyste mi zaplatila za mou postel? Copak nedokážete prostě příteli dát košili? Dobře víte, že jsem zrovna tak chudý jako vy, tak nebuďte tak zištná.“

„...To je vyloučeno...“

„Zdá se, že u vás je vyloučeno všechno. Tak zbytečně neplýtvejte vaším ubohým voskem - já odcházím.“

A s roztrpčenými pocity jsem ji přiměl odemknout dveře a uprchl jsem do temného dvora.

V důsledku pohotovosti kvůli Turkům bylo v ulicích víc lidí než obvykle. Minul jsem několik skupin kopiníků na pochodu a oddíl kavaleristů; s nikým jsem však nepromluvil a chvilku na to jsem stoupal vzhůru po schodech do svého opuštěného kutlochu v ulici Dřevorytců.

Následující den byl pátek, a já jsem měl uskutečnit svou pravidelnou týdenní návštěvu u Seemly Moleskina, rodinného astrologa. Než jsem se oblékl a zatímco jsem pulíroval svůj amulet do vysokého lesku, otomanský Turek venku za hradbami zahájil ostřelování města.

Slyšel jsem, jak jedna dělová koule udeřila v nepříliš velké

vzdálenosti; později, když jsem byl v ulicích, lidé, se kterými jsem hovořil, řekli, že škoda byla zanedbatelná, a brzy na to palba ustala.

Možná, že mířili na loď, která právě připlula vzhůru po řece a přivážela vyčleněnou jednotku těžké kavalérie na pomoc Malacii. Bylo to gesto vévody z Tuscady, spojence biskupa Gondala IX. Šel jsem podél Satsumy, abych se podíval, jak vykládají koně, a na jejich jezdce, kteří na ně mluvili jako na staré známé.

Nezbývalo než uznat, že předchozí večer nebyl příliš úspěšný. S Armidou jsem téměř nepromluvil, de Lambant a Bedalar se vypařili, z Leticie se vyklubal neočekávaně tvrdý oříšek - ne, že bych o ni měl skutečný zájem - a ani koutkem oka jsem nespatřil Bengtsohnovy desky. Všechno směřovalo k naději, že Seemly Moleskin by mohl mít v zásobě něco vzrušujícího.

Jako obvykle seděl ten starý muž uprostřed Maltézských schodů a poblíž jeho vyvýšeného křesla se bavila hrou s bronzovými koulemi a kusy pergamenu uvázaná sova. Zdvořile jsem ho pozdravil a v duchu se podivil, jak popelavě vypadá ve slunečním světle, jako by sem byl dopraven po stu letech v podzemí.

Astrolog protáhl svůj dlouhý, jakoby zvířecí horní ret a přikývl, načež jeho sova také přikývla, aniž otevřela oči.

„Jsou pro mne tento týden nějaké radostné zprávy, pane?“ zeptal jsem se a odevzdal svůj příspěvek do jeho fondů.

„Souhvězdí a znamení jsou v nepříznivém postavení. Proti žáru Saturnu musí být postavena ledovcová pole nečinnosti. Dokonce i ti, kteří svobodně vběhnou mezi pole zeleně, kráčejí zároveň neživou úzkou uličkou. Tvoje střevíce mají nyní tak vysoké podešve, že již více nestoupáš na známou půdu, takže to, co chápeš jako své teritorium, může být záhy obsazeno někým jiným.“

„Mluvíte, pane, o mé práci, mé hře nebo mé lásce?“

„Já mluvím v universáliích, takže to, co se neupřesňuje, je definitivní pro každého. Nic nedržíš pevně a padáš, když věříš, že letíš. Zrovna tak nemůžeš nosit generálskou košili a nebýt přitom princ.“

„Chtěl jsem hrát prince, je-li to Bengtsohnova hra, co máte na mysli.“

„Budeš hrát prince, avšak události vířící nad našimi hlavami naznačují příznivý obrat, spíše zákonný než honosný. Pokud nebudeš usilovat o hlubší pochopení Satana, odměna za tvou hru může připomínat trpkou sklizeň.“

Takhle pokračoval ještě delší dobu a občas při tom zapaloval malé ru1ičky sladce vonícího papíru. Seemly Moleskin byl tento týden výřečný; z toho, co právě povídal, jsem neměl žádné velké potěšení. Po chvilce .poslouchání jsem se odhodlal k další přímé otázce.

„Pane, tajně jsem se zasnoubil, zavázal jsem se k manželství. Nyní hovořím o svém životě, nikoli o něčem, co hraji. Můžete říci, zda ta dáma a já::budeme v manželství šťastní?“

„Třebaže se shledáváš nejpřizpůsobivějším z mužů, zůstáváš zmrazený v postoji, který tě zničí. Věříš, že chápeš, co chápeš; věříš, že se dotýkáš, čeho se dotýkáš; avšak z vyhaslého ohně stoupá dým. Ovoce čerstvě voní, zatímco okurky hnijí podél cesty; prach, který vidíš stoupat nad rozcestím, ti nepoví, kolik mužů tudy projelo; a mezi tvými přáteli se skrývá ten nejkrutější klam - snaží se vypadat neškodně.“

„Mám tedy Armidě nedůvěřovat?“

„Lež na posteli z bodláků, chceš-li celou noc horlivě hlídat, přesto však budeš zle podupán, až se toto znamení objeví na obloze nad Malacií; černý kůň se stříbrnými kopyty.“

Zatímco jsem hloubal nad těmito hádankami, řekl jsem: „Dnes máte pro mou duši jenom popel, pane. Skutečně mě čekají nějaké potíže, jestliže uvidím na obloze koně? Černého koně se stříbrnými kopyty?“

Poškrábal se na ohromné bradavici na levé tváři, ze které vykvétal trs žlutých chlupů, které se kroutily všemi směry jako hadi na miniaturní hlavě Medusy.

„Nejdříve přichází černý kůň, v oblacích napříč oblohou, potom tvoje potíže na zemském povrchu."

„Pokusím se tedy nepohlédnout vzhůru."

„Radím ti být *ostražitý!"* řekl ostře. Byl poradcem mé matky za jejího života a před tím mé babičky; záhady, kterými se zabýval, vzájemně propojovaly každodenní události již po tisíciletí. Přál jsem si, abych si tu minci býval schoval na něco na zub. Pozdravil jsem ho a odešel, nicméně ještě po nějakou dobu se kolem mne vznášelo pronikavé kozlí aróma.

Přítomnost stovek Turků vně města nebyla dostatečným důvodem k přerušení dramatu o princi Mendikulovi a jeho nevěrné princezně. S mrakem kozliny, který se stále táhl v mé stopě, jsem prošel honosnými branami paláce Chabrizziů a připravil se znovu stanout před zahnoscopem.

Armida již byla na místě, svěží jako vždy, v róbě, kterou jsem dosud neviděl, se širokou šerpou s květinou. Byla s ní Bedalar a s oběma si roztomile povídal de Lambant. Srdečně jsme se pozdravili.

„Máme tady dvojici vítězů, „ řekl Guy, když se dívky pustily do diskuse na téma oblékání.

„*A* nezasloužených. Doufal jsem, že tě Armidě představím."

„Napadlo mne, že už čekám dost dlouho. Nejsi dnes ráno nějak vážný?"

„Neviděl jsi pádit nějaké černé koně nad střechami?"

Ke skupině se brzy přidala Leticia, mne sledovala úkosem.

Přešel jsem k méně okouzlující společnosti, kterou tvořili Bonihač, nacvičující si nesprávné výpady dřevěným mečem, sehnutá postava Otto Bengtsohna, Solly a další pomocník, těžkopádný, dospívající chlapec jménem Rhino. Čekala nás

scéna, kde generál Gerald má důvěrný rozhovor s Jeminou a bere ji do lesíka; Bengtsohn dohlížel na rozmístění nezbytných rekvizit.

Když mě ten starý muž spatřil, řekl ostatním, aby pokračovali v práci, a mne si vzal stranou.

„Mohu si již konečně prohlédnout hotové desky?“

„Prosím tě pěkně, netrvej na něčem, co pro někoho může být choulostivou záležitostí.“

„Takže?“

„Cítíš se dnes odvážný, Periane?“

„Stejně jako ten generál i já jsem vždy statečný.“

„Dobrá. Ačkoli statečnost není záležitostí pouze vytvoření takového či jiného dojmu, rozumíš, nebo dokonce hraní nějaké role. Je to něco, co musíš *být.* Všude kolem jsou různá nebezpečí, po celou dobu. Můžeme také skončit v Toi s prořízntými hrdly, dokonce i když nás nepovraždí otomanský Turek.“

„Dal jste mi otázku a já jsem dal přímou odpověď. K čemu tedy ta přednáška?“

„Žádná přednáška, nepřemýšlej o tom. Přemýšlení je v Malacii nebezpečné. Za tři dny budou Svátky Trubkobrka - lid přestane myslet a opije se. Avšak lidé, kteří Malacii vládnou, jsou jako stroje, ti nikdy myslet nepřestanou, ať je den či noc, posvícení či půst.“

„Kdo byl ten hrozivý muž včera v galerii, ten v tom černém redingotu?“

Zvedl oči a přes rozcuchané obočí se na mne upřeně zahleděl. „Bude pro tebe lepší, když to nebudeš vědět. Jako kdyby neexistoval.“

„Vím, že je z Nejvyšší Rady. Nijak zvlášť mě nezajímá. Je částí důvodu, proč nám neukážete merkurizaci?“

„Bude lepší, když o tom nebudeš vědět. Pojďme se bavit o něčem jiném. „ Odkašlal si. „Teď poslouchej a neuraz se, ne-

boť to tak není myšleno. Zlatorogové jsou mí přátelé. Vím toho o nich tisíckrát víc než ty, takže buď opatrný. Nehraj si s Leticií, nebo její strýc Joze a já dohlédneme na to, že budeš litovat.“

„Hrát si s ní? Co tím chcete říct, hrát si s ní? Je snad nakrmení její sestry a snaha objednat si u ní košili něco nevhodného? Nebo snad vaše starost? Nebo jejího strýce? To, že hraju ve vaší zatracené hře, neznamená, že mi budete organizovat život.“

„Životy jsou od toho, aby se organizovaly. Jak říkám, vím toho o jejich rodině tisíckrát víc než ty. Takže jsem ti to oznámil a to je všechno, co k tomu řeknu.“

„Už jste toho řekl až až.“

Přikývl a pokračoval: „Další vzkaz, který pro tebe mám, je důležitější. Je od mého mocného a bohatého zaměstnavatele. Andrus Hoytola žádá, aby ses dostavil do jeho rezidence v době siesty. Bude to tedy tam, nikoli před mým zahnoscopem, kde tvá odvaha může být podrobena určité zkoušce.“

„Jestliže mne chce, budu tam. Vyprávěl jste mu snad nějaké báchorky?“

Jeho postoj se změnil, náhle se stal důvěrným, stejně jako při příležitosti, kdy mi poprvé ukázal zahnoscop.

„Poslouchej, kdysi, než jsem byl z Tolkhormu vykopnut za svou revolucionářskou činnost, jsem byl mladý. Vím, co znamená vyprávět báchorky v takové čtvrti, to buď ujištěn. V Malacii si dávám pozor, kam šlapu.“

„Ten černý radní redingot mě včera večer přesvědčil, že na světě je mnoho nebezpečných věcí jen tak volně v pohybu, tedy žádné strachy. Co chtěl ten člověk v Hoytolově galerii?“

Uspěchaným hlasem odpověděl: „To není tvoje starost, jak už jsem řekl. Ten muž je Ďábel. Jediné, co říkám, je: díky Turkům u našich zadních vrátek. Tím se totiž pozice mého zaměstnavatele zlepšila ve více než jednom bodě, a Rada je z

Turka nemálo vyplašená. Takže dostáváš předvolání. Situace si žádá jednu menší akci.“

„Netečnost byla vždy nejdůležitější z malacijských zbraní, ať byl mír či válka. Je to právě netečnost, co Malacii nějak pomáhalo přežít v průběhu mnohatisícileté historie. „

Dorazil Bonihač, stáhl si rukávy a zakřenil se. Vzápětí se tím svým impulsivním způsobem vmísil do rozhovoru a řekl: „Ano, a pokud bude moci, spolehne se Rada na nečinnost i v případě této nové turecké krize, Otto. Mor je-na jejich straně - a není to poprvé v historii. Teď, když Psí hvězda zapadá spolu se sluncem, mor se zase rychle rozšíří.“

„Tento týden bylo na St. Baraggartu zatím deset pohřbů, to pokud jde o samotný mor, „ řekl jsem. „To nás však neuchrání před Turky.“

Bonihač se zatvářil jako znalec. „Hm, ale nezapomeň, o co rychleji se rozšíří v řadách Sulejmanových synů, utábořených s páchnoucí vodou tam venku na úpatích kopců.“

„Má pravdu,“ souhlasil Otto. „To, že Turek nemůže dostat mor, jsou jen babské báchorky. Shnijou stejně jako my. Kromě toho se říká, že naši nepřátelé nejsou praví otomanští Turci, ale přívrženci bosenského krále Stefana Tvrtka. Jejich vírou je bogumilismus. Ti podlehnou moru snadno.“

Bonihač nad tím nesouhlasně zavrtěl bradkou a řekl: „Naše zapáchající Rada doufá, že si v klidu počká, až za ně smrt udělá jejich práci – a tou dobou již můžeme být zaplaveni morem stejně jako Tvrtkem. Do Igary, Savilly a Vamonalu byly zaslány naléhavé žádosti o vojenské posily, avšak kromě výmluv napsaných na nejdražších pergamenech se ani v jednom případě nic jiného nedostavilo. To pokud jde o ten prohnilý, zkorumpovaný systém!“

„Pouze z Tuscady poslali několik jednotek - zbytek ví, jak špatně je na tom naše státní pokladna,“ řekl jsem.

„Měli bychom pustit Turka dovnitř, aby Malacii srovnal se

zemí – a pak bychom mohli začít úplně znova, „ řekl Bonihač divoce. „Ne, ne, Bonny. Tahle medicína je horší než samotný neduh. Turci musí být poraženi, a pak zevnitř přijde revoluce.“

„Co je tedy třeba udělat? Pochopil jsem, že nějakou představu již máte, „ řekl jsem mu.

A opět na mně zpod útesu obočí mrazivě spočinulo uhrančivé oko.

„Představy dostatečně podlé, aby potěšily Radu. A podporuje je zvláště mladý vévoda Renardo. Však uvidíš. Jdi o téhle siestě k Hoytolovi:“ Změnil tón a dodal: „Změnu. To je to, co Malacia potřebuje, změnu z vnitřku.“ Pak se jeho hlas ztišil ještě více. „Pokrok,“ řekl.

Znal jsem na univerzitě studenty, kteří se hlásili k Pokrokářství, protože ladilo se střihem jejich oblečení; avšak od tohoto stárnoucího Seveřana to slovo znělo podivně a stejně tak od Leticie minulý večer.

„Takže, Otto, naaranžujme pohovku a připravme zahnoscop.“

Když zahnoscop udělal, co se od něj toho dne očekávalo, nabídla mi Armida, že mě odveze ke svému otci. Bedalar s de Lambantem již byli pryč, aby viděli, jak Caylus trénuje na býčí zápas, a tak jsme zůstali s Armidou sami; pyšně mě odvedla do jedné ze stájí Chabrizziů, kde stál její dárek k narozeninám - elegantní malý kočár, a její kobylka Betsy, úslužně stojící mezi postraňky.

Konečně jsem se dostatečně naobdivoval a nazáviděl a Armida se chopila otěží. Diligence poskočila vpřed na svých dvou křehkých kolech. Její trup byl delikátně zakřivený, sedadla se leskla jako hedvábí, a zlacená dřevěná konstrukce na slunci jen zářila. Po něčem takovém jsem přímo prahl, toužil jsem po mužské verzi pro mne samého, ve které bych se mohl řítit jak s větrem o závod a uvádět své přátele v úžas. A teď jsme v tom okouzlujícím dopravním prostředku uháněli jen my dva, Armida a já.

„Co ode mne tvůj otec chce?“

„To ti musí vysvětlit on. Má to něco společného s Turky.“

Zmlkl jsem. Věděl jsem již, co mi řekl Otto, a sice, že tureckým silám velí Stefan Tvrtko, ten Bosňan; jeho jméno již vyslovoval kdekdo ve městě. Říkalo se, že je ohromný, snědý, divoký, že není ničím jiným než banditou, který se ze ziskuchtivosti přidal k Turkům. Říkalo se, že jeho království není větší než obyčejné údolí v Balkánských horách a že zaškrtil svého syna Sebastiana. Co měl takový darebák co do činění s mužem kvalit Andruse Hoytoly, bylo dosud pouze předmětem spekulací.

Sídlo Hoytolů stálo mezi Vonnou čtvrtí a třídou Zbrojířů, v odloučené ulici nedaleko Vamonalského kanálu. Projeli jsme kolem a vjeli na dostihovou dráhu, kde jsme ve stájích našli hlavu Hoytolovic rodiny, jak dohlíží na péči o své araby. Jeden z chlapců podržel Betsyinu hlavu a Armida a já jsme k němu přistoupili.

První informace, kterou mi Hoytola ráčil poskytnout, byla skutečnost, že vlastní osmdesát koní, z nichž nemalou část tvoří arabští hřebci, a že většinu chová na venkovském sídle Juracii.

Andrus Hoytola měl povýšený pohled, téměř jako jeden z jeho plnokrevníků. Dnes ráno byl ve venkovském, v hořčicovém sportovním kabátci, jezdeckých kalhotách a střevících, vše podle severského stylu. Přerušil diskusi týkající se drezúry koní, kterou vedl se svými pacholky, obrátil se ke mně a formálně mě oslovil.

„Letošní Svátek Trubkobrka začíná za tři dny. Plnokrevníky je třeba připravit včas, aby se předvedli v nejlepším světle.“

Nenapadlo mě nic, co bych na to řekl; ani se nezdálo, že by Hoytola nějakou odpověď očekával. Po krátké pauze mě znovu oslovil.

„Jeden se dovídá, že si vedete dobře ve hře o princi Men-

dikulovi, de Chirolo. Výborně. Jeden má za to, že to bude zajímavé. Bengtsohn se původně snažil aplikovat ten příběh na současný život nejnižších vrstev, to by však nikdy neuspělo, dokonce ani v jeho rodném Tolkhormu, kde mají barbarštější způsoby, než jaké panují zde. Tím, že je děj vsazen o pár tisíciletí zpět, mezi lidi náležitého společenského postavení, získává příběh na důstojnosti, jak se jeden domnívá."

Jeho slova zněla suše, jako by si jeho ústa vypěstovala nechuť ke slinám.

„Neprospělo by mé kariéře, kdybych účinkoval v příběhu o nejnižších vrstvách, „ řekl jsem. „Ačkoli ta přihlouple nevinná důvěra ve svou manželku Patricii, kterou je Mendikula charakterizován, by snad byla věrohodnější v příběhu o hokynáři než o princi."

Zahákl si palce za kapsy u vesty.

„Jak jste směšný! Nikdo nestojí o hry o *hokynářích.* Ti lidé by si o sobě začali moc myslet, to je jedna věc. A je nemyslitelné, že by se nějaké publikum zajímalo o to, zda je *hokynářova* žena svému muži věrná či nikoli."

Zdálo se, že se rozhovor příliš zkomplikoval a že odumře. Pohlédl jsem rychle na Armidu, od ní však pomoc nepřišla, neboť si prohlížela koně a hladila jim krásné hlavy.

Řekl jsem jejímu otci, jak nejpřirozeněji jsem dokázal: „Musím přiznat, že mi ta Mendikulova tragikomedie připadá nemálo absurdní. Jsem sil jistý, že by Pozzi Kemperer se mnou souhlasil."

„V čem absurdní?"

„Perian si myslí, že je banální, otče," řekla Armida a vrhla na mne pohled, který jsem si nedokázal vysvětlit. „ Říká, že by to klidně mohlo být napsáno před miliónem let."

„Zajímavá poznámka. Jistě, náš zájem o hru spočívá právě v tom, že to klidně mohlo být napsáno před miliónem let. Některé věci jsou věčné a musí být napořád reprodukovány. Ony

zoufalé momenty lásky, které Bengtsohn tak zdařile ztvárňuje, se nám zamlouvají, protože jsou platné dnes stejně jako byly včera.“

„Ano, chápu,“ řekl jsem mdle. „Ale v té hře není žádná morálka. Postavy jsou přihlouplé. Mendikula je pitomec, když je tak důvěřivý, Gerald je darebák, když podvádí svého přítele, Patricia není o nic lepší než nějaká - ehm - žena volných mravů, i přes svou královskou krev, a Jemina je nijaká. Mám rád, když je alespoň jedna postava morálně na výši.“

„Jeden si třeba myslí, že morálka spočívá spíše v celku než v jednotlivých částech, „ řekl Hoytola.

„V mém partu ovšem nespočívá.“

Chvilku bylo ticho. Pak promluvil opět Hoytola, tentokrát o trochu živěji.

„Jeden je potěšen, když vidí, že jste duševně nezávislý mladý muž. Moje dcera mu naznačila, že byste měl zájem podniknout malé dobrodružství. Je vidět, že vás neodhadla špatně.“

Koně i lidé mě zaregistrovali. Stájí se vznášelo silné aróma slámy a dráždilo mě v nose, instinkt mi však řekl, že by bylo nedůstojné kýchnout před otcem krásné Armidy.

„Jaké dobrodružství máte na mysli?“

„Takové malé dobrodružství, které pomůže Hoytolům, prospěje Malacii a vám přinese slávu.“

To znělo jako pořádně velké malé dobrodružství. A když mi řekl, o co se jedná, budilo dojem, že bude ještě větší. Byly však na mne upřeny oči Armidy, stejně tak jako hloubavé oči arabů. Hlasem tak smělým, jak to jen situace dovolovala, jsem řekl, že udělám, oč mě žádá.

V den stanovený pro mé malé dobrodružství jsem se již od časného rána horečně činil a napodoboval tak horečnou činnost v ulicích města. Byl to první den jednoho z nejstarších svátků, týden trvajícího Svátku Trubkobrka, zasvěcený pra-

dávným vítězstvím i tajemnému vztahu mezi lidstvem a těmito létajícími bytostmi.

Nedokázal jsem na ten vztah zapomenout; sám jsem se totiž měl stát létající bytostí - neustále jsem si však připomínal varování Seemly Moleskina před černým koněm se stříbrnými kopyty na obloze. Abych depresi odehnal, pustil jsem se s elánem do práce.

Seděl jsem na kraji židle a psal vzkazy pro otce a sestru Katarinu. Neobyčejně květnatými větami jsem je snažně prosil, aby opustili svá odloučená ústraní a stali se svědky mé slávy, neboť mohla být i mou poslední. Zavolal jsem si chlapce z přízemí a zaplatil mu dva denáry, aby bez prodlení obě zprávy doručil.

Zkusil jsem zahrát na kytaru nějakou melodii, pokusil jsem se o poému a o dopis světu na rozloučenou a pak už jsem uháněl ulicí za Mandarem a jeho požehnáním.

Ve Stary Most se už shromažďovaly jednotky velkolepé vojenské přehlídky. Staré, šedé terakotové zdi tvořily ozvěnu výkřikům mužů, chlapců a zvířat. Byli tam dva chundelatí mangonelové, stáli trpělivě, stejně jako všichni přítomní sloni, a obsluha jim mezitím barvila obličeje na bílo a zdobila jejich dlouhé zakřivené kly. Avšak ta pravá, velkolepá, barbarská podívaná byla na východním konci, pod věží Stary Dómu, neboť zde se slavnostně řadilo místní stádo tyranů. Tyto zuřivé bestie, králové všech pratvorů, byly hlídány svými tradičními honáky, satyry, kteří sem ty masožravce přihnali z ohrad po cestě Šesti Lagun.

Jak neuvěřitelný byl pohled na tato primitivní stvoření - napůl lidi, napůl kozy, která bez ustání skákala kolem svých ohromných svěřenců! Měl jsem nutkání vtlačit se do té skrumáže malých kluků a řemeslníků, kteří se shromáždili, aby viděli, jak ti rohatí honáci rovnají tyrany do lajny. Ta monstra tam byla čtyři, tyčila se do výšky šesti metrů a jejich šupiny byly poznamenané žlutozelenými skvrnami - či spíše žlutoše-

dými, neboť to byly staré kusy. Ocasy měly ve velkých smyčkách stočené na zádech a zajištěné řetězy, které byly obtočené kolem jejich krků. Každé zvíře mělo na dravé tlamě náhubek tvořený železnou klecí. Zkroceni byli dostatečně - zvládnout je dokázali pouze satyrové - avšak jejich obr0vské, jakoby ptačí nohy se sunuly po dlažebních kostkách, jako kdyby toužily po možnosti vřítit se do davu a šířit zkázu. Tyranové a ďáblohubové se dají jen těžko přimět k poslušnosti, ať už hrozbami nebo násilím. Nelze je ochočit. Na svaté dny jsou však nezbytní pro ceremonie.

Mandaro mi dal rozhřešení. „Ve všech věcech je jednota i dualita," řekl. „Fyzicky žijeme v krásném městě; rovněž však žijeme v pralese temných myšlenek. Dnes se ti nabízí příležitost vznést se nad obojí."

„Budete se na mě dívat, otče?"

„To vskutku budu. A teď se jdu dívat na satyry a tyrany. Stejně jako ty i já shledávám tu barbarskou podívanou dojímavou. Vpouštíme je do města jedině při slavnostních příležitostech. Nikdy jindy. Tak je to správné."

Sotva jsem se vrátil do svého pokojíku, ozvalo se zaklepání na dveře. Za nimi stála Armida a za ní její stará čaperóna s obličejem ze syrovátky.

Podařilo se mi vklínit mezi ně dveře a hned jsem zasypal Armidiny rty polibky, ona se mi však vykroutila a ustoupila.

„Venku na nás čeká kočár, Periane. Vidím, že jsi připravený." Její rozpoložení bylo poněkud strohé - nebo alespoň nebylo tak přívětivé, jakým se zdraví hrdinové.

„Nevšiml jsem si, že by byl dole nějaký kočár."

„Nikoli v uličce, ale ve Stary Most."

„Teď, když tě vidím, cítím se daleko lépe. Přiznávám se ke slabému nervovému záchvatu. Co kdybysme tu tvou ženskou nechali venku a vzájemně se krapet rozpálili?"

„Musíme spěchat dolů, do Bucintora," řekla šeptem.

„Dělám tohle všechno kvůli tobě, Armido, jak jistě víš.“

„Nepokoušej se mne vydírat.“

Znovu jsem ji stiskl a výstřihem vklouzl rukou pod šaty, až jsem obklíčil větší část jednoho elegantního ňadra. „Armido, jak je možné, že ze všech mladých frajerů tohoto přelidněného města, od pacholků až k princům, si tvůj velevážený otec vybral k této jedinečné a nebezpečné poctě právě mne?“

„Potřebuješ dostat šanci, aby ses dostal vzhůru. Máme-li se vůbec někdy vzít - ovšem, je tu také problém s tvým chováním - pak se musíš náležitě vyznamenat, tak, jak jsme se domluvili.“

„Chápu. To ty jsi mu o mně řekla. To jsem chtěl vědět.“

Když jsme procházeli dveřmi, kde jsem se uklonil Yolarii, která zatím čekala na odpočívadle, pohlédla na mě vyzývavě.

„Myslela jsem si, že bych měla vyzkoušet, jak dalece vážně to se mnou myslíš, Periane,“ řekla Armida. „Ty víš, že obyčejně mám zakázáno opouštět po setmění dům, pokud pro to není nějaký zvláštní důvod, takže večery trávím hrou na spinet nebo předčítáním Plutarcha a Martyna Tuppera své mladší sestře. Nedávno se mi doneslo, jakým způsobem trávíš večery ty. Obcházíš nejubožejší krčmy a neúspěšně se pokoušíš svádět švadleny...“

Sestupovala po točitém schodišti jako první, za ní šla Yolaria a pak já. Vztekle jsem vykřikl: „Kdopak ti vyprávěl tyhlety báchorky?“

Aniž otočila hlavu, Armida odpověděla: „Leticia Zlatorog. Spolehlivý, za těchto okolností očitý svědek, dalo by se říci...“

Začal jsem běsnit, neboť jsem věřil, že útok bude nejlepší obranou.

„Ta potvora! Jak ta musí být žárlivá, jestliže se snaží vyvolat mezi námi neshody! Jediné, o co jsem se snažil, bylo získat od ní košili, jako to udělal Bonihač, a ona si zatím vymyslí pohádku o svádění! Vždyť je ošklivá! Lomcuje snad se mnou

žárlivost, když se ty, jako Patricia, povaluješ v Bonihačově odporném mendikulovském náručí - a to se ještě musím dívat, jak si v tom celé dlouhé minuty lebedíš?“

„Řekla jsem ti přece, že ho nesnáším. Nesnáším jeho fousy. Nesnáším ten zápach oleje, kyselin a pudinku. Je ošklivý. Pro tebe je však Leticie tak hrozně ošklivá, že jí musíš strkat ruku pod sukně a zvát ji do své postele, do postele, o které jsem si myslela, že je zasvěcena pouze nám! Jak si to vůbec můžeš dovolit?“

Tohle všechno procházelo přes a skrz poskakující hlavu Armidiny čaperóny, což ještě zvětšovalo můj vztek a pocit nespravedlnosti.

„Takže tuhle riskantní akci jsi naplánovala schválně, abych vypadal jako zbabělec, když ji nepřijmu - načež mě pak tvůj otec může vykopnout... Máš hnusnou intrikánskou duši, Armido. Vždyť víš, že pro mne ta malá švadlena nic neznamená. Šlo jí jenom o to vyvolat mezi námi nesváry.“

„Jsi to ty, kdo vyvolává nesváry.“

V atmosféře rozbouřených vášní jsme dorazili ke kočáru - nebyl to Armidin osobní, nýbrž malé městské kupátko s jedním místem pro kočího. Kousali jsme se do rtů - když už jsme nemohli kousnout jeden druhého - a mlčky strpěli zabouchnutí dveří a trhavé pohyby koně pobídnutého k aktivitě. Yolaria seděla mezi námi jako nepropustná hráz a každému z nás nastavovala jednu svou starou zažloutlou tvář.

Když jsme opustili historické náměstí, vjeli jsme do čilého dopravního ,ruchu, který se řinul jak od Severní brány, tak od brány Svatého Marka. Náš pohyb kupředu byl pomalý a ticho mezi námi ho ještě zpomalovalo. Byl jsem rozzuřený, že ji vůbec mohlo napadnout, že pro mě Leticia něco znamená.

Mladé i staré obličeje venku na ulici byly převážně veselé. Svátek Trubkobrka oslavoval legendární bitvu našich nejvzdálenějších předků před milióny a milióny let, kdy ozbrojené síly toho a toho porazily ozbrojené síly někoho jiného v bitvě,

která se odehrávala po celém kontinentě; byl to tedy čas radovánek.

Dokonce i s Turkem, vzdáleným co by kamenem dohodil, probíhaly slavnosti jedna za druhou. Od Cechovního domu přicházeli ve velkém množství a v pestrých procesích představitelé cechů; nesli korouhve a emblémy svých řemesel. Byly přítomny i náboženské řády s velkým počtem korouhví symbolizujících Satana, Boha a Minervu; postupovali v útvarech předepsaných liturgií, k tomu nesli pochodně a drahokamy zdobené relikviáře a pohupovali kadidelnicemi, jejichž aróma se šířilo vzduchem všude, kudy procházeli. Před nimi vždy šli trubači.

Uprostřed těchto svatých mužů v šedých, černých a hnědých róbách byl ostrůvek barev, bílé, karmínové a zlaté, kde na trůnu s nebesy, umístěném na plošině nesené mnichy ve výši ramen, seděl malacijský biskup Gondale IX. Gondale byl hubený a vlivem věku tak prokvetlý stříbrem, že byl téměř průsvitný; zahalil se do bílé z důvodů duchovní čistoty a tu pak ukryl pod nádherným karmínovým pláštěm, který splýval s trůnu na plošinu a s plošiny až téměř na zem. Jak byl zvolna nesen, rozhazoval ten svatý muž jednou svou průsvitnou rukou do davu stříbrné mince. Mince měly na jedné straně symbol Temnoty a na druhé symbol Světla.

Biskupovo procesí následovala prazvířata z jeho vlastní zoo. Při pohledu na ně řičel dav radostí, jako by byl sám zvířetem. Jako první byl pták, po kterém byl festival pojmenován, připoutaný řetězem k železné rukavici strážce Trubkobrka. Hřadoval ospale na strážcově zdvižené pěsti, nádherné peří zplihlé, zubatý zobák na hrudi. Po straně mu flétnista hrál konejšivou melodii pro trubkobrky.

Těsně za ptákem následovala ostatní prazvířata, po kterých byly pojmenovány zbývající svátky roku. Nejdříve šel velký, starý drtiroh, jak se mu populárně říkalo, se třemi rohy, které v řadě jeden za druhým vyrůstaly z jeho ohromné lebky. Ma-

jestátně se trmácel s jezdcem, který řídil jeho pohyby pomocí zlatých opratí, které byly připevněny šrouby k nasálnímu rohu.

Za tímto živoucím válečným strojem šli další dva giganti bitev minulých dob, byli to ti chundelatí mangonelové, které jsem viděl při přípravách, s jezdci, kteří se usadili vysoko za jejich ušima; dále pak lalokovci, kteří důstojně kráčeli dlouhými kroky na masívních zadních nohách a vychytralýma očkama přehlíželi davy.

Potom následovala drobotina, vedená, nikoli sedlaná - taková zvířata jako žlutí kyrysové, kteří hopkali a skřehotali; jaterobci; a skupina stromových chňapačů neboli chmatláků, jak se jim lidově říkalo, jejichž pestrobarevné pokožky na slunci jasně zářily.

Jako poslední se vlekl roztomilý přilbotrup, pro nadšené masy Starý Rudlík. Oba smrtonosné ostny měl z ocasu odstraněné, avšak jeho hřbetní pláty zůstaly netknuté. Byl to samec, a pěkný kus. Hůl s řetězem, na kterém byl veden, mu lehce přizvedávala hlavu.

Nebyl nikdo, kdo by se z těchto majestátních zvířat neradoval. Následovaly vozy s monumentálními výjevy, které odpovídaly sváteční atmosféře dne. Rachotily ulicemi na masívních kolech, a vezly nejnádhernější scény z mytologie a slavné historie, jaké si umělci dokáží vymyslet. Tyto zářivé sny o světě byly rozpuštěny na Svatém Markovi, kde nižší společenské vrstvy, muži i ženy, pak vedle těchto alegorických vozů běželi a přitom mávali a výskali, jako by se jejich životy neskládaly z ničeho jiného než právě ze zářících snů. Vedle nich šli v pomalejším proudu pouliční prodavači, kteří mezitím využívali přirozených chutí svátečních okamžiků ve svůj prospěch. Nabízeli všechny druhy alkoholických i šumivých nápojů a ovocných šťáv, ovoce, kořeněná jídla a kebaby, studené i horké; nabízeli koláče a dorty, chalvu, pittu, bourek, zmrzlinu a další sladké výmysly. Vzduch se plnil vábivými vůněmi. Svaté i světské chuti se mísily v našich chřípích, jak se kadidlo

prolínalo s vůní čerstvě pečeného chleba a koláčů.

Během večera budeme vystaveni ještě vyzývavějším pachům, až budou upalováni kacíři - lidé, kteří věří pouze v jednoho boha, nebo ti, kteří o sobě tvrdí, že pochází z frenetických opic.

Tímto zmatkem se náš kočár se pohyboval jen s obtížemi. Armida křikla na kočího instrukce a vzápětí jsme odbočili do postranní uličky; tím jsme se vyhnuli největší tlačenici a bezpečně dorazili za Bucintoro, ke kterému jsme zamířili pěšky.

Jak nádherný pohled skýtá Bucintoro! Jeho jižní stranu lemují impozantní paláce kupců, zatímco severní strana je obklopena zahradami a zvolna plynoucí řekou. Paláce jsou bělostné mramorem nebo zlatisté místním kamenem.

Při této příležitosti, stejně jako při jiných podobných, byly na severní straně vztyčeny zátarasy, aby davy plebejců zůstaly v patřičné vzdálenosti. Samotná promenáda se táhla mezi novým, elegantním Zahradním mostem a starobylým, bizarním mostem čtvrti Stary Most s břemenem polozřícených domů, a dokonce ještě dále; její skutečná délka byla na jedné straně ohraničena pamětní sochou Zakladatele Desporta, který stojí tváří v tvář Prvnímu Čaroději, a na opačném konci starodávnou kamennou stavbou chrámu Kupců. Mezi sochou a chrámem vlály na každém kroku modročerné vlajky. Na věžích paláců hřadovali okřídlení lidé a. těšili se z nejvybranějších pohledů na slavnost.

Předváděli se zde obrnění rytíři na přenádherně vystrojených ořích, stejně jako městské oddíly halapartníků a kopiníků. Vojenské šiky byly oživeny stříbrnou kapelou Domobrany, slavnostně zářící po vzoru předků v křiklavých kožených oděvech. Mezi touto válečnickou nádherou měli své místo i ti čtyři zajatí tyrani. Do Bucintora vstoupili plaše a lekavě, rozrušeni davy a fanfárami z trumpet, takže satyrové měli potíže, aby je udrželi v poslušnosti. Každé monstrum neslo na ramenou jednoho satyra, usazeného v sedle. Ocasy tyranů byly

stočeny vysoko nad jejich těly nad hlavami jezdců. Konce ocasů byly spojeny zlatými řetězy s choboty kolem jejich krků. Tyto ocasy byly příliš mocné a nebezpečné, než aby jim byla uprostřed davů dána volnost pohybu. Od dnešního časného rána, kdy jsem tuto barbarskou společnost viděl ve Stary Most, si satyrové mezitím ozdobili hlavy a rohy vavřínovými korunami a slabiny zimolezem.

Podél přístavní hráze, kde kapela pištců hrála námořnické písně, bylo hlučněji. Na kotvištích bylo uvázáno velké množství lodí, cizích i malacijských. Jeden navidadský škuner, elegantní trojstěžník s vysokou přídí a dvě džunky kotvily podél našich domácích galér a trirém, tak dobře přizpůsobených plavebním nebezpečím Středního moře. Tato plavidla byla kompletně vystrojena a v ráhnoví nesla nemalou zátěž námořníků.

Celé toto srocení soustředí později své pohledy, pokud to nebudou modlitby, jenom na mne. Při té představě se mi žaludek obrátil jako přetížená bárka. Později budou následovat turnaje, divadelní představení, svatby (Svátek Trubkobrka byl vhodný pro svatby), upalování, cirkus a ohňostroje, všechno dlouho do noci. Z fontány ve Stary Most bude prýštit červené víno jako gesto Rady chudým. To všechno se tedy odehraje - to a ještě více, neboť by se v té záplavě lidí, kteří se právě srocovali, těžko našla duše, která by neměla nachystaný nějaký speciální program či tajné dostaveníčko jako svůj soukromý příspěvek veřejným oslavám. To všechno ale později. Nejdříve přicházím já, Perian de Chirolo, v jedné ze svých nejpošetilejších a nejméně vyžádaných rolí!

Armida a já jsme byli odvedeni halapartníky před jeden z kupeckých paláců, kde na improvizovaném pódiu stálo několik hodnostářů, jejichž obličeje byly stejně odpuzující, jako byly jejich kostýmy impozantní. (Nebyl však mezi nimi ten hrozný muž z Nejvyšší Rady, jehož vzhled byl tak děsivý; usoudil jsem, že *ten* se rozhodl neriskovat pohyb na veřejnosti; noc a ústraní byly částí jeho výzbroje.) Mezi těmito hodnostáři

byl Andrus Hoytola, který pokročil vpřed, pokynul mi, abych vystoupil na pódium a věnoval mi pár neúsměvných slov ujištění. Rozhlédl jsem se kolem sebe; Armida byla pryč.

„Musíme ještě hodinu počkat," řekl Hoytola a šňupl si. Odvrátil se a pokračoval v rozhovoru s mužem, jehož obličej jsem poznal. Byl to vévoda Renardo, plavovlasý statný mladý muž s růžovou pletí. Byl to každým coulem aristokrat, v zlatém krunýři, v punčochách a střevících s podpatky, hranatými špičkami a vysoko připnutými jazyky. Dal bych život - nebo alespoň příští hodinu života - za jeho saténové pantalóny a volnou kazajku přes prsní štít, která s nimi dokonale ladila. Kazajka měla svislé kapsy a její švy byly zdobeny komplikovanými zlatými ornamenty, do kterých byl vpracován motiv rodu Renardů. Tuto kazajku pravděpodobně ušili ve své dílničce Zlatorogové.

Mladý vévoda mi věnoval uznalý pohled a pokračoval v rozhovoru s Hoytolou, kterýžto rozhovor musel mít, jak jsem odhadl, cenu dukátu za slabiku, soudě podle Hoytolových kladných reakcí na každou vyslovenou hlásku. Byl to právě tento vévoda, který měl údajně Hoytolu podporovat; říkalo se, že je všeobecně osvícený, hájí zájmy lidí a dokonce je prý podporuje proti přáním Rady. Takové aspoň byly řeči; jestliže byla Rada anonymní, nebylo vůbec snadné se domýšlet, jaká má vlastně přání, ačkoli, jak říkalo odvěké pravidlo, tam, kde byla ve hře anonymita, domněnka, že přání mívají za následek jen to nejhorší, se obyčejně ukázala jako pravdivá.

Ze svého vyvýšeného místa na pódiu jsem mohl pozorovat úplně všechno.

Velká promenáda se rychle plnila. Na východním konci a před chrámem Kupců vyhrávala Domobrana. Jako obvykle se nemajetní shromáždili dříve než majetní. Pouliční prodavači procházeli kolem a nabízeli hračky a letáky a jídlo. Snažil jsem se rozeznat v davu tvář svého otce, bylo to však beznadějné. Nezahlédl jsem ani mantenganskou korouhev, takže

jsem nevěděl, zda je má sestra přítomna - či zda se její manžel Volpato vůbec vrátil ze svého posledního putování.

Mou pozornost upoutaly mávající paže. A tam, za bariérou, stáli mí přátelé de Lambant a Portinari se dvěma děvčaty. S de Lambantem byla Bedalar, zatímco Portinari dělal doprovod jeho sestře Samarantě. Když jsem jim vysekl poklonu, několik lidí zatleskalo a mně zrudly konečky uší.

Stál jsem na jednom konci pódia, které se již brzy stane středem pozornosti všech očí, trochu stranou od kamenných tváří hodnostářů. Zbytek prostoru zabíralo několik podivných předmětů, které se nepodobaly ničemu, co kdy bylo, pokud je mi známo, v dlouhé historii Malacie spatřeno.

Nad pódiem bylo vybudováno sedm dřevěných konstrukcí či věží. Byly vyplněny gigantickými vaky z hedvábí, které se v klecích pohupovaly a šustily, jako by byly živé. U těchto objektů hrozilo nebezpečí ohně; u pódia stáli dva muži s hadicí a pumpou a chvílemi skrápěli konstrukce vodou, čímž si všichni stojící poblíž vysloužili spršku.

Konce těchto sedmi ohromných vaků byly napojeny na sedm barelů, jeden velký, šest menších, které svého času obsahovaly víno. Sudy stály ve svislé poloze a byly obsluhovány skupinou mužů pod vedením Bengtsohna a jeho chlapce Rhina. Otvory v bednění pravidelně dolévala obsluha do barelů nějakou tekutinu. Přijeli také s trakaři naloženými štěrkovitou hmotou, kterou navršili na sudy.

Za tímto děním, na vzdáleném konci pódia, uklidňoval pacholek hřebce, bujného vraníka z Hoytolovy stáje; na zadku nesl jeho barvy a vlajku

Malacie. Pro tuto příležitost byl speciálně okován stříbrnými podkovami. Hloubavě jsem se na koně podíval. A on se ode mne stejně hloubavě odvrátil.

Na chodníku pod pódiem stál dlouhý černý kočár potažený černými drapériemi a střežený dvěma gentlemany oděnými černě, včetně masek přes obličeje. Jako by si byli vědomi, že

kolem sebe šíří v tak radostném dni pochmurnou náladu, nesli na sloupku nad sebou věnec bílých květů. Byl to právě tento pohřební vůz, co ve mě vyvolalo pocit, že se zúčastňuji vlastní popravy. A když k pódiu přistoupil poslíček a mezi sloupky zábradlí mrštil nahoru rozštípnutou hůlku se zprávou, chňapl jsem po ní, jako by to byla milost. Byl to vzkaz od mého ctěného otce.

Trpím kolikou a ty mě přesto nenavštívíš. Nebo je to možná žlučníkový kámen. Nejím. Mám příliš práce se svým výzkumem, a tak jsem se přestal trápit starostmi s vlastní výživou. Je to všechno velice zajímavé. Nikdy nevěř doktorům.

Tvůj dopis jsem uvítal, nicméně tvůj rukopis se nezlepšil. Myslím, že na koních bys jezdit neměl. Nebyl jsi v tom příliš úspěšný ani jako chlapec, stejně tak jako v jiných věcech. Mezitím vrhám světlo na mnohé z toho, co *bylo nejasné ve věci diety Filipa Macedonského či Makedonského. Nemohu si dovolit utrácet zlaťáky za načinčané košile či jiné laciné parádičky. Prosím, buď opatrný. Proč* mě *nikdy nepřijdeš navštívit? Od doby, co umřel papoušek, nikdy nevycházím ven.*

Nesmíš ode mne očekávat, že budu schvalovat tvé pošetilé dovádění. Vždyť s toho spadneš. Dnes se cítím lépe, zítra to však bude horší, tak ti přeji hodně štěstí..

Tvůj oddaný otec

Vida, tak je to, pomyslel jsem si, zatímco jsem si ten papír cpal do kapsy tuniky. Budu toho starýho darebáka muset navštívit. Za předpokladu, že nespadnu.

Abych potlačil něco jako třes v kolenou, šel jsem si pohovořit s Bengtsohnem, který se činil u barelů. Svůj starý kožich měl svlečený a na žebra se mu lepila hrubá plátěná košile; jeho poskoci, kteří se mu lopotili po boku, byli svlečeni do půl těla. Když vydával příkazy, aby se do největšího ze sedmi vinných barelů přililo ještě více tekutiny, tvářil se dychtivě a vzrušeně.

„Takže, Otto, vy praktikujete destilaci holandského džinu na veřejnosti. Nebo je to snad ukázka Pokroku?“

„To slovo nahlas vůbec nevyslovuj," řekl s výrazem konspirátora.

„Tedy, aby bylo jasno, aspoň ne při takové podívané, jakou toto staroslavné město ještě nevidělo. Měl by tu být sám velký Fatember, aby tuto historickou událost zvěčnil na plátně. Máme novou válečnou zbraň. Ta změní situaci a všechny chudáky čeká změna."

Rozmáchlým gestem si setřel s čela pot a rozhlédl se po někom, na koho by zakřičel, zjevně však všechno probíhalo podle plánu.

„Proč jste tak rozporuplný, Otto? Toužíte změnit věci, pracujete pro pokrok a přesto píšete zatuchlé přestárlé drama, které se mohlo odehrát před miliónem let. „ Ztišil jsem hlas, abych se mu přizpůsobil.

A opět jeden z těch jeho zkoumavých pohledů. „Snaž se učit, snaž se porozumět, jaký je svět, který se tobě zdá tak dobrý, ale ve skutečnosti je plný kruté nespravedlnosti. Je-li tvůj rozum průměrný a tvoje společenské postavení vyhovující, pak ti ovšem nic nehrozí, jsi jím okouzlený, je-li na tvé straně alespoň mládí. Avšak, jsi-li chudý a máš-li rozum víc než průměrný - tedy jestli *přemýšlíš!* - pak máš potřebu věci změnit, pak se svět a jeho mocní mužové proti tobě valí jako kolo s hroty."

„Pro vás trubkobrkové létají zbytečně."

Udělal opovržlivé gesto. „ Existují takoví - dokonce i na tomto pódiu - kteří nás vykořisťují, a to i ve svátky."

„Jste-li z toho tak nešťastný, pak toho kritizování nechte."

Otto si otřel ruce do košile a odpověděl téměř lítostivě. „Když se člověk vzdá proto, aby neviděl, znamená to tedy, že se dobrovolně oslepuje? Tvůj rozum je tak zhýčkaný - probuď se, Periane, a podívej se, co se skutečně děje! Ano, jde mi o změnu, a tu hru píšu ve staromódním stylu, ale jenom proto, aby byla vůbec schválena. Moje hra o Mendikulovi se měla

původně odehrávat v dnešní době mezi chudým lidem jako jsou Zlatorogovi, nikoli mezi princi. Jak sám víš, nemám prince v lásce.“ Vychytrale se ušklíbl. „A pak, po jejím úspěchu, bych udělal jiné drama, o chudých, aby pravda trochu více vynikla. Avšak ti, kdo vlastní Umění, nestojí o to vidět bídu a hlad či jak umírají tvoje děti, tak jako jednou, kdysi dávno, zemřely ty moje. Všechny řeči o náboženství, vědě a umění - i ty jsou jen hračkami z rukou vládců. Ty nikdy obyčejným lidem nepomůžou.“

„Já to vidím jinak. Ne každého takto ovlivní.“

Moje smířlivá poznámka ho opět rozdráždila.

„Ale ano, ovlivní. Samozřejmě, že ovlivní. Jediná lež v životě ovlivní život každého. Topíme se ve lžích, bohatí i chudí. Pouze bohatí však z takových lží těží, kladou je jako lososi kladou svá vajíčka. Takové lži dokonce ovlivňují i tvůj pohodlný život, třebaže jsi ještě neotevřel oči, abys viděl, jak to probíhá.“

„Vždyť sám víte, že bydlím v krcálku, že jsem skoro bez práce a že ani ne před týdnem jsem se snažil vyškemrat pro sebe košili. Nebuďte přece proti mně tak zaujatý.“

„Ale ne, ty chceš být kočárový pes - mám přece oči! Dokud se neoženíš a tvoje děti nebudou umírat a ze zadků jim přitom nepolezou červi, nepoznáš, co je bída. A pokud jde o tu košili, o které jsi se zmínil - dovol, abych ti řekl něco, co sám nedokážeš vidět. Zlatorogovi a Leticia mají prsty na kost rozpíchané, aby s penězi, které vydělají, vůbec vyšli; nemohou si dovolit rozdávat košile - je to jako rozdávat část své životní energie. Copak to nedokážeš pochopit?“

„Viděl jsem, jak jsou chudí. Avšak Leticie je taková malá, podlá mrcha. Nesnáší mě. Vždyť jsem s ní jen trochu žertoval a ona šla rovnou za Armidou a všechno jí řekla.“

Se smutným výrazem na mě upřeně hleděl. „Není podlá. Nejedná se o nesnášení. Je prostě jen chudá a její rodina je taky chudá. To je vše. Taková je skutečnost. Je to štědrá duše,

v každém směru jemnější než mladá Armida, a v srdci nemálo zmatená láskou k tobě. Utrpení její rodiny však překroutí každý moment jejího života.“

Krátce jsem se zasmál. „Tak ona mne miluje, a proto Armidě řekne, co jsem udělal!“

Odspěchal k Rhinovi a zadal mu práci, která spočívala ve vytažení dalšího trakaře z chodníku nahoru na pódium. Trakař obsahoval něco, co jsem považoval za popel. Jakmile to bylo v bezpečí na pódiu, obrátil se Bengtsohn zpět ke mně.

„Támhleto jsou železné piliny. Musíme pracovat opatrně - každou chvilku může vypuknout oheň, zatím jsme však obstáli docela dobře. Kde jsme to skončili? Ach, ano, hovořili jsme o malé Letty. Copak se nedokážeš vžít do její situace? Leticia tě miluje, ale ví, že tě nikdy nemůže mít; možná, že to Armidě, na kterou přirozeně žárlí, řekla proto, aby mezi vás zasela nesváry.“

„Za to jí určitě nebudu zavázaný. Bavme se o něčem jiném.“

„Já ti něco řeknu.“ Přisunul se blíž a opět mne poctil svým nejlepším spikleneckým výrazem, kdy zpod útesu obočí na mne zamířilo jedno jeho oko. „Už to víckrát nedělej, nebo se to dozvím a mí přátelé ve městě ti nadělají spoustu problémů.

Znovu si všimni, jak je funguje chudoba, která je silnější než morálka. Ty Leticii znáš. Poznal jsi jejího strýce Joza - správný člověk, i když mrzák. Je to on a jeho nevyčerpatelná energie, kdo drží tu rodinu nad vodou. Je statečný. Její matka je bytost zlomená od doby, kdy odešel její manžel. A nyní, Periane, kvůli bídě spí tato malá rodina, všech pět jejích členů, na zemi, na několika matracích, jeden vedle druhého. Strýc, muž normálních sklonů, avšak pořád jenom na té půdě, leží vedle Leticie. Co myslíš, že se tam odehrává?“

„Ona by přece - její matka-„

„Její matka, pro mír a klid, pro to, aby všichni přežili, *trvá*

na tom, aby ta dívka vyhověla přáním jejího bratra. A ne pouze Leticie - také její sestra Rosa, bez rozdílu. Ano. Mám to od Joza, od samotného strýce, jednou v noci, když jsem se s ním napil. Co ještě si myslíš, že se může přihodit za tak žalostných podmínek, vynucených vykořisťováním?“

Sinalost, která mnou prostupovala, byla přímo hmatatelná. „To je zrůdné, nepřirozené!“ Zavrtěl jsem hlavou. „A ilegální.“

„Ale kdepak nepřirozené, jak ty to nazýváš, v takových hrozných podmínkách to je běžná věc. Chudoba je silnější než morálka. To je jen další důvod, proč se svět musí podřídit pokroku. Utrpení musí polevit dříve, než každého zadusí.“

Cítil jsem, že se mi vrací do tváří krev, a nakonec jsem zrudl.

„To staré chromé opelichané tělo! Snažíte se snad předstírat, že mu nemáte za zlé to, co dělá Leticii? Jak si myslíte, že se *ona* asi cítí?“

Otto, který se mezitím odvrátil, jako by tím končil náš rozhovor, na mne opět pohlédl.

„Říkám jediné: že nerovnoměrně rozdělené bohatství plodí nerovnoměrně rozdělené utrpení a utrpení plodí hřích. Všichni my chudí jsme stejné oběti. Měl bys už konečně dospět a vlastníma očima vidět věci takové, jaké skutečně jsou.“

„Pořád mě urážíte! To přece vědí i bohatí, že bída a neřest jdou ruku v ruce, a taky dělají, co mohou, aby situaci napravili. Jedinci však zůstanou jedinci a nesou vlastní zodpovědnost za své chování, bez ohledu na to, jak jsou nešťastní.“

„V takovém boji není jedinec důležitý,“ odpověděl Otto. Tentokrát se již skutečně ke mně otočil svými starými, sehnutými zády, a řekl Rhinovi, co má dělat.

A nebyla to jenom bída, co bylo příčinou utrpení; Armidě způsobilo bohatství nemálo nešťastných chvil. Utrpení byla vlastnost, které se člověk musel postavit duchem, ať už se s

ním střetl kdekoli.

Pohled na to honosné dění přede mnou mi opět vrátil klid. Jednotlivá společenství cechů již ve vší parádě prošla městem a nyní se jejich řady táhly Bucintorem a jasné barvy a kostýmy se přidaly k okolním barvám. Na balkónech paláců se objevovaly nejrůznější osobnosti, aby na nich zevlovaly; mnoho žen mělo na sobě své nejnádhernější róby. Drobné ručky pokládaly na kamenné balustrády, křečovitě svíraly svazečky voniček, aby přehlušily zápach davu, a civěly dolů, přičemž jejich pohledy na mně vždy alespoň na chvilku ulpěly.

Mé obavy zmizely. Dostal jsem roli, nejdramatičtější ve své kariéře. Budu hrát, co to dá. A pokud jde o Bengtsohna, být chudý je samozřejmě strašné, ale svět není v žádném případě tak špatný, jak on tvrdí. Jak by mohl někdo, kdo má srdce na pravém místě, necítit při pohledu na Bucintoro, že mu to srdce potěšením buší rychleji.

Pokud jde o Leticii, bída nebída, není ničím jiným než děvkou. Dokážu, že jsem neposkvrněné Armidy, tak krásné a tak laskavé, hoden naše nedávná rozmíška byla jasně zaviněna Leticií, a měla by být urovnána v okamžiku, kdy budu mít Armidu opět na dosah ruky. Při této představě se můj hrudník nadmul, přesně jako těch sedm hedvábných vaků, které se rozpínaly nad mou hlavou.

Přišli ke mě Hoytola a mladý vévoda z Renarda. Ten lehce kývl, jak žádala slušnost, a já jsem se uklonil. Byl vyšší než já, a měl v sobě správnou aroganci svého stavu. Když promluvil, zaznívala v jeho slovech vlídnost.

„Vypadáte sebevědomě, de Chirolo. Blahopřeji. Způsobil jste nemalou závist mezi mými přáteli, kteří touží po cti, které se dostává vám; na to já jim však říkám, že změnit to bohužel není v mé moci.“ Kývl na Hoytolu.

„Jeden je již příliš starý, aby se letu sám zúčastnil, „bránil se Hoytola.

Zeptal se mě, zda mi Bengtsohn vysvětlil, jak všechno

funguje.

„Je to v tomto směru nová myšlenka," řekl a zlatem kovanou hůlkou poklepal na největší barel. „V těchto sudech máme vodu s železnými pilinami, které lze míchat kroužením onou násadou. Potom Bengtsohn a jeho lidé dovnitř trychtýři nalijí kyselinu sírovou. Vzniklá chemická směs způsobuje uvolňování vodíkového vzduchu, který je lehčí než obyčejný vzduch. Vodíkový vzduch se šíří touto kaučukovou hadicí vzhůru, plní balón a vytlačuje těžší obyčejný vzduch, tak jako zlo vytlačuje dobro."

Koulí na konci hůlky si lehce ťukal do brady a my zatím civěli na velký vak, který byl již pěkně nafouknutý a tlačil se na dřevěnou konstrukci, ve které byl uzavřen.

„Vak je vyroben z hedvábí s vrstvou rozpuštěného kaučuku nanesenou zevnitř i zvenku, aby nepropouštěl vzduch," oznámil Hoytola. „Ten postroj, co se dole pohupuje, vám umožní balón do určité míry ovládat, až volně popluje. Balón bude vypuštěn, jakmile se zatáhne tady za to lano. Tím dojde k uvolnění závlaček z konstrukce a v důsledku toho celá jedna její část odpadne. S těmi šesti menšími to uděláme stejným způsobem.

„Velmi důvtipné, „ pronesl jsem. Z druhého konce pódia byl mezitím přiveden onen hřebec a nyní byl navlékán do postroje pod největším balónem, zatímco z opačného směru přicházel kněz s výrazem v obličeji, jaký dokážou pouze kněží - nacvičeným, o tom nepochybuji, při pozorování mrtvých.

Hoytola se odhodlal uštědřit mi jedno plácnutí po rameni.

„Je to naprosto jednoduché, můj hochu, „ řekl. „Ty balóny jsou plněny, pěkně pomalu, již dva dny. Pro případ neštěstí ti kněz udělí poslední pomazání. Jeden ti přeje hodně zdaru."

Když byla ceremonie skončena, pustil se do práce pěvecký sbor a shromážděné davy zatleskaly. Černý kůň se stříbrnými kopyty byl již v postroji a stál na malé plošině, kde jsem mu vylezl do sedla. Přišel Bengtsohn, poplácal mě po zádech a

pak zatáhl za volně visící lano, o kterém se zmínil Hoytola. Závlačky vyskočily, všichni zmlkli. Horní část dřevěné klece se otevřela. Balón začal stoupat. Rhino a ještě jeden pomocník rychle zašpuntovali barel a ustoupili. Rhino zasalutoval. Otěže i popruhy kolem mne se napjaly a současně zaúpěly. Rhinův příšerný obličej zmizel. Vznášel jsem se vzduchem!

Můj oř sebou neklidně škubal, byl však tak pevně zajištěn, že se nemohl plašit ani vzpínat; po pravdě řečeno, ve vzduchu jsem na něm byl bezpečnější, než bych byl na zemi.

Rozhlížel jsem se kolem jak u vytržení. Mé oči se střetly s očima půvabné ženy na jednom z balkónů. Hodila mi kytici růžových květin, které mě ve slušné vzdálenosti minuly; v těchto věcech jsou ženy jen zřídka přesné. Odpověděl jsem smeknutím klobouku a z davu zazněl jásot. Ve snaze zahlédnout své přátele a sestru jsem pohlédl ještě jednou dolů. Zatočila se mi hlava. Raději jsem svůj pohled upřel vzhůru.

Hoytolův vodíkový balón byl naběhlý jako pijákovo břicho. Sešili jej z hedvábných dílů, obarvených střídavě modře a černě, v barvách Malacie. Byla k němu připevněna krátká pahýlovitá křídla z papundeklu a zuřivě vyhlížející hlava ptáka trubkobrka ze stejného materiálu, která měla otevřený zobák a v něm zářily postříbřené zuby. Jaký dojem budil tento vynález, jsem mohl usuzovat z táhlého „Óóóch! „, které se ke mně neslo z hrdel zástupů, jak jsme se zvolna vznášeli mezi budovami.

Balón stoupal stálou rychlostí, vítr, který právě foukal, přicházel z východu. Upravil jsem si sedadlo do pohodlnější polohy a vychutnával pohled na řeku Toi, na jejíž hladině se třpytil odraz slunce, a na lodi, které se na ní k sobě tulily, s palubami posetými obličeji, obrácenými vzhůru. Na vzdáleném konci řeky začínaly nekonečné řady vinic a postupně se ztrácely v dálce. Celé Bucintoro teď leželo přímo pode mnou.

Dosáhl jsem výšky jeho nejvyšších věží. A od těchto věží se právě oddělily půvabné siluety a poháněny mocnými záběry svých křídel, vydaly se houpavým letem za mnou. Zamával

jsem jim kloboukem. Zamávaly mi zpět.

A během chvilky tito strážci Malacie, tito okřídlení lidé, poletovali kolem mne - bylo jich šest, tři muži, tři ženy, oblečeni v něčem na způsob bederních roušek. Pokud jde o oblečení, nedělali žádný rozdíl mezi pohlavími, takže ženy měly nezahalená ňadra. Však jsem také všechny tři sledoval oceňujícím pohledem. Byly mladé a nádherně rostlé - tento druh však ztrácí, jakmile jim jednou skončí mládí, schopnost létat, a pak musí chodit po zemi jako my ostatní. Usmívaly se a volaly na mne a bezstarostně ve vzduchu dováděly, jako dovádí vydry v horském jezírku.

Zachvátilo mne vodíkové nadšení. Jaké štěstí, jaká šťastná náhoda mne to potkala! Nesmírně jsem toužil po tom, aby tu se mnou byla Armida, mé štěstí snad mělo i křídla!

S půvabnými přáteli, kteří kolem mne stále poletovali, a ovíván vánkem mocných záběrů jejich křídel, plul jsem nad městem a zvolna byl unášen k západu.

Po mé pravé straně leželo Stary Most, zčásti zahalené kouřem komínů, se Satsumou a řekou za ní. Pode mnou byl Svatý Marek. Balón proplul mezi jeho věžemi-dvojčaty, na kterých stáli další okřídlení lidé, kteří nám mávali na pozdrav, smáli se a jako střely se vrhali do prostoru. Po levé straně bylo vězení a univerzita, a za ní pahorek Zakladatele, na jehož vršku stála rozlehlá, impozantní stavba paláce Biskupů Vyvolených. Všude se to hemžilo malými věžičkami i štíhlými vytáhlými věžemi a stovkami soch, které se z ničeho nic objevovaly na balkónech, římsách a. střechách.

Stále ještě jsme stoupali a ti s křídly s námi a netrpělivě tahali za provazy sítě, ve které byl balón uvězněn. Před námi - za nerovnoměrně se prostírající chudinskou čtvrtí - jsem zahlédl řadu paláců a zámků, které vyznačovaly původní malacijskou obrannou linii; Chabrizzi, starodávný Mantegan, Dio a velkolepý Renardo. Za nimi ležela úpatí Prilipitských hor, ve kterých se skrývaly linie našeho nepřítele v podobě Turka. A k

tomuto nepříteli, za pomoci okřídleného doprovodu, můj balón teď zvolna mířil.

Jestliže jsem si přál, aby zde byla Armida, nedokázal jsem se ubránit přání, aby tady byl i Bengtsohn, a sám na vlastní oči viděl, jak nádherný je náš malý svět. Odtud, z této výšky, bylo všechno krásné a roztomilé, dokonce i chudinská čtvrť, dokonce i koželužna a jatka, které se tísnily v ohybu řeky. Ze sedla svého stříbronohého oře jsem viděl náš městský stát jako celek, fungující jako odkrytý hodinový strojek. Viděl jsem, jak každá část závisí na každé další, odtikávající jedno tisíciletí za druhým v dokonale organizovaném pořádku.

Všemožně jsem se natáčel v sedle, aby mi nic neuniklo, a zalykal se nadšením. Provolal jsem městu slávu a ty nádherné bytosti, které mne doprovázely, se ke mně přidaly.

Jeden z okřídlených mužů zavolal, abychom pohlédli vpřed. Protože jsme již vystoupili nad paláce a městské hradby, které obklopovaly celou Malacii, otevřel se před námi pohled na nepřátelské stany. Chvilku na to před námi ležel celý tábor Stefana Tvrtka jako na dlani.

Nepřátelské síly byly roztaženy podél břehů říčky, kterou letní horka zredukovala na tenounký pramínek.

Součástí Tvrtkovy východní linie bylo dělostřelecké palebné postavení, které používal k občasnému ostřelování Malacie. Za děly bylo něco, co vypadalo spíše jako malé město než vojenská základna.

Stany byly seskupeny tak, že tvořily ulice a náměstí. Nejimpozantnější stany byly umístěny v centru a nejvznešenější z nich patřil samotnému Tvrtkovi; turecká posedlost symetrií ho posadila přesně do středu mezi stany Tvrtkova doprovodu. Kolem byly vysázeny stromy; ty teď právě hynuly nedostatkem vody. V jejich větvích seděli mrchožraví ptáci, kteří okamžitě vzlétli, jakmile jsme se k nim přiblížili.

Za táborem se nacházelo neuspřádané seskupení chatrčí a napnutých kůží. V nich byli ubytovaní nejrůznější paraziti,

kteří se obyčejně táhli za armádami - Arabové, Kirkassiani a jiné nomádské národy, které doufaly v příležitost k loupení; Srbové, Řekové, Arméni, Židé, ti všichni se chystali na to, že vytěží z války taky něco pro sebe. Rovněž bylo možno vidět ohromná množství koní a velbloudů, která se v roztroušených řadách táhla podél koryta říčky.

Ze stanů vybíhaly drobné postavičky, stínily si oči a dívaly se vzhůru na nás. Bedlivě jsem pozoroval králův stan. Ze stanu vyšla skupina tří bohatě oděných postav, zastavila se a stejně jako ostatní pohlédla vzhůru, král však vidět nebyl. Byli jsme již dostatečně blízko, abych poznal, že dva z té trojice měli černé bradky a černé kníry.

Třebaže jsem se snažil, seč jsem mohl, cítit nenávist k těmto lidem jsem prostě nedokázal. Jejich miniatury mě okouzlovaly.

Jedna z okřídlených žen odvedla mou pozornost k pruhu země na druhém břehu říčky. Tyčily se tam dřevěné sloupy ověšené turbany, stejně jako obyčejnější kamenné náhrobky. Vojenský hřbitov již měl své stálé obyvatele. Truchlící pozůstalí, kteří na hřbitově byli, zvedli pohledy a zděšeně zamířili pod ochranu stromů.

Z tábora na nás vypálili několik výstřelů, bylo však jasné, že trubkobrk, který se nadýmal nad jejich hlavami, s živým mužem, který pod ním seděl na živém koni, zasel do jejich srdcí strach. Tvrtkovým vojskům bylo takto připomenuto, proti jakým pradávným silám vlastně stojí; toto osudové znamení teď uvede jejich pověrčivé duše do stavu děsu a hrůzy.

Vznášeli jsme se nad stany a při pohledu na nepřítele, který padal na kolena nebo prchal do úkrytu, vychutnávali jsme pocit zadostiučinění.

Když jsme obletěli celý tábor, otočil můj doprovod balón do směru, kde nehrozilo nebezpečí a znovu jsme se vydali nad město. Bylo to vymyšleno tak, abych přistál v Bucintoru na stejné plošině, ze které jsem se vznesl.

A v této chvíli jsme pochopili i tu druhou část malacijského plánu - tu část, o které si myslím, že se zrodila v temné, vyšinuté hlavě onoho strašného radního v černém kabátě s rozměrnými kapsami, který přišel v noci do výstavní galerie. Naším směrem letělo těch zbývajících šest malých balónů k tureckým liniím, a pod každým byl zavěšen jeden muž.

Ti muži byli nazí a měli podivné barvy. Jejich obličeje byly zkřivené, hlavy se klimbaly v nepřirozených pozicích na prsou. Zde tedy bylo vysvětlení toho dlouhého, černého kočáru, který stál u pódia hlídaný dvěma maskovanými gentlemany v černém. Ten kočár totiž dovezl přímo z márnice šest lidských těl.

V letním slunci se mor šíří rychle; tak jako plaz i on potřebuje teplo, aby podal největší výkon. A nejvíc se mu daří mezi obléhajícími armádami, kde podmínky jsou velmi nezdravé. Tvrtkova vojska už sice byla jeho návštěvou poctěna, jistý člověk v Malacii však vymyslel způsob, jak jejich potěšení z takové návštěvy ještě zvětšit. Tato těla přistanou mezi stany a ve spravedlivé nezaujatosti budou šířit nákazu.

Můj balón zvolna proplul mezi mrtvými, kteří se pohupovali v postrojích. S rozcuchanými vlasy a ledově strnulými pohledy se tito muži vydali na poslední cestu, aby navštívili svého nepřítele, a bude-li to možné, doprovodili ho temných světů, kde jejich duchové právě našli útočiště. Dobře jsem si uvědomoval, zatímco jsme zahýbali kolem bronzových kopulí Svatého Marka, že jásavé veselí na nábřeží přehluší vzdálené výkřiky hrůzy na úpatí hor.

Ani nevím, jak se to vůbec mohlo stát, avšak z nějakého důvodu to byl Andrus Hoytola, na jehož jméno si každý připíjel, kdo byl nazýván hrdinou při příležitosti Svátků Trubkobrka. Byl to on, kdo pronesl řeč z pódia, zatímco já i kůň jsme byli urychleně vystrčeni mimo dění.

Neměl však nejmenší ponětí o tom, jak úžasným hrdinou jsem se stal v srdci jeho dcery Armidy. Dokonce i Bedalar po

mně vrhala slibné pohledy. Toho večera, zatímco fontána ve Stary Most chrlila biskupovo víno, nešla Armida domů, ale zůstala se mnou. Připili jsme si, spolu s de Larnbantem, Caylem a dalšími přáteli na mládí, lásku a přátelství, na dlouhý život Malacie a na smrt těch, kteří se vměšovali do přirozeného a šťastného toku událostí.

KNIHA DRUHÁ

Nezasloužená hostina

Opile jsme se potáceli temnými ulicemi Malacie, de Lambant a já, každý si nesl kytaru a chvílemi jsme se pokoušeli vyloudit nějakou baladu. Noc zvolna slábla. Druhý den Svátků Trubkobrka končil; pták byl na cestě ke třetímu a svítání byla jediná věc, která po něm zůstala.

Po tom, co byly Armida a Bedalar přinuceny zůstat doma v rodinných kruzích, vydali jsme se, de Lambant, Portinari a já, spolu s dalšími našimi přáteli do města na flám a hýřili jsme, dokud nám nedošly peníze. Ottův zahnoscop byl během oslav odsunut stranou, avšak prostřednictvím jednoho z ošklivějších sluhů Pozziho Kemperera přišel honorář se vzkazem, že jakmile se přiblíží podzim, bude pro nás mít nějakou práci. Naše dobrá pověst zůstala zachována. Opět jsme byli u Truny vítáni.

Někdy během večera - táhl se nekonečně dlouho - jsme hráli pod okny serenády jak Armidě, tak Bedalar. Ze sídla Hoytolů na nás vychrstli pomyje, u Nortoliniů na nás poštvali psa.

Tak jsme vrávorali zpět křivolakými uličkami Stary Most. Cestou jsme ztratili podsaditého Portinariho. Došly nám peníze i nápady, a neměli jsme nejmenší chuť jít spát. Zpívali jsme a zjistili, že jsme přišli také o hlas.

Zrovna jsme přecházeli pěší most přes Růžový potok, i přes voňavé jméno smradlavou stoku, když Guy najednou pohlédl přes kamennou zídku zábradlí do vířících vod a zvolal:

„Nechceš si zaplavat, de Chirolo? Támhle dole je nějaké tělo, rychle!“

Pohlédl jsem do vln, ale nic jsem neviděl. „To byl tvůj odraz.“

„K čertu! Musel se zase potopit. Sneslo ho to pod most. Byl to chlap bez hlavy.“

„To byl tvůj odraz.“

„Viděl jsem ho. Chlap bez hlavy.“

„Buďto je to nějaké znamení, nebo jsi opilý. Nic tam není.“ Byl smrtelně bledý. Na most dopadalo kalné světlo lucerny, a zatímco jsme tam stáli a civěli jeden na druhého a přesvědčovali se, že naše vlastní hlavy jsou na svém místě, zakokrhal kohout.

Klenby starých skladišť se zde střetávaly v chátrajících nárožích, kde se opíraly jedna o druhou v touze vydržet. Dávno zapomenuté architektonické výstřelky zde k sobě tiskly své prastaré lícní kosti. Z polorozpadlého hrnčířství zíraly do okolního světa, jako prázdné obličeje, siluety džbánků bez glazury, zatímco kradmé životy zvířat zanášely mrtvé prostory vchodů kostmi a odpadky. Bylo to vhodné místo pro setkání s mrtvolami.

Rozhlédl jsem se kolem, a přes rameno zahlédl nikoli mrtvolu, ale přízrak krásné ženy. Šťouchl jsem do de Lambanta. Žena stála vzpřímeně, její postoj byl imponující, oko jasné, ňadra plná, zlaté vlasy, spletené do dvou copů, jí končily nad bradavkami. Byla oblečena do volných bílých šatů, splývaly s jednoho ramene a nechávaly jedno ňadro nezakryté, zatímco zbytek těla byl schován až k chodidlům. Na hlavě měla helmici. V ruce držela naleštěný štít.

„De Lambante!“ Šepot mne zaškrábal v hrdle.

Zdálo se, že se ta úžasná bytost zachvěla. Když jsem k ní vykročil, rozvlnila se jako odraz ve vodě a zmizela. Na jejím místě stál vysušený stařec, vzpřímený, kostnatý, bez jediného vlasu na hlavě. V ruce držel berlu a upřeně hleděl někam za nás. Jeho oči žhnuly.

„K čertu s chlastem, „ řekl jsem. „Byl bych přísahal, že -„

„Nepřísahej,“ vykřikla ta letitá postava. „Ten, kdo přísahá, není již více tím, čím byl. Vy tu budete pouze minutu.“

„My tu dokonce nebudeme ani tu minutu. Odcházíme domů,“ řekl de Lambant, avšak stařec opět promluvil, nehybný v hlubokém stínu klenby.

„Přicházím z dalekého severu a mám namířeno do hlubokého jihu. Míjím zamlžená okna vašeho života jako jeřáb za letu, který míří do saharských močálů, a zítra již nebudu ve vašem městě.“

„Jsme bez peněz, je mi líto, „ řekl jsem s pocitem rostoucí troufalosti, neboť výřečnost jeho druhu byl zvyk běžný mezi malacijskými stařešiny. „Mysleli jsme si, že byste nám mohl zaplatit něco k pití, nebo nás představit vaší roztomilé dceři.“

„Byl jsi svědkem iluze, mladý příteli. Nebyla to má dcera, kdo tě navštívil, nýbrž Minerva, matka nás všech. Pro tebe má zvláštní význam.“

„Jaký zvláštní význam?“

„Ona je moudrost. Musíš být navštíven moudrostí...“

„Jdem, de Lambante,“ řekl jsem, neboť Guy jevil všechny známky toho, že se chystá dělat mu publikum. „Zrovna nedávno se mi dostalo rad víc než dost a já bych si radši žil svůj vlastní život, ať už si jeřábi míří, kam chtějí.“

Ačkoli jsem ho vzal za paži a snažil se ho odtáhnout, on se nedal a zamířil k onomu starci.

„A co mi můžete říci o mém životě, pane? Je tu šance, že v příští hře dostanu nějakou dobrou roli, co myslíte?“

Stařec, stále chladný a neústupný, řekl: „Oba dva sehrajete role, a budete nenávidět jeden druhého, neuposlechnete-li mých slov a neobrátíte se k Minervě.“

„Guyi, ty hraješ opičáka už jenom tím, že tu stojíš! Pojď, půjdeme za Caylem a vymámíme z něj nějaký pití. Tenhle starej všivák ti nadělá z života paseku, když mu k tomu dáš

příležitost.“

Přítele jsem odvlekl téměř násilím. Když jsme odcházeli, ten starý kostlivec se ze svého místa vůbec nepohnul a dokonce ani nestočil svůj upřený pohled.

„Ten starouš pro nás měl nějaký děsivý varování,“ protestoval Guy.

„Starouši mají vždycky pro někoho nějaký děsivý varování, jako třeba Seemly Moleskin. Neposlouchej je. Patří to k jejich řemeslu. U mne zase patří k řemeslu neposlouchat.

Veliký had na klandru
je tu jenom pro srandu.
Opičáci, co se míhaj
stále víc mě rozesmívaj.“

„Jak můžeš bejt v tuhle ranní hodinu tak nechutně veselej? Já jsem polomrtvej...“

Potáceli jsme se spolu dál. Náhle jsem se zastavil tak prudce, že jsme se málem sesuli na jednu hromadu. Na nízké kamenné balustrádě, s jednou rukou visící volně dolů k chodníku, ležela rozvalená postava muže. Zdála se hmotná, avšak uvolněná ve smrti.

„Druhé zjevení! „ Tentokrát jsem skutečně uvěřil - a začal se chystat k uctivému postoji - když jsem si všiml, že to nebyl nikdo jiný než Gustavus Portinari, který, když nás slyšel přicházet, se pohnul. Posadil se a zamžoural na nás, zívl a uchopil svou kytaru, která mu ležela u boku.

„Svítání vám propůjčuje neskutečnou bledost, přátelé. Dejte si pozor, ať si vás nikdo nesplete s přízraky. Trošku jsem na cestě domů odpočíval. Kampak jste to zmizeli? A zase beze mne.“

Šli jsme s ním a společně si pohvizdovali. Na západním konci Stary Most, kde se večerní stíny staré Západní brány

táhly napříč ulicí, vlastnil Portinariho otec mlékárnu, ve které měl místnost, kde si člověk mohl dát něco jednoduchého k jídlu. Vzadu za místnostmi byl malý dvorek, kde držel krávy a kozy, a úzká ulička, klikatící se dolů k řece.

Když jsme dorazili do mlékárny, byli Portinariho rodiče již vzhůru a chystali se do práce. Svátky nesvátky, měli zvířata, která bylo třeba podojit. S hlasitým mumláním postavil starý muž před každého z nás talíř se studeným jídlem a k tomu džbánek mléka, zatímco Portinarimu, když byl jeho otec zády k nám, se podařilo štípnout něco ostřejšího. Jeho matka a sestra rozdělaly oheň a chvilku na to jsme byli úplně vzhůru a vesele si prozpěvovali, k nemalému odporu všech ostatních. Bylo to fajn, mít zase pořádnou snídani, a nezazpívat za to pár melodií by byla pěkná ostuda. Vzhledem k časné hodině jsme se omezili pouze na slušné písně. Pak jsme začali hovořit o přízraku Minervy.

„Všechny ty nesmysly, které jsme se naučili ve škole, jsou asi tak užitečné jako knihy o okultismu," prohlásil jsem a Portinari se mnou souhlasil. De Lambant věřil, že na starých pravdách něco přece jenom bude.

„Ne, ne, můj zbožný příteli, staré pravdy, jak ty je nazýváš, již musí být mrtvé, protože civilizace, které je odchovaly, jsou mrtvé. Helénský svět klesl za obzor před deseti tisíci lety, pokud se rozpomeneš na své vědomosti z dějepisu."

„No, a i kdyby? Minerva byla již předtím a bude ještě dlouho potom. Některé věci jsou věčné, chápeš, třeba jako tvoje beďary."

Portinariho otec, který mezitím vklopýtal dovnitř s vědrem vody a zaslechl naši diskusi, se připojil.

„Ale ano, bohové a zákony, které uplatňují, žijí, dokud existuje země, mladý de Chirolo. Dobře mě poslouchej, my Portinariové z těchto končin nepocházíme. My jsme přišli z Toulouisy ve Franském království, které je odtud vzdáleno asi deset dní jízdy na sever, přes rovné pláně Habsburska. Moji

prarodiče tuto cestu uskutečnili v káře, což jim zabralo téměř dva měsíce. Dobře si na to pamatuju, i když jsem byl tehdy pouze chlapec asi čtyřletý. Čtyřletý nebo pětiletý. A-„

„Pojďme se domů vyspat," řekl jsem de Lambantovi. „Teď, když nemám prázdný žaludek, budu mít pěkné sny. „

„Možná se nám bude zdát o Minervě jen tak, bez ničeho, budeme-li mít štěstí, „ odpověděl můj přítel a rovněž se zvedl. Potřásli jsme si rukou s Portinarim a slíbili, že se s ním za pár hodin zase sejdeme. Věnoval nám široký, laskavý úsměv.

„Rozlučte se s mým otcem, „ řekl. Guy se rozmáchl a naznačil ránu do žaludku a Portinari se zlomil v předstírané bolesti.

Když jsme byli u dveří, starý muž řekl: „Teď si vzpomínám, co jsem vám chtěl říct. Přivedla mě na to vaše zmínka o Minervě. Jak říkám, my Portinariové jsme sem přišli z velké dálky, prakticky z odlišné kultury, jak vy byste to možná nazvali - a z venkova, nikoli z města. O řeckých božstvech jsme ovšem nikdy neslyšeli. Nicméně, to, co znázorňovala, jsme znali také. Měli jsme své vlastní verze Minerv a satyrů, intelektuální, duchovní nebo třeba požitkářské, a-„

„Jsem si jistý, že tomu tak bylo, pane. My teď půjdeme a procvičíme naše požitkářské já v našich postelích, které nás již volají, čímž vám děkujeme za vaše laskavé pohoštění, které přišlo velmi vhod."

A s těmito slovy jsme se s de Lambantem ocitli venku na ulici.

Venku byl krásný den, zrůžovělý svítáním. Přibližně v úrovni očí se vznášela tenounká vrstva mlhy, která přicházela od řeky Toi. Z několika oken domů podél cesty pronikalo nejasné světlo, skomírající v záři oblaků, které pluly nad našimi hlavami. Těsně nad střechami a komíny proletělo se šustěním křídel hejno jeřábů.

Přemýšlel jsem o Tvrtkovi, kterak se neklidně převaluje ve

svém chatrném stanu, a přemítal, zda se můj obraz na obloze zjevuje v jeho pověrčivé mysli. Lidé na tržnici tvrdili, že se mor v tureckých liniích rychle šíří.

„Jaký krásný ráno! No, není to pěkný, být naživu? Nechoďme spát zrovna teď, Periane. To. můžeme udělat později. Kromě toho, jestliže se objevím ve dveřích v tuhle hodinu, nastanou problémy.

„Pojďme dolů do přístavu, podíváme se, jak vykládají úlovky – už jsem to neviděl, ani nepamatuju. Možná, že budou mít v sítích i několik útočných velryb.“

Zavěsili jsme se do sebe a prostředkem ulice zamířili stejným krokem do přístavu. Člověk měl hned pocit, že nejbližší Turek je na tisíc mil daleko.

„A pak ti řeknu, co uděláme. Samarantina svatba se blíží. Půjdeme a koupíme jí nějaký vhodný svatební dar. Otec slíbil, že ho zaplatí. Ne, že by nic nenamítal, ale slíbil to.“

„Vždyť je samý peníze.“

„Větší část je víno.“

„Co chceš svý sestře dát?“

„Až se namlsáme rybího trhu, zajdeme za starým Bledlorem.“

Půda, na které Leticia Zlatorog žila se svou rodinou, byla skutečně hrozná. Ateliér mistra Bledlora byl ještě hroznější a špinavější.

Jeho skrýše by se zdála vhodnější pro poustevníka než pro vyhledávaného řemeslníka, neboť nebyla ničím jiným než prázdným prostorem pod střechou starého skladiště. Původně se ve skladišti shromažďovalo zboží, které patřilo biskupovi, pak se v něm však začala skladovat vonná dřeva. Většina těchto dřev, jak jsem si všiml, když jsme vyšplhali po křivolakém schodišti, byla uložena již dlouhou dobu a tudíž přilákala všechny škůdce dřeva ze sousedství, takže každičký čtvereční palec budovy byl stejně hustě kropenatý jako vlastní dřevo.

Tyto dírky byly natolik činorodé, že se celým prostorem vznášel mrak prachu, a slunce, které pronikalo okny dovnitř, ho přetvářelo do zlatých sloupů.

Když jsme konečně s lapáním po dechu dosáhli vrcholu schodiště, ocitli jsme se na krátkém odpočívadle naproti úzkým dveřím. Jejich oranžová barva se odlupovala v šupinkách, které ležely jako opadané listí pod našima nohama. Na ceduli, připíchnuté na dveřích, bylo jediné, zatrpkle opuštěné slovo BLEDLORE; cedule tu byla tak dlouho, že obyvatelé oněch dírek se jí provrtali při svých cestách do a ven ze dřeva. Když de Lambant zaklepal, ze dřeva se ozval drolivý zvuk.

„Škoda, že jsem s sebou nevzal Bedalar," řekl. „To je opravdu škoda."

„Má dobrý vkus. „

„Jsem si jistý, že její vkus je přímo vynikající. „

„Ty drzej chmatáku, koukej Bedalar vynechat ze svých chlípných představ! Mohla by tu využít svůj vkus při vybírání dárku pro Samarantu. Pokud ten starej plesnivec vůbec něco *má*, z čeho se dá vybírat. Je považován za nejlepšího rytce v Malacii. Vsadím se, že si za to počítá celé jmění. Měli jsme sebou vzít Armidu a Bedalar."

„Já bych tedy Armidu tvému zhoubnému vlivu nevystavil. Zaklepej ještě jednou. Ten starej kašpar je pravděpodobně ještě v posteli."

„Nebo je po něm. A holky uvidíme dnes dopoledne na pouti, podaří-li se jim zmizet. Pak se Armida s mým zhoubným vlivem bude muset smířit."

„Třeba tam má nějakou ženskou. Doufám, že toxické účinky tvé osobnosti nebudou venku tak silné. Tak jako tak, Armida má oči jenom pro mne. Zkus ještě jednou, pokud to ty dveře vydrží."

„Zajímalo by mě, co přesně vy dva spolu děláte? To bych tedy hrozně rád věděl. Když se tak na Armidu podívám, ta

když se do toho pustí, musí být jak malý kamna.“

Lehce jsem ho nakopl. Zasmál se a přiměl ten prolezlý kus dřeva vyloudit další drolivé zvuky.

Konečně se dveře otevřely a v nich stál mistr Giovanni Bledlore, na sobě otrhanou vestu a otrhané kalhoty, přes ramena přehozený šál. Měl šedé, neoholené tváře a divoké jasné oči.

Šoupavým krokem se přesunul na odpočívadlo. Byla to zimnicí sužovaná postava, dveře za sebou zavřel, přitom jím zacloumal suchý kašel.

„Vy, mládenci, vy jste slušnému řemeslníku jen pro zlost. Rozvířujete prach a prach mi kazí barvy. Co chcete, že jdete sem nahoru? Budu se muset vrátit a čtvrt hodiny sedět v klidu, než se prach usadí, abych mohl opět otevřít své barvy. A mezitím mi ztuhnou klouby.“

„V tom případě byste si měl udržovat prostory ve větší čistotě, Mistře Giovanni, „ řekl jsem. „Otevřete některá okna - podívejte se, jak se všechny ty masařky snaží uniknout!“

De Lambant ho uchlácholil oznámením, že pro něj má zakázku.

„Potřeboval bych, abyste pro mě udělal tucet pohárů, na kterých budou vyobrazeny místní zvyklosti, takové, jaké jste navrhoval pro Thiepola ze Savilly před dvanácti měsíci. Na každý z nich jiný výjev, všechny veselé, je to svatební dar.“

Starý muž rozhodil ruce a zavrtěl svou vousatou bradou de Lambantovi před obličejem. „Ušetřete mne svých potřeb! Nad každým návrhem zestárnu o jeden lidský život. A navíc mi tenhle Thiepol, ať ho vezme čert, i přes své nóbl způsoby dosud nezaplatil. Můj zrak je již příliš slabý na jakoukoli práci podobného druhu. Ruce se mi příliš třesou. Záda mě příliš bolí. Kromě toho, má žena je nemocná, chuděra stará, a musím o ni pečovat. Můj mistr mě opustil a odešel pracovat do Ragusy. Ne, ne, v žádném případě se,o to nemohu pokusit... Kromě

toho, do kdy byste je potřeboval?“

Potřeboval trochu přesvědčování. Než de Lambant podepsal smlouvu o dílo a zaplatil nepatrnou zálohu, musel nám ten starý řemeslník ukázat poklady své dílny. Zvedali jsme proti světlu křehké nádobky a obdivovali nádherné miniaturní výjevy, na kterých tato lidská troska pracovala, malinkaté postavičky zobrazené na skle, zářící barvami a prostoupené uměním.

V jednom okamžiku se objevila Bledlorova manželka a k hrdlu si tiskla ušmudlanou róbu. Tvořila podivný kontrast se všemi těmi éterickými bytostmi, s těmi věčně mladými bůžky, které Bledlore zhmotňoval na průsvitném médiu.

„To byl ale výkon!“ řekl potom de Lambant. Opustili jsme skladiště a loudavě zamířili přes Biskupův most k lukám za městem, kde cikáni a majitelé atrakcí provozovali sváteční pouť. „Viděl jsi tu poslední azurovou vázu s tou miniaturou? Žádní bůžci, jen dvě děti skotačící u staré chatrče a v pozadí hrající flašinetář? Může být něco krásnějšího na tak malém prostoru? Proč to dosud nikdo nekoupil?“

„Ano, bylo to krásné. A není snad dokonalost ještě ohromnější tím, že je takto drobná?“

„Proč ne? Drobnost je ohromnější tím, že je dokonalá.“

„Otto Bengtsohn by tenhle obraz ze života chudiny schválil spíš než všechny ty bohy a bohyně... Bledlore jen potvrdil to, co jsem již o něm zaslechl, že má totiž všechno nastudované ze skutečného života. Koště je zpodobněno podle skutečného koštěte ze dvorku jeho neteře, flašinet patří starému muzikantovi, který bydlí támhle naproti u blešího trhu, a není nejmenších pochyb o tom, že ti dva uličníci pobíhají s roztrhanými zadky kolem městských bran i v tuto chvíli.“

Zastavili jsme se u jasanového lesíka, kde starý přilbovec čerpal vodu z řeky. Kostěné pláty podél páteře měl odříznuté. Nějaký orientálec mu seděl na hřbetě a měkce na něj hovořil. Šli jsme pomalu dál.

„V jaké dekadentní době to žijeme! Giovanni Bledlore je poslední z velkých mistrů, a s výjimkou několika znalců víceméně zneuznaný!“

„Znalců, jako jsme třeba my, de Lambante!“

„Znalců, jako jsme my, de Chirolo! A toho podivného znalce v Saville, který nechce platit. Lidé oceňují hodnotu pouze podle stupně okázalosti. Napiš historii vesmíru a sklidíš ovace, a to i když bude odfláknutá a plná neslýchaných chyb faktických i gramatických; namaluj ale na svůj vlastní palec miniaturní, dokonale provedenou krajinu, a žádný jásot nepropukne.“

„Stejně jako nejásají nad našimi miniaturními talenty.“ Se smíchem jsme se utěšovali.

Vzduchem se rozezněl příjemný trylek. Proti nám přicházel obchodník s flétnami, a jak se blížil, nesa jich celý košík, na jednu hrál. Obstoupili jsme ho, já jsem po jednom nástroji rychle chňapl a zahrál krátké echo k jeho vlastnímu, okouzlujícímu námětu „Když se vlahý vánek probudil“.

„Flétny by nebyly o nic lepší, i kdyby je bylo slyšet až za půltucet údolí nechceš tím snad naznačit, že by se měl Bledlore na svá stará, senilní kolena pustit do mamutích fresek, aby se jeho jméno stalo známějším?“ zeptal jsem se.

‚Já tím odsuzuju všeobecný vkus, nikoli Bledlorův. Ten nalezl dokonalost, protože nejdříve nalezl to správné měřítko. Dvacet zechinů za číši! - Měl by žádat desetkrát tolik! Ne, že otec nebude brblat kvůli dvaceti, a to dokonce, i když je to pro Samarantu.“

Zastavili jsme se u loutkového divadla, abychom se podívali jak na loutky, tak i na jejich dětské publikum.

„Skutečnou odměnou pro umělce je jeho dovednost, nikoli potlesk, který mu přinese.“

Přestali jsme s filosofováním a spolu s malými neuvažujícími diváky sledovali hru. Na scéně se objevil Lupič s červe-

nou maskou přes oči a snažil se vloupat do velkého sejfu Bankéře. Bankéř, tlustý a prohnaný, ho při tom chytil. Lupič ho majznul pytlem. Bankéř, předstírající žoviálnost, požádal Lupiče, aby mu ukázal, kolik peněz se mu do pytle vejde. .Lupič, nedbaje varovných výkřiků, kterých se mu dostalo od dětí z první řady, vlezl ochotně do sejfu. Bankéř dveře honem zabouchl a odešel pro strážníka. Místo něj však potkal Ďáblohuba. V okamžiku, kdy Ďáblohub zaťal své nespočetné zuby do Bankéřova nosu, propukly děti v hlasitý, nadšený jásot, upřímný a nefalšovaný. Přilétl Čaroděj a polapil Ďáblohuba do zlatého kruhu. Během potyčky vejde Bankéřka, vyparáděná jak nikdy, aby si ze sejfu vzala nějaké peníze. Osvobozený Lupič jí ještě natluče. A tak dále. Nepřetržitá zábava.

Dvě dívky nedaleko od nás, které hra nikterak nenadchla, v róbách, které se pohybovaly na rozhraní nevinnosti a nemravnosti, si vyměnily komentáře. Jedna ke druhé:

„Příšerná, ubohá fraška! Nedokážu si představit, jak jsme se tomu mohly před rokem smát!“

Druhá k první: „Fraška možná, Armido, ale brilantní divadlo!“

De Lambant a já jsme představení pozorovali opření o kameny zborcené klenby. Nyní mi hlasitě řekl: „Pozor na tu sladkou ženskou výměnu názorů, de Chirolo! Mladická radost časem ustupuje nevrlé stařecké kritice.“

Teď už obě děvčata dále nepředstírala, že si nás nevšimla; a my jsme již nepředstírali, že jsme je nepoznali. Spěchali jsme, abychom dívky vzali za ruce. A ty zase běžely, aby vzaly za ruce nás a vyprávěly, jak se na tržišti zbavily svých čaperón a jaký měly vztek, že je necháváme tak dlouho čekat. Byl to téměř požitek, nechat si od nich tak spílat, neboť tvořily skutečně zajímavý kontrast.

Bedalar byla se svou bujnou postavou a buclatým obličejem spíše podsaditá. Její oči byly tajuplně šedé, vystupování všeobecně koketnější než chování její přítelkyně; občasné

zatřepetání očními víčky se uplatňovalo i během obyčejné konverzace. Účinek byl potěšující - de Lambanta určitě těšil. Na rozdíl od Bedalar byla moje Armida ve svých projevech tišší a stále mne sledovala upřeným pohledem zlatých očí, které jakoby žhnuly ve slunečním svitu. Měla stále stejně nádhernou tvář, jakou jsem si uchovával v paměti, jako by se jí rysy samy od sebe aranžovaly kolem nosu, třebaže nebyl v žádném případě nijak výrazný. V tmavých vlasech měla prstenec ze zlatého kovu, za kterým měly její kadeře možnost volně splývat.

„Jaká švanda slyšet dvojici přihlouplých kavalírů, jako jste vy dva, diskutovat o spravedlivých odměnách za zásluhy," řekla.

„My jsme umělci a nejsme přihlouplí. A vy dvě jste naše spravedlivé odměny za zásluhy."

„To, že jste slyšely naše hluboce moudré poznámky, bylo pro vás jenom poučné, „ dodal de Lambant.

„To bych si radši zašla pro radu ke své komorné, „odpověděla Bedalar rozmarně.

„Tvá komorná by mě mohla instruovat v jakémkoli umění by si sama přála, kdyby byla z poloviny tak pěkná jako jsi ty, zlatíčko," opáčil de Lambant.

Na to jsem řekl: „Mě by nemohla instruovat v ničem, kdybyste vy dvě dámy byly přítomny a lekce se zúčastnily. Zjistily byste totiž, že jsem horlivý žáček."

Následoval výbuch potlesku - ne však mému důvtipu, samozřejmě, nýbrž loutkám, které to malé obecenstvo srdečně zdravilo.

Hra skončila. Bankéřka utekla s Čarodějem, ze kterého se vyklubal převlečený Princ; Bankéř odměnil strážníka; Šprýmař to dal dohromady s Bettinou, Bankéřovou dcerou, a Dáblohub sežral Lupiče. Z pruhované budky vylezl loutkář, a jak jsem předpokládal, nebyl to nikdo jiný než Strakatý Pete.

Na jeho kvičivé hlasy si pamatuji již odpradávna. Kývl mi na pozdrav a pak začal pobíhat se svým cínovým talířem, aby od publika, které se začalo rychle vytrácet, shromáždil co nejvíce mincí. Půjčil jsem si od Armidy drobnou minci a pustil ji do jeho talíře.

„Ty si nemyslíš, že tvou odměnou by měla být dovednost nebo samotný potlesk, viď, Pete."

Letmo se dotkl čela. „Díky, pánové. Pro svůj výkon potřebuju trochu paliva, stejně tak jako lichotky. Dostavte se na stejné místo dnes večer, ;kdy budu předvádět tu správnou podívanou s malým Turkem, který chodí po provaze a usekne hlavu princezně. To teprve uvidíte to *pravé* umění."

„A Perian udělá všechno pro to, aby přišel s pravými penězi a ne s vypůjčenými," zasmál se de Lambant.

Šli jsme pomalu dál, de Lambant držel za paži Bedalar a já úspěšně zaujal místo mezi děvčaty, abych mohl držet obě dvě, proti kterémužto manévru se nikdo neodvážil protestovat. Dlouhou dobu jsme se zdrželi u stánků. Pro mou zlatou štěstěnu bylo typické, že jsem vyhrál slušnou částku v loterii a opět se stal solventním.

S postupujícím odpolednem začala děvčata hovořit o návratu domů. S de Lambantem se nám je podařilo přesvědčit, že během slavností je nepravděpodobné, že by si někdo povšiml jejich nepřítomnosti, neboť většina populace je zaneprázdněna vyspáváním po nestřídmosti prošlé noci.

„Kromě toho máme ještě něco k dopovídání," řekl de Lambant. „Zrovna jsme mluvili o tom, že toto je doba dekadence, a najednou jste se objevily vy dvě, krásky. Čistá náhoda, co jiného."

„Nejsou snad všechny doby dekadentní?" otázala se Bedalar. Armida však řekla: „Tahle doba je tvořivá. V oblasti umění došlo k určitému pokroku, jak to dokazuje Bengtsohnův úžasný proces merkurizace. Umění však kvete i v dobách dekadence. Nikdo nemůže tvrdit, že Turci jsou dekadentní, je-

nom proto, že jsou tak bojovní. Neříkají snad často lidé ‚dekadentní', když přitom skutečně myslí ‚mírumilovný'?"

Nemohl jsem odolat a neříct: „Ale Turci teď *jsou* dekadentní. Slavné dny otomanského impéria skončily smrtí Sulejmana. Od té doby se na jeho místě střídá řada slabých a zkažených sultánů. Armáda je zkorumpovaná, sám Tvrtko, roztažený venku před našimi branami, neútočí, což by každý velitel v jeho postavení, před sto lety nebo dříve, nepochybně udělal."

„Ty jsi ale vojenský stratég!" zvolala Bedalar - spíše s upřímností než sarkasmem, neboť mi stiskla paži.

„Od doby, co hraje generála Geralda, se v tomto směru nedá vůbec udržet," konstatovala Armida.

„Nebo v jakémkoli jiném směru," dodal de Lambant.

Děvčata se tak krásně rozesmála - byli jsme schopni smát se každému nesmyslu - že se jejich ňadra natřásala jako čerstvě uvařené knedlíky.

„Já jenom doufám, že se mě nesnažíš obvinit z nestálosti," řekl jsem.

„Pokud jde o nestálost, mnoho by se toho dalo říct v její prospěch, nebo aspoň v neprospěch stálosti - která, stejně jako nevrlý portýr, odhání ode dveří spoustu užitečného důvtipu," odpověděl de Lambant.

Bylo to pěkně řečeno, nicméně jsem si všiml, že se Armida zrovna smíchem nezalykala, jako by si vzpomněla, že jsem se snažil protlačit svůj důvtip Leticiinými dveřmi.

Pomalu jsme se procházeli podél říčky Vokoban, nedaleko trosek starého větrného mlýna, který vyznačoval hranici pouti. Směrem od města nám nad hlavou přeletěla okřídlená žena. Jako mnoho jiných jejího druhu měla ve vlasech dlouhé stuhy, které za ní povlávaly. Byla mladá a nahá. Pohled na ni, jak nás v záři slunce míjela, byl příjemný. Když se snesla níže, aby přistála někde za větrným mlýnem, zaslechli jsme tlukot jejích

křídel.

„Jsou tak svobodní," posteskla si Bedalar. „Nemohli bychom i my letět vzhůru do hor?"

Zařízeno to bylo dříve, než navrhnuto. Okřídlení lidé provozovali na okraji pouti proutěnou věž, ze které se mohla jedna nebo dvě osoby vydat v nosítkách na krátký let. Všichni jsme vyšplhali vzhůru na věž, jež při každém kroku vrzala jako kostice v korzetu staré kurtizány. Když jsme se vynořili na vrcholku, vlezli jsme si s Armidou do jedněch lehoučkých nosítek a de Lambant s Bedalar do druhých. Čtyři statní okřídlení muži nás zvedli do vzduchu, zatímco o naše přátele se postarala jiná čtveřice. „Ach, Periane, zdá se mi to tak riskantní! Co když nás pustí?"

„Je to bezpečnější než můj vodíkový balón." Okřídlení nosiči měli kolem ramen popruhy, které byly připevněny k nosítkám, a na červených tvářích výraz jisté záruky.

Musel jsem však připustit, že pro pevné objetí, ve kterém mě Armida stiskla, existovaly ještě jiné důvody. Toto objetí mi znemožnilo, abych se roztřásl.

Naše nosítka se s pleskavými zvuky vznášela těsně nad hlavami davu. Odpoledne zvolna plynulo, davy houstly, atmosféra kolem stánků se stala živější; vůně grilovaných jídel výraznější. Po soumraku přijdou nejradostnější okamžiky, po tom, co se dostaví celé zástupy lidí, budou zapáleny světlice a objeví se masky, a tanečníci z Východu se rozkřepčí na provoněných pódiích.

Pouť se teď s každým úderem křídel stále více vzdalovala. Pod námi ležely vinice s hustými keři obsypanými hrozny. Prokličkovali jsme lesíkem štíhlých bříz. Před námi ležel další úsek řeky, sám pro sebe si bublal, jak se zpěněná voda hnala přes kameny. Za ní pak bylo několik zbývajících vinic a zdvihající se předhůří Vokobanských hor.

„Pojďme tady vystoupit, „ volala Armida, avšak z druhých nosítek zavolal de Lambant rozjařeně: „Ne, ne, letíme dál!

Vím o jednom malém hnízdečku, kde nebudeme vyrušováni.“

A tak, neseni mocnými údery křídel, letěli jsme vzhůru podél úbočí kopců, která svítila květy heřmánku, k široké, mechem porostlé terase s útesem v pozadí. Na římse nás okřídlení muži vysadili. Shodili ze sebe nosítka, zpoceni se sesuli na trávu a těžce oddychovali; přitom se ovívali stočenými konci křídel. Po chvilce se zvedli, vybrali svou odměnu a pomalu odletěli zpět na pouť.

Stáli jsme a pozorovali, jak se vzdalují. Objali jsme s Guyem děvčata a-všichni čtyři jsme začali křepčit radostí nad čerstvě získanou samotou.

Měl jsem nutkání vylít Armidě srdce, situace si však žádala spíše veselí než vážnost. Tak jsem ji vzal za ruku a skryti před očima světa, se smíchem jsme se rozeběhli, abychom prozkoumali naše opevnění.

Šplhali jsme vzhůru po obrovitých úlomcích skal, do kterých byly vyryty všechny možné druhy obličejů a končetin, až jsme získali výhled na okolní krajinu, nad kterou jsme byli vyneseni.

Malacia byla existenčně závislá na obchodu a zemědělství. Důkaz toho druhého ležel před námi v podobě vinic, které se v geometrických řadách terasovitě svažovaly k řece. Všechno, kam až jsme dohlédli, se koupalo v jasném světle odpoledne. S pocitem, že oba patříme do tohoto plodného procesu, jsme se s Armidou instinktivně k sobě přitiskli.

Naše rozhledna nám také umožnila výhled na vzdálené pouťové radovánky, řeku Toi i s mosty, které se přes ni klenuly, a střed města. Malacijské opevnění – věže a impozantní budovy - leželo v oparu, jako by bylo spíše snem než skutečností. Od Bucintora přicházela zlatavá záře.

Vpravo za městem, kde se terén opět zdvíhal, jsme dokonce mohli vidět úpatí hor, které skrývalo Tvrtkovo ležení. Jednou denně bombardovalo otomanské dělostřelectvo město, i nadále to však bylo jen váhavé a polovičaté ostřelování; muni-

ce neměli nazbyt. V tuto denní hodinu nepřítel nejevil žádné známky života.

Nad námi a trochu stranou byly patrny pláty hrubé šedavé břidlice na střechách horské vesnice. Samotná vesnice nebyla pro olivovníky a nízkou zeď, která běžela po jejím obvodě a pronikala nahoru i dolů stržemi, téměř vidět. Vesnice se jmenovala Heyst. Lidé, kteří v ní žili, byli tmaví a podivní - zahlédli jsme jednoho nebo dva, jak se bosí lopotí na vinicích se svými ještěrčími lidmi po boku. Lidé v Heystu hovořili vlastním jazykem a nebyli přátelští.

Připojili jsme se k našim společníkům. Když jsme se pohodlně uvelebili, Armida řekla: „Slyšela jsem, že někteří ti horalé, kteří přišli kdysi dávno z divokého severu, jsou potomci paviánů. Jsou mladším národem, než jsme my. A tedy - aspoň podle toho, co mi řekla stará chůva mojí matky, takže to dost možná bude jenom nějaká bajka - zdá se ale, že tehdy už bylo na světě tolik božstev, že se bohové toho horského lidu prostě nemohli zrodit. Jsou stále uvězněni uvnitř skal zde ve Vokobanských horách."

„To je bajka na chůvy jak dělaná, Armido," řekl de Lambant vlídně. „Pokud se severní božstva nemohla zrodit, pak zůstala uvězněná ve skalách tam na severu."

„To je jenom alegorie," řekl jsem na to. „Pokud jsou bohové, kteří zůstávaní nezrození, budou uvězněni v nás, nikoli v obyčejných skalách."

Vzápětí však předvedla Armida svého ducha, to když se do nás obou pustila.

„Ach, vy jste tak shovívavě povýšení, vy muži! Vy si vždycky myslíte, že víte všechno nejlépe. Když je nějaký bůh uvězněn ve skále, je snad vyloučeno, aby se v ní pohyboval, třeba i tisíc kilometrů, je-li to nutné? A pokud jde o *„obyčejné"* skály, profesore de Chirolo, kde berete jistotu, že lidé jsou skvělejší než skály? Obyčejné skály dokáží podivnější věci než lidé, neboť samotní lidé byli ve skalách stvořeni, na počát-

ku světa.“

„Cože? Co jsem to slyšel?“ zeptal jsem se smíchem. „My jsme se přece vyvinuli z rodu dvounohých zvířecích předchůdců,“ ona mě však neposlouchala a vedla si dál svou.

„Vždyť v loňském roce - spolehlivě jsem to slyšela od jednoho učence, který je přítelem mého otce - se ve skalách na pobřeží Lystry zrodil nový druh kraba. V současné době jich jsou stovky a každý se může podívat. Lezou po stromech a svým druhům signalizují klepetem, k tomu účelu mimořádně vyvinutým.“

De Lambant se smál. „To není u krabů nic nového. Tyhle potvůrky signalizují svým přátelům i nepřátelům už od samého vzniku světa. Do této chvíle mezi nimi musela proběhnout spousta sdělení, o kterých nemáme ani ponětí.“

„Ne, ne, moje milá Armido, my žádáme zbrusu nový druh kraba - druh, který bude kokrhat jako kohout, každé pondělí v měsíci bude dávat mléko, a když bude požádán, nazdvihne krunýř, aby odhalil perly a drahokamy, které pod ním budou. Nebo třeba mimořádně narostlý, krotký suchozemský krab s pořádným zrychlením, kterého bude možno vycvičit k běhu tryskem jako válečného oře. Dokážete si představit, co by řada takových tvorů dokázala udělat s otomanským Turkem? Jejich krunýře by byly pomalovány válečnými barvami.“

Bylo to až hanebné, vidět, jak oči děvčat jiskřily, když se de Lambant předváděl. Byl jsem nucen jeho monolog přerušit.

„To nestačí. Náš nový krab by musel být obojživelný. Pak by mohl plavat napříč řekami, převážet nás přes moře do nových, neobjevených zemí, legendárních zemí, Leopandis, Lemuria, Mu, Hassh, Tashmana, Atlantis, Dis, a Samarind.“

„A ne pouze přes moře, ale taky pod mořem, ploužil by se po hlubokém, kalném dně, kde se mezi korálovými městy a pralesy z mořských řas zhmotňuje čas. Mohli bychom šplhat uvnitř krabova krunýře a přitom být v bezpečí před okolními vodami.“

„A pod vodou by krunýř zprůsvitněl jako křišťál, takže bychom viděli doupata pravěkých mořských oblud, ve kterých, obtěžkáni věkem a vilejši, stále ještě přežívají, zatímco se civilizují jako lidé.“

Dívky uneseny představami neméně stupidními než naši krabové se k těm nesmyslům připojily.

„Já bych na celém krabovi pěstovala břečťan a různé třpytivé liány, až by vypadal jako fantastická pohyblivá zahrada, a pak by se stal slavným a každý by znal jeho jméno, které by bylo bé - er -„ To byla Bedalar.

„Můj krab my měl muzikální klepeta, která by mu za pohybu hrála. Hrál by neodolatelné melodie! Všichni ostatní krabi - dokonce i tvůj, Bedalar - by okamžitě přestali dělat to, co by právě dělali, a hrnuli by se za tím zvukem.“ To byla moje Armida.

„Děvčata, děvčata,“ plísnil je de Lambant a krátce se zachechtal. „Vy jste se do té hloupé hry pustily tak divoce, že si svou představivostí otlučete mozky!“

Pak jsme se všichni rozesmáli a společně se usadili pod širokým kamenným soklem zapuštěným do skály, na kterém byla napsána nějaká legenda ve Starém jazyce. Děvčata mě požádala, abych to přečetl; s jistým vypětím se mi to podařilo, neboť mě otec jako malého chlapce tomuto jazyku učil.

„Tento kámen má posměšný tón,“ řekl jsem. „Nese verše věnované příteli, který odešel mezi stíny. Datum ukazuje, že to bylo napsáno zemřelému Falanderovi před nějakými jedenácti tisíci lety, námět je však věčný. Je to asi takto...“

Zaváhal jsem a pak jsem spustil:

„Ctností se ti, Falandere, dostalo jen z mála:

přátelství tvé bylo hrané, milování pouhý špás,

Tvé lži se věčně zelenaly, jak u cesty z cesmíny pás,

proč na tebe vzpomínáme - když Smrt pro tebe si sáhla -

tys, kdo svedl nás k přesvědčení, že život zábavy je čas.

Armida se rozesmála, pěkná ústa zakrytá rukou. „Je to napsané někým urozeným, je to tak duchaplné.“

„Podle mne to je dojemné, „ řekla Bedalar.

„Nedává to tak úplně smysl. Účinek verše však není naštěstí výhradně závislý na jeho smyslu, stejně jako láska,“ řekl de Lambant.

Přehnaně se rozesmál, vyskočil a otočil se k soklu. Odsunul ho a z prostoru za ním vytáhl teplé, mimořádně kořeněné jídlo, ideální pro občerstvení, a položil ho doprostřed mezi nás. Někdy se bohové a lidé dívají na věc stejným pohledem; potom jsou žaludek a srdce ve vzájemném souladu. Na míse byla navršena šafránová rýžová zrnka se sultánkami a datlemi a česnekem a malými rybičkami, jejichž hubičky byly vycpány chili papričkami, a vyzývala nás k hostině. S radostným výkřikem jsem sáhl hlouběji do teplé skály a vytáhl ven talíř se zeleninou a červené víno v zelených hliněných nádobách.

„Jediné, co teď potřebujeme, je čtveřice pohárů od Mistra Bledlora,“ prohlásil jsem, když jsem pokládal nádoby na zem. „Máme tady jídlo vhodné i pro krále, nebo alespoň pro prince Mendikulu. No, svačinu, řekněme, když už ne hlavní jídlo. Tohle mě bezpochyby svádí k přesvědčení, že život je mimořádně zábavný čas.“

Zabořil jsem prsty do rýže.

Leželi jsme proti sobě a konzumovali vítaný pokrm. Pod námi se objevil lovec, který pomalu kráčel mezi doubky. Jakmile zahlédl žlutého kroužkovce nebo kuřoplaza, začal opatrně našlapovat. Zvuky zápasu ani křik jsme nezaslechli, a tak jsme usoudili, že pratvor svému osudu unikl.

„Toto je bezpochyby dekadence, „ řekl de Lambant a současně sáhl po nádobě s vínem i po našem předchozím námětu diskuse. „Nezasloužená hostina. Vyvolává to ve mě pocit strašlivého úpadku. Nezasloužená hostina na paloučku. Teď už potřebujeme jenom hudbu. Neměl jsi náhodou záchvat prozíravosti a neukradl tomu prodavači jednu flétnu, de Chirolo? „

„Až takhle dekadentní zase nejsem.“

„Nebo tak prozíravý.“

„Těch jedovatostí už bylo dost.“

A pak se ozvala Bedalar zasněným hlasem.

„Někde jsem slyšela, že se prý Satan rozhodl skončit se světem a čarodějové prý souhlasili. To, co by se pak odehrálo, by nebylo vůbec nepříjemné, normální život by se prostě postupně zpomaloval, až by se úplně zastavil.“

„Jako když se zastaví hodiny,“ napadlo Armidu.

„Spíš jako tapisérie, „řekla Bedalar. „Myslím, že jednoho dne, zrovna třeba jako je ten dnešní, se věci zastaví a nikdy už se znovu nepohnou, takže my a všechno ostatní zůstane navěky věkoucí viset ve vzduchu, přesně jako tapisérie.“

„Až se do nás dají nebeský moli, „ řekl de Lambant a uchichtl se. „Tohle je ovšem dekadentní myšlenka,“ zareagoval jsem. „Celá teorie konce všeho je dekadentní.“

Přesto jsem byl tou představou, se kterou přišla Bedalar, že bychom se stali tapisérií - nejspíš pro vzdělávání bohů, kteří by nás pak mohli nerušeně zkoumat - nemálo zaujat. Při pohledu přes krajinu směrem k městu, zalitému zlatou září odpoledního slunce, jsem ucítil, že vzduchem poletují jemné částečky prachu. Nad Prilipitami se zvolna rozpouštěly bílé, kulaté obláčky dýmu, které znamenaly další bombardování Malacie; do našeho útočiště však nedolehl žádný zvuk; bylo to, jako bychom si, zatímco jsme hodovali, prohlíželi tapisérii rozprostřenou pro naše potěšení.

„Věci nemohou být dekadentní,“ pronesla Armida. „Dekadence je totiž lidská vlastnost. Neznamená to snad něco jako fyzický či morální úpadek?“

„Já si sice nejsem jistý, co to skutečně znamená, to nám však nemusí vadit v debatě na takové téma, lásko moje. Nazvali jsme to dobou dekadence, třebaže ty jsi nesouhlasila, tak jako tak, v každé době je nějaký ten fyzický či morální úpa-

dek, nemám pravdu? Vem si třeba naše staré známé, princeznu Patricii a generála Geralda. Ti žili v heroické době velkolepých vojenských úspěchů. Její chování však bylo dekadentní - ne snad jenom v tom, že byla nevěrná, což se nesporně děje poměrně dost často, ale v tom, že i potom zůstala zatvrzelá a snažila se dělat ctnost z toho, čeho se dopustila, a také v tom, že přestože podváděla, předstírala, že to žádné podvádění vlastně není."

„Podle tebe je celá špatná, Periane. Patricia ale nic nepředstírá. Je podváděna tvým generálem stejně nehorázně jako je podváděn Mendikula. Je to právě Gerald, kdo klame, tím, že klame dokonce i Jeminu, které tvrdí, že ji miluje."

„Dobrá, takže jeho chování je dekadentní. Souhlasíme?"

„Pojďme raději souhlasit s výbornou chutí té ryby," zapojila se Bedalar. „Už mě ty řeči o vaší hře o Mendikulovi unavují."

„Schváleno obojí, ryba i hra," řekl de Lambant a smetl si rýži z punčoch. „Pojďme schválit, že toto je doba *pohodlí*, co vy na to? Žádné závažné otázky deroucí se o odpověď, žádné studené větry skučící z nábožensky pochmurného severu, a ne tak moc bezhlavých těl v odpadních strouhách. Byl jsem stvořen pro tuhle dobu a ona pro mne."

„Mluvení ti jde, ale nemáš pravdu," řekla Armida. „To je to, o čem jsme s Bedalar nepřímo hovořily, než jsme se zastavily u loutkového divadla."

„Vždycky jsou nějaké války a nemusí být zrovna doslova ustřelovány hlavy. Když ne mezi rasami a národy, potom mezi domácnostmi, mezi společenskými třídami, mezi dobami a nebesy, Guyi, mezi pohlavími a mezi jednou stranou lidské přirozenosti a tou druhou. Dalo by se téměř říci, že tyto války tvoří samotnou podstatu života.

A pokud jde o to, že nejsou žádné závažné otázky, které se derou o odpověď, k tomu nemůže nikdy dojít, dokud se po jevišti světa budou pohybovat živí tvarové. Dokonce i ty lout-

ky na pouti vyslovily otázky, které ve mně zůstávají a na které nedokážu odpovědět.“

„Jako například, proč je Strakatej Pete takový mizerný herec,“ řekl de Lambant se smíchem.

„Jako například, proč jsem byla tak dojatá Petovými nevkusnými loutkami. Ani nenapodobují ani neparodují skutečné lidi; jsou to jen vyřezané kousky dřeva, vyrobené, aby nás bavily. Přesto jsem s nimi cítila. Nejdříve jsem fandila Bankéřovi a potom Lupičovi. Bylo v tom zřejmě nějaké kouzlo. A jestliže ano, patřil ten umělecký výkon loutkářovi? Nebo snad patřil mně, v tom, že se moje představivost vyburcovala i proti mé vůli a jedna část mého já se stala Lupičem a druhá Bankéřem?

Proč pláču nad postavami divadelní hry nebo románu, které nemají o nic víc masa a krve než oněch třicet znaků tištěného jazyka?“

„Stačí, stačí,“ vykřikl de Lambant. „Říkal jsem hlouposti. Už jsi mě přesvědčila. „ Klekl si vedle Armidy a sepjaté ruce jí položil do klína.

Usmála se nad jeho klaunstvím a položila ruku - s opovržením jsem vyčkával - na jeho hlavu, a přistoupila k rozbití jeho jediného zbývajícího bodu.

„A pokud jde o tvou absurdní představu o dujících větrech a náboženství, nenacházíme se snad v bouři různých vír? Co jiného je náš vlastní rozhovor než porovnávání toho, čemu věříme, a toho, čemu nevěříme?“

„Vždyť jsem si dělal jenom legraci, milostivá, nic než legraci. Mějte slitování, snažně vás prosím.“

„Legrace často skrývá hluboko uložená přesvědčení. To mě učil můj otec.“

Bedalar mě vzala za ruku a řekla: „Ačkoli jsme chodily na stejnou akademii, Armida je mnohem chytřejší než já. No ovšem, já si myslím, že nemám v hlavě vůbec žádná přesvěd-

čení.“

„Mně se líbila tvoje představa o té tapisérii. Nepochybně budeš mít ještě jiné zajímavé věci v hlavě,“ řekl jsem.

„Ále, vždyť ten nápad s tapisérií přišel od někoho jiného.“

V dálce jsme zaslechli hudbu, temperamentní a spletitou. Snášela se po úbočí jako vůně květů. Všichni jsme tím směrem otočili hlavy, všichni až na de Lambanta, který byl zaneprázdněn hučením do Armidy.

„Dokonce i já, loutka lásky, uznávám, že existují závažné otázky, dosud nezodpovězené a pravděpodobně nezodpověditelné. Podstata Času, například. Než jsme se s vámi dvěma anděli setkali, tady můj pohledný přítel - Perian de Chirolo, kdo jiný - a já, jsme navštívili Giovanniho Bledlora, toho rytce a malíře miniatur.

Bledlore pracuje jako posedlý a za almužnu a sotva tím uživí sebe a svou starou manželku. Proč to dělá? Moje teorie je, že cítí, že Čas a Prach jako předvoj Času - a zároveň jeho zadní voj - je proti němu. A tak staví sám sobě, jediným způsobem, který zná, titěrné pomníčky, stejně jako koráli, jejichž anonymní život vytváří celé ostrovy. Čas mění Mistra Bledlora ve skryté Umění. Kterýpak matematik kdy vymyslel drsnější vzorec, než je tento?

A teď - předpokládejme, že by Bledlore měl k dispozici všechen čas, který je na světě. Předpokládejme, že by mu nějaký čaroděj dal zázračný nápoj, takže by mohl žít navěky. Vsadím se, že by nehnul prstem, aby ozdobil jedinou číši! Nikdo by v něm ty schopnosti nepoznal. Čas je jedna z těch velkých otázek, které visí na našich dveřích jako nezaplacený účet.“

Hudba teď byla blíže, přicházela a zase odcházela podél svahu kopce tak spletitě, jak spletitý byl její vlastní nápěv. Její účinek na mne byl nezměřitelný. Vyskočil jsem a uchopil Armidu za ruku.

„Nevím sice, jaký vandrák to hraje, ale dostal Čas tam, kam chtěl," řekl jsem. „Už jsme se najedli a popovídali si. Ať je to třeba sám Ďáblohub na provázkách, Armido, já s tebou musím tancovat."

Vstala a přitiskla se ke mně, byla to dívka jak vrbový proutek, zvedla svou zlatavou tvář k mé a zahájili jsme jakýsi druh improvizované gavoty. Její pohyby byly tak lehké, tak povznášející a sladěné s hudbou, že jakási zvláštní energie inspirovala můj krok. Nálada mi stoupala jako dým.

Bedalar uchopila misku u našich nohou a mávala s ní před sebou, takže se všechna rýže, kterou jsme se nenamáhali zkonsumovat, snesla jako sprška deště přes okraj římsy a dolů na úbočí kopce. Pak vzala de Lambanta za ruku a dali se také do tance.

Uběhla chvilka a v dohledu se objevil sám muzikant. Když obešel skalisko, nevěnovali jsme mu téměř žádnou pozornost. Bylo to, jako by byl už součástí naší společnosti. Všiml jsem si, že byl starý, malé a podsadité postavy, a že ho doprovázel ještěrčí muž. Hrál na flašinet; tento podstatný fakt jsme již poznali.

Dokud hrála hudba, byli jsme v pohybu. Zdálo se, že se nemůžeme zastavit, nebo že nemáme potřebu se zastavit, dokud se samo odpoledne nezatáhlo mraky. Bylo to víc než tanec; byly to námluvy, jak nám prozradila hudba - jak nám prozradila naše vlastní blízkost, naše vlastní pohyby, naše vlastní pohledy. Konečně jsme se uklonili - se smíchem a lapáním po dechu, a hudba ztichla.

Vzali jsme láhve vína a podali je muzikantovi a jeho společníkovi. Flašinetář byl tak malý a tak bytelně stavěný, že ve svém barchetovém oděvu vypadal jako silná městská zeď. Pleť měl velmi snědou a bylo vidět, jak je starý, oči byly hluboko utopené, ústa propadlá, avšak mezi bílými vlasy měl ještě místy černé prameny. Guy i já jsme ho poznali. Jak už tomu náhoda chtěla, jeho obličej jsme oba zahlédli v tomtéž dni.

„Nebydlíte u blešího trhu, ó hudebníče?“ zeptal se de Lambant.

Muzikant hned neodpověděl. Jeho hrdlo bylo příliš zaneprázdněno polykáním co největšího množství vína, než si de Lambant láhev zase vezme.

„O tom není sporu, pane.“ Slabý, vyšeptalý hlásek neobsahoval nic z jasnosti jeho hudby - nebo vína. „Mám u trhu chatrč, jestli vám to stačí, pane. Třebaže jsem svého času hrával dvořanstvu a medvědi při mé hudbě tancovali stejně lehce jako motýli.“

„Viděli jsme vaši živou podobu na jedné z číší Mistra Bledlora.“

Starý muzikant přikývl- a přes trosky zchátralého obličeje se roztáhl úsměv. Ještěrčí muž, který byl za ním, vyskočil a při dopadu vylil víno do prachu, kde se z něj rázem udělaly kuličky.

„Ach, Giovanni Bledlore, největší umělec v našem městě. Ten nezapomíná na ušlápnuté. Pohlédněte na toto, jemnostpáni.“ Ten starý chlapík přistoupil blíž a nabídl nám, abychom si prohlédli jeho hudební nástroj. Měl tvar srdce a světle žlutou barvu. Pod klávesami byl namalovaný obrázek; miniatura zobrazovala dvě děti.

Postavy obou dětí byly jako živé. Hrály si na honičku, chlapec právě pronásledoval děvče, oba měli široce roztažené paže. Běžely a přitom se smály. Nad nimi svítila imitace slunce.

Tu řemeslnickou dovednost jsme s de Lambantem okamžitě poznali - a ty děti také.

„Umění Mistra Bledlora! Kdo jiný by dokázal dostat tak mnoho do tak malého prostoru? A tito dva malí rošťáci - to jsou ti dva, kterých jsme si všimli na azurové váze v jeho dílně!“

„Přesně jak říkáte, jemnostpáni, „souhlasil muzikant, vzal

si zpět svůj nástroj a hned ho láskyplně schoval v podpaží. „Ti samí rošťáci, bohové žehnejte jejich srdcím. Giovanni je používal jako své modely víckrát.

Protože ho jeho bohatí patroni nechali na holičkách, nemohl si dovolit zaplatit, tak mi namaloval tuto miniaturku, abych se z ní mohl při hraní těšit. Tito dva andílkové jsou má vlastní vnoučata - či spíš *byla*, abych řekl pravdu, *byla* moje vlastní vnoučata, oni mi byli úplně vším, až je ty prokleté východní větry loňské zimy oba odvály mezi stíny. Ano, byl to zlý den, ten...“

Povzdychl si a pak řekl: „Když jste je nechali, tancovali při mý hudbě celičký den, skřítci moji malí. Neměli moc hraček a nikdy se nehádali. Avšak čarodějové na mostě Biskupů je uhranuli a když zadul vítr od Byzance, scvrkli se a zemřeli. Už tu nejsou. A nebudou.“ Oči se mu zalily slzami; ještěrčí muž ho objal kolem ramen šupinatou paží. „Nezbylo po nich nic než tento malinký obrázek od Giovanniho.“

Zatímco si něžně tiskl flašinet k jedné mrtvolné tváři, řekla Armida drze: „To máte ale štěstí, když máte takovou útěchu. A teď, když jsme vyslechli váš smutný příběh, musíte nám zahrát ještě něco jiného. Na vaše slzy nemůžeme tancovat tak lehce jako na vaši muziku.“

Zavrtěl hlavou. „Musím jít dál do Heystu, má paní, a vydělat trochu peněz hraním na svatbě. Za pár týdnů přijde zima, bez ohledu na to, jak neúnavně vy mladí tancujete.“

Pozdravil a odšoural se pryč. Ještěrčí muž ho následoval, vzpřímený, a když nás míjel, věnoval nám svůj úsměv sevřených rtů. Pokud jde o mne a de Lambanta, my jsme se pustili do líbání a laskání svých rozkošných andílků, ještě než oba poutníci zmizeli z dohledu.

„Ubohý stařík, nás jeho hudba rozpálila, ale jeho by nedokázala ani zahřát,“ zašeptala Armida, rty těsně u mých.

Zasmál jsem se. „Účelem umění není vždycky útěcha!“ Přetáhl jsem si její černé vlasy přes obličej a naše oči se ocitly

v jakémsi stanu.

„Já nevím, co je účelem umění - pak tedy ale nevím, co je účelem života. Někdy mám strach. Představ si to, Periane, ty děti jsou mrtvé, ale jejich obrazy žijí dál, namalované na dřevě nebo vyryté do skla!“ Vzdychla. „Stín, který takto zatemňuje podstatu...“

„No, umění by mělo přetrvat, nebo ne?

„Totéž bys mohl říci o životě.“

„Ty si troufáš být smutná, když jediné, co musíš strpět, je moje ruka, která tápe pod tvým hedvábným spodním prádlem... Ach, ty rozkošné stvoření! Ach bože, Armido, na světě není nikdo, jako jsi ty...“

„Ach, Periane, drahoušku, nedělej to... Jestliže se rodiče... Žádné umění nikdy nemůže...“

„Ach, můj sladký ptáčku zpěváčku, kdybys jen... ano...“

„Á, lásko moje, to je tak...“

Nemá žádný velký význam reprodukovat tak nesouvislý rozhovor, jakým se stal ten náš. Žádné ze všech existujících druhů umění není ve slovech méně pohotové než to, kterým jsme se právě zabývali. Stačí říct ,že já - vyjádřeno slovy jednoho oblíbeného básníka - „s vážností i šprýmem okusil jsem té dámy.

Její rty i její nohy se otevřely do ráje, do kterého jsem bez meškání vlétl. Několik metrů od nás, skryti za křovisky, nás de Lambant a Bedalar napodobili.

Tolik k našim vzrušeně se chvějícím maličkostem. Pokud jde o meteorologické úkazy, stávající počasí přineslo soumrak barvy starého heraldického zlata, pod nímž celá krajina žhnula jako štít, než ho noc zchladí a zakalí. Nepohnul se ani vánek a celá atmosféra zůstávala nerušeně klidná stejně jako naše štěstí.

S příchodem večera jsme leželi stočeni jako staré létající koberce, jejichž kouzlo vyprchalo, ochablí a neschopni další

přepravy. De Lambant a já jsme relaxovali na ňadrech našich tiše milujících dam.

Spali jsme schouleni jeden vedle druhého, lucerny vzdálené pouti byly našimi nočními světly, polibky našimi modlitbami.

Probudily nás chladné závany větru, který se začal zdvihat před rozbřeskem. Stále panovalo temné šero. Všude byl klid. Jeden po druhém jsme se posadili, přitulili se k sobě, nikdo téměř nepromluvil. Děvčata se zaměřila na své vlasy. V jedné čtvrtině oblohy se jako čelist otevřel příkrov mraků a v jeho chřtánu se objevilo světlo; bylo však stejně studené jako bríza, která proudila kolem našich ramen. Vstali jsme a rozhlédli se kolem. Chvilku jsme poskakovali, to abychom zjistili, jestli se nám krev opět rozproudí.

Vzali jsme se za ruce a pustili se s kopce dolů. Mezi porostem merlíku, laskavce a pestrými jehnědami janovce jsme narazili na cestičku a vydali se po ní. Z města, které leželo uprostřed vlastních závojů mlhy, nepřicházelo žádné světlo ani v něm nebyl patrný žádný pohyb. Pouze u šedých zdí Heystu bylo vidět tlumená světla luceren; zemědělci již byli v pohybu; ubírali se ke studni nebo mířili na pole, v rukách chléb ke snídani. Když jsme procházeli hustým dubovým mlázím, začali se ozývat ptáci, aniž přitom narušili horský klid. Zde jsme narazili na lovce, kterého jsme zahlédli předchozího dne. Oděný do jelenice, stál nehybně na cestě. Svého pancéřovce přece jenom dostal. Měl ho hozeného přes ramena. Jeho hlava ležela na lovcových prsou a na jeho vlhkém oku již hodovaly první masařky.

Dosáhli jsme prvních vinic a zamířili k dřevěnému mostu přes říčku. Celé místo střežil stojící dubový satyr, větrem ošlehaný jako prastarý chlupokel. Do jeho škůdci prolezlé dlaně byly dokonce již takto časně zrána položeny čerstvé květiny. Zvuky, které přicházely od říčky, byly jasné a osvěžující.

Zachvátilo mne nepopsatelné štěstí.

Objal jsem Armidu kolem pasu a řekl: „Ať vstaneš sebedřív, vždycky je již někdo vzhůru. Ať máš sebelehčí spánek, někdo ho má ještě lehčí. Ať je tvé poslání jakékoli, někdo se vydá jinam ještě před tebou.“

De Lambant se toho chytil a po něm naše drahé holčičky, a zatímco jsme přecházeli přes vrzající plaňky mostu, pustili se do recitace a zpěvu na improvizovaná slova.

„Ať máš spánek sebelehčí, den je ještě lehčí. Ať je tvůj úsměv sebejasnější, slunce je i tak jasnější.“ De Lambant.

„Ať se úsvit sebevíce zpozdí, nakonec je tu... Stejně to, co jitru dluží, v rose splatí mu.“ A tohle byla moje bystrá kočička! Takže nevyslovená pravidla hry byla určena: rýmované verše byly podmínkou.

„Ať jsou květy sebekřehčí, které jsi mi dal, den za dnem a rok za rokem kvetou stále dál.“ Bedalar, s víčky ještě těžkými od uplynulé noci.

„Ať si voda pod nohama zurčí, sebesladší, sebejinačí, ptáčata si pohvizdují, sýkorky skotačí!“ To jsem byl zase já.

„Ať si noční bríza fouká sebevíc, den ji svrhne, i když slunce neví o tom nic.“ De Lambant, trochu moc chytrej.

„Copak všechno neskrývá se, baťˇ, za tím krátkým milým slůvkem ‚Ať‘...“ Opět Armida.

Vyhnuli jsme se zavřeným pouťovým stánkům, v novém světle lacině honosným, a blížili se k mostu Biskupů. Byly tam rozmístěny stráže, řeku Toi nás však nechaly přejít bez jediného slova.

Bledý paprsek slunce, který pronikl nad olovnatě šedivou hladinu, ozářil skupinu budov choulících se k sobě podél linie nábřeží. Od jednoho z prasklých oken se jeho záře odrazila zpět. Všiml jsem si, že to je úzké, vysoké. okno Mistra Bledlora, pečlivě zavřené. Bude ještě podřimovat, posedlý a věčně podrážděný, plíce téměř bez pohybu ze strachu, aby si nerozvířil prach v ateliéru. Jeho žena právě potlačuje zakašlání. Jeho

masařky začínají bzučet.

Když jsme se zhluboka nadechli okolního vzduchu, dorazil do našich chřípí starý, zatuchlý puch, čpělo to, jako když se něco pálí. Armida mi stiskla paži ještě pevněji a Bedalar se přisunula blíže k de Lambantovi. Blížili jsme ke dvěma kouzelníkům a abychom se dostali do portálu Biskupské brány, bylo třeba projít kolem nich.

Den jim projevil svou přízeň a zaměřil na ně jeden ze svých jasných paprsků, takže se ve svých pláštích a vysokých kloboucích rozzářili jako postavy z obrazu, v živé scéně nořící se z černoty spánku. Na dvou kamenných kvádrech, pozůstalých z nějaké dávno zapomenuté varianty městského architektonického uspořádání, si oba kouzelníci založili svůj doutnající oheň; vedle něj prováděli kouzla, oči podezíravé jako kočičí, obličeje hranaté a zlověstné. Když jsme kolem nich přecházeli, otočil jsem hlavu, abych se podíval na hady, které spalovali na oltáři. Ti kromě jiného také symbolizovali samčí plodící sílu, které bylo do nového dne třeba.

Stoupal z nich modrý kouř, který zůstával viset ve výši srdce. Nikdo z nás neřekl jediné slovo. Samotný obřad byl dokonce starší než slova.

Oba kouzelníci pohybovali jen ztěžka svými rachitickými těly a při odříkávání zaklínadel zvedali vysušené ruce. Den za starou věží a prvními podloubími stále ještě váhal. Mezi stíny však již bylo vidět čiperné kupce. Všichni čtyři jsme pak prošli branou, ve které svítila pochodeň.

Žena s mandolínou v záři slunce

Ženy musí snášet mnoho věcí, které by muž povzneseného ducha nikdy nestrpěl. Když se Armida vrátila domů po noci strávené v horách, dostala se do okamžitých potíží se svou rodinou. Stará čaperóna odhalila její nepřítomnost: otec na ni čekal ve vstupní hale.

Yolaria měla správně být, jak každý předpokládal, celou noc utěšována ambiciózním zahradnickým hejskem jménem Hautebouy, avšak Síly Temnoty všechno zkomplikovaly.

Naše plány byly zmařeny příznivým větrem z Orientu. S tímto všetečným větrem totiž připlula obchodní loď patřící Renardům. Byla naložena exotickými stromy a rostlinami do vévodových zahrad, byly mezi nimi broskvoně, višně a chřest. Náhoda tomu chtěla, že vévoda přišel díky moru o cenného zahradníka a Hoytola, dychtiv dalšího prohloubení svého přátelství se šlechtou, mu poslal dva ze svých vlastních, z nichž jedním byl onen Hautebouy, aby byli nápomocni při výsadbě těchto vzácných rostlinných druhů. Tento chlapík se tudíž nemohl zúčastnit smluveného dostaveníčka.

Tak se stalo, že se poctivý vítr od Cathay stal příčinou nenadálé návštěvy Yolarie v Armidině ložnici; následkem této skutečnosti upadla Armida do tak hluboké nemilosti, že byla na zbývající dny festivalu vykázána na venkovské sídlo svého otce. Podařilo se jí napsat zprávičku, že ji posílají na Juracii, vzkaz ke mně propašovala prostřednictvím Bedalar. Dával jsem si pozor, abych za tuto laskavost nepoděkoval Bedalar příliš vřele. K mému překvapení mě však při odchodu políbila a řekla: „Vím, že ode mne budeš očekávat další laskavosti, teď, když Armidu pár dní neuvidíš. Řekla bych, že jsi velice

přijatelný společník, Periane, jen si nemysli. Když jsem tě viděla na tom černém koni stoupat do oblak, docela jsem ztratila hlavu.“

„Neříkej! Skutečně?“ Rozum mě opustil. Její polibky patřily k těm, které naprosto zpustoší mysl. „Myslím, že krásnější hlava kvůli mně ještě ztracena nebyla. Musím tě ale varovat, že jízda na černém koni, jak tvrdí mé orákulum, Seemly Moleskin, je varovným znamením něčeho nepříznivého. Chovám se tedy bezvadně a amulet mám vždy vyleštěný.“

Pevně se ke mně přitiskla a zamrkala. „Guy říká, že máš strašnou pověst. Musím tě ale varovat, že to, o co ti hlavně jde, je moje vlastnictví, a není pro kdejakého muže, který by si to snad mohl myslet.“

„Nejde mi vůbec o nic, milá dámo.“

Nicméně, její zmínka o tomto okouzlujícím vlastnictví, jak to sama nazvala, ve mě vyvolala záchvat touhy, ačkoli mě nic podobného až toho to okamžiku vůbec nenapadlo. Kromě toho byla již u dveří, připravena k odchodu. Řekl jsem jí, co si představuju, že bych s takovým vlastnictvím dělal - něco, o čem jsem věděl, že až tam by de Lambant nezašel.

Načež zčervenala takovým způsobem, že se zdálo, jako by červeň polila oči, ústa i tváře. Pronásledovalo mne to ještě dlouho po tom, co za sebou zavřela dveře a odplížila se po schodech.

Stál jsem sám v pokoji, v mrtvém středu. Když jsem sáhl po řádcích, které mi napsala Armida, neříkaly mi téměř nic, zněly tak formálně. Pustil jsem dopis na podlahu.

Vůně připravovaného jídla naplnila mé chřípí. K uším mi dolehly rázné zvuky koňských kopyt na dlažebních kostkách. Přistoupil jsem k oknu a spatřil, jak kolem projíždí oddíl tuscadské Těžké Kavalerie a přitom se tváří nesmírně důležitě. Mezi schoulenými střechami jsem zahlédl stěžňové koše a svinuté košové plachty lodě, která kotvila podél Satsumy - pravděpodobně právě té lodi, která svým náhlým příjezdem

umožnila Yolarii odhalit prázdnou Armidinu postel.

Všechno mělo své místo. Kde však bylo moje místo? Mohl-li mne příznivý vítr z Orientu ovlivnit zde v Malacii, jaké další větry právě ovlivňovaly moji budoucnost, a bez mého vědomí? Začít si něco s Bedalar by bezpochyby vyprovokovalo bouři v nějakém pochybném, zapadlém koutě nebes, o kterém jsem dosud neslyšel.

Vzal jsem do ruky kytaru, jednu nohu si položil na židli a začal hrát. Chtěl jsem píseň, která spojí všechny věci, velké s malými, skutečné s vysněnými. Jediné, co mne napadlo, bylo něco od Cosiniho:

Mezi hroby každý zimní den
zvuky dřevařovy čepele zní jen.

Ty jsi však velmi daleko,
ptáci nezpívaj, jaro se asi zaleklo.

Ba ne, chtělo to něco víc. Potřeboval jsem společnost. Pozzi vzal La Siglu do Vamonalu, do doby, než budou síly Stefana Tvrtka poraženy, jinak bych byl za ní zašel na kus řeči. Místo toho jsem však chodil ulicemi a začal opět myslet na Bedalar a její lenivé oči.

Přirozeným skládáním myšlenek se mi náhle vybavily zahrady Renardů. Nemohu-li navštívit Bedalar, mohu se jít podívat na jejího bratra Cayla, což se mi jako řešení zdálo v tomto okamžiku snesitelnější než dříve.

Nic v Malacii nebylo tak půvabné jako palác Renardů. Okolní pozemky vyjadřovaly jedinečnou kombinaci přírody a fantazie. Blízko vlastní velkolepé budovy paláce se nacházely oficiální pozemky, rozvržené v klasickém stylu, společně s bludišti a botanickými zahradami. Za nimi ležela arboreta, zoologické zahrady s divokými zvířaty a prazvířaty a mnoho hektarů udržované divočiny. Všude byla hojnost květin a celek byl doplněn a zdoben rostlinami, které vévodovi obchodní

zmocněnci nasbírali po všech koutech známého světa. Kromě toho byly pozemky krášleny potůčky a příjemnými pavilóny, vystavěnými v rozličných architektonických stylech.

K jednomu z těchto pavilónů jsme měli s Caylem Nortolinim právě namířeno. Šli jsme po cestě, která vedla mezi pasekami zarostlými jinany dvoulaločnými, kapradinami a pracykasy; tyto paseky byly vyhledávaným místem slinopysků - qutunů, jak se správně nazývali - velkých, chundelatých lenochodů, v okolí Malacie kdysi hojných.

Protože se Nortoliniové hlásili ke vzdálenému pokrevnímu příbuzenskému vztahu k vévodům z Renarda, byli jsme s Caylem na pozemcích paláce vítáni.

Pokud v tom Caylus nacházel potěšení, dokázal být i zábavný. Jeho obličej byl distingovaný, nicméně velmi dobře vybavený k pohrdlivým úsměškům, neboť měl malou bradu a špička elegantního nosu lehce přesahovala přes ústa. Jeho brada byla zamaskovaná malou bradkou. Měl proti všem předpokladům šedé oči, které na lidi dokázal upírat s ničivými účinky; dnes jsem si všiml, že nebyly nepodobné očím Bedalar. Hovořil převážně o sportu, zvláště o býčích zápasech, nebo o svých milostných avantýrách.

Z okolní zeleně na nás civěly sochy bohyň a vymřelých nebo fiktivních zvířat, až jsme narazili na živého tvora připoutaného řetězem, který se líně vyvaloval na slunci. Slinopysky nebylo nikde vidět, míjeli jsme však mandrila, dovezeného z Afriky, který vraštil obočí a úkosem nás pozoroval očima zírajícíma z křiklavě pruhovaných tváří.

„Protože si nedá říct a pořád nosí tu svou fantastickou masku, „ řekl Caylus, „nedá se poznat, jaký se pod ní skrývá obličej, zda barbarský nebo učenecký.“

„Kdybych v takové masce navštívil Afriku, vrhli by se na mě střemhlav všichni papoušci.“

A jak jsem tak mluvil, přeletěl nad námi pár arů vojenských a v okamžiku, kdy přistávali ve větvích palmy, rozzářily

se jejich pestré barvy - modrozelená jako moře a oranžová.

„Možná to jsou barbarští učenci. Někdy věřím tomu, že naši býci jsou mimořádně inteligentní, někdy si myslím, že jsou pouze zuřiví... Říká se, že lovci, kteří už zabili ty skutečně impozantní pratvory, jako třeba tyrany nebo ďáblohuby, věří, že v okamžiku, kdy je zabíjejí, stojí tváří v tvář bytostem s nekonečnou dávkou moudrosti."

„Měl bych se jít podívat na svého starého otce učence. Nebydlí odtud daleko. Nikdy se nehnul z Malacie a přesto toho tolik ví." Když jsme opět vykročili, abychom šli dál, zařinčel mandril stříbrným řetězem.

„Když zabiješ ďáblohuba, musí být maximálně vzrušující vykoupat se pak v jeho krvi. Protože jsou jejich horní končetiny takové titěrné, tak když se ďáblohubi páří, omotá samec svůj mohutný šupinatý ocas kolem hrdla samice, aby si pojistil její povolnost. Někdy ji při aktu i uškrtí."

„Zemřít pro lásku může být ve světě zvířat ceněno stejně vysoce jako ve světě lidí. Je mou povinností jít se na něj podívat. Ten den, co jsem vzlétl s balónem, mi poslal dopis plný výčitek. Je na tom dost zle."

„Jak já to vidím, jsou na tom otcové všeobecně zle. Zapomeň na toho starého troubu. Měl jsi vůbec někdy touhu zabít ďáblohuba, de Chirolo?"

„To, co si přeju, je jaksi obsáhnout všechno na světě, co se dá. To se netýká zabití ďáblohuba. Proboha, možná, že se otci podobám víc, než jsem si myslel. Ten se také snaží obsáhnout -„

„Ušetři mě svých rodičů. Mám svoje vlastní, jak jistě víš. Podívej, poobědváme s Gersiantem - nejspíš nás zpije do němoty - ledaže se vyvrbí nějaká zajímavější činnost."

„Nejdřív bych měl ale jít za svým otcem. Když jsem opilý, rozruší se."

„To je samozřejmé. To staroušková dělají. To je taky jeden

důvod, proč se opít.“

„Máš pravdu, ale přesto bych měl jít. Už tak jsem ho neviděl dost dlouho.“

„Vzpomeň si na Gersiantovu stravu, na Gersiantův sklep a svoje rozhodnutí odlož, nejlépe o týden nebo dva. S trochou štěstí to ten tvůj staroch do té doby ještě doklepe. Podívej se na tenhle pavilón - prohlédneme si některé obrazy; je nabitý prapodivnou veteší. Je tam i něco o sportu.“

Po celou tu dobu jsme se ani na okamžik nevzdálili libému zvuku vody. Otec starého vévody zaměstnal významného malacijského inženýra Argenteuila, aby navrhl a postavil fontány, jezy a vodopády, aby rozdělil a vyzdvihl jednotlivé potoky na svých pozemcích. Když jsme dospěli k mramorovému schodišti, které vedlo do pavilónu umění, přidal se k těmto lehkým tónům i zvuk strun. Tento pavilón byl vystavěn podle. khmerského vzoru se zakřivenými převisy.

U paty schodiště se hrabali v zemi čtyři zahradníci, vybavení trakařem, a vysazovali řadu exotických stromů. Jeden z té čtveřice byl jak proutek štíhlý mladík; měl jsem podezření, že je to onen Hautebuoy, který sehrál kritickou roli v mých osobních záležitostech.

Na vrcholu schodiště, mezi bronzovými příšerami z Východu, stály dvě ženy, dívka a značně starší žena, a hrály na strunné nástroje; dívka na mandolínu a starší žena na violu. Přednášely právě svižnou forlanu na šest dob, pozůstatek dřívějších časů, jejíž melodii si vzájemně vesele prohazovaly.

O sloup se opíral a líně naslouchal do sametu oděný muž v šafránově žlutých punčochách. Měl těžkou, neohrabanou postavu. Na hlavě měl klobouk s chocholem, přes obličej zvířecí masku a nohou si ťukal do rytmu. Když jsme se přiblížili, nevěnoval nám vůbec žádnou pozornost.

Jedna z žen byla již značně poznamenaná časem, její vlasy byly bílé a pokožka posetá rezavými skvrnami. Přestože se její ruce po strunách pohybovaly mrštně, na krku měla ochablý

lalok visící kůže jako ještěrka a linie úst se jí již začaly hroutit.

Její společnice byla jen trochu víc než děvčátko, avšak dobře rostlá, to v každém případě, se zlatými, vzhůru vyčesanými vlasy - ačkoli ta barva byla trik. Na obličej si nanesla růž a pudr, které na ní, v tom jasném slunečním svitu, byly nejméně atraktivní. Její pleť tak vypadala jako bez života. Soudě podle oblečení a vystupování to byla jedna z vévodových kurtizán. Zatímco jsme stoupali až k nim, vyzývavě na nás hleděla, aniž přestala hrát. Pohled měla povýšený a studený. Hrála pro muže ve zvířecí masce.

Tato zvláštní kurtizána byla oděná do róby z třpytivého bílého hedvábí, na lemu lehce zašpiněné, zpod níž vykukovala jedna lehce obutá nožka. Kolem hrdla měla krajkový límeček; elegantní ňadra zdobil červenošedý kabátek s nízko posazeným zapínáním. Toto nebyl běžný denní oděv,dokonce ani na dvoře vévody. I přes její krásu jsem ji pustil z hlavy a zamířil k obrazům, které byly vystaveny pod nízkou kolonádou. Caylus se zastavil, aby si ji důkladně prohlédl a vstřebal její melodii, šel jsem tedy napřed a vstoupil do chladivého stínu.

Po celou tu dobu nám muž s maskou nevěnoval nejmenší pozornost.

Během svých cest a dobyvatelských výprav nahromadili vévodové z Renarda mnoho exotických předmětů. Nejcennější předměty zdobily palác, nejméně cenné pavilóny.

Protože naše společnost měla na svatbě Samaranty uvést komedii nazvanou *Fabio a Albrizzi*, potřeboval jsem pro svou roli kostým. Doufal jsem, že nějakou inspiraci najdu mezi vévodovými obrazy.

Nejpřednější vlastností génia, který postavil rádoby khmerský pavilon trůnící na umělém vršku, byl smysl pro kontrast. Jeho sloupoví a jednotlivá nádvoří byla uspořádána takovým způsobem, že jeden výhled se otevíral směrem ke schodišti, u kterého teď hrály ty dvě ženy, a k idylické scenérii v pozadí, pohled opačným směrem zabíral zříceniny starého paláce s

kapradinami, které vyrážely z jeho zborcených štítů, a barokní nádheru vévodské rezidence. Vybaven těmito dvěma kontrastujícími připomínkami přírody a umění byl člověk okamžitě připraven vnímat jejich dozvuky na plátnech, která zdobila zdi pavilónu.

„Podívej se na všechnu tu krásu!“ zvolal jsem. „Na ty možnosti *interpretace* i u těch nejposlednějších obrazů... Jak já zbožňuju umění a divadlo a operu a hudbu a všechny ty velké věci, které nabízí kombinace našeho živého světa a soukromého života jeho tvůrce! Je to tak nádherné, i když je to doba dekadence...“

Hlavu jsem měl stále ještě plnou těch krásných okamžiků, prožitých tam na kopci poblíž Heystu, rozhovorů, které jsme tam vedli, stejně tak jako milování. A také,. musím se přiznat, jsem se vždycky snažil dělat na Cayla tak trochu dojem. Byl to takový mizera s těmi svými věčnými řečmi o býcích a páření ďáblohubů.

„Žijeme v dualistickém světě, avšak svět tvůrce je speciální, privilegovaná verze -„

„Proboha, *nepokračuj*, de Chirolo, „ řekl Caylus. „Nebo se za chvíli začneš vytahovat, že čteš knihy.“

„To nechávám svému otci. On je totiž píše. Hudba a malířství a samozřejmě divadlo, všechny ty *chrámy* umění -„

„Tak dost! Aby ses z toho neposral!“

Položil mi ruku na rameno a tiše si broukal melodii vybrnkávanou na mandolínu tam dole. Civěl na obrazy, aniž se na ně soustředil, a očividně myslel na něco jiného.

„Taková pěkňoučká, maličká, namalovaná potvůrka s mandolínou, co říkáš... Ta by dokázala i sladší hudbu, než jaká vychází z dřevěných nástrojů. Dívala se na mě vyzývavě. Toho si nemůžeš nevšimnout.“

„Kdopak je asi ten chlápek, který se skrývá se za tou vlčí maskou?

Nejspíš nějaký Renardův oblíbenec.“

„Co s ním má ona společnýho? Ksakru, taková pěkná namalovaná potvůrka, jen co je pravda.“

Díval jsem se na plátna.

„Co si myslíš o téhle „Krajině v Arcadii“, Cayle? Všimni si toho pozadíčka za těmi lovkyněmi...“

Ukázal jsem před sebe na mýtický výjev, on na něj však sotva pohlédl.

„Na můj vkus příliš zamlžené! Proboha, kdyby se mi ji tak podařilo dostat stranou... pokoje mám nedaleko. Určitě by nebylo nutné ji přesvědčovat, jakmile by ten hejsek zmizel. Muž má povinnost skládat Venuši poklonu každý den.“

„Já mám povinnost vůči otci...“

„Pojď, Periane, vyjdeme nahoru, tam jsou ještě starodávnější obrazy.

A nezačni mi zase povídat o tvém předrahém otci.“

„Onehdy jsem říkal tvé sestře-„

„A vynechme také moji předrahou sestru, pokud ti to nevadí.“

Správce pavilónu, který si hověl na schodišti a pamlsky krmil malého strakatého psíka, vyskočil a hluboce se uklonil, když jsme kolem něj přešli. V horním patře bylo méně obrazů, zatímco pohledy ven byly atraktivnější než ty z přízemí. Bylo zde příjemně a taneční motivy i nadále doléhaly k našim uším. Caylus však zůstal nespokojený. Potuloval se kolem nízko umístěného okna a hleděl dolů.

„Pojď se podívat na tenhle živý obraz koncertu pod širým nebem,“ zavolal jsem na něj. „Od nějakého neznámého umělce. Jak naléhavé jsou postoje jednotlivých hudebníků, zatímco se jim dostává hodinové pozornosti dvora! A jaká slova by dokázala popsat to něžné zbarvení třebaže je vybledlé - a to zamlžení, tak dokonale vyjadřující sen mládí a štěstí... tu svěžest těch oblaků v pozadí, tu průzračnost popředí s těmi sku-

pinkami postav...“

„Hmmm... Snad bych měl sejít dolů a nakopat toho chlápka ve vlčí masce do zadku.“

„Živé a realistické a k tomu ještě... Výjev v živé nehybnosti, jeho tvůrce již dávno co prach... ‚Ten kdo svedl nás k přesvědčení, že život zábavy je čas...‘ Vyhoštěn do tohoto pavilónu vedle vlhké skvrny v rohu. Kdo je autorem tohoto něžného výtvoru? Kdy vznikl a ve které zemi? Ta móda není malacijská... Třeba tenhle kavalír, podívej, Cayle, ten v tom úžasným zeleným plášti...“

Hledání skončilo. Našel jsem kostým, který jsem potřeboval. Střih tohoto úžasného pláště nebyl běžný, nicméně nebyl nemoderní, byl stylový, ale ne přehnaně okázalý - a nepostrádal humornou nadsázku, což se hodilo k Albrizziho charakteru.

Kavalír na plátně měl bílou paruku. Měl mladistvé rysy. Plášť byl z damašku se stříbrnými knoflíky. Byl dlouhý, v pase nabraný a pak volný, splývavý, s širokými kapsami a ukončený těsně pod koleny, aby zůstaly. zakryty pantalóny a elegantní punčochy s mašlemi. Měl široké manžety a byl hustě zdobený stříbrnými výšivkami. Pod pláštěm bylo možno vidět vestu z brokátu, zdobenou krajinami, stylem - jak jsem tušil - který využíval drobounký steh. Bílá vázanka u krku doplňovala celkový dojem. To je ono! Albrizzi jako živý! Pošlu sem Kempererova krejčího, aby to okopíroval.

„Cayle, moje dopolední práce přináší ovoce!“ zvolal jsem. „Vrátit tohoto elegantního kavalíra zpět do života a zjistit, kdo to byl, je sice nemožné, jeho kostým však bude včas rekonstruován na Samarantiny svatební slavnosti.“

Caylus byl polovinou těla vykloněn z okna a nevěnoval mi pozornost. Šel jsem k němu a pohlédl mu přes rameno. Na prosluněném schodišti stály obě ženy a stále ještě hrály svou forlanu; kurtizána se zlatými vlasy zpívala.

Něco mě na tom zneklidnilo. Když jsem pátral po důvodu,

uvědomil jsem si, že to byl závan parfému té dívky. Slabý náznak ke mně dorazil, již když jsme ji míjeli. Bylo to ono stejně nezaměnitelné pačuli, které používala Armida.

Hejsek ve vlčí masce právě sestupoval se schodů. Náhle jsem měl pocit, že jsem ho poznal - především jeho chůzi, ale také postavu. I když se kostýmy i okolnosti zcela lišily, toto byl ten člověk z Nejvyššího soudu, ta zlověstná temná postava, která navštívila Hoytolovu galerii.

Díval jsem se, jak zmizel v lesíku. Nemohl jsem si být naprosto jistý, že to byl on, avšak samotná vzpomínka na tu zlověstnou postavu ve mně vyvolala neklid.

„Už je sama, „ řekl Caylus. „Podívej se na ty její rozkošný ruce! „ Skutečně, byly velmi jemné, a byly tak vláčné, že když pomocí tenkého trsátka z želvoviny vybrnkávala jednotlivé tóny, tvořily její prsty spolu s hudbou jeden celek. Z místa, ze kterého jsme hleděli dolů, jsem si mohl všimnout neobvyklého tvaru trsátka. Na jedné straně mělo dva malé růžky, jako by bylo modelováno do podoby satyra. Zdálo se, že tento detail k dívce, ke které jsem cítil nechuť, třebaže jsem nevěděl proč, patří.

„Periane, jdu k ní dolů, než se objeví další rival!“ oznámil Caylus. Rozvaloval se v okně, s úsměvem mě pozoroval a potahoval za svou malou bradku. „Prohlašuju, že mě už připravila o rozum!“ řekl a poplácal se po poklopci, aby ukázal, kde se jeho rozum zdržuje.

„Cayle -„ Chtěl jsem mu říci, že mě moje pocity varovaly, že tato dívka je nějakým způsobem nebezpečná; proč by však moje nedůvěra k ní měla být důležitá pro něj? A co jsem vůbec proti ní měl, kromě toho, že se vystavila na slunci s namalovaným obličejem a že voněla jako Armida? Moje zaváhání si vysvětlil nesprávně.

„Neříkej to! Dovol, abych tě tu zanechal s tím tvým uměním! Tak jako tak se chystáš navštívit otce...“

S úsměvem na tváři a s palci v kapsách se otočil a začal se-

stupovat se schodů. Na cestě dolů ještě přes rameno zavolal: „Na odpolední siestu zůstávám ve svém apartmá. Přijď, budeli se ti chtít a zahrajeme si karty - ledaže bych měl štěstí v této trochu jinačí hře!“

Několik okamžiků jsem stál na vrcholu schodiště a hryzal si ret. Při pohledu z okna jsem viděl, jak se ta ženu s mandolínou otočila a pozorovala, jak se k ní Caylus blíží, ačkoli mým očím zůstal skrytý. Znova jsem si všiml jejího nestoudného pohledu a jejích prstů na trsátku. Pak jsem se schodů sešel i já a bez jediného ohlédnutí vyšel ven opačnými dveřmi.

Čekaly mne ještě horší věci než návštěva mého otce.

Za pozemky paláce Renardů se hlavní alej postupně i se svými akáciemi vytrácela v bludišti uliček a stromořadí, kterými jsem se vydal za svým cílem. V tuto dopolední hodinu zde bylo ještě málo lidí, ačkoli v místnostech domů, které stály blízko po jedné nebo druhé straně, bylo možno zahlédnout ženy při domácí činnosti. Od nedalekého kanálu jsem zaslechl flašinet; melodii kterou hrál, „Tento kouzelný rozhled „, jsem znal ještě z dětství.

Vkročil jsem do širší ulice. Za ní byla ulice Zlatníků. Na jejím vzdáleném konci, za vysokými zdmi obloženými kachlíky, stál dům mého otce.

Beppolo, náš stařičký sluha, mě vpustil dovnitř a zavřel za mnou skřípající vrata. Zvedlo se hejno holubů a s hlasitým plácáním křídel zamířilo do uliček. Obklopily mě známé vůně. Prošel jsem postranním dvorkem, díky stínu chladným, a všiml si, jak je zarostlý a jak přerostlé jsou keře vavřínů po obou stranách - a kdysi bývaly tak pečlivě zaštipovány. Stáj byla opuštěná, nikde nedováděli žádní psi tak jako v dřívějších letech. Náš kočár byl již dávno prodán. Těch pár oken, která nebyla zakryta okenicemi, shlíželo dolů prázdným pohledem.

Zelené dveře na opačném konci dvora byly otevřené. Prošel jsem jimi a okamžitě mě obklopilo ticho domu. Cestou jsem pohlédl do místnosti, kterou jsme kdysi nazývali Zahrad-

ním pokojem; ve světle, které pronikalo dovnitř žaluziemi, se jevil pouze jednobarevně, jeho všední nábytek byl natěsnaný k jedné straně, zanedbaný a opuštěný.

Můj otec bude v tuto hodinu v pracovně - nebo v kteroukoli jinou hodinu, co se toho týče. Před jeho dveřmi jsem zaváhal, přičemž jsem si podrobně prohlédl kabalistické znaky namalované na jejich výplni, a naslouchal, zda zevnitř zaslechnu nějaké zvuky. Pak jsem se dotkl svého amuletu, zaklepal jsem a vešel.

Oslepen slunečním světlem venkovního světa, přehlédl jsem postavu, která, pohřížena do rukopisu, stála ve stínu výklenku. Pomalu a zahloubaně se otočila a já jsem poznal typické otcovy rysy. Prodral jsem se místností plnou harampádí a podanou ruku sevřel do svých dlaní.

„Již je to velmi dlouho, kdy jsi mě přišel navštívit, hochu můj. Je tady taková tma! Jestlipak víš, že jsem ochořel kolikou?“

„Dostal jsem váš dopis, otče, a přišel jsem, jakmile to bylo možné. Navštívila vás Katarina? Je vám už lépe?“

„Když to není kolika, jsou to kameny. Když to nejsou kameny, je to slezina, popřípadě zimnice. Vždyť víš, že mi není nikdy lépe. Tvoje sestra se jen zřídka obtěžuje návštěvou. Nemohu nic jíst. Aspoň nedostanu mor, který, jak jsem slyšel, začíná na tržnicích nabývat na síle. Proč ten Turek neodtáhne? Malacie má nesporně svůj vlastní podíl světských strastí.“

„Nač si stěžovat? Mor je vždycky někde poblíž - je součástí života, stejně jako tma je součástí vašeho života. Caylus říká, že jsou již první zprávy o tom, že Turci odcházejí. Nechte mne otevřít okenici! Jak můžete v takovém šeru vidět na čtení?“

Postavil se přede mne a rozpažil, aby mi v tom zabránil.

„Nějaký moudrý učenec by se měl soustředit na otázku, zda koně nepřenášejí mor. Jak mohu přemýšlet,-když mě svět-

lo bodá do očí? Copak ten budižkničemu Caylus ví o vojenských záležitostech? A co pořád máte s těma Turkama? Proč nepracujete? Nečinnost nevyvolává nic než lumpárny.“

„Pracoval jsem celé dopoledne, otče. A Caylus má dobré styky.“

„A kde je tvoje odměna za tu práci? Tak ty říkáš, že jsi přišel, jakmile to bylo možné, nemám pravdu?... Katie sem strčila nos jedenkrát – bez svého po nocích poletujícího manžela, jak taky jinak. Víš, na co jsem přišel právě dnes dopoledne?“ V rozmáchlém, nejistém gestu ukázal ke svým policím a foliantům Pythagora, Šalamouna a Hermese, které tam ležely otevřené, spolu s četnými historickými zápisky, na letité hromadě.

„Konečně jsem objevil, z čeho se skládá *maati,* tak milované Filipem Makedonským.“

„Otče, nechte už ty knihy být! Pojďme se společně najíst ke Trunovi, tak jako jsme chodívali - vypadáte vyhladověle. Na náměstí vám přivolám nosítka.“

Jak se opíral o svůj pracovní stůl u okna, s pocitem bolesti jsem si všiml, jak zhubl. Potřeboval maso.

„Posloucháš, co ti říkám? *Maati* není jen tak nějaká obyčejná lahůdka, je to speciální lahůdka, poprvé byla předložena v Athénách v době Makedonského impéria. Kromě toho, nosítka si přece nemůžeš dovolit.

Filip byl zavražděn během svatebních slavností, jak jistě víš. V jedné zprávě jsem objevil poznámky, které tvrdí, že *maati* bylo jídlo milované obyvateli Thesálie. Jak nepochybně víš, Thesaliánci byli pověstní nejhýřivějším a nejluxusnějším způsobem života ze všech národů Řecka.“

„Předpokládám, že ke Trunovi byste se mnou šel, pokud bychom si tam mohli dát *maati?*“

„Vnímáš mne? Jediné, na co myslíš, je jídlo! Dnes jsem odevzdal svůj příspěvek všeobecnému vědění a ty chceš jít jíst

ke Trunovi. Caylus je stejný jako ty. Nebudeš věčně mladý, uvědom si to! Nebudeš donekonečna moci obědvat u Truny.“ Zdálo se, že je rozzloben. Ruce se mu třásly, okrajem pláště,si utřel čelo. Na krátký okamžik zavřel pevně oči, jakoby v bolesti.

„Málokdy si mohu dovolit jíst u Truny.“

Všiml jsem si, jak bledá je jeho pokožka. Leskla se. Obloukem jsem se vyhnul knihám, položil mu ruku na rameno a řekl: „Potřebujete sklenku vína, otče. Posaďte se. Dovolte mi, abych zazvonil na hospodyni. A pak, později, přivedu Katie.“

„Ne, ne, nebudu tu ženu obtěžovat - možná, že je zaneprázdněná. A Katie nech na pokoji. Takže ty jsi pracoval celé dopoledne, je to tak? A čeho jsi dosáhl?“ Třaslavým pohybem ruky si shrábl vlasy s čela. „Katie bude také zaneprázdněna, tím si buď jistý.“

„Chtěl jsem s tebou mluvit. De Lambantova sestra, Samaranta, se bude za necelý měsíc vdávat a my máme při svatebních slavnostech uvést jednu komedii. Já budu hrát hlavní roli Albrizziho a dnes dopoledne, po dnech pátrání, jsem objevil -„

„Trunu? Proč se o něm najednou zmiňuješ? Starý Truna je již rok mrtvý a jeho krčma prodaná. To jen ukazuje, jak často chodíš navštěvovat svého otce. Pořád jen žvaníš o předvádění komedií a Truna je zatím po celou tu dobu komedie plná historických osobností!“

„Otče, Filip Makedonský byl zavražděn, lidi se nicméně dál žení a vdávají. Pojďte se projít se mnou ulicí a potěšit se tím lidským hemžením, tak jak jste to míval ve zvyku - třeba vás to přivede na trochu veselejší myšlenky.“

„Tak oni pořád dávají *Albrizziho,* říkáš? U starýho Desporta, tahle fraška byla stará už před čtyřiceti lety, když jsem ji viděl poprvé! Co může být povzbudivějšího než *maati?* Tenkrát mívali dobré herce. Jak jsi přišel na to, že by mě těšilo nechat do sebe v uličkách strkat, s tím mým kamenem, co mě tak trápí?“

Přesunul jsem se k oknu, které bylo zakryto okenicí, a juknul do vnitřního dvora, kde z lastury okrasného Tritona již neprýštil pramínek vody. Od smrti mé matky se časy se skutečně změnily. Bývaly doby, kdy se mezi záhony s levandulí naparovali pávi.

„Vložíme do té hry nějaké aktuální problémy, otče, tak jako to bezpochyby dělali, když vy jste byl mladý. Pokud to tedy nebude krčma ani ulice, tak se alespoň jděte projít do zahrady. Vzduch zde v místnosti je tak zatuchlý."

„Ne, ne, tady je čistý vzduch, to ti zaručuji. Venku číhají všechny druhy nemocí. Nedovolím teď vstupovat dokonce ani Beppolovi, mám strach, že by to tu zamořil. Jak jednou zestárneš, musíš o sebe pečovat. Nikdo jiný to za tebe neudělá."

„Slyšel jste, že de Lambantova sestra má být provdána za nějakého gentlemana z Vamonalu, otče? Pochází z vojenského rodu Oriniů."

„Beppolo říká, že studna vyschla. Nikdy jsem o rodu Oriniů neslyšel. Pokud nelže, tak je to vůbec poprvé, kdy se něco takového stalo - když ještě žila tvoje matka, měli jsme vody hojnost. Zdá se, že vše spěje k horšímu. Kdopak jsou ti Oriniové, to bych tedy rád věděl! Bankéři, nebo něco takového."

„Touhle roční dobou ta studna běžně vysychá, já se však na ni podívám, až budu odcházet."

„Ty už jsi na odchodu, že ano? Ještě jsi mi nikdy neřekl, o co ti v životě jde. Dobrá, myslím, že zde není nic, co by tě tu drželo."

Přešel místnost a posadil se do svého otlučeného koženého křesla s hustě vyřezávanými mýtickými příšerami a ještěry. „Ano, jako student jsem *Albrizziho* viděl - slabý kus, pokud si pamatuji. A na to jsi chtěl košili? Tak ty jsi dnes dopoledne pracoval, eh? Na čem jsi pracoval, to bych tedy rád věděl. Proč se nestaneš řádným tragédem, eh?"

„Tato doba nenachází zálibu v tragédii, otče. Je to doba

dekadence, jak se mnou nepochybně budete souhlasit," řekl jsem již na cestě ke dveřím.

„Měl by ses stát tragédem. Dokud existuje tragédie v životě, je jí třeba na jevišti. Chápej, hospodyně nepřijde pokaždé, když zazvoníš - tak to dnes s hospodyněmi chodí. Herci by měli podržet zrcadlo přirozenosti a ne si hovět v trivialitách. Já nevím, k čemu ten svět spěje..."

„Ale otče, na světě je odjakživa všechno pořád stejné. Na to máme v Malacii Nejvyšší Radu, aby na to dohlédla."

„Nevím, že by bylo odjakživa něco stejné. Máme důvod věřit, že se změny odehrály, dramatické změny, již dříve, a že ke změnám zase dojde. Co to má znamenat, že nenachází zálibu v tragédii? Vždyť, když jsem byl mladý... Poslouchej, nyní docházím ve svém impozantním díle *Pojednání* o *Pojednáních* k Pojednání o Počátcích Moderního Světa."

Můj ctěný otec nadhodil - či snad by se mělo říci vychrlil - téma svého životního díla, vážné studie o absolutně všem. Věřím, že to bylo jeho nekonečné zkoumání té nejprostší skutečnosti, až se rozsypala na prach, co mi předurčilo, ještě jako malému dítěti, jeviště jako jedinou realitu. Uvolnil jsem svůj stisk na klice dveří, potěšen, že mohu tak upřímně a opravdově ukázat svou rezignaci.

Jestliže jsi již dosáhl začátku světa, pak tvoje kniha musí již být téměř u konce.

„Jakpak to? Jak sám musíš vědět - koneckonců, ten problém byl zřejmý již Alexandrovi - věda o magii tvrdí, že v prehistorickém světě existovalo několik soupeřících lidských plemen. My víme alespoň o třech: *homo simius*, antropoidní člověk, a *homo saurus*, což jsme my. Plus tu a tam další plemena menší důležitosti, která také žila na zemi. Tedy, *homo saurus* je nekonečně nejstarším plemenem, které se datuje přímo od časné Sekundární Éry Života, zatímco plemeno *simii* a antropoidi jsou o několik set miliónů let mladší. Kromě toho, náš druh začal jako studenokrevný, vytvořený k obrazu Prince

Temnoty -„

„Otče, tyhle staré, nezáživné nesmysly nejsou -„

„K obrazu Prince Temnoty... Vy mladí hejskové, pro vás vědění vůbec nic neznamená! Za mých mladých let to bývalo jinačí... To však nechme stranou... Nezáživné nesmysly, vskutku tedy! Učenci bylo spolehlivě určeno, že náš svět je pouze jedním z několika, z hlediska alchymie, představitelných světů. V některých jiných možných světech mohl být *homo saurus* i zcela vyhuben, vezmeme-li extrémní případ, řekněme ve velké bitvě u Itssobeshiquetzilahy, před jedním miliónem a sedmnácti sty lety. Výsledkem by byl svět jak ve strašném snu, ve kterém by jedno z ostatních lidských plemen bylo nadřazeno zbývajícím a Malacia by nikdy neexistovala...“

Nadřazenost, napadlo mne! Vždyť zde, ve svém domově, jsem se nikdy nepřiblížil dokonce ani rovnoprávnosti.

Rozloučil jsem se s otcem a opustil komnatu a pustil se chodbou. Její dřevěné obložení vydávalo vůni připomínající pryskyřici, což mě rázem přeneslo do let, kdy jsem byl ještě úplně závislý na dobrém rozpoložení ostatních. Zrychlil jsem krok.

Když jsem kráčel přes dvůr, vynořil se z prázdné stáje Beppolo, a se svěšenými rameny a pravou rukou vytrčenou vpřed s dlaní stočenou do mističky ve výmluvném gestu spěchal, aby mne doprovodil k vratům.

„Váš velevážený otec je dnes ráno v dobrém rozmaru, pane Perry! Bodejť by taky nebyl, když se mu tak daří. Řekl mi, že zjistil, kdo je Filip Makedonský, což mu velice pomůže!“

„Kdepak je hospodyně?“

„Copak ona není v domě, pane? Ne? Pak zřejmě odešla. Není tu pro ni mnoho práce. Pokud není v domě, buďte si jistý, že odešla.“

„Předpokládám tedy, že pokud neodešla, pak je v domě?“

„To zní velmi pravděpodobně, pane Perry.“

„Nezapomeň jí tedy vyřídit, že přijdu znovu zítra. Očekávám, že dům bude uklizen a že před otcem bude prostřeno řádné jídlo. Jinak budou problémy. Pochopil?“

„Naprosto dokonale, pane, jakože tu stojím před vámi ve svých starých záplatovaných kaťatech.“ Hluboce se uklonil a odtáhl křídlo vrat. Hodil jsem mu jeden zechin. Vrata se opět zavřela se skřípotem; když jsem se vydal ulicí, zaslechl jsem ještě, jak zaklapl zámek. Můj otec a jeho výzkumy byli v bezpečí.

Zvony Svatého Marka odbily jednu hodinu odpoledne. U jedné zdi dráždilo hejno otrhaných dětí kuřoplaza. To malé, žlutočervené stvoření stálo a mávalo rukama v obranných gestech a štěkalo jako nevrlý pes byl to zvyk, který se naučilo od místních vořížků. Některé z menších druhů prazvířat, přivandrovalých z divočiny, se spolčovaly s psími obyvateli Malacie. Obzvláště běžní byli kuřoplazi a chmatláci, kteří byli dobrými lezci. Uličníky jsem zahnal a kolem Truny zamířil do levnější krčmy.

Sklípek U Zlatníčků byl vestavěn do trosek starého vítězného oblouku. Posadil jsem se venku a objednal si víno a jídlo, a přestože byla u vedlejšího stolu společnost rozjařených hostí, na nikoho jsem nepromluvil. Když jsem byl na odchodu a jejich společnost zpívala a hulákala, jeden z nich se naklonil a zatahal mě za rukáv.

„Vaše životní filosofie musí být velmi chmurná, kavalíre, když jste nad svým vínem tak vážný!“

Pohlédl jsem na něj a řekl: „To jste řekl správně, pane. Napříště mám v úmyslu věnovat se radovánkám jako seriózní záležitosti.“

„Cožpak jste neslyšel, že Tvrtko i jeho armáda opouští Malacii? Mor se šíří příliš dlouhými kroky v řadách jeho mužů. Není to snad důvod k oslavám?“

Potěšeně jsem udeřil pěstí do dlaně. „Takže Bengtsohnův plán vyšel!“

Celý šťastný jsem jim řekl, kdo jsem. Všichni prý viděli, jak se vznáším nad Bucintorem. Všichni trvali na tom, že mi koupí něco k pití. Já jsem však pitku opustil, pronásledovaly mě myšlenky na Armidu, Bedalar a mého otce. Pro jednou jsem se rozhodl nezúčastnit se žádného veselí.

Zatímco jsem kráčel ulicí, smějící se hlasy postupně odumřely, nicméně zde byly další krčmy, další hlasy. Ve dveřích jedné stála žena a zpívala sladce jako ptáček, měla temně rudé rty a černou kůži. Odbočil jsem směrem ke Caylovu apartmá. Třeba tam bude Bedalar...

V podloubí jeho domu, ve stínu, stála babizna a prodávala papírové ozdůbky, malé ptáčky, znaky, květiny, trubkobrky, lodičky, zvířátka. V průvanu, který protahoval podloubím, se její papírové předměty prudce třepetaly. Za sebou si rozdělala malý kouzelnický doutnající oheň z dřevěného uhlí; z holeně a drobných kousků kuřecích kostí stoupaly spirály kouře. Z ničeho nic mne napadlo koupit jeden papírový emblém, pak jsem se vydal vzhůru po širokém schodišti.

Caylus na zaklepání neodpovídal.

Strčil jsem do dveří, které se otevřely, a přepadla mě zlost, že Caylus není přítomen, přestože měl být, jak sám řekl. Potřeboval jsem společnost.

.Všude v jeho komnatách panovalo ticho. Něco mi řeklo, že místnost, ve které jsem stál, byla před malou chvilkou opuštěna - jakési chvění ve vzduchu, víření zlatistých zrnek prachu, která se vznášela mezi oknem a koberečkem. Na plošce podlahy u Caylovy pohovky vykreslily sluneční paprsky svůj vlastní vzor. Ve vzduchu byla patrná vůně, slabá, ale rozkošnická; stál jsem v zasnění, tichý jako samotný pokoj. Tu vůni jsem znal.

Jedenkrát jsem nahlas vyslovil Caylovo jméno. Zůstával jsem uprostřed zlatě tečkovaného pokoje, dveře byly stále otevřené, zdálky ke mně doléhaly výkřiky z ulice. Rozhlédl jsem se kolem, okouzlen květinami a nedávnou vášní, která se v pokoji odehrála. Bedalar...

Byla zde ta trocha Caylových knih, jeho četné rytiny zobrazující sportovní události, jeho oltář, stůl s láhví a dvěma skleničkami, květinový stolek s kapradím, jeho flerety, vodní hodiny, pohovka, přikrytá zmačkaným hedvábným přehozem. A na přehozu ležel jantaru podobný předmět, svou velikostí nepřesahující motýlí křídlo.

Při pohledu na tuto malou věcičku jsem si náhle, díky jakémusi triku mysli, uvědomil, že se vzduchem, kromě vůně smyslnosti a chtíče, vznáší také slabé aroma pačuli.

Ten předmět jsem poznal, ještě než jsem ho zvedl. Želvovina ve světle tlumeném žaluziemi zářila a její dva malé růžky trčely vzhůru jako hlemýždí oči na stopkách. Bylo to trsátko velmi neobvyklého tvaru. Nechal jsem ho ležet na dlani.

Caylus se svým časem naložil lépe než já! Přitáhl jsem si židli, trsátko položil do středu stolu a posadil se. Rozvalený na židli, uchopil jsem Caylův brk a kalamář a složil ironické čtyřverší k uvítání jeho návratu, ať již s doprovodem nebo bez. Čtyřverší jsem pak zasunul pod trsátko.

Drahý Cayle! Tahle doba plná svárů
netrpí nedostatkem hudby párů;
a dokud ona bujnou melodii hrá,
její němá mandolína leží nepoužitá.

U dveří jsem se ohlédl, abych očima znovu přejel tu prázdnou místnost se slunečními paprsky uvězněnými mezi stíny. Pomalu jsem sešel se schodů a zjistil, že se ta stará čarodějnice pořád ještě zdržuje v podloubí u doutnajícího ohně. Papírový znak jsem jí vrátil.

Sklíčeně jsem se vydal ke Kempererovu krejčímu.

Ve dveřích obchodu s galanterií stála nevkusně oblečená matróna a proti světlu držela krajku. Postava za ní mě zavolala jménem.

Zrovna, když jsem se pokoušel nahlédnout kolem té ženské

překážky dovnitř, projel ulicí jezdec na koni s voláním, že otomanská armáda je na ústupu přes jihozápadní mokřiny. Tuskadská kavalerie jejich ústup ještě urychluje. Síly Světla a Temnoty Malacii opět zachránily pro své vlastní cíle.

Popohnán těmito radostnými zprávami, vstoupil jsem do obchodu. A v něm stála Bedalar, oděná do elegantní vycházkové róby, a s účesem, který celkový dojem ještě doplňoval. I když vypadala rozkošně tak jak byla, radost z toho, že mě vidí, ji učinila ještě svůdnější. Onoho ženského hastroše představila jako svou čaperónu, Jethonu; zde byl opak pravdou; *její* znechucení, že mě vidí, ji učinilo ještě nevábnější.

„Právě jsme se chystaly zastavit se u mého bratra Cayla, ale zdržely jsme se pátráním po jisté ozdobné krajce."

„Ta je určitě z Flander," řekla gardedáma.

„Ta je přinejmenším *ve* Flandrech, podle toho, jak dlouho jsme tu pátraly," dodala Bedalar.

„Chováte se nezdvořile, slečinko."

S utajenými příznaky zoufalství Bedalar řekla: „A to tady v té ulici jsou ještě další obchody."

„Půvab krajky pro ňadra divošky jak stvořený jest," řekl jsem a mnul si bradu. „Jak už to chodí, slečno Bedalar, právě jsem se vrátil od vašeho bratra. ‚Odešel jsem jen nerad, neboť měl u sebe nóbl návštěvu, avšak naléhavá záležitost mě volá k mému otci. Nicméně, jsem ochoten vás k Caylovi doprovodit a být tak k službám vaší společnici, souhlasíte-li. Hned na to se s vámi budu muset rozloučit, váš bratr se o vás však postará, než se Jethona dostaví."

Krátce zamrkala a potom, s vážným obličejem, řekla: „Snad bych neměla vyrušovat. Kdo je ta nóbl návštěva u mého bratra?"

„Ach, kněz a dvojice poněkud přísně vyhlížejících profesorů."

„Pak tedy zůstanu raději zde a poradím Jethoně, vřelé dí-

ky.“

Na to ta babice řekla: „Bez vašich komentářů bych se pohodlně obešla, slečno, přesto vám děkuji. Půjdete-li s tímto kavalírem rovnou ke svému bratrovi, přijdu tam za vámi během pěti minut.“

A mým směrem řekla: „A dbejte na to, abyste ji jejímu bratrovi doručil neprodleně. Kolik kněží?“

„Pouze jeden - ale kost a kůže.“

S ujišťováním, od srdce míněným, že nemám v nejmenším úmyslu ztratit Bedalar z očí, zmocnil jsem se její ruky a hbitě ji vyšoupl z obchodu, Jethona, s krajkou v ruce, nás pozorovala, dokud jsme nezmizeli za rohem. Stačila minuta a byli jsme v podloubí, na schodišti, a pak jsme stáli v.tichém, provoněném pokoji ve vzájemném objetí. Toho všeho bylo dosaženo v onom jediném okamžiku.

„Už jsem si myslela, že umřu nudou,“ řekla. „Ta stará vrána udělá náboženství i z krajky.“

„Zdáš se nějaká bledá, milá Bedalar. Dovol, abych tě uložil tady na tu pohovku a změřil ti puls.“

„Změřil mi puls?“

„A nejenom puls, neboť toto je případ, který si vyžádá podrobnější vyšetření.“

„Periane, co tvoje tajné zasnoubení s Armidou-„

„Psst, vždyť je to tajemství!“ Její ústa jsem zapečetil svými. Její paže obemkly mou šíji a učinily mě zajatcem. Když jsem se šplhal spolu s ní na pohovku, poznal jsem ze způsobu, jakým si připravovala svoje končetiny, že je sama velmi dobře připravená.

To se také prokázalo. Uprostřed polibků zjistila moje průzkumnická ruka, že ze všech nejžhavěji vítá Bedalar. Již brzy jsme ztratili kontakt s okolním světem a hnali se za svou vlastní kořistí. Její poddajnost, se kterou mě přijala, ve mně probudila bouři. Nevědomky mi poskytla více než Armida.

Konečně jsme leželi nehybní, její plavá hlava spočívala na mém rameni, a usmívali se na sebe.

„Periane, jaký druh člověka ty vlastně jsi? Hraješ si na neodolatelného světáka, já však vím, že je v tobě něco víc."

„Já hraju všechny role. To všechno jsem já."

„Já mám na mysli to, co je *za* těmi rolemi. Tvoje skutečné já. Tohleto je jen legrace, jen taková chvilka radostné rozpustilosti - nedokázala jsem odolat pokušení toho okamžiku o nic víc než ty, vždyť muži i ženy si jsou v tomhle velmi podobní. Teď ale vážně, mám tě docela ráda - přesto si ale říkám, že to nebylo vůči Armidě pěkné. Je to moje přítelkyně a já mám pocit, že ji zrazuji."

„Vždyť to Armidě nemusíme říkat. Nebude-li to vědět, nebude ji to bolet. To, že se s tebou miluju, nemění nic na mých citech k ní." Posadil jsem se; katechismus není mým koníčkem.

Bedalar se však nedala odradit a také se posadila. „Budeme se cítit křečovitě, až se setkáme v její společnosti. Jsem tak hloupá, já tomu nerozumím. A co Guy, který říká, že mne miluje? Už kvůli němu jsem neměla s tebou takhle ujet. Jsem coura!"

„Byla to jenom půlhodina rozkoše, Bedalar. Nedělej z toho tragédii. Guy se to také nedoví, pokud mu to sama neřekneš."

„No, vidíš, a už zase to tvoje - neříkej jim. To znamená, že to není správné, nemám pravdu? Já miluju takovéhle pohodlné milování, Periane, jen si nemysli, co však nesnáším, je tajit něco, cítit se provinile. Copak se necítíš provinile?"

„Nech toho, ty přepychem zhýčkaná husičko - vždyť žijeme v době dekadence!" Snažila se pohlédnout mi zpříma do očí, já jsem však místo toho začal jazykem kroužit kolem jedné z jejích bujných bradavek.

„Tady to vidíš, Periane, šoustat se mnou chceš, ale duši mi neodhalíš. To není skutečná láska... Nebo jsi se možná ještě

nenaučil, jak ostatním ukázat, co v tobě je - dokonce ani Guyovi - takže nikdo neví, kdo vlastně jsi... Ach, to je krásné - a teď tu druhou... Perry, lásko... Víš vůbec ty sám, kdo jsi?“

„Proboha, ženská, buď zticha a prožívej to!“

S očima napůl zavřenýma se sesula na pohovku a záhyby jejího těla se přede mnou rozvinuly jako okvětní lístky. „Bylo to - právě po noci v těch horách - ta představa, že jsi tak blízko... Slyšela jsem tebe s Armidou... chtěla jsem tě vidět jen tak, bez oblečení... A toužila jsem zjistit, jaký ve skutečnosti jsi... Jen tak, bez ničeho, bez těch tvých chytrých řečiček.“

Vyprskl jsem smíchy, vyskočil, s hopsáním se proběhl po Caylově pokoji a obkročmo se opět vyšplhal na její polštářkové břicho. Na bok jsem jí uštědřil mlaskavou pusu.

„Takže - teď jsi mě viděla jen tak, bez ničeho, a nemám se za co stydět. Přestaň tedy s tím hloupým žvatláním, nastartuj mě a sleduj mě znovu v akci. Turci jsou možná na ústupu, já jsem však připraven k rychlému postupu.“

V náhlém vzplanutí energie políbila korouhev mého útoku a řekla:

„Když vidím, že jsi dnes takový hrdina, a tvůj podíl na zahnání Turka...“

„Já jsem vždycky hrdina; a brzy budu dvojnásobný hrdina, budu hrát Albrizziho.“

„Ne, Periane, ty víš, co myslím. Nejde přece o předstírání, ale o let na tom válečným oři, jak jsi se vznesl, aby byl Turek poražen. To byl odvážný čin.“

Někdy, jak si sám často říkám, si bohové a lidé hledí vzájemně do očí. A zatímco mluvila, zazněly od náměstí ryčné fanfáry, o tolik mužnější než drnkání mandolíny. Ty vítězné okamžiky by měly být řádně oslaveny, o tom není pochyb.

„Máš pravdu, Bedalar, krásko moje. Máš vlastně štěstí, že mě máš, tak to nezpochybňuj. Tohle je přece příležitost, já jsem hrdina, a tak musíme slavit.“

„Vždyť my slavíme,“ odpověděla a ještě pevněji mě stiskla.

Později jsem napsal další čtyřverší, které doplňovalo to první, věnované jejímu bratrovi, a ledabyle jsem jí ho hodil, jako bych celý den sypal poesii z rukávu.

Drahá Bedalar, ze všech děvčat, se kterými jsem spal, nástroj tvůj mi nejbujněji hrál; a pokud žádný nesvár radost neoddálí, nedovol, ať tvá mandolína někdy zahálí.

Nemělo to zcela eleganci prvního čtyřverší, byl v tom však hlubší cit.

Mladý voják a jeho horoskop

Kouzelná Malacie! V divočině za jejími hradbami, v ponurých roklích, v bludištích hlubokých lesů či na nekonečných horských úbočích bojovaly nejrůznější síly o nadvládu. Uvnitř jejích klikatých uliček však, jak se zdálo, převládal klid a mír.

Konec týden trvajícího svátku byl završen improvizovanou velkolepou podívanou oslavující odchod temně snědého Tvrtky a jeho vojska, ve které jsem byl zahrnován obdivem až téměř do vyčerpání. Odlet trubkobrka z našeho kalendáře se kryl s návratem Armidy z jejího vyhnanství v Juracii. V předvečer dne, kdy nás Bengtsohn sezval k opětovnému zahájení práce se zahnoscopem, jsem dostal neočekávané pozvání k návštěvě Armidy do rezidence Hoytolů; je možné, že má rostoucí sláva nakonec obměkčila i srdce jejího otce.

Dostavil jsem se na místo druhého dne časně zrána. Přestože jsem byl zdvořilý, hulvát u brány, šerednější než oba jeho hlídací psi dohromady, na mě hleděl se stejnou dávkou vlídnosti, s jakou by byl přijat Stefan Tvrtko, za předpokladu, že by se prokázal kanónem, velbloudem a utříděnými plány na baštonádu. Zatímco mě to hovado zdržovalo, snažil jsem se vybavit si jednu vtipnou poznámku, kterou kdysi de Lambant utrousil na adresu neurvalých vrátných; o tom, že zahání od vrat přelétavost.

Konečně jsem byl vpuštěn a uveden do studené haly. Jelikož jsem znal zvyk Hoytolů servírovat stejně opulentní snídaně jako v Konstantinopoli, doufal jsem, že se k nim připojím; avšak zatímco jsem čekal na svou dámu, dostalo se mi jen samotné kávy.

Při vstupu do haly se návštěvník ocitl tváří v tvář vyrovna-

né řadě mramorových bust posazených na pilířích. Zastoupení gentlemani byli všeobecně přísní, jako by shledali, že nesmrtelnost způsobuje migrénu. Pokusil jsem se ztvarovat svůj obličej do stejného výrazu. Můj žaludek sice vydával kňučivé zvuky, dost hlasité na to, aby u náhodných kolemjdoucích vyvolaly podezření, že mám pod košilí pašovaného pinčla, ale i tak jsem byl potěšen, že mne pozvali k návštěvě Armidina paláce.

Zatímco jsem si usrkával kávu, blížila se po chodbě služebná a přitom zatahovala žaluzie, a sem tam mi věnovala letmý pohled. Nedokázal jsem jí její pohledy neoplácet; bylo to děvče hodné pomilování. Pak jsem si ovšem. připomněl, kde jsem, a že mám v úmyslu oženit se, jak se patří. V manželském stavu nepřicházely hříčky se služebnými v úvahu. To platilo i pro hříčky s Bedalar.

Pak jsem upadl do šťastného zasnění. Byli jsme s Armidou oddáni a její milující otec nás ubytoval v přenádherném malém domě s výhledem na Toi. Snídali jsme šálek čokolády a svobodně si zvali přátele. A zaměstnali jsme malou služtičku, pilnou a hodnou pomilování...

Moje snění bylo přerušeno příchodem Armidy, stejně rozkošné jako v mých představách, oblečené do supertuniky, pod níž měla kytlici; těsné rukávy vykukovaly ze širokých rukávů tuniky. Na tmavých vlasech měla maličký krajkový čepeček nebo čelenku. Jak se přibližovala prostorem rozděleným slunečními paprsky, pobíhaly jí po tunice od chodidel až k hlavě pruhy světla.

Odvedla mne do vlastního obývacího pokoje s balkónem v prvním patře, odkud byl výhled na intimně působící nádvoří. Nádvoří bylo tiché, s keři, na kterých dozrávaly plody citronů a pomerančů, a tu a tam se objevila hrabající slepice. V jednom sluncem zalitém rohu se vyhříval hřbetoplacht. Něco jsem na jeho adresu poznamenal.

„To není jediný pratvor, kterého tu máme. Otec je má rád.

Na zadních dvorcích je několik stromových chňapačů, aby se tu nepřemnožily krysy. Juracia je zase místo pro větší druhy - tyrany a další.“

Něžně se otřásla a naznačila, abych se na balkóně posadil. Kňučení v mém žaludku ustalo, což byla úleva.

„Mé hříchy mi jsou odpuštěny,“ řekla a neodpustila si pobavený pohled do pokoje za námi, kde její vysušená čaperóna hovořila se sluhou. „Yolaria i já jsme obě rády, že jsme z Juracie zpátky. Otec hovořil pěkně o sportovních akcích. Líbily se ti?“

„Byl jsem v aréně celé odpoledne.“

„Zůstal jsi na býky?“

„Na býky? Kdepak, tou dobou jsem už toho měl dost.“

„Caylus začínal jako toreador. To je zvláštní, že jsi nezůstal.“

„Myslel jsem si, že bude lepší, když půjdu a procvičím si svůj part. Brzy bude hodně práce - Kemperer chce, abychom dělali na dvou hrách pro nadcházející sezónu, a taky je třeba dokončit tu Ottovu frašku. Už se na ni těším, ty ne, Armido?“

„Viděl jsi poslední dobou Bedalar?“ zeptala se.

Na malém stolečku po jejím boku byl stříbný zvonek. Proti zábradlí bylo bidlo, ke kterému byli řetízkem připoutaní dva sosnolezi, jejichž šupinatá těla zářila v červených a modrých barvách. Natočil jsem se, abych jednoho z nich pohladil, a ten začal pomalu rozevírat opeřené trny, které měl podél páteře, dokud nebyly vzpřímené a nechvěly se. Díky Armidě jsem měl pocit, že jsem také připoután k nějaké větvi.

„Bedalar? Copak ji neobšťastňuje Guy? Je do ní blázen a nedá jí chvilku pokoj. Nazývá svého pohledného hošíka idiotem a kdo ví čím ještě - to jsem aspoň slyšel.“

„Guy je docela hezký, nemyslíš?“

Otočil jsem se k ní, abych viděl, zda mě škádlí, k žádnému konkrétnímu závěru jsem však nedošel; dívala se dolů na stří-

brný zvonek a lehce s ním kroužila.

„Je pohledný takovým nedbalým způsobem, řekl bych. Je pravda, že si člověk na jeho obličej zakrátko zvykne... Ty jsi tak krásná, Armido, že když jdeš kolem Toi, ryby skáčou z vody ven."

Zamyšleně na mne pohlédla. „Myslíš si, že se k sobě Guy s Bedalar hodí? Mám na mysli co se týče trhu s manželstvím."

„Manželství a poptávka jsou věci, které jsem nikdy nestudoval. Ty a Yolaria tuto otázku dokážete zpracovat lépe než kdokoli jiný."

Zdálo se, že o tento předmět rozhovoru ztratila zájem a to právě v okamžiku, kdy to začalo být otravné. To je příjemná stránka kultivovaných dívek; ztrácejí rychle zájem o předměty rozhovoru.

„Jak vidíš, bylo mi odpuštěno - nikdo mi nebrání tě tu přijmout. Otec Bedalar jí dosud nedovolil s Guyem ani promluvit. Ty jsi se však stal něčím jako hrdinou a můj otec si to přeje dát najevo; není to pěkné?"

„Samozřejmě, Armido! Je to vynikající, přímo fantastické!"

Yolarii nebylo nikde vidět. Vrhl jsem se k ní, objal ji a políbil ji přímo na ústa.

„Ach, miláčku, vždyť já jsem hrdina, a ty budeš mou ženou. Budu ti věrný a budu milovat pouze tebe."

Úzkostlivě se rozhlédla a odstrčila mne. Sosnolezi se cupitavě rozběhli po bidýlkách.

„Chovejte se, jak se patří, pane! Našemu manželství brání mnoho překážek. Z čeho bys mě živil. Kde bys na to bral, jen řekni, tvůj otec je chudý a navíc starý skrblík, takže - „

„Starý ano, i skrblík, ale ne zas tak chudý-„

„Manželi můžeme být pouze tehdy, když moje rodina uzná, že nás dokážeš oba uživit, a rovnou ti mohu oznámit, že můj otec má velké plány. Nebudu toho urozeného mladého

muže, kterého pro mne má, jmenovat, nebo bys mohl začít žárlit a třeba-„

„Jaký urozený mladý muž? Už teď mnou lomcuje záchvat nepříčetné žárlivosti. Řekni mi, kdo to je.“

Vstala a mrazivě na mne pohlédla, v ruce zvonek, jako by se chystala zazvonit.

„Prosím tě, nedělej scénu. Můžeš si být jistý, že já jsem rozhodnutá. Chci se vdát za muže, kterého si sama vyberu, a ne, kterého mi vybere můj otec. Budeš-li i nadále hrdina, a k tomu ještě zdrženlivý, může ti to jenom prospět. Můj otec mě pověřil, abych ti oznámila, že pořádá hon na pratvory na našem venkovském sídle, ode dneška za týden, při úplňku. Jsi zván.“

„Hon na pratvory! Tvůj otec...“

„Jednou za rok musíme upravovat stavy větších zvířat. Toto pozvání je - díky troše naléhání mé sestry i mého vlastního - důkazem určité dávky otcova uznání a on pak bude pozorně sledovat, jak se budeš chovat -„

„Hon na pratvory! To je fantastické! Vždycky jsem si přál lovit lalokovce a kachnozoby. A to nemluvě o rudlících. Najmu si koně, toho nejlepšího -„

„Drahý Periane, nejlepší koně se nikdy nepronajímají. Toto bude velkolepá událost. Nech si poradit. Všechno musí být ve velkém stylu, pokud se to má vůbec uskutečnit.“

„Vždyť víš, že já to ani jinak nedělám.“

„Pak tedy žádné. řeči o pronajatých herkách, prosím. Při takovém honu - ke kterému je zváno mnoho šlechticů - je štvaná zvěř obyčejně dravější než nějací kachnozobi. Vždyť kachnozobi a lalokovci se na Juracii používají místo koní.“

Její povýšené chování mi šlo na nervy. Seděla v křesílku, jako by měla být portrétovaná, a celý obraz ještě vylepšovali oba sosnolezi, kteří si na zádech rozvinuli své dvanáctiprsté vějíře a vystavili je tak jenom pro její potěšení.

„Dobrá, Armido, jelikož jsem dosud nikdy Juracii nenavštívil, máš tu čest mi oznámit, jaký druh zvěře tam lidi - šlechtici i plebejci - jezdí lovit. Drtirohy snad?“

Mou poznámku nevzala na vědomí. „Vláčet se za těmito ohromnými rohatými lebkami nenabízí žádnou mimořádnou zábavu. Ne, když přijedeš na Juracii, lovíš krále masožravců, dva impozantní pratvory, tyrany a ďáblohuby. Ďáblohubové, kteří tam jsou, patří k lesnímu, nikoli prérijnímu druhu. Hon trvá tři dny. Je to svátek, ale také prověření mužnosti.“ V jejích očích zasvítila jistá dávka zlomyslné radosti.

„A jak se prověřuje ženství na Juracii?“

„Ženy velké pratvory neloví.“

Na balkóně se vynořila Yolaria s košem meruněk. Ráčila se na mne i usmát.

„Plody právě dozrávají, de Chirolo. Promiňte, slečno Armido, ale kočár je připraven. Je čas na naši ranní projížďku.“

Když jsem odcházel, stiskla mi Armida pevně ruku. Hřbetoplacht dole na dvorku vztyčil svou úžasnou plachtu a zůstal v prosluněném koutě nehybný.

Když jsem se ocitl opět na ulici, vydal jsem se bezmyšlenkovitě ke Kempererovi.

Miluje mě, spekuluje, jak dosáhnout naší svatby. Nemám pravdu? Teď už jenom zbývá, abych skolil dvacet stop vysokého ďáblohuba nebo něco podobného. Nemám pravdu?

Pak mi srdce pokleslo. Zeptal jsem se sám sebe, zda by nějaký muž dokázal pro lásku takové riziko vůbec přijmout. Abych byl upřímný, kladl jsem si otázku, zda jsem skutečně naprosto rovnocenný Armidě a vůbec Hoytolům. Třeba si teď někde v Malacii kladl ten její urozený mladý muž stejnou otázku. Kdo to může být? Jedna věc mi ale byla jasná, kdybych já byl dravý masožravec, vybral bych si ho jako příští žrádlo.

Bylo třeba, abych se začal chovat lépe. Musím přestat flir-

tovat s Bedalar. Jestliže mám být silný, musím být cudný. Nebo aspoň cudnější. Za to, že jsem de Lambantovi svedl dívku, jsem se cítil trochu provinile. Stalo se to tak nějak z ničeho nic. Okolnosti se mi vymkly z rukou. Chtíč, nutno připustit, byla jedna z těch okolností. Nesmím přece hrát zrádného generála Geralda i ve skutečném životě; abych svou princeznu získal, musím být vznešený jako samotný princ Mendikula. Od tohoto okamžiku musím začít nový život.

Třeba jsem ani nechtěl být celý život hercem.

Potřeboval jsem radu. A peníze na hon. Dobrá, na to byl ještě týden času. Horoskop od Seemly Moleskina by mohl pomoci.

Džunglí mé fantazie se již pohybovali pratvoři.

Cesta mě vedla Ruppem a kolem polozříceného vítězného oblouku, relikvie nějakého zapomenutého vítězství, v jehož stínu seděl jistý astrolog. Vídával jsem ho tu vždy, když jsem se vydal do divadla, cestou, která se vyhýbala mým věřitelům.

V malacijských puklinách se drželo stejné množství kouzelníků a astrologů jako pavouků. Tento byl pozoruhodný, protože byl mladý, baculatý a veselý, což byly všechno vlastnosti, které se v jeho profesi vyskytovaly jen zřídka. Seděl v křesle na primitivní plošině, přes kterou byl přehozen koberečeк s orientálním vzorem. Po boku měl magické knížky, z nichž jednu, jak jsem věděl, napsal on sám. Jmenovala se *Původ Člověka* a dokazovala, že náš druh pochází z koz a z předchůdců koz. Ten astrolog se jmenoval Phillibus Parterre.

Teď před ním seděla nějaká jeho zákaznice, zatímco on jí upřeně hleděl přes hlavou s výrazem, který naznačoval, že on sám si velice dobře rozumí s naprosto všemi kozími bohy, kteří zrovna vládli střechám.

Mezerou ve zdivu, lemovanou kapradinami až na samém vrcholu stařičkého oblouku, pronikal svazek slunečních paprsků, jehož světlo zalévalo scénu, která se právě odehrávala dole. Vypadalo to, jako by vlasy té dívky, která před Parterrem

stála, zachvátily plameny; možná, že si to místo zvolila úmyslně. Zlatá záře, která takto dodatečně vznikala, zalévala obličej astrologa stejně jako svazeček kvítků v dívčiných vlasech. Ty kadeře a tu statnou ženskou postavu jsem poznal v jediném okamžiku.

Slunce ozařovalo nejzářivější osobnost malacijské scény. Před Parterrem stála okouzlující La Sigla.

Její audience byla u konce. Děkovala mu půvabnými a dobře nacvičenými gesty. Jakmile astrologa opustila, připlížil jsem k ní, chytil ji kolem pasu a políbil ji na jedno sametové líčko.

„Och, Periane, ty lumpe, už jsem si myslela - proboha, okamžitě mě pusť a nelíbej mě před očima veřejnosti!“

„Takže ty už jsi se z Vamonalu vrátila. Tak dlouho jsme byli odloučeni...

„Prosím tedy, abychom zůstali i nadále odloučeni!“ Napůl vážně mne odstrčila. „Prosím tě, nedotýkej se mě. Můj manžel má už zase záchvat žárlivosti.“

„Žárlivost, žárlivost, každý je tak žárlivý, a přitom každému jde o to samé. Proč nežít a nenechat žít? Předpokládejme, že se s tebou pomiluju, nebylo by to nic než projev úcty ke tvé imponující kráse, a o půl hodiny později udělá tvůj manžel totéž. Pokazil jsem mu tím něco?“

Věnovala mi rozhněvaný pohled.

„Láska není jenom tělesná záležitost. Nevíš nic o rozštěpené mysli? Copak nemáš cit! Nepocítil jsi nikdy závist, ponížení, porážku? Dovol, abych ti něco řekla, můžeš si myslet, že Pozzi je starý, kdykoli však položí ruku na jinou ženu nebo se na ni jenom zamilovaně podívá, žárlím. Naprosto chápu jeho žárlivost, kterou kvůli mně cítí, a to i když ji nemohu snést a když mě dusí.“

Vzal jsem ji za ruku, ona ji však ode mne opět odtáhla. Šli jsme bok po boku dál.

„Nebereš vůbec na vědomí, co ti říkám. Potřebuješ dospět, Periane.“

„Ale no tak, brouku. Vždyť víš, že mi tvůj manžel důvěřuje.“

„Smůla na tom je ta, že nedůvěřuje mně. Pozzi je starý lišák, který cítí neplechu, i když se žádná nechystá. Říká, že jsem příliš krásná, aby mi to prospívalo, což může být pravda.“

„To je břímě, které musíš nést, sladká Siglo,“ řekl jsem a rozchechtal se.

„Co ty víš o tom, jak dokáže být život komplikovaný.“

„Vamonal z tebe udělal rozmarnou ženu. Já jsem sice zrovna veselý, ale i můj život je plný komplikací.“

Pro sebe jsem si pomyslel: tady se neskrývá žádné velké tajemství. Oba, jak La Sigla, tak i Kemperer, se běžně radili s astrologem, který žije téměř naproti jejich domu, muž s žabí tváří a rozcuchanými řídkými vlasy. Proč by tedy měla hovořit s jiným astrologem, když ne kvůli utajení? Odpověď spočívala v tom, co právě řekla; její manžel byl nedůvěřivý a měl taky proč; jeho pěkná maličká ženuška mu dala čerstvý důvod. Měla nového milence. Kterýpak z herců to byl? De Lambant to nebyl, ten by se tím pochlubil. Ani Portinari. Snad Chasseur, vždy tichý, se zlostným pohledem pod temným obočím.

La Sigla mi uštědřila zraňující, koketní pohled a doplnila ho lehkým zhoupnutím boků. „Ty jsi příliš zpustlý a nevázaný.“

Dobrá, takže má krásná Siglo, jsem plně rozhodnutý napravit svůj charakter, takový, jaký je - avšak ne zrovna v příští půlhodině. Nikdo v Malacii by nezpochybňoval fakt, že v krásе nemáš konkurenci, zvláště po setmění a za asistence jevištních světel, je tedy přirozené, že tvůj manžel potřebuje opakované ujišťování. Pojď teď se mnou tady tou uličkou, dej mi přátelský polibek a já ti pak u tvého Pozziho dosvědčím, že jsi

věrná, a vrátím tak jeho duši klid. Není to dobrý obchod?“

„Periane, tvůj způsob humoru se mi příliš nelíbí. Ženy trpí, abys věděl. Muži jako jsi ty, kteří si myslí, že ženy milují, jejich utrpení jenom zvyšují.

„Dnes ráno jsi nějaká nabroušená. Dovol tedy, abych ti pomohl v utrpení. Pojď se mnou touhle uličkou a prokážeme si navzájem přátelskou službičku.“

Uchopil jsem ji za paži, takže byla přinucena zastavit. Jak na mne upřela pohled, všiml jsem si, stejně jako již dříve, že její obočí bylo trochu příliš těžké a že jí podél horního rtu rašila přemíra jemných zlatých chloupků. Aniž ve mně pátrala, hleděla skrze mne nepřítomným pohledem a zvažovala můj návrh.

„Život je velice obtížný, Periane. Prosím, nezneužívej toho. Buď přítelem, jestli to dokážeš. Ano, *pomohlo* by to, kdyby jsi dokázal Maestra Kemperera ujistit. Poslouchej, během odpolední siesty jedeme obhlédnout Harinovi *Ombres Chinoises.* Musíš jet s námi.“

„Á, slyšel jsem, že Velký Harino je ve městě. Je lepší než Tvrtko. „

„Fozzi má strach, že nám Harino pokazí tržbu. Tak se jedeme podívat, jaký druh představení chystá. Ty pojeď s námi a přimluv se za mne, prosím.“

„Tvého případu se chopím výměnou za obvyklé laskavosti.“

Objal jsem ji kolem pasu a pokusil se ji zatáhnout do boční uličky.

Uštědřila mi prudkou ránu do spánku.

„Zatraceně, jako bych si již stokrát nevysloužila právo na tvou podporu, aniž bych se musela nechat znovu osahávat!“

„To je skutečně geniální způsob, jak získat mou podporu!“ Hlava mi rezonovala. „Dneska jsi samý žert, jen co je pravda.“

„Už jsem se nažertovala až dost.“

„Kdo je ten šťastlivec, kterému se dostává tvé nerozpolcené pozornosti a rozpolcených nohou?“

„Musím se rychle vrátit. Jak ten čas běží. Přidej do kroku, ty protivo.“

Pustili jsme se přes most, její nožky se mihotaly pod sukněmi, které si držela přizdvižené, aby se vyhnula pouliční špíně. Své myšlenky si schovávala pro sebe. Já jsem pozoroval okolní svět a přemítalo tom, jak je krásný, a jak účelně jsou lidé, kterým nezvonilo v hlavách jako mně, zaneprázdněni, ať už se procházeli, pracovali, nebo pouze plivali z okraje mostu - tak jako to dělali dva mouřeníni, aby pobavili dítě, které jim bylo svěřeno do péče. Minuli jsme tuláka opřeného o dveřní sloupek, který hrál na malý fonograf, a který před La Siglou smekl svůj klobouk v ironickém gestu.

„Někteří tví přátelé jsou divní, „ řekl jsem.

„Tento gentleman je přítomen na všech mých představeních. Teď ho vidíš jako obyčejného budižkničemu bez jediné vindry, a přesto mi jednou vyznal lásku v jednom z nejkrásnějších a citově nejhlubších projevech, jaké jsem kdy slyšela.“

„Opětovala jsi jeho lásku?“

„Ten ubožák nezvládl své štěstí o nic lépe než své emoce. Promrhal totiž značné dědictví. Nyní nemá ani floka. Teď mu nezbývá, jak sám vidíš, nic jiného, než hrát na ulici na *fonograf*, a říká se, že dohazuje chlapce - zatímco jeho slavní rodiče si leží v mramorové hrobce zdobené lazuritem na břehu Savoirdského kanálu. „

„Kdybych si já měl vybrat mezi hraním na *fonograf* nebo ležením v mramorové hrobce, vybral bych si jako on. Na činnosti jeho veleslavných rodičů je něco prohnilého.“

Unaveně na mne pohlédla.

„Nezapomeň, že ti můžu vyjmenovat všechny komedie, ze kterých vyhrabáváš ty svoje vtípky.“

„Jak tomu mám věřit, když jsem sám byl svědkem všech

tvých nesčíslných oken na jevišti?“

„Milý Periane, jsme stejně staří, jsme dokonce ve stejném znamení, přesto mi má o něco hlubší životní zkušenost dovoluje dát ti radu. Ber věci vážněji. Trp a uvědom si, že ostatní lidé také trpí.“

Byli jsme již téměř u jejich domu. Zpomalil jsem krok a zrychlil výřečnost, abych řekl: „Musím lkát, než uvěříš, že trpím? Mám děvče, které je mi vším, a chci jí být věrný, ačkoli svůdkyně jako ty mi v tom zrovna nepomáhají. Nenucené chování si pleteš s povrchností. Tady uvnitř je tolik úzkosti, že by rozesmála i sýčka. „ A udeřil jsem se do hrudi a sám se rozesmál, neboť mě při tom napadlo, že to, co říkám, je velmi blízko pravdě.

Kempererův dům, obklopený všemi vůněmi Vonné čtvrti, stál v té typické měkké záři, která je charakteristická pro vzkvétající ulice. Na nádvoří mezi porouchanými kočáry, vrčícími psy na řetězech a smutně melancholickým Albertem v kleci, čekali muži, aby se setkali s Kempererem. Dvůr byl jen zřídka prostý těchto protekcionářů. A těch, kteří zde čekali, si zase hleděli žebráci a zchudlí komikové, kteří zase na oplátku škemrali o jejich přízeň. Jistým způsobem byl Kemperer vlivným člověkem.

Dnes byli někteří tito zahaleči rozhodně odporného vzhledu. Když jsme kolem nich spěchali, vrhla na ně La Sigla pohled plný hrůzy.

Stůl v hlavní místnosti byl odsunut k jedné straně, aby se udělalo místo pro ty, kteří se zde shlukovali. Dalo se poznat, kdy se chystala nová produkce: dům pak vypadal jako zpřeházené skladiště. Stěží by se našla místnost nebo hala, které nebyly nacpané nějakými rekvizitami, které Kemperer právě získal, nebo kostýmem, o kterém rozvažoval, zda ho získat. Jeho laskavé, i když vznětlivé srdce dohlíželo na to, aby několik místností bylo přecpáno chudými příbuznými či herci. Byl však tak ,nepříjemným hostitelem, že se tito hosté stále měnili,

přijížděli s lichotkami, s hrozbami odjížděli. Vládla zde atmosféra věčných příjezdů a odjezdů, s pomačkanými klobouky navždy sraženými, popřípadě narvanými na hlavy hypochondrů.

Uprostřed dění byl jeho zdroj, Pozzi Kemperer, podrážděný, lehkonohý, výřečný, vrčící jako jeho honicí psi; poskakoval kolem dokola v saténových pantoflích a vestě, s parukou nakřivo a kletbami a slinou na rtech. Komická postavička, a k tomu ještě poměrně nebezpečná.

Když jsme s La Siglou vešli, dělal ze sebe zrovna šaška. Jakmile La Siglu spatřil, na okamžik se zastavil, aby vyslal jediný zlověstný pohled, pod kterým by se srazila krev samotného ďáblohuba, a pak se opět jal poskakovat kolem jistého cizince, který byl až po kotníky zahalený do pláště. Vedle tohoto vyčouhlého člověka stál ještěrčí muž se dvěma nádhernými černými pantery na vodítku.

Onen vyčouhlý cizinec na ně ukazoval a pořád dokola opakoval hlubokým hlasem: „Tyto šelmy jsou z dalekého Orientu, na to se můžete spolehnout."

„Říkám vám, jděte pryč - odveďte si ty svoje šelmy zpět do Orientu!" ječel Kemperer.

„Pane, ty se narodily uprostřed pralesů orchidejí Bamboo-ly."

„Tak je tam zase odveďte, bamboolarizujte je, vemte je kamkoli, hlavně ať odsud zmizí! Obraťte se na zvěřinec u Západní brány, tam berou všechno, co má srst, i když je to prašivý. Hlavně je vemte pryč, než mi zasmradí celý dům nebo mi sežerou herce. Jsou vyhladovělí - jen se podívejte, jak zírají a olizují si tlamy! Ven! Zmizte!"

Obě šelmy právě zívaly, jazyky vyplazené, buďto nudou nebo proto, že trpěly zácpou. Cizinec promluvil melancholickým hlasem: „Pane, já zásobuji dvory od Sirakusa na jihu až do Malmy na strašném severu šelmami, které nejsou vždy tak ušlechtilé - tak poddajné, tak voňavé jako tento párek kočiček.

Ujišťuji vás, že zvířata budou ozdobou každičkého zábavného představení, které máte zájem uvést. To vám zaručuji z hloubi celého svého přesvědčení.“

„Můžete mi to zaručovat třeba z hloubi svých bot, na věci to ale nic nezmění. Zmizte! Moje zábavní představení baví i bez lvů ochcávajících kulisy. Ven!“

Pokynul jednomu ze svých pomocníků, který přistoupil a začal mávat rukama, aby je odehnal. To v jednom panterovi probudilo lehký zájem a pohnul se o vous vpřed. Se zaječením o pomoc uskočil Kemperer vzad a rovnou do náruče La Sigly, která v tuto chvíli již také ječela. Dokázala však ječet o poznání hlasitěji a melodičtěji.

Vyčouhlý muž se otočil, pokynul svému společníkovi a rozzlobeně odpochodovali. Oba panteři za nimi klusali jako psíci. Jejich pohyb po vnějším nádvoří byl doprovázen výkřiky hrůzy z úst žebráků, které se mísily s Albertovým halekáním a zuřivým štěkotem loveckých psů.

Tuto legraci pozorovalo také několik mých přátel, včetně Portinariho.

Vydal jsem se k němu a plácl ho přes rameno. De Lambant tam nebyl.

„Že zrovna ty ze všech pod těmito páchnoucími nebesy, patříš do nebeských šiků, „ zarecitoval jsem.

„Šetři si své narážky z *Albrizziho,* de Chirolo, „ řekl Portinari. „Jeho lordstvo dává právě na vědomí, že na zahájení se budou hrát *Vizionáři*, a až pak bude následovat *Albrizzi.* A protože *Vizionáři* už notně vybledli, musíme je projet přednostně, před *Albrizzim.*“

Chytil jsem se za hlavu. „To je ale mizera, ten Kemperer. Když byli *Vizionáři* naposledy vypískáni, přísahal, že už je nikdy nebudeme hrát.“

„Jenže tohle bude na svatbě, a kromě toho de Lambant říká, že bude přítomen vévoda z Ragusy. To dá každýmu píle-

žitost, aby se řádně usadil, než přijde to drama.“

„To je pravda. A při svatbách nejsou chutě nikdy tak vyšponované.“

Mně se líbí ta moje rolička prvního nápadníka.“

„Jo, jo, vzpomínám si na ni. „ A skutečně jsem si vzpomněl a v duchu jsem děkoval, že Portinari dostával jenom malé role. Rychle jsem dodal:

„Moje role Falanta Zkrachovance je tak krátká -„

Přistoupil k nám sám Kemperer, který stále ještě vlekl La Siglu, pověšenou kolem jeho vychrtlého krku, ještě včas, aby zaslechl mou poznámku.

„Ach, Periane, Periane, můj drahý mladý příteli, vždyť víš, jak úžasně zábavný jsi v roli Falanta, starého apatykáře. „ Se smíchem a pěnou u úst mě plácl po zádech. „Když si tam pohráváš s těmi dřevěnými lžícemi v domnění, že jsou stříbrné, a vykřikuješ: ‚No, ovšem, tento stříbrný servis má sám o sobě neuvěřitelnou cenu, nebo přinejmenším velikou cenu, tak dobrá, slušnou cenu...‘ Nikdo jiný do toho ten vtip nedostane tak‚jako ty.“

„Vynechme tu záležitost s těma lžícema.“

„Ne, ne, de Chirolo, to bys křivdil sám sobě. Svět miluje tvé lžíce, nemám pravdu, Mária, má věrná holubičko, moje samičko.“

S takovými a podobnými lichotkami jsme byli dostrkáni na nádvoří, abychom si odříkali své party. Žebráci sloužili jako obecenstvo, ubohý prosťáček Gilles držel nápovědní knížku. Postávali jsme na místech nebo si pyšně vykračovali, podle toho, jak jsme to cítili, a prodírali se starými replikami.

Vizionáři byla komedie o iluzích, kde každá postava byla buďto bláznivá nebo svedená iluzí, kde všichni byli přesvědčeni, že jsou úžasnější a skvělejší, než ve skutečnosti byli. Otec se třemi nijak hezkými dcerami musí dohlédnout na to, aby byly provdány mezi čtyři praštěné nápadníky. Kemperer

sám hrál starého otce. Byl to jednoduchý kousek, který musel mít rychlý spád. Jedenkrát jsme to pojali tradičním způsobem, kdy jsme padali jeden přes druhého, až jsme zjistili, že divákům se více líbí, když je to zpracováno spíše vážně. Kromě té scénky se lžícemi.

Ve dvě hodiny odpoledne, když se rozezněl zvon na blízkém kostelu, Kemperer vykřikl: „To by stačilo," a propustil nás. Pak si složil hlavu do dlaní.

„Tedy, že se dožiju toho, že uvidím takové strašáky huhňat jak špalky dřeva! Lituju každého vévodu z Ragusy, který bude muset vytrpět naše záchvaty artritidy, mí drazí přátelé - a to nemluvím o rodině de Lambantů. Dobrá, zítra to zkusíme ještě jednou. A já se mezitím ve městě poohlédnu po někom se dvěma pantery, abychom do té naší činnosti vlili trochu života a srandy."

I přes všechny Kempererovy výčitky jsme se na místo přihnali jako rozdováděný dav, abychom viděli *Ombres Chinoises.* Cestou do stínového divadla jsme se občerstvili vínem v krčmě poblíž Maltézských schodů. Představení se odehrávala uvnitř prostorného, orientálního stanu v jedné stinné zahradě. Stan byl pokryt. koberci a tapisériemi, aby tma uvnitř byla ještě výraznější.

Stínohry se stávaly natolik populární, že se maestro obával, že by to mohlo mít následky pro naše podnikání. Teď se zde nově usadili *Ombres Chinoises* Velkého Harina, kteří divákům nabízeli *Karagogovu ságu,* které bude předcházet *Zborcený most.* Za obě hry vybírali vysoké vstupné.

Když jsme se prodírali do přítmí, zatáhl mne Kemperer stranou a zašeptal mi do ucha: „Periane, drahý příteli, ty si sedni vedle mne, neboť spoléhám na tvou kritiku toho představení."

„Tak to byste mi mohl zaplatit vstupenku, když si mě držíte v profesionální funkci."

„Na to je tvoje kritika příliš amatérská! Nepřeceňuj se, to

je mé upřímné varování, slovo skutečného přítele. Také bych si s tebou chtěl pohovořit, více osobně, o své nezvedené manželce. „ A stiskl mi zápěstí na znamení, že musím být zticha.

Kolem procházelo ještěrčí děvče a prodávalo bonbóny a my si zatím hledali pohodlnou polohu, dokud nezazněla hudba cembala a neroztáhla se opona. Potěšilo nás, když jsme viděli, že kromě naší vlastní společnosti je představení přítomno sotva půl tuctu lidí.

Promítací plátno tvořila plachta asi jeden a půl metru dlouhá a metr vysoká. Po ní poskakovaly stíny vrhané jasnými plameny v pozadí. Hlavní postavy se pohybovaly blízko plátna a byly tedy intenzívně černé. Méně důležité postavy a rekvizity se pohybovaly ve větších vzdálenostech, takže se jevily spíše šedavé. Tímto jednoduchým způsobem bylo dosaženo rozmanitosti. Scénické efekty byly zřetelné, oblaka a voda dobře napodobené.

Hlavní novinkou Velkého Harina byla skutečnost, že části jeho loutek, jejich obličeje a oblečení významnějších postav byly odstraněny a nahrazeny barevným sklem, což na plátně vyvolávalo úžasné, oslňující efekty. Nebyl jsem jediný, kdo při tom pohledu zalapal po dechu.

Ačkoli jenom pár loutek bylo opatřeno klouby, jejich pohyby byly obstojné, dialogy vtipné, třebaže poněkud zastaralé. Nejúžasnější však na; tom byl způsob, jakým člověk zakrátko přijal loutky jako realitu a plátno jako život, jako by ani nic jiného už neexistovalo!

Kemperer, o poznání chladnější, mi začal šeptat do ucha.

„Nechci jí v žádném případě nijak křivdit, a Minerva je mi svědkem, že tu nesnesitelnou děvku zbožňuji, nicméně můj drahoušek Maria je příliš posedlá hopsáním do postelí a z postelí, které nejsou hodny jejího rozkošného, i když neukázněného těla. Teď právě hopsá do jedné postele příliš... Donášejí se mi různé řeči, Periane...“

V tom okamžiku vrazila La Sigla svou pěknou hlavu mezi

naše a spustila: „O čem si vy dva tady šuškáte? Není to krásná podívaná?“

„“Zalez, ty můj medový krajáčku, ty moje mořská hvězdice,“ zakňučel Kemperer. „Zalez a flirtuj si ve tmě s Portinarim - ten ví, kdy přestat, když už to nevíš ty! Probíráme tady s de Chirolem obchodní záležitosti.“

La Sigla zachrochtala jako čuník a stáhla se.

„Budete muset být o trochu přesvědčivější, máte-li si udržet věrnost manželky, maestro!“ řekl jsem.

„Co ty víš o manželkách?“

‚;‘Začínám být zodpovědnější. Uvažuji o ženění. Mohl byste mi, když tak, poskytnout nějaké peníze?“

„Za mých mladých let nevyžadovaly úvahy o ženění žádné výdaje.“

Zborcený most se chýlil k závěru. Viděl jsem ho již mnohokrát, zpracovaný různými způsoby, nikdy však tak dobře jako prostřednictvím těchto stínů. Převozník vesloval přes řeku v prostředí naprosté reality; jeho záda měla klouby, aby pohyb působil jako opravdový. Za ním se na vysokých kopcích třpytil sníh. Po tvářích diváků se řinul pot, neboť žár plamenů, kterých bylo potřeba k dosažení světelných efektů, byl skutečně značný.

„Už toho mám po krk, věčně tu mrchu přesvědčovat!“ postěžoval si Kemperer v následujícím okamžiku. „Nevyměnila by snad každá žena své panenství za manželství s úspěšným mužem jako jsem já? Tentokrát však zašla příliš daleko - příliš daleko, Periane. Dokážu být mstivý, když mě k tomu mé já přiměje, to bys měl pochopit!“ A aby mi pomohl pochopit, štípl mě mocně do zápěstí, takže jsem překvapením a bolestí vykřikl, a to zrovna v okamžiku, kdy tesákovec vodní začal sežvýkávat zlého dělníka, který opravoval most. Diváci vyprskli smíchy, protože si mysleli, že jsem se vyděsil.

„Je natolik nestydatá, že se zamilovala do dalšího ne-

schopného, bezcenného hejska. Objevil jsem jeden z jeho zatracených dopisů, zastrčený mezi jejími košilkami, zrovna dnes ráno, když jsem hledal náhradní tkaničky do svého korzetu. Mám v úmyslu si na toho šaška počíhat a nechat ho řádně ztlouct. Žádnej chlap si nebude pohrávat s náklonností mé manželky!“

Každé tvrzení doprovodil dalšími štípanci. Dával jsem si pozor, abych nedal divákům další příležitost ke smíchu - což nebylo zas tak nesnadné dodržet, protože mě Kemperer ve svém rozrušení chytil za krk a rval mi přes opěradlo sedadla hlavu dozadu. Jako Paul ve frašce o třech králích, i já jsem byl „polapen mezi časem na čokoládu a věčností“.

Konečně jsem se vytrhl a začal lapat po dechu.

„Je možné, že jsme velmi dobří přátelé, maestro, to však není důvod, abyste mne rovnou zaškrtil! Vy si myslíte, že jsem ten hejsek, kterého hledáte? Stejně ochotně bych vlezl do postele s *vámi* jako s vaší manželkou, do takové míry respektuji svátost manželství. „

„Pardon, pardon, já jsem vášnivý člověk a někdy se zapomenu. Bezvýhradně ti důvěřuji, jinak bych se ti nesvěřoval.“

„Možná, že sám brzy zakusím manželského stavu.“

„Není to žádná legrace být paroháč, a ještě horší je muset to přiznat. A ty si nemůžeš dovolit se oženit, synku. Proboha, vždyť jsem přece stejně mužný jako kdykoli předtím. Ne, Periane, ještě než tahle pitomá stínohra skončí, dobře mě poslouchej! - mám k dispozici špióny a hrdlořezy, žádné strachy, jako člověk svého společenského postavení musím mít, na tobě však chci, abys mi řekl, zda jsi někdy viděl, že se La Sigla chovala jakkoli nepatřičně. *Jakkoli!*. Chci, abys ji bedlivě pozoroval, neboť tobě ona důvěřuje, stejně tak jako já.“

„Já se k vašim špiclům nepřidám.“

„Ne, ne, zatraceně, nic nečestného - jen hlásit všechno podezřelé a být stále bdělý, co? A my bychom mohli rozšířit ten

part Falanta Zkrachovance. Takový veselý part, když ho hraješ ty. Nevšiml sis na ní ničeho nepatřičného?“

„Je těžké uvěřit, že taková čestná žena by dokázala podvádět manžela, jako jste vy!“

Zabořil mi do žeber loket, nechvalně známý svou smrtonosnou kostěnou stavbou. „Od takového horkokrevného partnera se jí zrovna nedostává příliš klidu, to ti teda řeknu, avšak každá žena je ostnem v srdci. Muži jsou ve srovnání s nimi ctnostné duše. Někdy bych ji zabil.“

Nad řekou se nyní vznášel klid. Zborcený most zůstal neopravený. Slunce se blížilo k obzoru. Na jedné straně byly zapáleny sladce vonící byliny, aby jejich vůně zapůsobily na diváky. Hejno dlouhokrkých tesákovců vodních poklidně a nerušeně plulo vzhůru proti proudu. Vrcholky hor zrůžověly, zatímco údolí se ponořilo do stínu. Bylo to náhle dojímavé, a pak byl konec.

„Brak, obyčejný brak!“ vykřikl Kemperer a překotil svou židli. „Nebyla v tom jediná duchaplná myšlenka! Velký podvod Velkého Harina! Bylo by dobře, kdyby *Karagog* zvýšil úroveň tohoto ponurého představení, jinak tady nehodlám sedět do až konce!“

Většina lidí však byla spokojena. Volali dokonce po studených nápojích, aby uhasili žízeň, takové bylo ve stanu horko. Přišel si ke mně sednout Portinari a společně jsme pili šerbet.

„Byla to jen taková maličkost, ale bylo to zase něco nového!“ řekl. „Když jsem byl ještě kluk, hrával ve Stary Most jeden děda *Zborcený most* v sudu, světlo mu obstarávala svíčka. Je to staré celá staletí.“

„Tak jako *Vizionáři*... Přesto ale v tomto zpracování byl kus umění, nemyslíš?“

„Vcelku ano. ‚Falešná sentimentalita, snad, avšak úžasné dějiště,‘“ citoval jsem. „To mi připomíná realitu bez zbytečných, neúčinných pokusů otrocky ji napodobovat.“

„Realita je tak nepříjemná... když si představím, jak si tu sedíme v poměrném pohodlí a pozorujeme sérii scén, zatímco za tím plátnem se nějaký zpocený ubožák může téměř usmažit v plamenech."

„Není to snad podstata veškerého umění? Umělec prožívá muka, aby svému obecenstvu poskytl jediný zlomeček potěšení!"

„Aha, takže ty jsi souhlasil, že budeš hrát Falanta!" řekl. „O čem jiném s tebou ještě starý Kemperer mluvil?"

Od povinnosti odpovědět mě zachránilo hlasité víření bubnů a rozsvícení plátna. Přiřítily se k němu oslňující postavy, tentokrát však jiné. Přiskočil Karagog se svýma dlouhýma rukama a v komickém červeném klobouku a legrace začala.

Karagog se snažil stát se učitelem. Zklamal však tak zoufale, že ho žáci hnali pryč ze školy; zkusil dát se k cirkusu, spadl však z vysoké hrazdy do polévkové teriny; dal se k armádě, avšak děsil ho zvuk děla.

Před našima očima uháněly jednotlivé obrazy. Loutkář vytvořil stroboskopický efekt, takže akrobati v cirkusových scénách skákali, létali a tancovali napříč plátnem a v pohybu vyhazovali do výše barevné míčky. A přehlídka vojáků, kdy všichni měli ohromné klobouky s chocholy, byla prostě úžasná. Mávali pažemi a hudba hrála „Lilibulero".

Pak následovala bitevní scéna. Plátno ztemnělo. Bylo slyšet výstřely a výkřiky „Pal!" Bitevní pole, kde stáli vojáci připraveni k boji, bylo proťato zlověstně rudým, mihotavým světlem. Hledištěm se šířil kouř Kemperer kašlal a klel.

Z ničeho nic vzplálo samotné plátno. Otevřel se nám pohled na manipulanty s loutkami, kteří své herce zahodili a v šíleném úprku se hnali co nejdál od žáru. Celý stan byl v jednom plameni.

„Tady to vidíš - realismus, který zašel příliš daleko!" řekl Portinari, dusící se smíchy, když jsme běželi mrakem kouře. U

východu byla hromádka programových letáčků. Jak jsme pelášili kolem, jeden jsem uzmul.

Na zahradě se zatím rozpoutalo peklo. Loutky byly bez rozpaků házeny do vozu, zatímco pomocníci lili do plamenů vědra vody a Velký Harino vřeštěl. Plameny se rozšířily i na několik zahradních besídek, kde rostla vistárie.

„To je ale oheň!“ řekl Kemperer a zamnul si ruce. „Takové bláznovství, mít otevřený oheň uvnitř stanu. Doufejme, že ho jen tak hned neuhasí!“

Kusy popela ze shořelého stanu se snášely jako podzimní listí. Jeden se usadil na rameni La Sigly. Zaječela. Kemperer do něj začal bušit údery, které by uhasily samotný Vesuv, dokud se od něj jeho nebohá manželka s vřískotem neodpotácela. S divokými gesty se ke mně obrátil a řekl: „Nebyl by to konec mému trápení, kdyby po ní zbyl jen dým, co?“

Portinari a já ještě s některými dalšími herci jsme se šli zchladit do nejbližší vinárny. V jejím temnějším zákoutí stál soudek bavorského piva. Každý jsme si poručili korbel. Se vzájemnými slovy přípitků jsme pozdvihli holby s pěnícím pivem ke rtům.

„To je ale obstarožní hejsek, ten Pozzi!“ řekl Portinari s povzdechem a otřel si ústa.

„Proč pro něj vůbec pracujeme?“

„Má ale i svoji humornou stránku. Když jsem se poprvé hlásil, zeptal jsem se, jestli má nějaké rady pro mladého herce, a on řekl: ‚Ano, jednu nade všechny: zůstat na slunné straně čtyřicítky.‘“

„Dobrá rada - které se taky hodlám držet.“

Zpod košile jsem vytáhl leták, který jsem sebral v zahradě rozkoše.

Rozevřel jsem ho na stole a dole na stránce jsme četli verše napsané černým písmem:

Naše Stínové Postavy a jejich herecké snažení, Mají

vás jen Pobavit či *zahnat vaše Trápení, Prosíme vás Přízraky o malou shovívavost, Ve veliké atrakci Života, pro všechny místa dost.*

Až z Orientu přicházejí a z Daleké Cathaye S *nimi, tak jak s vámi Jiný manipuluje, Až to všechno shlédnete, vězte, že jak tato hra, Váš život i jejich není nic než Stínohra.*

„Řvali jsme smíchy. „To byly tyhle příšerné žvásty, co zapálilo ten stan, a ne ten otevřený oheň, „ řekl jsem.

„Něco takového bych dokázal složit, dřív než vypiješ svůj džbánek," řekl Portinari.

„To tedy nemáš moc velkou důvěru v můj vztah k bavorskému pivu!"

Zdvihl jsem džbánek ke rtům a začal pít, zatímco můj tělnatý přítel zkroutil obličej do grimasy dostatečně strašidelné, aby svou Múzu dostal v pokoře na kolena. Když jsem postavil zpět prázdný džbánek, s vítězným pokřikem zvedl ruku a začal recitovat.

Není Svobodné Vůle, není - však je-li, je tak vzácná,

Jak Pivo, které zdarma pění! To vám se snaží naše loutky dát

Obdobu takovou však najít, věc bude velmi pracná ...

„Ano, ‚Neboť loutky nemaj' Srdce, kterážto věc je krásná'."

„Ne, ne, počkej - ‚Neboť Lidé, ne však Loutky, musí Pít a Chcát.'

Musí to mít rytmus A, B, A, B! Vyhrál jsem, de Chirolo, vyhrál jsem!" „Přiznávám ti vítězství, můj skvělý tlustý příteli, a tím ti taky dokážu, že pivo, co zdarma pění, není zase tak vzácné, jak si myslíš..."

Nakonec jsem se vydal domů, těmi nejchladnějšími uličkami, na odpolední siestu. Měl jsem hlavu plnou myšlenek, neboť stínohra s Armidou se dostala do nové fáze. Hon na pratvory prověří, jak dalece jsem seriózní.

Odbočil jsem u svého podloubí v ulici Dřevorytců. Ze stínů se vynořila ženská postava, ze které se vyklubala La Sigla. Měla strach, že byla sledována, a trvala na tom, abychom vyšli nahoru do mého pokoje.

„Rána za uši dneska ráno. Co dalšího? Jestli kajícnost, tak ta může počkat. Potřebuj u si dát šlofíka."

Žádná odpověď. Pokračovali jsme vzhůru po schodech.

Zavřel jsem dveře, otočil se k ní a upřeně se na ni podíval. Její obvyklá koketnost byla ta tam. Ve tváři měla tragický výraz, vypadala nepřístupně, a se svými iberijskými zápěstími, ozdobenými pestrými náramky, byla zosobněním neklidu. Když jsem se k ní přiblížil, ta zápěstí s ohebnýma ručkama mě zabrzdila.

„Musíš být pouze mým přítelem, Periane, jestli to dokážeš. Nezneužívej mne. Ztratil ses mi, když vypukl ten oheň, a od té doby tady na tebe celá neklidná čekám. Kde jsi byl? Musíš mi říct všechno, co ti můj manžel v tom stanu řekl. Jak velké má podezření? Nechává mě sledovat?"

„To, co řekl, bylo důvěrné sdělení."

Byla tak nervózní, že ke mně přistoupila blíže. Vzal jsem ji za ruce. „Periane, jsem v úzkých."

„Takže vy teď prožíváte nějakou hlubší milostnou aférku, paninko Kempererová. Proč byste jinak vypadala, jako byste hrála *Poslední z Kantam?* Přišla jste k muži, který vám může od vašich problémů pomoci."

„Kdybych potřebovala tento druh pomoci, nemyslíš, že mám někde jinde bohatší milence, v posteli stejně dobré, a ne tak namyšlené?" Ruka jí vylétla k ústům. „Tak jsem to nemyslela, Periane. Nebylo to nic než slovní rána za uši. Jsi můj drahoušek, teď však není vhodná doba na komplimenty. Musím domů, nebo po mně bude sháňka. Pověz mi, co Pozzi říkal."

„Takže je to bohatý milenec, co?"

Mlčky na mě hleděla s chmurným výrazem ve tváři, obočí svraštěné. „Řekni mi, kdo to je, ten tvůj ideální milenec.“

„Ach, jdi k čertu! Proč bych ti měla důvěřovat?“

„Tobě působí potěšení dělat mi přednášky. Rád bych ti také jednu udělal. Ty si myslíš, že jsem bezohledný a nadutý, ale já alespoň vždycky důvěřuj u svým přátelům. Je to má povinnost jim důvěřovat, alespoň do té doby, než se ukáže, že jsou falešní. Lepší je být sem tam podvedený, než být pořád podezřívavý.“

Žvaníš nesmysly.“

Avšak díky svému malému proslovu jsem se sám začal cítit lépe a plný důvěry, a tak jsem zopakoval všechno, co mi Kemperer řekl, a jenom trošku jsem to přikrášlil.

„To znamená, že neví všechno,“ řekla La Sigla. Pak mi pohlédla přímo do očí a řekla: „Ani ty nevíš všechno, Periane. Promiň mi ty moje nálady.“

„Ale to je přece samozřejmé.“

Jeden polibek na rty a byla pryč. Seděl jsem na posteli, rukou si podpíral bradu a velice vážně přemýšlelo ženách, o sobě, a o celé lidské rase.

Než nastal soumrak, kdy se obloha nad palácem Biskupů Vyvolených, usazeném na svém vršku, zabarvila purpurem, jsem se ze svého záchvatu filosofování vzpamatoval. Seděl jsem s Armidou, de Lambantem a Bedalar v nóbl kavárně, kterou jsme si mohli jen stěží dovolit, popíjeli jsme a povídali. Portinari měl také přijít, avšak jeho otec ho potřeboval v mlékárně. Obě čaperóny, Yolaria a Jethona, seděly poblíž, ve výklenku za korálkovými závěsy, kde měly možnost probírat ceny krajek, aniž nás s tím otravovaly.

Jelikož se Portinari nedostavil, bylo na mně, abych vyprávěl příhodu o tom, jak se vznítil stan Velkého Harina. To se mi podařilo tak dobře, že se obě dívky smály, až z toho dostaly třesavku, a vroucně si přály, aby to bývaly také viděly.

„Měl jsi napilno, od rána po tom, co jsme se rozloučili?“ zeptala se mě Armida. „Kromě toho, když jsi se radoval z toho úžasného ohně?“

„Přímo horečně napilno s nacvičováním. Zítra půjdu navštívit sestru a zařídím si všechno potřebné na ten hon, hlavně koně; neboj, nenechám tě v tom.“

„Je nezbytně nutné, abys na hon měl tu správnou výstroj. Může ti tvůj švagr poradit?“ Při hovoru používala stejný tón jako ráno.

„Volpato není nikdy doma. Já už si nějak poradím. Mám teď hodně práce. Potřebuju doplnit své kostýmy. Zatímco jsem sledoval *Ombres Chinoises*, ještě než lehli popelem, měl jsem úžasnou inspiraci ohledně Falanta Zkrachovance.“

„Měl by ses zaměřit jenom na jednu věc.“

„Při té bitevní scéně v *Karagogu* jsem dostal nápad. Rozhodl jsem se, že budu hrát Falanta jako vojáka a ne jako ošumělého apatykáře. Pak do toho můžeme dostat něco ze současného úpadku Konstantinopole, což vždycky vyvolá smích. A pochopitelně to pobaví vévodu u Ragusy.“

„Zůstaň u toho apatykáře,“ radil de Lambant. „Vypadáš komičtěji s pijavicema než s nohavicema.“

„Jako voják jsem fantastickej. Vyděsil jsem sám sebe při pohledu do zrcadla. Mám své vojenské shrnovací boty a veliký, dřevěný meč i s pochvou - dokonalé rekvizity - který visí na mocné šerpě z jednoho ramene šikmo přes plášť.“ Vstal jsem, abych jim ukázal, jak se to nosí. „Výsledný dojem je skutečně ohromující. A také mám dlouhý nákrčník, který se rozdvojuje a splývá až k pasu, po vzoru chorvatských žoldnéřů. Je to lepší ohoz, než jaký dodal Otto Bengtsohn pro Geralda. Jediné, co postrádám, je třírohý klobouk s chocholem. Ty nic takového nemáš, viď, Guyi?“

„Ani klobouk ani touhu po něm.“

„Ten kostým se ti bude líbit, Armido, a přísahám, že žádné

bitevní pole nebude beze mne úplné. Ty stínové loutky jsou proti tomu úplný nic! Všechny moje klouby pracují s maximální ohebností. V zrcadle jsem viděl, jak si ten kavalír pyšně vykračuje. Pak tasil svůj meč z nejlepšího tvrzeného toledského dřeva a skosil padesát otomanských Turků! Jaká hbitost, jaký půvab, jaká neuvěřitelná dravost! Avšak žádný klobouk. Nezměřitelná chrabrost, ale klobouk žádný. Smutný příběh...“

„‘Ten, kdo miluje sám sebe, nenajde žádného rivala‘,“ citovala Armida.

To mě rozhořčilo. Dal jsem si ještě víno.

„To jsem neobdivoval sebe, ale přízrak, který jsem vytvořil! To je to potěšení z herectví, Armido. Stačí změnit vnější oděv a změním tím člověka, který je uvnitř.“

„Jestli je uvnitř nějaký člověk, „ řekla Bedalar.

„Pak ten člověk je jako větrná korouhvička, „ pokračovala Armida.

„Žádná větrná korouhvička. Ten člověk uvnitř je potenciálně každým, vším. Schopnost duše se měnit! Každý z nás, dostane-li šanci, by mohl obsáhnout všechny možnosti. Změna nálady, změna paruky, změna bytosti.“ Dlouze jsem se napil vína a přitom vychutnával svou výřečnost a energii. „Mladík či stařec? Žádný problém. Boháč či chuďas? Kavalír, soudce či přísedící, kapsář, mnich, aristokrat, mlynář, žebrák, umělec? Jak si přejete. Veškerá řemesla, společenské vrstvy, profese, bláznovství a moudrost, všecičko je zahrnuto. Chce to jenom ten správný převlek a ta správná postava je zde; nastoupí na moje místo a po dobu jedné rychle plynoucí hodiny žije můj život a já její.“

„Každý by udělal to samý, kdyby k tomu našel odvahu a kdyby mu řekli, jak. Tohle je jediná svoboda.“

„To je tvůj vlastní život tak strašný, že před ním musíš utíkat takovýmto způsobem?“ zeptala se Bedalar.

De Lambant se díval znuděně, obě děvčata však jen hořela

zájmem.

„Šťastní lidé vždycky „utíkají“, jak to ty nazýváš. A vrací se obohaceni. Už jsem hrál i takového nekromanta, že i moje nejposlednější sousto muselo být snědeno podle správného bliknutí správné hvězdy, takového obstarožního státníka, že se všechny moje končetiny třásly a vrzaly ještě celé týdny potom; takového náfuku, že se mi moji přátelé vyhýbali, dokud se ten kus dával; takového zavrhovaného milovníka, že jsem každý den usínal s pláčem.“

Armida se smíchem řekla:

„Pak se tedy hrozím představy, jaký z tebe bude skrblík, až budeš hrát Falanta.“

„Říkám, ty moje pusinko, ty můj poklade, že i tím nepatrným pošoupnutím klobouku jsem změřil hloubku studní Pošetilosti či zlezl horská úbočí pravdy. Co na tom tedy ve srovnání s tímhle vším záleží, zda se mé skutečné já někdy ztratí z dohledu?“

„Už jsi se někdy snažil ztvárnit skromného člověka?“ zeptala se Armida.

Jak praví přísloví, jsou to pouze zpustlíci, kdo vede rušný život. Nicméně příštího rána jsem měl před sebou nabitý den. Za hodinu nebo za dvě se Otto Bengtsohn pustí do práce se zahnoscopem v paláci Chabrizziů; dopoledne jsem přítomen být nemusel, avšak odpoledne jsem musel sehrát scénu s Leticií. Předsevzal jsem si, že dopoledne opět navštívím Kempera a přemluvím ho, aby mě nechal hrát Falanta jako kavalíra; na ten rozhovor budu vhodně oblečen. Potřeboval jsem vědět, zda má krejčí materiál na můj plášť. Večer opustím své přátele, aby se sami bavili, a mezitím navštívím sestru; ta mi pomůže zařídit všechno potřebné pro hon na pratvory na Juracii. Taky tu byl ten problém s koněm. Mandaro si jednoho malého silného držel; avšak jeho nátura, stejně tak jako nátura jeho majitele, byla pro štvanici příliš duchovní.

Snad by mi třírohý klobouk s chocholem mohl půjčit

Kemperer.

Dovolil jsem městským kokrháčům, aby mě kompletně probudili, pak jsem vstal, navlékl si boty, které mi sahaly až na lýtka, těžkou šerpu, dlouhou vázanku, dřevěný meč a další válečnické ozdůbky. Při oblékání jsem si zpíval.

„Jó, někdy jsou chvíle, kdy pohrdáme tím, co musí být.

Malacijci byť nemravní, ctí cudnost nadevše...“

Každou chvíli jsem zběžně pohlédl dolů do ulice, kde se s dlouhými ranními stíny již začínalo probouzet hemžení. Tovaryši hbitě pobíhali tam a onam s nákladem jídla a pití; do dílen řezbářů byly dopravovány balíky dřeva, bylo vidět pradleny a slyšet hrdelní výkřiky rybářů. Uličkou rachotila mlékařská kára, tažená volkem se stříbrnými zvonečky na krku, řízená rohatým ještěrčím mužem.

Davem si razil cestu osamocený voják. Prošel pruhem ozářeným sluncem a při náhodném pohledu vzhůru zachytil můj upřený pohled. Na hlavě měl třírohý klobouk s chocholem, který souhlasil s typem, po kterém jsem prahl.

Přešel kolem. Mučila mne závist. Stál jsem v tom svém krcálku bez jediné vindry, s láskami a touhami nad možnosti ubohé životní úrovně, do které jsem byl vržen - lásky, touhy, ano, a schopnosti! - a tam si vykračoval ten nabubřelý chvástal, bezpochyby se zlaťáky v kapse a bezpochyby na cestě na schůzku s nějakou neobyčejně svůdnou dámou. Proč by jinak byl kapitán od kavalerie vzhůru a na nohou v této hokynářské denní hodině?

Nespokojenost jsem zažehnal písní.

Konečně oblečen, ovšem bez klobouku, jsem sešel do ulice a od přátelsky naladěného pekaře si koupil žemli plněnou plátky masa a papričkami.

Zatímco jsem ukusoval, vydal jsem se zkratkou přes bleší trh, prošel pod polozříceným podloubím paláce Desporta a zhlédl rozchod noční stráže na náměstí. Na každém rohu mě

zdravili mí známí. Zahlédl jsem Leticiina strýce Joza, jak se s velkými obtížemi belhá někam o berlích, on mě však neviděl.

Na konci podloubí jsem se opřelo pilíř, u kterého seděla venkovanka s košíkem květin. Slunce mě hřálo a bylo příjemné pozorovat elegantní pohyby malacijské Městské stráže; když jsem se pustil opět do jídla, měl jsem hlavu plnou vojenských myšlenek.

Poblíž byli dva čarodějové, ti přehlídce nevěnovali žádnou pozornost. Přivlastnili si jeden výklenek, kde uprostřed své vlastní špíny mumlali nesrozumitelná slova nad velikým bronzovým globem - zda tohoto světa či příštího, to jsem nedokázal říct. Vedle nich si hráli jejich dva špinaví bosí chlapci. Ve stinném pozadí, mezi starými nepromokavými plášti, civěla vzhůru na borovici, která vyrůstala z polorozpadlé zdi, obětní koza.

Jeden z kouzelníků měl zlý, tupý obličej. Otočil ke mně hlavu a zasmál se a jeho obličej se přitom roztáhl jako huba ropuchy, a jedním prstem na mě kývl.

Předstíral jsem, že jsem to gesto neviděl. Ustoupil jsem a vrazil tak do kolemjdoucího. Ucítil jsem, že mě někdo vztekle dloubl ramenem do zad: Byl jsem zrovna v tak chrabrém rozpoložení, že jsem se otočil jak na obrtlíku a tasil svůj dřevěný meč.

Stál jsem tváří v tvář onomu kavalírovi s kloboukem a chocholem, kterého jsem viděl z okna.

Ruka mu sjela k rukojeti meče. Ve stejném okamžiku jeho pohled bleskurychle přeskočil z mých očí na můj meč. Při pohledu na něj se ponurý výraz jeho tváře uvolnil; rozpřáhl paže a vykřikl: „Ušetřete mne! Nemám ponětí, jak takovou čepel odrazit.“

Nemohl jsem se nesmát. Měl pěknou menší postavu, pevnou a pěstěnou, a nebyl víc než o dva roky starší než já. Záviděl jsem mu jeho nakroucený hnědý knír, jehož konce byly jednoznačně navoskovány. Oči měl tmavé a vlhké, což jsem

považoval za příznak nedůvěryhodnosti. Taková nečitelná temná hněď nikdy nevěstí nic dobrého. Možná z toho důvodu jsem zvedl dřevěný hrot svého meče a dotkl se jeho hrdla.

Neudělal žádný pohyb, aby se bránil.

Zatímco jsme setrvávali v této dramatické póze, četl jsem v duchu jeho životní historii: pocházel z dobré rodiny, jako chlapec byl zvyklý si prosazovat svou, shovívavý otec, ženy, vojenská kariéra jistá, dobré místo u důstojnického stolu, věrní přátelé, stáj se zdravými koňmi, odvaha, rytířství, zranění vyvolávající obdiv, medaile, povýšení, bohatá nevěsta, známosti u dvora, vojenské pocty, budoucnost v jeho vlastních rukách.

Nebylo na dřevěném meči, aby takovému osudu řekl ne. Nechal jsem hrot klesnout.

Během příštích deseti let bezpochyby ztloustne a začne ho trápit pakostnice.

Náš *živoucí výjev* byl přerušen ropuším kouzelníkem. Pod zamaštěným černým hábitem byl zmrzačený. Pomalu se k nám sunul po dláždění, jednu hnědou, šlachovitou paži vytrčil vzhůru a křikl na nás: „Račte dávat pozor, vy dva mladí kavalíři, račte dávat pozor. Nehody nejsou náhody. Hvězdy tvoří charakter, charakter tvoří osud.“

Jak jsme před ním couvali, jeho prst se opět zvedl a natáhl se až k našim bradám.

„Vy dva, mladí kavalíři, jste nevědomky v jedné posteli. Ta postel nevěstí nic dobrého, každým okamžikem vás může potkat neštěstí. Pokud jde o vás -„ v té chvíli zaměřil svůj kočičí pohled na mne - „nad vaší hlavou se zavřou vody, nebudete-li plavat s větší jistotou, a vezmou si vás Temné Síly!“

Zvedl jsem meč a rychle jsem odcházel, onen kavalír se také sebral a rázoval mi po boku.

„Ten starý plaz lže,“ křičel kavalír. „Nemám pražádnou chuť lézt na váš zavšivený slamník.“

„Ani já do vaší odporný postele zamořený filckama. To

radši skončím na dně řeky!“

Zastavili jsme se za nejbližším rohem a upřeli na sebe planoucí pohledy. Bylo to nádherné, jak poklusával a klobouk mu přitom nespadl s hlavy.

Znovu se usmál, odhalil přitom řadu bílých zubů, za které by se nemusel stydět žádný herec, a napřáhl ruku.

„Nikdy jsem nedopřával sluchu děvkám a věštcům. Za slovy se nachází úžasný svět, o kterém nic nevědí. Jsem kapitán John Pellegrino san Lasionio z tuskadské Těžké Jízdy, černá ovce rodiny san Lasionio z Dakky. A musím přiznat, že jsem vás měl pod dohledem. „

„Jsem herec Perian de Chirolo, poslední potomek významného rodu učenců, avšak bez trpělivosti sám se jedním stát. Ze stejného důvodu jsem vojákem jenom díky kostýmu.“

„Což může profesionální voják snadno odpozorovat... Avšak, samozřejmě, každého jiného by vaše kamufláž oklamala.“

„Zrovna tak já dokážu poznat, že jste černou ovcí vaší rodiny. A o nějakých san Lasionech jsem slyšel asi tolik, kolik vy o de Chirolech. Pročpak byste mě měl pozorovat? Jediné, co vám závidím, je vaše nádherná přikrývka hlavy - copak byste tak mohl závidět vy mně?“

V tom okamžiku se zatvářil úžasně sklíčeně a s očima upřenýma na špičky bot rázně vykročil.

Když jsem se k němu přidal, řekl:

„Především vám závidím vaše očividné příměří se světem. Jak jste si bezstarostně kráčel pod podloubím, jedl svou dávku proviantu a těšil se ze dne. Pro mne je tento den dnem osudového rozhodnutí, a ta věštba mě nijak nepotěšila.“

Napadlo mne, že třeba zvažuje možnost, jak se zbavit nadbytečného oře a hledá vhodného příjemce; v tu chvíli jsem se viděl, jak přesvědčuji svého otce, aby ho ustájil na svém opuštěném dvorku, Beppolo se ho jal hřebelcovat a nakupovat seno

za přijatelnou cenu, a byli přítomni přátelé - a Armida - a sledovali, jak se vyhupuji do sedla, usmívám se a mávám.

„Podle věštců je každý den dnem, kdy se člověk rozhoduje."

Hodil po mně pohledem, napůl komickým, napůl zoufalým, a udeřil se do prsou.

„Dovolte tedy, abych se vyznal. Po prvé v životě, já, který se vždy vysmíval ženským svodům, jsem zamilovaný. Jsem pod palbou lásky."

S dutým smíchem jsem řekl: „Ale, no tak, kapitáne, to vás mé nenucené vystupování tak snadno oklamalo? Já jsem zamilovaný každičký den v životě. Vždyť ženy jsou tak nádherné a tak svolné, jak by tomu mohlo být jinak? Jsem posedlý touhou po manželství s nejnádhernější, s nejsvolnější - a zatraceně nejdražší - z nich, a tudíž se musím obejít bez všech ostatních, neboť jsem čestný člověk. A tak to jsou pouze mé herecké schopnosti, které skrývají naprostý vnitřní zmatek."

Nesouhlasně mávl rukou.

„Já nehraji. Já jsem muž činu. Nyní jsem vržen do boje ve světě lásky, jehož strategií jsem vždy pohrdal."

„Nepohrdejte jí - rozvíjejte ji."

„Pohrdám jí. Jsem voják a ne hejsek. Nicméně, dnes jsem padl do léčky, které jsem se ještě včera vysmíval. Neboť ta, kterou miluji - ach, k čemu ta přehlídka mé bolesti? - ta, kterou miluji dokonce i nad svou čest, je již vdaná, a to za takového lakomého a chlípného starého pšouka, že každá její hodina je pro ni utrpením. Kdyby tak existovala svatba řeckého ohně a bílé dýmkařské hlíny... ona však na něm lpí díky přesladké dobrotě srdce... Může muž až takto milovat, de Chirolo?"

Přemýšlel jsem o tom. „Viděl jsem muže, kteří milovali manželství jiných lidí a kteří při tom byli přesvědčeni, že to je ta *žena,* koho chtějí."

Vedete dekadentní život, jak vidím. Malacia je prohnilá. Však právě kvůli ní bych měl být vděčný, že můj regiment odjíždí... Ne, nemyslím to jako urážku: jsem pouze obklíčen, drcen mezi koly, která se zvolna otáčejí. Pojďme, budeme se ještě chvíli procházet.“

„Vy se procházíte rád? Jako důstojník jezdectva musíte dávat přednost jízdě na koni, musíte prohánět koně a žít jejich životem.“

Zatímco jsme mířili k severní části města, řekl: „Miluji ji a přísahám, že ona skutečně sdílí mou lásku. Tak, tak, kvůli mně jí puká srdce, a přesto je příliš loajální, než aby opustila toho obstarožního satyra.“

„Existují spousty žen, které jsou k mání bez obstarožních satyrů. Je však pravda, že všechny mají nějakou jinou vadu charakteru. Ta dáma, kterou já miluji, má panovačného otce, který -„

Manévroval jsem ho směrem ke Kempererovi; náhle mě však přerušil, neboť se prudce zastavil a divoce mi sevřel paži.

„Můj případ je beznadějný, pochopte to. Nejsem žádný playboy. Mám na starosti jednotky vyslané vévody z Tuscady na pomoc Malacii. Zítra musím vést své jednotky přes hory na sever a napadnout Tvrtkovy zadní linie. Zítra *musím* zrušit tábor. Prodlužoval jsem to, jak to jen bylo možné, měl jsem takové nebo onaké výmluvy, posílal jsem svého pobočníka s tolika falešnými poselstvími, že mě musí mít za blázna - což tedy jsem. Zítra ráno s prvními paprsky provedeme nástup a vyrazíme, jinak je moje kariéra hotová. Takže je nezbytně nutné, abych do dnešní noci obdržel od své lásky definitivní závazky. Musí ke mně dnes večer přijít, jinak je moje akce ztracená, ale děsím se toho, abych na ni nenaléhal příliš tvrdě, neboť mám strach, že bych mohl zranit její jemné srdce. Vy mi můžete pomoci, de Chirolo, budete-li chtít.“

„Spíše by vám pomohl prohnaný právník.“

„Ne, vy jste moje nezbytná posila, de Chirolo. Potřebuji

průzkumníka a nesmí to být nikdo z regimentu. To je ta správná taktika.“ Zhodnotil mne neohroženým, divokým pohledem. Konečky kníru se mu chvěly.

„Ten zchromlý kouzelník naznačil, že si vzájemně nijak neprospějeme. Najděte si někoho jiného.“

„Nejlepší bude, když řeknu všechno. Vím o vás víc, než jsem dosud prozradil. Vy nejste ten řadový hejsek, na kterého si hrajete, de Chirolo. Byl jsem svědkem vašeho odvážného letu balónem z Bucintora, v sedle černého hřebce se stříbrnými kopyty. Od té doby jsem zorganizoval ještě další průzkum. Vím, že máte důvěrný vztah k té rozkošné dámě, která se zmocnila mého srdce.“

Mou mysl náhle zaplavily děsivé obavy, přehlížená osudová znamení, zlé předtuchy. Kdyby neměl ocelový meč, tasil bych svůj dřevěný.

„Kapitáne... pak jsme tedy smrtelní rivalové! Vy jste ten mladý kavalír, o kterém stále hovoří moje Armida.“

Civěl na mě, aniž pohnul brvou. „Žádnou Armidu jsem do stavu nevzal. Ta dáma, o které hovořím, navštívila zrovna včera vaši ubikaci - zdržím se, jakožto gentleman, vyzvídání, co se tam odehrálo. Můj pobočník sledoval zpovzdálí její pohyby. Ta dáma je božská Sigla, cudná a krásná vládkyně mých emocí.“

„Ano, ano, chápu...“ S pocitem úlevy jsem si pomyslel - krásná, to ano, to La Sigla je. Ostatní přívlastky jsou iluzorní výplody mozku muže, který promarnil svá léta mezi děvkami. Armida by po takovém muži nezatoužila; viděl jsem však, jakou lahůdkou může být pro La Siglu. „Už tedy začínáte chápat mou linii postupu?“

„Co mi tedy chcete říct o La Sigle?“ Nyní byla řada na mně, abych pokračoval v chůzi. Přidal se a srovnal se mnou krok.

A zatímco se san Lasonio zalykal obdivem k La Sigle - jak

banálně vyznělo slavnostní ujišťování o vroucí lásce u jiného muže - snažil jsem se celou záležitost nějak vykoumat. Po mém boku kráčel přesně ten mizera, kvůli .kterému nadělal Kemperer tolik povyku. Sám se doručil do mých rukou, stejně jako La Sigla předchozího dne. Taková zabedněná černá ovce!

A zrovinka, když jsem začal koumat, jak celé situace využít ve svůj vlastní prospěch, začal se kapitán zabývat přesně touto otázkou.

„Moje božská Sigla mě o vás stručně informovala, de Chirolo. Vím, že se vám dostává důvěry toho jejího tyranského manžela. Dokonce i teď se je pravděpodobně chystáte navštívit - zatímco já se musím věnovat svým povinnostem - regiment čekají před odjezdem rozsáhlé přípravy. Pracovní postup je následující. Žádám od vás velkou laskavost - mezi gentlemany ovšem ve skutečnosti pouze malou - zdvořile vás žádám, abyste jí tajně doručil depeši. Třeba tomu nebudete věřit, ale já mám z toho jejího odporného starocha, ke kterému je přikována, strach. Je zcela schopen rozšířit lži, které pošpiní mou hodnost a čest. Jděte k ní a informujte ji, že se nacházím na pokraji zoufalství a že čekám na její rozhodnutí."

Odmlčel se. Chochol jeho tříroháku se chvěl solidárně s jeho knírem. „Pokračujte."

„Její rozhodnutí pro mne bude znamenat život nebo smrt. Dnes se musí rozhodnout, zda i nadále zůstane v bezpečí zákopů se svým senilním manželem, nebo zda vstoupí na palubu nového života se mnou a s regimentem. Takové je moje ultimatum. Předáte jí to takovýmto způsobem?"

„To je vše?" zeptal jsem se.

„Není už co dodat. Řekněte La Sigle, že moje pistole je nabitá, a že stojím dokonce i teď - řekněte *dokonce i teď* - s jejím ústím na svém spánku a očekávám její rozhodnutí. Mám svou strategii; musím znát její.

Uděláte to?"

„Pokračujte.“

„Není, co bych dodal. Řekněte božské Sigle - tak, aby to ten morbidní starý kozel neslyšel, pochopitelně - že pro ni budu mít dnes o půlnoci ve Stary Most připravený kočár.“ Jednotlivé body si odpočítával na prstech.

„Pokračujte.“

„Nemám co dodat. O půlnoci budu čekat v kočáru, s pistolí u hlavy, a doufat, že si ji odvezu.“

„Ve stopách Tvrtka?“

„To je směr, kterým regiment vyrazí na sever, za ustupující otomanskou verbeží. Uděláte to?“

„Mám ji informovat, že má dostaveníčko s vámi nebo s králem Tvrtkem?“

Oči se mu zúžily, stiskl si kůži na tváři a silně zatáhl.

„Žádám pomoc a ne výsměch. Předpokládejme, že byste věděl, že hned zítra můžete ztratit život na cizím bitevním poli - cítil byste se dnes tak bodře?“

„To bych se samozřejmě této noci nezabýval myšlenkami na manželství.“

Zastavili jsme se uprostřed ulice, mohli jsme tak lépe na sebe upírat planoucí pohledy. Přes jeho rameno jsem si všiml kusu impozantní kamenné zdi; z jejího úkrytu nás pozoroval napůl skrytý stařecký obličej s vousy. Mohl nás ten zchromlý kouzelník sledovat? Začínal jsem se cítit celkově stísněně a uvědomil jsem si, že je čas uzavřít s mým přítelem vojákem výhodný obchod.

„Já jsem člověk plný života, kapitáne san Lasionio. Věřte mi, že s vámi a vašimi romantickými trampotami cítím. Jsem však, stejně jako vy a vůbec všichni muži, sám zavalen vlastními trampotami. Cítím také trochu s La Siglou. Jste právě teď upřímný? Pokud byste skutečně věřil, že zítra zemřete pod úderem turecké šavle či co ti Bosňané používají, neměl byste spíše klečet na kolenou ve Svatém Markovi, než připravovat

kočáry na půlnoc?“

Plácl se přes nohu.

„Ted hrajete vojáka, de Chirolo, na to nezapomeňte, ne kněze. Držte se svého partu. Doručíte můj vzkaz spolehlivě a bez komentáře, nebo nedoručíte?“

„Tak dobrá. Mluvíme jako vojáci. Já váš vzkaz doručím a nevynechám jediný detail vašeho plánu. Zmíním se o pistoli a o kočáru a stejně tak o;té půlnoci a Tvrtkovi. „

„Tvrtka můžete vynechat. Nechci tu dámu vystrašit.“

„Tak dobře. Všechno kromě Tvrtka. Pod jednou podmínkou, i když vím, že čestní muži si podmínky nekladou. Dáte mi svůj třírohák. Ne, jsem si vědom, že bez něj se jen stěží můžete vydat do bitvy a zemřít. Váš neposkvrněný andílek vám ho o půlnoci vrátí, až se s ní setkáte ve Stary Most. Potřebuji ho pouze do té doby; mezitím totiž splní svůj malý účel, který se týká Kemperera. Snad na něm dnes můžeme oba něco získat.“

Stiskl mi pevně ruku.

„Můj klobouk budete mít. Ještě něco? Podílíte se na oblé-hání jejího srdce. Na čem se mohu podílet já?“

„To je vše - počkejte! Potřebuji dobře cvičeného poddajného koně – snad nějakého, který je již příliš starý na pronásledování Turka.“

„Vy určitě musíte mít koně!“

„Ano, to tedy musím.“

„Myslel jsem tím, že již nějakého máte. Dobrá, vidím, že nemáte. Lidi z města nikdy nepochopím - já jsem v sedle vyrostl. Dobře tedy, budete mít koně. Máme příliš mnoho nákladních zvířat na cestu přes Prilipity. Udám vám místo, kam zítra půjdete a svého koně si vyzvednete. Jděte časně, neboť obchodníci ho budou mít na maso - vojáci za sebou nechávají dluhy.“

„Je černý?“

„Má čtyři nohy. To stačí.“ Řekl mi adresu. Potom jsem si nasadil na hlavu jeho klobouk. Pasoval dobře. Ujistil mne, že vypadám švihácky. Zopakoval jsem své odhodlání zapracovat jako posel. Potřásli jsme si rukama a rozloučili se. Kapitán san Lasionio zasalutoval, elegantně vkročil do stínu postranní uličky a byl pryč.

V malém podniku na břehu kanálu jsem si vybral stůl skrytý před okolními zraky, usrkával ze sklenky a byl hluboce pohroužen v myšlenkách.

Byl tady příslib koně. Výborně. To moje záležitosti notně popohnalo. Stal jsem se tak dlužníkem kapitána Johna Pellegrina san Lasionio. Bylo však otázkou cti, abych doručil jeho zprávu.

Na druhé straně - jak strašné by bylo, kdyby s ním La Sigla skutečně utekla! Jaká rána divadelnímu umění! Jak strašné pro mne, pro Kemperera, pro Malacii! Když jsem si vybavil její rozrušení z předchozího dne, napadlo mne, že je skutečně připravena s tím elegantním kapitánem zmizet. Život s Kemperem musí být někdy nesnesitelný; ale ne že by kodrcání po kopcích bylo nezbytně tou ideální alternativou. Už i kvůli ní samotné jí musím tu zprávu od jejího milence doručit. Avšak...

Měl bych tu záležitost nejdřív projednat s de Lambantem, ještě než se rozhodnu.

Hodil jsem na stůl hrst mincí a odešel, a potěšil mě způsob, jakým se majitel uklonil a oslovil mne „kapitáne“, když mne vyprovázel ven.

Sotva jsem se ocitl na ulici, vyřítili se z vedlejšího vchodu dva rabiáti. Než jsem stačil tasit meč, přidrželi mi ruce za zády. Jak si každý bezpochyby dokáže představit, bojoval jsem neohroženě, zuřivě kolem sebe kopal a ječelo pomoc. Ať jsem se však rval sebevíc, proti ranám do hlavy a kopancům do holeně, ke kterým se uchýlili, jsem byl bezmocný.

Nebyli to žádní kapsáři. Vůbec se nepokusili okrást mě a zmizet. Místo toho mě vlekli směrem k Vamonalskému kaná-

lu. Bojoval jsem o každý centimetr a přivolával na jejich hlavy samotného Satana. Mé nabídky, že jim raději zaplatím, než si nechám zničit uniformu, u nich nenašly žádnou odezvu - špinavá ruka mi zakryla ústa. Na samém okraji kanálu jsem se rval jako šílenec a téměř se uvolnil, byl jsem však zdolán a zuřivými údery vedenými zezadu skopnut do vody.

Zanořil jsem se do zelené kapaliny pokryté pěnou. Byl jsem plně při smyslech - byl jsem asi tak při smyslech, jako bývá oheň při chuti - a to, co jsem cítil, nebyla fyzická bolest, ale bolest křivdy. Všech křivd. Voda a celý úlisný svět byly křivdou, která mě pohlcovala. Její sprostotu jsem nedokázal snést. Jako vykuchaná ryba jsem cítil, že můj duch, který mě vždy nadnášel, byl ze mne vyříznut a jediné, co jsem si přál, bylo zemřít, utopit se, rozložit se v bahně. Svýma předpaženýma rukama jsem rozvířil špínu dna kanálu s přáním již nikdy se ze svého ponížení nevynořit. Pouze můj vypůjčený chochol by měl přežít tuto hanbu.

Každému se někdy dostane výprasku. Avšak moje láskyplná důvěra ke světu byla zrazena; nejlepší by bylo, aby mě zavraždili, abych zůstal tam dole v té temnotě bez jediného slunečního paprsku. O mé oči se otřely vodní rostliny. Pevně jsem je stiskl. Vynořily se odněkud z temnoty a já jsem plul s nimi.

Můj zrak padl na monumentální kamenný blok, ze kterého vyčnívala hlava ďáblohuba. V tlamě té bestie byl železný kruh. Instinktivně, neboť takový už je instinkt, jsem ten kruh rukou sevřel. Přitáhl jsem se a plival zasmrádlou vodu. Od hospody spěchali dva číšníci, aby mi pomohli, teď, když nebezpečí pominulo. Ležel jsem na dlažebních kostkách a vzdoroval jejich snahám přimět mě vstát. Plakal jsem.

Nějaký muž - jeden z posádky říčního člunu, který zrovna stál poblíž - vylovil kapitánův třírohák a narazil mi ho na hlavu. Posadili mne. Útočníci se již dávno ztratili v některé z postranních uliček. Kolem mne mezitím zvolna narůstal dav

lidí, někteří byli v zástěrách, někteří se smáli, někteří se tvářili starostlivě, jiní rozhněvaně, a všichni zkoumavě pozorovali napůl utopenou ukázku neštěstí, jakou jsem teď představoval.

Být výstavním exponátem jsem nesnesl. Vyhrabal jsem se na nohy, prorazil jejich řadami a dal se na úprk, klobouk jsem křečovitě svíral v ruce. Musel jsem být neuvěřitelná figurka, s těmi stružkami vody, které jsem za sebou zanechával! Přehnal jsem se úzkou uličkou kolem kovářství, vlétl do plevelem zarostlého dvorku a zhroutil se na rozbitý mlýnský kámen. Cítil jsem se tak mizerně, že jsem už ani nedokázal plakat, obličej jsem ukryl do dlaní.

Zjevil se mi obraz kapitána Johna san Lasionio, jak se žene jako vítr přes ,ponurá úbočí hor s La Siglou po svém boku. Vydal snad on takový příkaz, protože si myslel, že mám nějaké úmysly s La Siglou? Vypadalo to nepravděpodobně; dokonce i v mém současném rozpoložení. Byl za tím Otto Bengtsohn? Ani to se nezdálo pravděpodobné. Pak mě napadl Pozzi Kemperer.

Tohle byla jeho práce a nikoho jiného. Pevně rozhodnutý, že mu jeho žena musí zůstat věrná, zjistil si o tom elegantním důstojníkovi, co potřeboval, a nastražil na něj past. A ten silák, kterým se často chlubil, si mě spletl s Lasioniem. Proč taky ne? Neměl jsem snad na hlavě kapitánův třírohák? Nevypadal jsem snad každým coulem jako voják?

Kromě toho, rabiáti jsou pověstní svou hloupostí.

Dobrá tedy. Maestro *by* měl sám na vlastní oči spatřit důkaz toho, co jeho muži provedli nevinnému člověku. Stále jsem měl pocit naprosté zrady. Díky své porážce jsem se cítil prázdný; člověk však nemůže zůstat napořád ležet roztažený přes prasklé mlýnské kameny. S pocitem naprostého zoufalství jsem se vztyčil, v botách mi čvachtalo. Vytřepal jsem vodu z klobouku a v rytmu udávaném kapkami se vydal k Vonné čtvrti. Ta stará liška si zasloužila La Siglu ztratit. Stanu se jakýmsi vodním poslem lásky a kapitánův vzkaz o schůzce

doručím teď hned.

„Jak rychle se věštba toho zchromlého kouzelníka naplnila," pomyslel jsem si. „Dokážou skutečně předvídat. Ta postel, ve které oba ležíme, patří samozřejmě La Sigle. I když se do ní možná již nikdy znovu nedostanu, dobře vím, jaký ráj tam člověk najde, La Sigla budiž velebena. Přesto je mi proti srsti pomáhat jinému muži, aby se do ní dostal - a zvláště muži, kvůli kterému jsem byl hozen do smradlavého kanálu."

Proroctví se naplnilo s podezřelým chvatem. Možná, že i sám kouzelník obdržel od Kemperera nějaký honorář; vždycky se říkalo, že ten starý bídák má prsty ve stejném množství záležitostí jako Nejvyšší Rada.

N a cestě přes náměstí Ruppo jsem se zastavil, abych vytřásl dalších pár kapek ze svého vypůjčeného klobouku. Na vzdáleném konci náměstí, navždy věrný svému místu, seděl na pódiu onen buclatý astrolog Parterre, spokojený sám se sebou. A před ním - načinčaná malá ženská postavička se zlatými vlasy - La Sigla osobně, opět si přišla pro radu.

Odčvachtal jsem za zborcenou hlavici sloupu, abych ji mohl pozorovat, přičemž jsem cítil současně náklonnost i vztek. Pro ženu to nic neznamená, běhat, když má potíže, každou hodinu ke svému věštci, tak jako dítě běží k matce, je-li vyděšeno. To, že si opět přišla k Parterrovi pro radu, nehovořilo o ničem jiném než o bouři, kterou kapitán rozpoutal v jejích krásných prsou..

Ten mladý astrolog zůstal ve stínu, zatímco ona, stejně jako včera, byla ozářena sluncem, ačkoli tentokrát nesvítilo tak jasně jako při předchozí příležitosti.

Jak vláčné byly její pohyby, jak působivá byla její gesta! Pouze zkušená herečka dokázala být tak dojemně přirozená. Astrolog, naprosto fascinovaný, se k ní nakláněl. Viděl jsem, že spolu hovoří, avšak jejich slova ke mně nedolétla. Nicméně, její gesta byla natolik výmluvná, že jsem pochopil, co se mezi nimi děje, jako bych stál vedle ní.

Řekla mu, že se dostavila, jak slíbila, aby si vyzvedla horoskop, který, jak se domluvili, jí měl sestavit. Jaký křehký výraz nesla v obličeji! Ta dívka se měla dát na *pantomimu,* kde se nepoužívají žádná slova! Nicméně nebyla zas takovou mistryní gest, abych dokázal hned napoprvé pochopit, komu ten horoskop patří; teprve když Parterre vytáhl z rukávu kousek papíru a podal jí ho, pochopil jsem, že nepatřil jí, ale jejímu vojákovi. Právě do svých rukou přebírala Lasioniův osud.

S dokonalým načasováním vytáhla La Sigla z váčku, který měla stuhou přivázaný k pasu, stříbrnou minci. Vtiskla ji do astrologovy dlaně. Její póza, v okamžiku, když se natáhla vzhůru k jeho ruce, byla pastvou pro oči. Parterrovi se podařilo uklonit se, aniž se zvedl z křesla.

La Sigla se od plošiny lehce odvrátila, otevřela list s textem a sklopila oči k řádkům. Ten nádherný sklon zápěstí! Ta delikátnost, s jakou jí zmizela všechna barva z obličeje! Ta krása, s jakou se jí pootevřely rty a zděšené konečky jejích prstů k nim v hrůze vzlétly! Ten lítostivý pohled vyjadřující bolest! Ty slzy, které jí náhle vstoupily do očí a rozeběhly se dolů po tvářích! Jaké umění! Jak dokonale vytříbené způsoby!

Na místě, kde jsem stál, vzdálený jako divák na nejlevnějším místě v divadle, mi umělčino slabounké a žalostné pianko vysvětlilo obsah Lasioniova horoskopu stejně jasně, jako bych ten kus pergamenu sám četl.

Kapitánovy hodiny ve stínohře života byly sečteny! La Sigla i astrolog právě gestikulovali, nejdříve pohlédli k východu, potom k severu. Ach, Tvrtko, ten tvůj krutý palaš! Tvá zrádná nenávist *d'aura!* Tvé jednotky, číhající v Prilipitských průsmycích na ty, kteří se odváží tě pronásledovat! Běda, nebohý Lasionio! Tak mladý! Tak předčasně! A hvězdy se tak surově proti tobě seskupily! Hleď, jak si paní tvého srdce křečovitě svírá hlavinku, jako by to byla tvá vlastní, surově odťatá!

S tváří popelavě šedou a s chvějícími se rty vsunula La Sigla papír za výstřih na ňadra a pološílená prchala z místa pryč.

Tak výmluvný odchod ze scény se jí dosud nepodařil. A - v posledním okamžiku pohlédla směrem k mému úkrytu!

Přesně, jak jsem tušil. A že ta maličká herečka byla žena instinktu, dostalo se obecenstvu od La Sigly jen toho nejlepšího. Po celou dobu věděla, že ji pozoruju! Ještě před malou chvilkou jsem měl za to, že ji Parterrovy neblahé zprávy poženou přímo k Lasioniovi; v duchu jsem ji viděl, jak ho úpěnlivě prosí, aby o půlnoci nechal svůj regiment odjet bez něj, navzdory hvězdám. Nyní jsem již věděl víc.

Zatímco jsem zvažoval význam jejího posledního pohledu, pochopil jsem, že potěšení, které nacházela v pantomimě, bylo stejně skutečné jako její muka. To jsem dokázal pochopit. Nebylo to ani tím, že by u ní umění a láska vyšly nastejno, jako spíše, že umění a láska byly jedno.

Kočár si klidně může o půlnoci oddrkotat do neznáma, La Sigla v něm nebude. Dávala přednost ztvárňování rolí o své vlastní životaschopnosti, nikoli před očima potaženýma matným leskem smrti někde v nepřístupných horách, ale před takovýma, které dokážou plně ocenit její zázračné schopnosti (a do téhle skupiny Kemperer patřil). Její přirozenost byla taková, že u ní se vojenská nevyhnutelnost musela sklonit před uměleckým temperamentem. Milovala, trpěla, krvácela - a rozumně dávala těmto činnostem přednost před koncem všeho milování, trpění a krvácení.

Třebaže jsem byl díky pádu do kanálu zmáčený, byl to Perian s trochu lehčím srdcem, kdo pochodoval vpřed, aby zahrnul Kemperera výčitkami za jeho bídácký omyl. Všiml jsem si, že La Sigla vklouzla dovnitř postranním vchodem. Pochodoval jsem přes nádvoří, rozdráždil jeho smečku do zoufalého vytí a vstoupil do domu. Kempererovi jsem stanul tváří v tvář uprostřed alespoň tuctu svědků a dramaticky mu odkapával na koberce.

„Můj drahý Periane, jaké neštěstí!“ Jeho vysušené ruce vylétly vzhůru, když se jal přede mnou poskakovat a přitom od-

haloval své zanesené zuby. „Že to budeš zrovna ty, takhle ztlučen na ulici jako obyčejný cizoložník! Někdo by si pak mohl myslet, že jsi provedl něco nekalého. Jak asi ten krutý vyvrhel, když viděl, jak jsi byl vhozen mezi ryby, musel řvát smíchy! Škoda, že jsem tam nebyl.“

„Je naprosto zbytečné, abyste se omlouval, Kemperere! Od tohoto okamžiku s vámi nemám co do činění, ledaže se mi dostane plného odškodnění. Vím, že jste na mne poslal své pochopy.“

Pak následovala jedna z nejhorších scén mé kariéry. Maestro mě chytil za promočenou paži a vlekl mě do své kanceláře.. „Pojď vykapat do mé svatyně, drahý chlapče, ubohý utonulý dráčku, a v soukromí se dohodněme: Copak, dokonce i chochol máš schlíplý - začínám se strachovat o ostatní části tvého těla!“

Práskl dveřmi kanceláře a zamkl je, a bez jediné změny tónu v hlase pokračoval ve svém projevu. Ve vlhkém lesku jeho očí se však objevila ještě dodatečná dávka jedu. Hůlkou švihal směrem ke mně, aby zdůraznil rytmus svých slov.

„Ale já bych nechtěl, aby sis myslel, že se mí pochopové dopustili *chyby*, můj vymáchaný válečníku! Oni se žádných chyb nedopouštějí. Ne, ne, ti by tě vyčenichali v každém převleku, jakkoli neslušivém.“

„Lžete, vy starý pošuku! Spletli si mne s mužem, kterému tento klobouk patří.“

„Ne, ne, ty rybí pasáku, jsi to *ty*, kdo mne nemůže oklamat. Jak říkám, mí muži nedělají žádné chyby. Včera sledovali mou drahou, věrnou polovičku,“ (za grimasy, kterými doprovázel tato slova, by se nemusel stydět ani ďáblohub), „včera odpoledne, tak jak měli za úkol. A byli svědky toho, jak jsi tu děvku vylákal do svého nechutného kvartýru. Věnovali pozornost tomu, jak dlouho se zdržela v tvém triplem prolezlém objetí. Věrně mi pak vše hlásili... V Malacii jsme všichni pod dohledem, cožpak to nevíš, ty vodní pratvore?“

S každým bodem svého prohlášení mě Kemperer udeřil tak divoce hůlkou přes ramena, že z mého oblečení vystříkly sprš-ky vody.

„Ale-já jsem nevinný, Pozzi, vy starej nevděčníku s pra-sáckými myšlenkami, nevinný!“

„Asi tak jako je nevinný kohout, ty tupý kanečku!“ Prásk!

„Jsem nevinný. Nikdy jsem se jí ani nedotkl. Viníte mě bezdůvodně. K čertu s váma, jak já nenávidím žárlivost. Vy jste jí přímo osedlaný, vy starý plesnivý chlupožroute.“

„To tedy jsem, a jsem rád, že to mohu říct. A tak jsem pod-nikl kroky, abych se vypořádal s tebou i s tím troubou od jez-dectva a jeho přiblblým nápadem s půlnočními kočáry. Jak *ten* za to bude ještě pykat! Zaplatil jsem svým rabiátům, aby tě skopli do kanálu a byly to dobře utracené peníze; ty teď kňou-ráš tady a Maria fňuká venku.“ Prásk! Prásk!

Vyčerpaně jsem se opřelo dveře a utíral si obličej.

„Vy jste ale ďábel! Jak málo vám záleží na jejích zraně-ných citech...“

„Nech tu pičku být! Však ona se vzpamatuje.“ Prásk!

„Tady vidím, čeho se mi dostává za to, že jsem vám po-mohl. Řekl jsem totiž Lasioniovi, aby vaši manželku nechal na pokoji, a vy se mi takhle odvděčíte. Kdybyste tak věděl, jak mi je z vás nanic...“

Propukl ve vzteklý smích a zatímco odemykal dveře, tan-coval něco na způsob gigi. „Pro celý svět jsi jako Karagog, ty nasáklý dětský zázraku. Mizivý úspěch v každé roli! Tvůj milovník byl chabý výkon, tvůj voják katastrofa! Třeba nyní pochopíš, že hraní je bezpečnější, než čenichání tam, kam tvůj ksicht nepatří!“

I přes všechen svůj odpor a vzdor jsem byl naprosto zba-ven svého běžného optimismu. Že vůbec mohli existovat lidé tak slepí ke křehkosti citů ostatních. Když jsem kolem něj procházel na cestě z kanceláře, začal jsem kýchat. Při tom

zvuku se Kemperer uchechtl.

Zdrceně jsem se na něj podíval a řekl: „Ten chlad toho kanálu mě pravděpodobně dostal. Stejně tak jako Lasionio v Prilipitských průsmycích, i já zemřu mlád."

„Pche, ty zhýřilý rybí hejle! Pouze hloupé ženy věří v horoskopy - ta moje děvka v podobě manželky je ještě hloupější, než jsem si myslel, věří-li ve falešný. Vzpamatuj se a přestaň mi kapat na koberce. Odčvachtej domů, usuš se a pouč se z dnešní lekce."

Byl jsem natolik vyvedený z rovnováhy, že teprve mnohem později po pravdě řečeno až po půlnoci - mi došla ta jeho jedovatá poznámka o falešném horoskopu. Koupil si Parterra stejně jako ty grázly, kteří mě téměř přizabili. Až do této doby jsem si maloval svět veselými barvami; ten nesmyslný útok mě však upozornil na existenci osobního zájmu a z čeho jsem měl největší strach, byl můj vlastní osobní zájem. Moje schopnost milovat byla ohrožena. Cítil jsem se zbavený mužství.

Byl tu však stále ten pohodlný, důvěrně známý stejný svět, který si hověl mezi Satanem a Bohem, a já jsem se v něm pohyboval jako každý jiný obyvatel, hrál jsem svou roli před zahnoscopem - byli jsme již téměř na konci dramatu - podnikl kroky k získání koně, kterého mi slíbil Lasionio, tajně předal vzkaz Armidě, úspěšně se bránil hladu.

Dostal jsem radu od Mandara, Seemly Moleskin na mě pohlédl úkosem a řekl, že budu následujícího dne opět napaden, a že můj život směřuje ke zvířecímu. Nechal jsem je být a téhož večera vyšplhal do zřícených Callacappoských lázní za Arénou, abych si tam o samotě zahojil zraněného ducha.

Masívní zdi lázní, které mne obklopovaly, zde stály již po mnoho stovek let, jejich klenuté chodby, místnosti i schodiště stále přetrvávaly, třebaže byly zarostlé divokou změtí vavřínu, myrty a kvetoucí kaliny. Využil jsem možnosti a šplhal vzhůru s notnou. dávkou rizika, dokud se pode mnou neotevřel pohled na houštinu rozkvetlých stromů, které nyní zaplňovaly staré

lázeňské centrum. Zde jsem se uhnízdil a zkoumal pokroucené kořeny keřů v místech, kde vypadaly jako lidské klouby a ve svých štěrbinách křečovitě svíraly kamínky jako formu nájemného.

Zůstal jsem tak nehybný a ztracený v myšlenkách, že i ostatní živočichové, kteří zde našli úkryt, postupně vylezli a začali dovádět. Nejokázalejší byl párek stromových chňapačů neboli chmatláků, kteří si udělali hnízdo v polorozpadlém vchodu vysoko nad zemí. Vchod do tohoto úkrytu byl zamaskován větvemi břečťanu a vavřínu, ze kterých se vynořili oba, samec i samice, aby se na poslední zbývající hodinu vystavili slunečním paprskům.

Vypadali spíše jako obyčejní pouliční kuřoplazi, byli však statnější. Chňapači byli vůbec nejpohlednější pratvoři, s nevelkými elegantními hlavami, které byly posazeny na krcích dokonalých proporcí. Můj pár seděl vzpřímeně, ocasy skryté z dohledu, a půvabnýma rukama trhali listy a krmili se jimi. Protože nebyla doba páření, měl samec stejnou měkce zelenou barvu jako jeho družka, která na břiše přecházela v téměř jasnou akvamarínovou modř. Její pokožka byla nádherná, zdobená nevýraznými pruhy, postrádala však onu dvojitou řadu kostěných destiček, které krášlily kůži samce.

Po chvilce mě zpozorovali, zůstali však v klidu jako před tím. Uspořádání pokožky kolem jejich tlamiček a očí jim dodávalo laskavý vzhled. Jestliže toto byly odnože vzdálené linie předků, ze kterých vzešlo lidstvo, jak učenci tvrdí, pak se nemáme příliš za co stydět.

Tyto bytosti, a ostatní jim podobné, žijí spokojený život. Nepotřebují nic dokazovat. Zatímco...

Zaplavily mne sny o mých velkých činech. Lebky chmatláků nemají o takových iluzích ani ponětí.

Za dva dny, během honu na pratvory na Juracii, snad dostanu příležitost získat slávu, povýšení a Armidu. Chtěl bych každému ukázat, jaký jsem člověk, že se hodím na víc než jen

na shazování do špinavého kanálu. Ten chromý kouzelník mi řekl, že bych měl plavat s větší jistotou, a tak já tedy budu. Zůstal jsem však ohromený, když jsem si uvědomil, jak hluboko jsem byl takovou maličkostí zasažen. Když mě můj otec vykázal z domu, odešel jsem se smíchem a ve skvělé náladě, třebaže to bylo hanebné.

Vzpomínka na otce mi připomněla, že jsem se nikdy nevrátil, abych zjistil, zda je o něj postaráno. Inu, život se odehrával uprostřed trosek.

Také jsem si vzpomněl na kapitána tuskadské Kavalerie a v duchu si říkal, jak se asi cítil, když vedl své jednotky zpět přes pusté soutěsky Prilipit, bez té jediné ženy, která se kdy zmocnila jeho srdce. Byl to statečný chlapík, přežije, aniž bude vědět, jak ho Kemperer přelstil. Ať byl kdekoliv, přál jsem mu hodně štěstí - ať ještě dlouho drtí a pustoší vousatého Turka!

Ptáci kolem mne se začali připravovat na noc. Malí švitořiví vrabčáci, drozdi, pěnkavky a bleskurychlí čiperáci, kteří navštěvují Malacii v pozdním létě.

Ochladilo se. Slunce kleslo za střechy města a zaplnilo oblohu harmonií barev. Nikdo nedokázal takové okamžiky prožít, pokud se jeho duše nepoddala jejich kouzlu.

Ze svého orlího hnízda jsem slezl, dokud ještě bylo dost světla, abych našel bezpečnou oporu pro nohy.

Hon na pratvory

Okřídlení lidé právě rozezvučeli čtyři velké zvony katedrály. Na Capricciovi jsem objel zezadu Svatého Marka, ustájil ho a pěšky došel k proslulým Západním vratům, kde na mě čekala Armida. Stála u jedné sochy spolu s de Lambantem a Bedalar a s přáteli, které jsem neznal. Za touto skupinou, přízračné a přísné, stály Yolaria, Jethona a ostatní čaperóny, a všechny vypadaly stejně v jednotvárné šedi plátna a krajkových čepcích.

Když jsem políbil Armidě ruku, pohlédl jsem jí do očí a došel k závěru, že mne stále ještě miluje; samozřejmě, v posledních dvou dnech, když jsme pracovali před Ottovým zahnoscopem, byla samá láskyplná pozornost.

„Jako vždy váš služebník, má paní," pronesl jsem. Byl jsem odměřený, jak se sluší na muže, který dospěl ke zbožňování. Uklonil jsem se zbytku společnosti a přitom mrkl na de Lambanta. Původně jsem doufal, že se mi naskytne příležitost potěšit se slovem s Armidou o samotě. Nicméně, po ranní pobožnosti se bezpochyby taková příležitost naskytne, neboť nás opět čekalo místo před zahnoscopem. Tak jsme se na sebe usmáli a vyměnili si šprýmovné poznámky.

Všichni byli veselí, dívali se po sobě, na průčelí katedrály, na okřídlené lidi, kteří kroužili nad našimi hlavami, a na postavy, které se shlukovaly na náměstí, jako *by* samy měly k dispozici nadbytek energie pro všeobecné blaho. Nebo to všechno byl jen osobní zájem? De Lambant přímo zářil; obě děvčata i jejich přátelé mu ochotně naslouchali a bavili se jeho vtipnými poznámkami. Vděčně jsem se na něj usmál, neboť mi dal čas, abych se té společnosti přizpůsobil.

Tyto pobožnosti se pořádaly na oslavu zahájení sezóny honů na pratvory. Po bohoslužbě odjede velká část místní elity do loveckých chat v divočině. Dokonce i já, chudý herec, je budu s prvním úsvitem následovat. Přál jsem si jenom, aby moje nálada a nadšení byly o trochu větší.

Přijel kočár rodu Hoytolů, Hoytolovi vystoupili a Armida se pokorně přemístila k otcově boku. Andrus Hoytola se na všechny zachmuřeně usmál; na mně jeho pohled ulpěl tak trochu úkosem. On a jeho žena, jakmile se zmocnili Armidy a její mladší sestry Leny, zamířili vzhůru po schodech katedrály, s gardedámou a dvěma sluhy v závěsu. Cestou blahosklonně gestikuloval ochablou rukou. Rodina Nortoliniů se dostavila podobným způsobem - Caylus bodře pokynul de Lambantovi a mně a Bedalar s Jethonou se hbitě vydaly v jejich patách. I ostatní přátelé Armidy zamířili do vrat katedrály.

De Lambant a já, na okamžik osamoceni, jsme na sebe pohlédli se zdviženým obočím.

„Podle rodinné legendy byli de Lambantovi v Tuscady všemocní - to ale bylo před šedesáti generacemi," oznámil de Lambant.

„De Chirolovi nejspíš budou muset na něco takového šedesát generací počkat, ledaže mě potká v několika příštích dnech štěstí."

„Pojďme dovnitř, pomodlíme se za štěstí."

‚Když jsme se nořili do všeobecné temnoty katedrály, zeptal se de Lambant: „Jak dalece tě uspokojuje tvůj život?"

„Mohl bys laskavě přeformulovat svou otázku?"

Namísto odpovědi řekl: „Poháry mistra Bledlora jsou hotové. Ten starý pán je doručil včera osobně. Velice rychlé. Je to skutečně dokonalost sama. Doufám, že Samarantu potěší; dozvěděli jsme se, že Traytor Orini je ožrala a zhýralec, a jeho sestra Teresa štětka první kategorie. Velice povzbuzující... Opovrhuju nemravností u ostatních, ty ne?"

Uvnitř katedrály mezitím uzrálo skutečně impozantní šero. Pruhy světla z vysokých oken se v něm utápěly jako v bujónu a než dosáhly dláždění li základny ohromné kamenné nádoby, téměř se v něm rozplynuly. Vzhůru se valily mraky kadidla a jejich spletité tvary vhodně doplňovaly stříbrné a bronzové kadidelnice, a pachy balzámu, olibany a kůry cascarilly přehlušovaly pach lidství, které kvasilo v jednotlivých uličkách. U dveří jsme si zapálili svíce, abychom ještě něco dodali do všeobecného černého šera, políbili jsme obraz Minervy a přemístili se do davu.

Ze stanoviště velekněze za slavným vyřezávaným oltářem svatého Marka se šířilo elektrizující, truchlivé kvílení Nejvyššího Náboženství. Jeho hlas stoupal vzhůru, naplněný láskou i bědováním. Temnota začala nabývat obrysů, lidská masa zůstávala hustým vývarem, zatímco svatí a satyrové se začínali zhmotňovat na každém pilíři, od podlahy až do kopule. V postojích klidu a vyrovnanosti, muk a trýzně či nemravného obtěžování shlíželi ve zlatém provedení dolů vážnými pohledy - mnoho zatvrzelosti a nekajícnosti kypící v temnotě však neviděli, přestože St. Marek byl prostopášný asi tak jako opera; de Lambant i ostatní moji přátelé si užívali s ženami uvnitř té tlačenice, a to zrovna když odpovědi Dvojí Svátosti ospale stoupaly k reliéfy zdobeným klenbám, a nemálo milenců uchopilo hostii rukou slizkou semenem svých miláčků.

„Pohlédni zvláště, Ó, Prostřednice, na ty z našich bratrů, shromážděných zde pod Tvým vítězným křídlem, kteří se chystají postoupit riziko smrtelného nebezpečí honu,“křičel Velekněz na obraz Minervy. „Nechť ve svých srdcích pochopí, prostřednictvím Tvého slova, že, tak jak život byl stvořen Satanem, bude, až se čas naplní, spasen Pánem Bohem... Abychom usmířili oba Protivníky, přikročíme k zabití našich předků a sníme maso našich Otců.

Nechť si ti, kteří se honu zúčastní, vzpomenou, že se ve svém prapůvodu spolupodílíme na Satanově záměru, tak jako jsou zvířata symboly jeho prokleté krve a stojí odsouzena, tak

jako my všichni, v děsivých pralesích vesmíru. Dovol, Ó Prostřednice, ať se jim dnes dostane podílu z tvého Posvátného Těla, pro případ, že zítra zemřou bez rozhřešení, a navrátí se tak do nehezkých forem satyrů, trpaslíků či pratvorů, kteří jsou blíže Temnému Stvořiteli a jeho strašlivým výtvorům. Nechť se my všichni vydáme na obtížnou cestu vzhůru k velkému Světlu, které patří pouze Tobě a nikomu jinému, dokud i my nebudeme způsobilí stát se Tvými bytostmi ve světě, který sám Všemocný se chystá vydobýt pouze pro sebe."

Zazněly trubky zkroucené do tvaru hadů a ve shromáždění lidí začalo narůstat impozantní, zmatené mumlání sborových odpovědí.

„ Velký had kolem hole obtočený..."

„...Je poznáním světa cele očištěný."

„Obří plazi krokem ptáka kráčí..."

„...Náš úpadek nám připomínat ráčí."

„A moudrá sova půlnoční uličkou letí..."

„... Vězte, vězte, východ slunce že ji oslepí."

„Lidoopi míhají se podivně a stále blíž ..."

„Závidí nám, stále víc."

„Uchvátí nás, nic víc."

Když jsem se tlačil vpřed, abych dostal víno a hostii z rukou kněze, objevil se tam i de Lambant.

„Proč se obtěžuješ, Guyi? Ty přece nejdeš lovit."

„Mám pro tebe dobrou zprávu, nebo aspoň doufám, že to je dobrá zpráva. Tatík Bedalar se pořád ještě chová jako tvrdohlavej starej ťulpas, jí se ale podařilo propašovat mě na Juracii jako hudebníka. Zatímco ty budeš konat chrabré skutky v hlubokém lese masakrováním slintavců a drtirohů, já budu zpívat za svůj denní příděl."

„To je skutečně dobrá zpráva. Přátele budu potřebovat. V

tom případě možná uvidíš Armidu víc než já. Takže poslouchej, pokud budeš moci, drž se blízko ní, sleduj ji a ochraňuj ji. Obávám se, že by nějaký urozený sok...“

Udělali jsme pauzu kvůli přijímání, kolem se ozývalo mumlání. „Duše a tělo... symboly velkého rozkolu... v Tobě...“

Ještě jsme žvýkali, když jsme vyrazili k východu, a de Lambant řekl: „Myslíš to s Armidou doopravdy vážně?“

„Nesměj se, Guyi. Poslední dobou jsem nesvůj. Něco se ve mně změnilo. Copak jsi to nepoznal?“

„Moc jsme se neviděli. Je to Armida?“

„Ano. Chci ze sebe něco udělat. Víš, věci, které nedokážu vyjádřit...“ „Vypadá to na lásku.“ Soucitně mě poplácal po zádech.

„Přísahám, že již nikdy nepohlédnu na jinou ženu. No - podívej, to možná jo, ale nic víc. Lituju některých věcí, které jsem udělal, co jsem ji poznal. Ta za tu změnu stojí, ne?“

„Ale jó, je to báječné děvče. A taky velmi hezká,“ řekl lhostejně. „Ale Malacie je plná báječných děvčat. Tohle je u tebe radikální změna, de Chirolo. Bohužel ne k lepšímu.“

„Prostě se o ni na Juracii postarej, až tam nebudu, ano?“

„To je moje svatá povinnost, přísahám. Udělám, co bude v mých silách, abych tvůj případ urychlil, jestli to je to, o co se ti jedná.“

S pocitem nemalé úlevy jsem ho nechal na náměstí a zamířil do stájí, abych si vyzvedl Capriccia a sehrál svůj poslední výstup před Bengtsohnovým zahnoscopem.

A znovu jsem si uvědomil, co to znamená mít koně.

Bez koně bylo nemožné vydávat se za gentlemana. Statečný kapitán John Pellegrino san Lasionio - teď sám, bez lásky, jede přes nesčetné bludné kopce - musel bezpochyby velet jednotce, která utrpěla značné ztráty, bylo-li tak odvážné zvíře jako Capriccio pověřeno přepravou zavazadel. Pravda, následkem rány šavlí po zadku valach lehce pokulhával.

Capricco byl na šestnáct pěstí vysoký; jeho srst byla temně bronzová. Zuby i temperament se obojí zdály dobré. Zkrátka a dobře, san Lasionio mi udělal službu, zatímco já jsem pro něj nehnul prstem.

V paláci Chabrizziů vládla čilá aktivita. Služebnictvo právě vystěhovávalo z komnat své vlastní ilegálně ubytované příbuzenstvo, z oken po období nedbalosti a lhostejnosti zuřivě vyklepávalo koberce a připravovalo se na návrat rodiny z prázdnin.

Také Bengtsohn dával na závěr své záležitosti do pořádku. Pro naši merkurizovanou hru jsme nashromáždili slušné množství rekvizit, nemluvě o převlecích, a to všechno bylo uskladněné v hospodářské budově. Teď před ní stál dvoukolák a Bengtsohn, jeho statná manželka Flora a Leticia ho nakládali všemi věcmi, se kterými jsme skončili. Bonihač se opíralo sloup a slunil se společně se Silákem Sollym - podsaditým, drzým mladíkem, který vyprskl smíchy, když jsem kolem přejel na koni a sesedl.

„To jsi ještě nikdy neviděl slušnýho koně?“ zeptal jsem se ho.

„To ne, ale ještě nikdy jsem neviděl, že by na nějakým jel kuřoplaz!“ Obrátil jsem se na Bonihače: „Princi Mendikulo, buďte tak laskav a držte si své zdegenerované poddané na místě, které jim přísluší.“

Aniž odpověděl, vykročil po našem boku a položil Capricciovi familiárně ruku na sedlo.

„Stará hajtra, co? Tys měl vždycky nabubřelé představy, de Chirolo. Copak máš za lubem teď?“

„Není již čas vylézt z té staré propocené tuniky a vlézt do té úžasné košile?“

„Ha, teď promluvila závist! Dovol, abych tě informoval, de Chirolo, že vím moc dobře, jak jsi se snažil svést slečnu Zlatorog, abys dostal košili, jako je moje.“

„Stejně tak jako ty. Buď tedy vítán, jsou-li takové podmínky. To tě musí ta mrňavá mrcha vždycky uplácet oblečením, než se do toho dáš?“

Bonihač vycenil zuby, nakrabatil čelo a zdvihl pěst. Já jsem pustil uzdu a postavil se mu.

„Tak dělej, ty dobyvateli se slevou!“

„Ty nafoukanej, od sedla opruzenej hejsku!“

„Ha, kdo teď prská závistí?“

Neočekávaně spolkl svůj vztek a nechal ruce klesnout. Obrátil se ke mně bokem a kopl do prachu.

„Neměl jsem v úmyslu se hádat, de Chirolo, ale při pohledu na tebe, jak se na tom zvířeti naparuješ, se mi dělá nanic. V Malacii brzy nastanou změny, a ti, co chodí do práce bosi, zúčtujou s těmi, co nepracují vůbec.“

„Tohle se říká už tisíc let. Já nepatřím do žádné z těch tvých skupin, Bonihači, tak mě nech na pokoji. Mám dost svých vlastních problémů. „

Postavil se ke mně čelem a mírně promluvil, a přitom si přihlazoval řídké vousy. „Jsi utiskován a vykořisťován jako my ostatní. Poskakuješ ve svých vyštafírovaných hadrech kolem bohatých jako psíček s krejzlíkem. Přidej se k nám a svrhneme všechny ty, kteří z nás dělají oběti.“

„Nenudíš se někdy tím papouškováním po Ottovi?“

„Osoby vynech a přemýšlej o myšlence svobody, změny, rovnosti.“ „Těchhle věcí docílím pro sebe sám a líp než běsnící dav otrhaných tovaryšů.“

„Dobrá tedy.“ Podíval se na mne opovržlivě, široký obličej měl zachmuřený. Za ním se objevil Solly, na tváři samolibý úšklebek. „Já znám tvou představu o rovnosti, de Chirolo! Máš v úmyslu oženit se s Armidou Hoytolou a hrát psíčka mazlíčka až do konce života. Takový ubohý život! Ona si tě ale nikdy nevezme - ona tě nechce, a ten její poprděný otec ji nenechá, kdyby snad chtěla.“

„Za pár týdnů ti tahle slova vmetu zpátky do toho tvého odpuzujícího ksichtu, Bonihači! A pak se pro sebe budeš muset pídit někde jinde po troše práce.“

„Já bych ti za její odložené pásy cudnosti nepoděkoval, to tedy ne,“ posmíval se Solly a smíchy se přímo prohýbal. Bonihač si ho nevšímal a stále na mne upřeně hleděl, na čele hluboké vrásky.

„Ty nepoznáš, kdo je tvůj skutečný přítel,“ řekl střízlivě.

Otočil jsem se na podpatku a vedl Capriccia do stáje, než se naposledy převléknu do šatů generála Geralda. Naposledy jsem měl zůstat strnulý, než Bengtsohnova magická skleněná čočka vtáhne světlo do zahnoscopu.

Veselá tragédie o *princi Mendikulovi* skončila, kromě tří nebo čtyř scén, které bylo třeba udělat ještě jednou. Bengtsohn však i nadále odmítal výsledky komukoli ukázat.

Svůj meč jsem již prohnal skrz (či spíše za) Bonihačova absurdního Mendikulu, který absurdně zemřel. Leticiina lady Jemina pozřela smrtelnou dávku jedu a celých pět minut umírala na svém kanapi. Armidina Patricia lkala stejně dlouho proti zavěšené balustrádě, a já jsem celou dobu pózoval s výrazem triumfu ve tváři a červenou barvou na meči. Jediné, co zbývalo, bylo zopakovat pár póz, které Bengtsohn považoval za neuspokojivé.

První scéna, kterou jsme znovu ztvárnili, byl začátek zrady, kde Gerald vrhá chlípné pohledy po Patricii, zatímco se princ Mendikula dívá jinam. Pětiminutový vilný pohled pro mne nebyl žádný problém, upřel jsem ho na ta rozkošná ňadra, mohl trvat daleko déle.

Později, v přestávce, jsem řekl Armidě: „Jak já se těším, až uvidím celý ten výtvor. Proč s tím Otto nadělá takové tajnosti?“

„Myslím, že mi nedůvěřuje.“

„Sklidíme takový úspěch! Budeš tak žádaná, že se budeš

muset stát herečkou; pak tvá rodina už nemůže mít žádné námitky proti naší svatbě.“

Seděli jsme společně ve stínu, stranou od ostatních.

„Generále Geralde, vaši společnost shledávám zábavnou a vzrušující, já však mám doma hraní dost,“ řekla Armida. „Nikdy bych se nestala profesionální herečkou.“

„Ani kdyby to měla být tragédie?“

„To by bylo ponižující. A teď, snažně tě prosím, Perry, nemuč mě.“

Odvrátila se.

„Vždyť se nemusíš ponižovat. Já sám vystoupám k tobě... Ale, co je na herečkách špatného? Třeba ta nadaná La Sigla - má dobrý původ.“

„Můj otec říká, že pochází ze selského rodu a že byla zneuctěna ještě jako velmi mladé děvče.“

Zasmál jsem se. „Její původ je legenda. Pomohl jí ke kariéře místo k zatuchlé rezidenci.“

„Šťastní jsou ti, kteří se mohou rozhodnout.“ Její obličej se náhle uzavřel.

„Tak se rozhodni k tomu, že odtud potom zmizíme a znovuobjevíme tu kapradinovou kapli v paláci. To bude naše poslední šance.“ Ten návrh jsem jí doslova vdechl do ucha.

Uštědřila mi chladný úsměv. „Musím jít domů a připravit se na cestu na venkov; musí se to předem důkladně promyslet. Schůzku si dáme na Juracii.“

Zatímco Armida hovořila, pozvedla obličej, aby na mne pohlédla přes ten svůj rozkošný nos, a její oči a rty jako by přitom produkovaly to správné množství vlhkosti. Byl jsem zase celý vzrušený - jako jsem byl téměř vždy, když na mě upřela pohled a já spatřil její oči, náhle temné a zlaté, připomínající spíše oči lvice než oči lidské bytosti. Cítil jsem pouze, že schůzka s ní, ať už bude kdekoli, bude tou nejkrásnější na světě.

Pracovali jsme celé dopoledne, až jsme se dostali k poslední scéně, která měla být znovu sehraná - Mendikula se setkává se svou manželkou a generálem v růžové zahradě. Silák Solly, Rhino, Bonihač a Otto - pod dohledem Flory - odvlekli zahnoscop společně do růžové zahrady Chabrizziů. Zaujali jsme pozice. Bengtsohn nabil svůj přístroj a seřídil čočku.

Stáli jsme pět minut, Mendikula v nevýhodě, přesto však vyzývavý, Patricia a já blízko u sebe, ona se na svého prince dívá povýšeně, já .přehlížím lidskou pošetilost s pohledem upřeným na oblohu.

„Fantastické!“ vykřikl Bengtsohn, když narazil kryt na čočku. „Tím.to naše velké dílo končí. Kromě toho mám dobrou zprávu. Rodina Hoytolů dovolila, aby tato malá *Tragédie* o *princi Mendikulovi* byla předvedena přede všemi na svatbě Oriniů a de Lambantů.“

„Před nebo po tom, co odehrajeme komedii *Fabio a Albrizzi?*“ zeptal jsem se.

„Všechno dobře dopadne, uvidíš, Periane, všechno dobře dopadne,“ řekl s úsměvem, pokývl hlavou a odhalil staré, zažloutlé pahýly zubů.

„Naše živá komedie musí jít první. Je již naplánovaná na druhý den oslav. *Mendicula* musí být poslední den, pro případ, že by to byla taková novota, že by potom lidé nechtěli vidět už nic jiného.“

„O tomhle já nic nevím. Já nejsem pověřen plánováním. Já nejsem pověřen ničím. Já jsem jen poskok, který musí poslouchat.“

„Existuje přece nějaká správná posloupnost věcí.“

Pak mě se svou manželkou odtáhl stranou, zatímco tovaryši připřáhli zahnoscop za káru.

„Mistře Periane, my nechceme stát v cestě vašemu úspěchu. Udělejte, co můžete, abyste pomohl našemu, to je vše, co

od vás žádáme. To je přece rozumné. Bude-li moje představení úspěšné, můžeme dosáhnout ještě užitečnějších věcí.“

„Já vám v cestě nestojím, Otto.“

„Možná, že ne, myslíš však jenom jednostranně na svůj vlastní zájem.“

Jeho žena Flora měla prověšené hroudy těsta namísto tváří a ještě větší prověšené hroudy těsta namísto ňader a zadnice. Obrátila se ke mně a řekla: „Mistře Periane, my bychom s vámi chtěli v té věci počítat, protože máte velké slovo u malacijské mládeže.“ Usmála se a rozhlédla se kolem, jestli to někdo neslyšel. „Ti ve státě, kteří mají moc, nemají žádnou chuť se o ni podělit; musí jim být tedy odebrána. Než může revoluce začít, musí být připraveny základy pro změny, k obecnému blahu. Můj manžel i já jsme již staří, pro tyto změny však vytrvale pracujeme, tak jako jsme pracovali v Tolkhormu. Nemůžeme dovolit, aby *Mendikula* zmizel ze scény, protože musí vést k dalším, lepším věcem. Nechte stranou vaši osobní hrdost a pomáhejte nám, tak jako my pomáháme vám.“

To bylo vůbec poprvé, kdy mi madame Bengtsohn věnovala takový dlouhý proslov. Napadlo mě, že ti u moci jsou všeobecně slušní a veselí, zatímco ti, co chtěli změny, jako třeba Bonihač, byli útoční, nespokojení a udělali by všechno pro to, aby způsobili potíže. .Zatímco kritizovala mou hrdost, vystavovala na odiv nemalé množství své vlastní.

„*Mendicula* je naprosto v pořádku,“ řekl jsem. „Přesto však mnoho lidí neuvidí žádné umění v jeho hloupém příběhu o zrazené lásce, jeho jedinou hodnotou je novátorské zpracování. Jak tohle může vést k nějakým lepším věcem?“

Na to Bengtsohn řekl: „Právě ta *metoda* je na tom to důležité. Poslouchej mě, jakmile bude jednou princip merkurizování přijat, dá se s ním hodně dokázat. Je to právě *merkurizování,* co je důležité. Do tohoto státu musí novoty proniknout s velkou obezřelostí. Pokud nebude *merkurizování* Radou zakázáno, můžeme pak ten vynález využívat ke společenským

účelům.“

„Vy jste skutečný intrikán, Otto. K ničemu dobrému vám to nebude.“

Nemohl jsem se od té dvojice nijak odtrhnout a Armida mi mezitím zamávala na rozloučenou a při nastupování do kočáru odhalila pěkňoučký kotníček, zatímco její stará čaperóna čekala s kyselým obličejem za ní, aby ji následovala.

„Sám jsi poznal, jak moje balóny létají, „ pokračoval Bengtsohn. „Teď si představ upravený zahnoscop vynesený podobným balónem. Můžeme tak merkurizovat dole ležící krajinu. A pak, až zase přijdou Turci, aby se utábořili se svou armádou za našimi hradbami, můžeme merkurizovat rozestavení jejich jednotek. Představ si ty výhody pro vojenské účely!“

„A to se netýká jenom Turků,“ přidala se Flora. Vzala mě za ruku. „*Uvnitř* hradeb máme ještě horší nepřátele. Z balónu můžeme tajně merkurizovat Fetterskou věznici, palác Renardů a ta veliká bludiště paláce Biskupů Vyvolených. Okolo těchto pekelných míst pak nebude tolik tajemství a naše revoluční rady budou mít ve svých rukách užitečnou zbraň.“

„Merkurizace je *zbraň*, „ řekl Bengtsohn.

„Dávejte si pozor na to, co říkáte Mistru Perianovi, teď když si pořídil tu herku, „ řekl Bonihač, který právě přicházel. „Doufá, že se mu podaří hupsnout do privilegovaných postelí, kde mu všechno, co říkáme, může posloužit jako zábavné tlachání, zatímco se bude pěkně tužit.“

Okamžitě jsem se k němu vztekle obrátil, ale ten starý muž nás oba přerušil.

„Ušetři si ty řeči, Bonny. Nechceme mezi sebou žádné nepřátelství. Výstraha ale byla dána. Periane, buď moudrý. Moudré jest, co moudrost činí.“ Pokývl a odešel. Jeho žena ho následovala.

„Ty asi toužíš po nepříjemnostech, viď?“ obrátil jsem se na Bonihače.

Přejel si dlaněmi po nadloktích a zavrtěl hlavou. „Souhlasím s Ottem a Florou - chci, abys viděl, kde se nachází pravda. Sám jsi jednou z obětí, stejně tak jako on nebo já.“

„Mám v úmyslu být jedním z vítězů.“

Otočil jsem se a zamířil do stájí pro Capriccia a měl jsem přitom pocit sklíčenosti, že ta záležitost s Mendikulou, která tak vesele začala, končila tak depresívně. Armida na mě měla počkat.

„To je hrůza, jak taková reforma dokáže mladému muži sebrat všechnu bezstarostnost, „ řekl jsem sám sobě polohlasem.

Ve stínech vzdáleného konce stáje, za Capricciem, který zatím hlasitě přežvykoval seno, stála Leticie. Usmála se, zdvihla paže a přistoupila ke mně.

Zvolil jsem jednu její ruku a stiskl ji, rozhodnutý být formální, ačkoli bylo příjemné vidět její obličej.

„Takže, Leticie, naše hra skončila. Budeš se muset vrátit zpět ke svým košilím a ubrusům. Už mám dost podřadného života, odjíždím do kopců lovit ďáblohuby a další odporné pratvory.“

Vymanila svou ruku z mé, pohlédla dolů, aby zamaskovala ruměnec, který jí pokryl tváře. „Takže já jsem podřadný život, viď? To je to, co ty si o mně myslíš...“

„Ale ne, tak jsem to nemyslel. Vy masy jste takové netýkavky!“

„Vy masy, to je ono!“ S ruměncem stále ještě na líčkách se ke mně otočila a tvrdě na mne pohlédla, téměř panovačně. „To je pravda, nemám žádný důvod být hrdá, Periane. Myslela jsem si ale, že tu prostě jenom počkám, stranou od ostatních, abych se s tebou rozloučila, protože se již nebudeme vídat. Chtěla jsem ti říct, že bez ohledu na to, co ten protiva Solly řekl, obdivovala jsem, jak ti to na tom koni slušelo.“

„Ach, Leticie, ty jsi ke mně lepší, než si zasloužím! Já do-

opravdy někdy bývám skutečný kuřoplaz.“

Zasmála se, a byl to tak uvolněný smích, jaký jsem u ní dosud neslyšel.

„Já jsem na koni nikdy nejela, a ani nevím, jestli někdy pojedu.“

„Já tě některý den na Capricciovi svezu. Nepatrně pokulhává, ale jinak je to dokonalé zvíře, viď, že jsi, Capri, starej kamaráde? Teď už musím vyrazit. Musím si ze zastavárny vyzvednout pár vysokých bot.“

Položila ruku na valachovu uzdu a zkoumavě se na mne podívala.

„Bylo to příjemné, dělat tu hru s tebou, Perry, to ti otevřeně přiznávám. Ty jsi první herec, se kterým jsem kdy mluvila - myslím tím ne obchodně, protože jsme šili kostýmy pro Univerzitní Hereckou Společnost. Je to záviděníhodný způsob života.“

„Někteří si to myslí. Jiní ho odsuzují.“

„Byl by to způsob, jak se sama zdokonalit, a jak pomoci své rodině ještě víc, než jak to dělám dosud... To jsi říkal ty. Myslíš - myslíš, že bych se mohla stát profesionální herečkou? Myslím tím -„ rychle pokračovala, jako by se hrozila mé odpovědi - „chci tím říct, že vím, že člověk musí mít talent a být krásnější, než jsem já. Nemohla bych očekávat, že bych byla opět lady Jemina, ale snad bych mohla hrát nějaké směšné party, co myslíš? Je nějaká šance, že by mě ten váš Maestro Kemperer najal?“ Uchopil jsem její křehké ruce a s pohledy vzájemně na sebe upřenými jsme se oba napůl opřeli o koňův bok.

„Je to skutečně tvrdý život, zvláště pro děvče.“

„Tvrdý život je jedna z věcí, na které jsem opravdu zvyklá.“

„Jestli to myslíš vážně, snad bych se o tom mohl Kempererovi zmínit. Poslední dobou spolu ale nevycházíme zrovna

nejlíp.“

„Nesmíš ale Armidě vyprávět, co jsem ti tu právě řekla.“

„Já nebudu nikomu nic *vyprávět*, ty hlupáčku - a nejmíň Armidě, abych byl upřímný. Co tomu ale bude říkat tvůj strýc Joze, až mu to povíš?“

Leticie sklopila pohled. „Měl by mě nechat jít, pokud matka a já budeme v dostatečné opozici. Je částí toho, od čeho chci utéci.“

Moje ruce ji objaly a její hlava se uhnízdila na mé hrudi. „Leticie, ty jsi taková zvláštní kombinace.“

„O nic podivnější než ty,“ odpověděla s obnovenou energií a zvedla ke mně pohled svých zářivých modrých očí s náznakem úsměvu. „Snažíš se dostat každou dívku, se kterou hraješ, Perry?“

„Proč si to myslíš?“

Ovinula mi ruce kolem šíje. „Trošku mě to vzrušuje.“

Přitáhl jsem si ji blíž a řekl: „Měl jsem za to, že ty jsi ta, která chce být výjimkou z obecného pravidla, Letty.“

Její vlasy byly stále cítit jejich půdou, ačkoli si je posypala levným pudrem. Přitiskl jsem svou tvář na její a jednou rukou jí vklouzl za živůtek, takže jedno její malé, hřejivé ňadro se uložilo do mé dlaně jako do kolébky, hladké jako vajíčko, hebké jako laní kožíšek. „Pojeď se mnou na Capricciovi do mého bytu, abychom společně oslavili rozloučení s generálem Geraldem a lady Jeminou. Nechme je dělat za zavřenými dveřmi to, co předstírali před zahnoscopem.“

Valach vedle nás se pohnul, jako by nás pobízel.

Když jsem ji začal líbat, odtáhla obličej a řekla: „Bylo by to přesvědčivější, kdyby se ti nějak podařilo, aby Maestro Kemperer *Tragédii* o *Mendikulovi* shlédl. Třeba bych se mu v té roli zalíbila.“

„Ach, jsem si jistý, že by ses mu zalíbila v každé roli, zlatíčko. To ale až později... A teď, zatímco já nezahálím, ty buď

aktivní - vklouzni s tou tvou křehkou ručkou sem dolů a posuď, jaký úžasný vliv na mě máš a jaká žhnoucí pochodeň ti ozáří cestu do postele...“

Pod mými prsty se právě ocitl ten sladce vlhký koutek, ve kterém by ta pochodeň mohla být uhašena s největší rozkoší. Zalapala po dechu, její rty se pootevřely a vzrušeně vydechla, vzrušením nad tím, co ucítila nebo co jsem ucítil já, nebo nad obojím a začala se rozkošnicky vrtět. Vklouzl jsem jí jazykem mezi zuby, její prudce vnikl do mých úst. V tom okamžiku se začala svíjet a zmítat ve smyslných křečích a škubat mnou takovým způsobem, že ani já jsem se neubránil výbuchu extáze. Stáli jsme a potáceli se v šeru stáje napůl opřeni o Capriccia.

„Achach... ach... Perry...“

„Ach, Letty!“ Byl jsem spokojený i přes neuspořádaný stav svého oblečení. Celý jsem se třásl. Opřel jsem se o dřevěnou zeď maštale. „Ty to tak nádherně prožíváš, Letty! Pojď se mnou do mého pokojíku a vychutnáme naše štěstí trochu volnějším tempem.“

Se smíchem a vzlyky a tím typickým ukrýváním tváře si upravila šaty.

„Ach, ach, to je tak ostudné, tak nemravné!“ Opět se zasmála. „Vidíš, dokážu se bavit jako jakékoli urozené děvče. Ano, tak je to. Chci, aby ses mě zmocnil se vší parádou, předstírej, že jsem lady Jemina!“

S hořícím obličejem se mi vrhla do náruče. „Perry, dám ti všechno. Mohu ti ale důvěřovat? Ach, jsem tak zoufalá - kdybych tak jen mohla promluvit, kdybych ti tak mohla říct...“

„Jsi výmluvná, věř mi.“

Zvenku jsem zaslechl zvuky.

Její paže se mi znovu ovinuly kolem krku. „Je to tvoje vina - to ty mě zbavuješ všeho ostychu! Ach, Perry, pomůžeš mi stát se herečkou? Přece jsi to slíbil.“

„Promluvíme si o tom později.“ Zvenku se ozývaly mumlavé hlasy.

Nechal jsem košili nezapnutou a rozhlédl se po zbrani. Poblíž stály dřevěné hrábě. Jak jsem se jich chopil, ozvalo se kopnutí do dveří stáje, a ty se prudce otevřely.

Leticia zaječela a skočila za mě. Ve dveřích stál Bonihač, čelisti zaťaté, v ruce se mu houpal řádný klacek. Vedle něj stál Solly, podobně ozbrojený. Otto a Flora a další pár tovaryšů stáli za nimi a všichni hněvivě či úzkostlivě zírali do šera.

„Tentokrát jsme tě nachytali přímo při těch tvých fíglech, ty hajzle,“ řekl Bonihač. „Teď už ti ale skutečně dám lekci. Nadělám z tebe sekanou.“

„Tak, naděláme z tebe krvavou sekanou,“ řekl Solly.

„Pojď sem, Leticie,“ zavolal Bonihač. Ta však neudělala sebemenší pokus, aby se hnula z místa, kde se právě nacházela. Já jsem zůstal stát čelem proti nim. Byli čtyři a k tomu dvojice tovaryšů, přes koho jsem se musel dostat.

„Ty darebáku,“ řekl Bengtsohn. „Zneužil jsi té mladé dívky, ze které, jak mě žádal její strýc, jsem neměl ani na okamžik spustit oči.“

Popostrčil Bonihače.

Flora zavolala: „Jsi v pořádku, Leticie? Nepřišli jsme příliš pozdě?“

„Nic mi neschází,“ odpověděla Leticie neurčitě. „Nechte nás vyjít ven.“

Zatímco mluvila, skočil jsem vpřed a zaútočil hráběmi, jako by to bylo kopí, a zasáhl Bonihače do hrudi. Využil jsem setrvačnosti výpadu, hrábě pustil a pěstí udeřil Sollyho doprostřed obličeje. V nastalém zmatku jsem otočil Capriho hlavou ke dveřím, vyšvihl se do sedla, jako bych to procvičoval celé roky, a prudce mu vrazil třmeny do slabin. Kolébavě jsme se dali do klusu.

Útočníci s křikem ustoupili. Jak jsem se prodíral ven, při-

plácl jsem Sollyho na sloup. Bengtsohna náhle napadlo mávnout klackem. Vykopl jsem proti němu a náhodou ho zasáhl ze strany do lebky. Se klením se zhroutil na manželčiny těstovité tvary. Také ona, se zaječením „vražda!“ zavrávorala a ve změti ušmudlaných sukní padla zády na zbývající tovaryše. Ti pod její váhou podklesli a zhroutili se. Tryskem jsem se vřítil na nádvoří. Ječel jsem radostí a vzrušením. Pádil jsem kolem naložené ruční káry a kolem zahnoscopu. Služebnictvo Chabrizziů se rozprchlo. Klusem jsem zamířil k bráně a ohlédl se. Čtyři leželi na hromadě mávajících paží, bílých, bezkrevných nohou a zarudlých obličejů. Bonihač a Solly se pravděpodobně vzpamatovávali uvnitř stáje. Na nohou byla pouze Leticie, stála tam a mávala mi. Vrátil jsem jí pozdrav a přitom málem spadl ze sedla. A zatímco jsem se tiskl ke Capriho šíji, představoval jsem si, jaký obdiv musel v jejím srdci vyvolat způsob, jakým jsem se s celou situací vypořádal.

Šel jsem ulicí Dřevorytců a zamířil ke dveřím domu, kde jsem bydlel. Capriccia jsem mezitím již ustájil a sám si dal tolik potřebnou sklenku vína. Můj puls byl opět normální.

Jak jsem vystupoval po holém dřevěném schodišti, uvědomil jsem si, že se vzduchem vznáší sirný zápach, nijak jsem však o tom nepřemýšlel. V myšlenkách jsem byl u právě prožitých příjemných chvilek a u příjemných chvilek, které teprve přijdou; nebyl žádný důvod cítit se deprimovaně. Až si přichystám nějaké nezbytné věci, vyrazím na Juracii a na hon.

Dorazil jsem na vršek schodiště a otevřel dveře do své místnosti. Můj amulet se mi svezl s ramene. Chňapl jsem po něm, ale sklouzl mi po nadloktí jako had a zmizel. Místo aby zarachotil na dřevěných prknech; spadl do chomáče trávy.

Závojem kouře jsem spatřil šest lidí. Čekali. Stáli jako skupina příšer na mýtině zahalené do mlhy uprostřed větrem polámaných dubů a borovic; na orvané větvi seděla sova a její obličej, který mě upřeně sledoval, ještě znásoboval celkový efekt. Něco mezi mlhou a melodií zaútočilo na moje smysly.

Dvě hlavní postavy byli představitelé Přírodního Náboženství, jak prozrazovaly jejich neforemné róby, zdobené záhadnými znaky. Muž vpředu měl groteskní postavu a honosil se bohatým, rezavohnědým plnovousem. Přes spirály vlasů na lebce, které působily strašidelným dojmem, měl položenou jak límanec plochou čapku z lněného plátna. Pod svou vnější róbou hýčkal obrovský falus na znamení spojenectví se Satanem.

Ostatní z této pestré bandy byli stejně ohyzdní, třebaže z nich nečišela jeho síla. Jejich zjev mě natolik vyděsil, že mi chvilku trvalo, než jsem si uvědomil, že jeden člen skupiny je opičák oblečený do lidských šatů. Všichni stáli kolem impozantního oltáře ve tvaru válce z popraskaného kamene, ze kterého vystupovaly hlavy Minervy a Ďábla. Z popela na kameni stoupala sirnatá oblaka dýmu.

Všech těchto sedm obličejů, zvířecí, ptačí a lidské, se ke mě otočilo. V šeredném výrazu všech tváří jsem četl nepřátelství. Do srdce se mi vplížil strach.

A byla tam také žena. V pokoře se krčila před čarodějem se zduřelým falem a holá záda si odírala o oltář. Byla svlečená, až na ušmudlanou bílou spodničku, a byla očividně tak demoralizovaná, že nechala svá kyprá ňadra viset volně nezakrytá. Pevně svírala otlučený bronzový tác.

Ze všech přítomných bytostí byla poslední, kdo si uvědomil můj příchod. Pomalým, zoufalým pohybem zvedla hlavu, aby na mne pohlédla - a upřela na mne tak úzkostný pohled, že bych bývalo krok ustoupil, kdybych se vůbec mohl hýbat.

Nebyl jsem však jediný, kdo zůstal nehybný. Kromě toho smradlavého kouře, který zvolna stoupal kolem naprosto nehybných tváří, se nehýbalo vůbec nic.

Stál jsem tam celou věčnost, tak mi to alespoň připadalo. Čas pro ně nic neznamenal, to jsem věděl; mlha, která zahalovala okolní stromy, se při návštěvě obyčejného slunce nikdy nezvedne.

A pak se pohnul druhý kouzelník. Masívní lidská ruina

s hrubými rysy, obočím jako uschlé kapradí a lebkou zbavenou vlasů. Vydal se vpřed kradmým pohybem a pomalu ke mně zvedl ruku. Jeho ústa byla permanentně napůl otevřená. Teď se však otevřela ještě víc, jako by se chystal promluvit, a přitom ukázal tesáky. Pak zmizel.

Se zahučením, které připomínalo zvuk rojících se včel, se všichni rozplynuli - žena i oltář a celý zbytek výjevu. Stál jsem zase ve svém důvěrně známém pokoji a celý se třásl.

Kouzlo bylo zlomeno. Pomalu jsem se shýbl a s podlahy sebral amulet. S potížemi, neboť byl jako vždy těsný, jsem si ho navlékl zpět na paži, až pod rameno.

Posadil jsem se na postel.

Někdo na mě přichystal kouzlo - poměrně běžné kouzlo, s postavami pouze mlhavě znázorněnými a jenom troškou zvuku. I přesto však byla celá vize prostoupena superrealitou, kterou její záhadný původ činil ještě děsivější. Mělo to být varování?

Dlouhou dobu jsem seděl v úzkostném přemítání. Mé svědomí bylo čisté. Tedy, skoro čisté. Slib věrnosti, který jsem dal Armidě, porušen nebyl. Je pravda, že byl Leticií trochu nahlodán; bylo to však z její strany, ne z mé. I když jsem jí snad nabídl, že ji vezmu do svého pokoje, skutečnost je taková, že jsem to neudělal, a co se týče manželských záležitostí, je moudré řídit se fakty, nikoli nějakými kdyby. Sbalil jsem si věci a ve střízlivé náladě vyrazil na Juracii. Pozemky Hoytolů byly impozantní v každém směru. Prašná cesta z Malacie, klikatící se na sever, se stáčela dolů, do úrodného a zalesněného údolí, a tam, svůdná a malebná, ležela vesnička Juracia a za ní lovecký zámeček Hoytolů. A jak pohostinný! Capriccio byl posledních deset kilometrů chromý. Musel jsem ho vést. Kočáry, povozy i jednotliví jezdci, všichni, kdo nás předjížděli, nás dusili oblaky bílého prachu. Byl jsem říčný, ucouraný a žíznivý a na nohou jsem měl puchýře.

Na pozemek jsem vstoupil co možná nejnenápadněji. Brzy

na to mi služebnictvo dalo jasně na vědomí, že bez štolby nebo osobního sluhy tam nikdo nejezdí. Ti drzí mizerové se mnou jednali, jako bych byl sám sluha. Vzteky bez sebe jsem v pokoji, který mi byl přidělen, vyklepal prach ze svých šatů na všechno kolem sebe, čímž jsem udělal největší nepořádek, jakého jsem byl vůbec schopen, a ukázal tak, kdo je tady pánem.

Po příjemném odpočinku v horké lázni římského typu - kde kromě mě byli pouze dva tlustí opilí muži, kteří zrovna zpívali balady – jsem byl odpočatý a osvěžený. Oblékl jsem se a vydal se hledat jídlo, víno, společnost, veselí a Armidu.

Horní patro domu sestávalo výhradně z malých pokojíků, s modlitebnou na konci chodby, kde mezipatro přecházelo v dlouhý balkón a schodiště vedoucí do přízemí. Z balkónu byl rozhled přes první ze tří velkých hal, které sloužily potěšení hostů rodiny Hoytolů. V této hale byly servírovány čerstvé pokrmy stejně jako horké i studené nápoje armádou zpoceného, ale všeobecně se usmívajícího olivrejovaného služebnictva, které se pohybovalo s naloženými tácy po všech třech místnostech. Oslavy již byly v plném proudu. Prostřední hala, která sousedila s kuchyní, byla zařízena robustními stoly a lavicemi. Poslední hala byla spíše odpočinkovou společenskou místností, neboť byla vybavena knihami, varhanami, dvojicí titánského sousoší a čalouněným nábytkem. Stěny všech místností byly zdobeny sbírkami oštěpů, střelných zbraní, rohů, paroží a lebek obdivuhodného množství a rozmanitosti zvířat, včetně rudlíků, ďáblohubů, slinopysků, ostruhovců a tyranů. Každá hala měla své hudebníky a všechny byly přeplněné lidmi, převážně muži, kteří byli oblečeni do tradičních loveckých úborů z kůže zdobené cvočky, z kožešiny a hustě tkané látky. Budili dojem pěkných kruťasů. Jejich umělecky zdobené kůže připomínaly chmatláky, výrazy v jejich tvářích však byly jen zřídkakdy tak neškodné.

Můj pozdní příchod znamenal, že na mě nikdo nečekal a že jsem nebyl nikomu představen. Budu to muset dohnat. Zde

bylo to jídlo, víno, společnost a veselí, které jsem potřeboval; chyběla pouze Armida, a ta za čekání stála. Vnořil jsem se do tlačenice, z tácu, který se právě nesl kolem, jsem hbitě uzmul kůží potaženou holbu svařeného piva a za chůze z ní dlouze upíjel.

Hoytolovi hosté byli všech věkových skupin, hladkých obličejů, prošedivělých skrání i vrásčití stářím. Všichni se však pohybovali s arogancí, rodící se z jistoty, že svět byl stvořen právě pro ně. Tohle fanfarónství jsem měl již nastudované a bez potíží jsem ho napodoboval, dobře si vědom toho, že mnozí, kteří teď vráželi do mého lokte, si ho momentálně osvojili spíše jako formu obrany než z přirozenosti. Těch několik málo žen se pro tuto příležitost mimořádně vystrojilo, měly vysoké vycpané účesy a někdy dokonce našikmo naražené jezdecké klobouky, aby tak nabyly na impozantnosti. Několik jich mělo mužské fraky s vestami; téměř všechny se ozdobily šupinami, kožešinami a šperky. Tušil jsem, že na tak nespoutaném místě jako je toto bude spousta zábavy, dosud jsem však neviděl jedinou ženu, která by se mi líbila. Jejich pohledy byly příliš studené, vyberu-li jen jeden z bodů, které hovořily v jejich neprospěch. Přítomné stařeny si namalovaly zuby bílým olovem.

Kdo by se necítil povznesený na takovém místě? Hrozně jsem si přál vidět tento lovecký zámeček zvenku a za denního světla (byla již tma) a hnát se krajinou na svém oři (pokud bych si mohl vypůjčit náhradníka za Capriccia) a vystupovat tak stejně suverénně jako každý jiný z této společnosti.

Půl hodiny jsem se procházel mezi svými spoluhosty, s nikým jsem nepromluvil, až na jednoho pohledného lovce, který mě poznal díky mému vzdušnému výletu a chtěl vědět, jaké to je letět. I přes všechno to jídlo a pití tu nepanovala všeobecná spokojenost. Mnoho mužů si stěžovalo na ubohost denního zábavného programu a na úroveň Hoytolovy pohostinnosti. Zaslechl jsem, jak jeden z nich říká: „Ten člověk nemá nejmenší představu, co to znamená žít skutečně na úrovni.“ Cítil

jsem se zahanben. Napadlo mě, že pokud bych někdy měl slovo v těchto věcech, dohlédl bych na to, aby množství jídla a vína, které bylo k dispozici, bylo zdvojnásobeno a aby bylo dovezeno ještě více zvěřiny; současně jsem však byl tím člověkem, který si stěžoval, znechucen.

K pivu jsem si vzal maso zapečené v těstíčku a řekl: „Pohostinnost je na úrovni," muži, který šel náhodou kolem, a vtom jsem zjistil, že to je Julius, jeden z mých příbuzných, které jsem získal svatbou své sestry; byl to veselý chlapík, i když Mantegan.

„Periane, ty jsi tady!" zvolal a položil mi ruku na rameno.

„Nesmíš být tak překvapený," řekl jsem a pobryndal se pivem. „Nejsem věčně přikován k prknům. Sem tam si potřebuju, stejně jako každej jinej chlap, střelit nějakýho toho drtiroha."

„To není špatný přístup! S kým jsi tady?"

„Teď zrovna tu nejsem s nikým." V okamžiku, kdy jsem se chystal vyslovit Armidino jméno, zarazila mě opatrnost; místo toho jsem řekl: „Mám mezi muzikanty přítele."

Julius se co nejpřátelštěji usmál a tlumeným hlasem řekl: „Měl bych tě upozornit na to, že etiketa u těchto funkcí je velmi přísná. Hosté se k hudebníkům chovají povýšeně a služebnictvo s nedůvěrou. Důsledkem čehož je - nebo snad důvodem - skutečnost, že se od hudebníků neočekává, že se budou bavit se služebnictvem a od hostů se neočekává, že se budou bavit s hudebníky."

„Co se tím sleduje?"

„Hudebníci stráví více času hraním než pitím a flirtováním. Tak jako tak jsem nečekal, že tě tu uvidím, Periane. My Manteganové jsme dorazili ve velkém počtu; měl jsi jet s námi. Je mi líto, že tvoje sestra nepřijede - je to jemná dáma, které si velice vážím. Je tady tvůj otec?"

„Ne, ne, ten má moc práce na své knize. Bylo by to pěkné,

setkat se tu s Katie. Já... já jsem byl pozván Armidou Hoytolou. Neviděl jsi ji tady, nebo ano?“

Jeho obočí vylétla vzhůru. Zmateně se na mě podíval, jako člověk, který spatří svého prvního tesákovce vodního.

„Ale ne! Takže, milý Periane, nejspíš jsi se ještě nezorientoval, jinak bys věděl, že tu jsou *dva* lovecké zámečky. Ten velkolepější se nachází hlouběji v parku, a tam si užiješ Hoytolů a různých prosperujících rodin a vévodů z Renarda a Tuscady a všech bohatších urozenců, kteří podporují Hoytolu v jeho sporu. Zatímco v tomto skromnějším zámečku najdeš pouze zchudlou šlechtu - vždyť víš, jako jsou tví Chabrizziové a Manteganové. Posaď se a chvilku se mnou popij.“

Přivolal ještě několik svých příbuzných a byli to veselí společníci. Hovořili o vzdálené oblasti kolem ústí řeky, kde mnoho z nich žilo, a kde většinu času trávili na lodích lovem velkých hlubinných pratvorů jako jsou tesákovci, běsnivci, skvrnití šavlonosi, klaďasové a další, nebo sestřelováním kadeřavých netopýrů, kteří se svištěním létají nad hlavou. Podle jejich vyprávění plných smíchu trávili svůj čas mezi mořem a písčitým břehem, vínem a nebezpečím.

„My jsme hrozná sebranka - tak jako vy z Malacie, my se o umění a víru moc nestaráme, „ řekl Julius. „A Volpato je z nás nejhorší. Tvoje sestra je jemná dáma a zaslouží si někoho lepšího. Jsem velice rád, že má takového bratra, který o ni pečuje.“

Řekl, že do Juracie dorazili minulý večer a rovnou vyrazili na lov. Vyplašili několik rychlých skřetalů a po dlouhé štvanici je pobili. Jak se však zdálo, zvěřiny bylo tento rok poskrovnu. Velcí pratvoři jako tyrani a ďáblohubi a zvláště pomalí přilbotrupi byli již téměř vybiti.

„Během dalších pěti let budou pryč, „ řekl Julius. „Pak sem budeme jezdit jenom pít - nebo sem už vůbec nepřijdeme. Střední moře nabízí lepší povyražení.“

Rozloučili jsme se s projevy vzájemné úcty. Vyšel jsem

ven a vydal se po příjezdové cestě, lemované topoly a osvětlené pochodněmi, k dalšímu zámečku, o kterém se Julius zmínil. A byl skutečně přepychovější než ten první, přestože byl stavěn podle stejného projektu, ve stylu, který byl v této oblasti běžný. Jeho stěny byly zdobeny tapisériemi, jeho pokoje se vytápěly nádhernými kamny s porcelánovými kachlíky - v tomto vlahém období bez ohně - a každý koutek byl obsazen bustou nebo nějakou cenností, zatímco střešní trámy byly ozdobeny čerstvými zelenými větvemi stromů na oslavu honu. Hudba zde byla vytříbenější a hudebníci, kteří ji provozovali, měli na sobě malebné starodávné úbory dvořanů.

Pokud jde o jídlo, to bylo nejokázalejší, jaké vůbec mohlo být. Mladí, čerstvě vylíhlí rudlíci se otáčeli na rožních a mezi jejich končetinami syčely větvičky rozličného koření. Stoly vrzaly pod vahou masa zvířat a ptáků a všechno bylo honosně ozdobeno, jako by to bylo určeno spíše pro zábavu a potěšení než pro jídlo. Byly zde hlavy skřetalů - pravděpodobně těch kusů, které pobili Manteganové - ozdobené krejzlíky, ryby s čelistmi stejně hrozivými jako tlamy samotných ďáblohubů a mladí chňapači, uložení, jako by odpočívali, do omáček se špagetami. Víno se podávalo ve sklenkách, které pevně svírali stříbrní trubkobrci s očima z obsidiánu. Nábytek byl zdoben podobně, orgiastickými symboly, které dodávaly charakter celkové atmosféře události: po nohách a opěradlech křesel se všemi směry vinuly listové ornamenty a mezi nimi hojně krvácely podoby válečníků a plazů.

To však nebylo nic ve srovnání s dvounohými cukrářskými výtvory, které se zde natřásaly: s těmi privilegovanými bytostmi, které se nastěhovaly na tři dny do této budovy. Všichni muži byli tmavší a všechny ženy bledší než ti ostatní v prvním zámečku. Jinými slovy, jejich oděvy byly okázalejší, naškrobenější, více prošité zlatem, více zaměřené na to, aby svého nositele izolovaly od jeho nejbližšího okolí, rohatější, zobákovitější, krejzlíkovitější, opeřenější a děsivější; tuniky měli posety bradavicemi šperků, mezi nimiž zářily smaragdy jako

oči a rubíny připomínaly líně tekoucí krev. Byli vyšší; mnohé ženy měly boty s chůdami jako pařáty, mužům i ženám v patách hopsala mrňavá pážata nebo trpaslíci.

V mých očích byli všichni muži banditi, všechny ženy děvky a jejich miniaturní poskoci nic než opeřená, naparující se embrya. Jediní skromní lidé v tomto davu byli otroci - většinou černošky, kterých tu bylo na tucet; jejich vlastníci si je zde drželi nahé, pouze s náramky ze šupin na pažích a nohách a s květy v kudrnatých vlasech.

Razil jsem si cestu touto pulsující masou, jako bych procházel džunglí, a mířil k hudebníkům. Právě se hrál výběr melodií z komických oper a nad hukotem davu zpíval ohromný muž s tvářemi jako vejce rudlíků populární árie.

Ach, tam někde jsou svahy hor, kde zbloudit se dá, kde třpytivý potůček si spolu zpívá, kde každičká cestička:

„Tudy pojď, tudy pojď," zve tě do lesíčka.

Kde zvířata s očima z onyxů a pevného krunýře statečný lovec vždy najde a přemůže, již vrhá své kopí jen podívej, kam letí, kam letí..."

Pod tímto hrozitánským tenorem hrál de Lambant spolu s ostatními muzikanty na loutnu a kolem krku měl krejzlík jako jeden ze skřetalů. Probojoval jsem se k němu a zavolal na něj jménem. Na konci písně se ke mně připojil, jeho obvyklá veselost však byla tatam.

„De Chirolo, příteli, to tedy není jen tak být v takovém nóbl bordelu! Hudebníci nemají dovoleno mluvit se služebnictvem a hosté s hudebníky."

„Já jako host můžu mluvit se svými přáteli, kdy se mi zlíbí." Otřel si čelo.

„Naivní, ten člověk je naivní, příliš nevinný pro tento svět. Jsem si jistý, že ty jsi jediný slušný člověk v téhle bandě! Všímáš si - dávej si ale pozor, kam se díváš - že ty otrokyně mohou být obskočeny každým chlapem, který se tu nachází, a

on se přitom dál baví se svými přáteli?

To je neuvěřitelný, to bych tu nikdy neočekával!“

„Teď nejsme v Malacii.“

„Je to tu spíš jak v doupěti kuřoplaza.“

„Morální soudy, de Lambante? Měl jsem za to, že v dekadenci nacházíš zálibu!“

„Nevěděl jsem, co to slovo znamená, dokud jsem nepřišel sem. Měl jsi je při tom vidět včera v noci...“

„Kde jsou Armida a Bedalar?“

Udělal otrávený obličej. „Bedalar tu není. Caylus se zřítil se svého koně mezi býky a byl pošlapán, trouba jeden. Takže Nortoliniové zůstávají v Malacii, hlupáci. A Bedalar se nemůže uchýlit do náruče svého milého, husa jedna... Přesto ale, jestliže se tu nedokážu sám bavit tři dny, pak jsem sám trouba... Pokoje hudebníků jsou - to slovo používám jako eufemismus pro kravín - vedle pokojů pro otroky... No jo, na život se musíme dívat jako na velký šprým, mladý de Chirolo, že ano? Armidu jsem viděl, ale protože služebnictvo nesmí mluvit s muzikanty a muzikanti s-„

„Musí být někde v téhle skrumáži. Určitě mě hledá.“

„S tou svou naivní důvěrou ve svět se dostaneš daleko. Pokud ji nenajdeš, Perry...“

„Poslouchám.“

„Tak se ještě jednou podívej po těch černých děvčatech a všimni si, jak jsou bezvadný...“

Přátelsky jsem mu pokynul a vrhl se zpět do tlačenice a cestou se zklidňoval další dávkou vína.

Hluk, horko, sladkokyselý puch a neustálé doteky okolních těl na mě začaly působit. A stejně tak víno. Za chůze jsem si vyměňoval smělé pohledy s ženami, z nichž mnohým bych za normálních okolností za takový pohled nestál. Nyní se tančilo a na vzdáleném konci místnosti se činilo několik akrobatů.

Uprostřed tlaku davu jsem si všiml, že všechny tři haly přechází v rozličné místnosti. Mezi jejich dveřmi a závěsy neustále pospíchaly služebné, takže jsem využil příležitosti a pohlédl dovnitř a zjistil, že to jsou soukromá apartmá, která sloužila především k obscénním podívaným. V jednom z nich se k potěšení několika přihlížejících gentlemanů a jejich dámského doprovodu pářil satyr s černou otrokyní. V jiném, do kterého náhodou vešla služebná, byli tři nazí muži a jedna žena se zrzavými vlasy - tedy, ať dělali, co dělali, stejně jsem skoro nic neviděl. Ve třetí místnosti, zatímco jsem se zklidňoval další sklenkou vína, jsem zahlédl samotného hostitele, Andruse Hoytolu, s malou společností. Bez váhání jsem napochodoval dovnitř, abych mu složil poklonu. Byl jsem přece zde, abych udělal dojem.

Hoytola seděl u vyřezávaného dubového stolu, oblečen nikoli podle štětinaté módy, typické pro lovecké zámečky, ale po svém obvyklém parádivém způsobu v krátkém bílém večerním kabátci se sponou na zádech a vysokým límcem a v karmínových hedvábných kalhotách. Prsty bubnoval na stůl. Většina jeho společníků seděla, stejně jako on, spiklenecky zády ke dveřím. Mezi nimi byl mladý vévoda z Renarda, oblečený do prsního krunýře, a jeho vzpurné zlaté kučery jen zářily. V místnosti byly dvě ženy; madame Hoytola, Armidina matka, která na mě civěla, aniž hnula brvou, a jedna kurtizána, kterou jsem okamžitě poznal. Byla to ta zmalovaná žena s mandolínou ze zahrad Renardů, se kterou se Caylus tehdy pobavil. Dnes večer byla ještě zmalovanější než tenkrát.

Bez ohledu na přítomnost obou žen bylo naprosto zřejmé, že se jedná o nějakou obchodní záležitost. Když jsem vstoupil, mluvil právě ze stínu místnosti na Hoytolu nějaký gentleman v dlouhém šedém plášti a s dlouhou šedou lebkou jako doplňkem: „Snad bych vám mohl připomenout, že obrana není první povinností Malacie, Hoytolo.“

Na to Hoytola odpověděl: „Bez opevnění bude Malacie ztracena.“

„Jsou tam ještě stará opevnění. A především, je tu ta Prvotní Kletba, která nás chrání před útokem. Naší první povinností je tuto Kletbu prostřednictvím náboženské poslušnosti zachovat - nezapomeňte na posvátný účel všeho kolem nás, dokonce i tohoto honu: ‚Přikročíme k zabití těla našich Otců...'"

Odmlčel se a upřel na mne svůj ledový pohled. Muži u stolu se pohnuli a přejeli po mě zrakem. Hoytola předvedl poloprofil a jedno oko po jedné straně svého vysokého bílého límce; toto oko a přezka jeho opasku na mne krátce pronikavě blikly. Pouze vévoda na mne společensky kývl. „To je náš přítel z balónu, „ řekl. „Stále v dobré kondici, jak vidím. Co vás sem přivádí, de Chirolo?"

„Nic než dobrá nálada, pane." Zdvihl jsem číši. „Připíjím na vaše zdraví, pánové!"

„Tohle je soukromé setkání, „ řekl na to Hoytola.

„Neměl jsem v úmyslu vás obtěžovat. Nezdržím se zde."

„Jestli hledáte Armidu, nemůžeme vám pomoci, „ řekl vévoda vesele. Hoytolův obličej získal barvu popela. Sklopil hlavu nad stůl, aby to zamaskoval. V tom okamžiku jsem naprosto jasně pochopil, komu tento člověk dává přednost jako případnému manželovi své dcery.

Když jsem měl již ruku na dveřích a chystal se odejít, zazněl hluboký hlas: „Vy!"

Kurtizána- nyní jsem ucítil i vůni jejího pačuli, které tak znepokojivě připomínalo Armidino - udělala téměř neznatelný pohyb směrem do zadní části místnosti. Zaměřil jsem tam svou pozornost. A tam, v příšeří, stál muž, který na mne zavolal. Poznal jsem v něm onoho muže temného vzezření, člena Nejvyšší Rady, kterého jsem poprvé spatřil v Hoytolově galerii.

Ze samotné přítomnosti toho člověka čišel chlad. Stejně jako při první příležitosti i nyní byl zahalen do nemoderní

černě s objemnými kapsami. Opět na mne promluvil.

„Vy jste se spřáhl s Bengtsohnem.“ Každé slovo se z jeho chřtánu vynořovalo odděleně.

Kurtizána se postavila po jeho boku. On jí však nevěnoval nejmenší pozornost, stál nehnutě, dobře si vědom, že mu odpovím.

Proč mě tak děsil? Byl jsem přesvědčen, že to bylo kvůli pocitu, který jsem měl, že ve mně i v ostatních tady v místnosti vyvolává strach z blízkosti Satana.

„Já jsem se *rozešel* s Bengtsohnem, pane,“ řekl jsem. Má přítomnost neměla s nimi nic společného. Každý z nich byl nehybný a čekal, až se všichni znovu vrátí k záležitosti, kterou projednávali, ať už se to týkalo čehokoli - záležitosti, která, jak se zdálo, nebyla pro Hoytolu žádným velkým potěšením; jejich záležitost nicméně byla takového druhu, že mohla pohltit dokonce i mne. Moje slova mezitím docestovala napříč místností k Radnímu a ten konečně opět promluvil. Jeho odpověď vycházela z ledovce ukrytého pod zemí.

„Vaše přání je zabít Bengtsohna.“

Mladý vévoda se poškrábal ve zlatých kučerách. S pohledem upřeným spíše na něj než na tu černou postavu vzadu v místnosti jsem řekl: „Nechci Bengtsohnovi ublížit - nikdy mi nic neudělal. Nikomu nechci ublížit.“

S pocitem, že plně nevládnu svými končetinami, se mi podařilo dostat se ven z místnosti a zavřít za sebou dveře. Slova, která byla vyslovena, pronikala křížem krážem mým mozkem. Proklínal jsem se za tu ubohost, kterou jsem řekl, jako bych přitom škemral o milost. Převrátil jsem do sebe víno a sklenku nechal spadnout na zem. Prsty jsem nahmatal amulet. Toto setkání bylo až znepokojivě podobné vidině, kterou jsem zažil ve vlastním pokoji.

Nezbývalo nic jiného než zmizet do noci nebo zůstat a zpít se. Kolem šla obsluhující děvečka. Chňapl jsem po erbem

zdobené sklence plné horkého kořeněného vína a nejistě se přesunul na konec místnosti mezi tančící a gestikulující páry. Byl tady takový rámus, že téměř nebylo slyšet hudbu. Na pódiu, obklopeném davem lidí, nutil divoch gentleman dva žluté pancéřovce k boji na život a na smrt.

Nezdržel jsem se, abych sledoval, jak vzduchem prýští teplá krev. Dlouze jsem se napil vína a vrhl se doprostřed vířících postav. Zmocnil jsem se jedné mladé ženy, jejíž konverzaci jsem nerozuměl. Mluvili jsme na sebe jako dva šílenci, gestikulovali, smáli se, dělali grimasy a jednou se políbili. Mluvila snad nějakým cizím jazykem? Nikdy jsem se to nedozvěděl, ani jestli ona. rozuměla tomu, co jsem říkal já. Nejdůležitější byl pohyb, pohyb a veselí. Když jsem se vypotácel z jejího náručí, objevila se Armida, která, s ruměncem ve tváři, uháněla kolem s jinou mladou ženou.

Bez váhání a zcela neobřadně jsem po ní hmátl, vtáhl ji do tance a pak ven z nejbližších dveří na verandu. Foukal pronikavý studený noční vítr. Přitiskl jsem ji k sobě a začal ji zasypávat projevy lásky, z nichž mnohé jsem si zrovna před malou chvilkou procvičoval - slovní zásoba však přece jenom měla omezené zdroje.

„Ty mé nejdražší opeřené stvoření, které se kolem mne vrhá do zběsilých proudů noci - ty jsi měsícem na tomto hrozném místě, sluncem - všechno je tak děsivé - už jsem si myslel, že tu nejsi, že jsi odešla, dokonce, že jsi se odevzdala jednomu z těch pupkatých -„

„Pšššt, pšššt, vždyť ty jsi šílený!“

Máchal jsem kolem sebe pažemi. „Šílenství a děs jsou nádherné. Zeptej se Přírodního Náboženství. Co jiného čekáš na tak strašném místě?“

„Ne, ne, Perry, tady přece není nic strašného. Uklidni se laskavě, prosím tě. Všechno je tu tak rozkošné, taková *legrace*, a lidé jsou tak vznešení, a důležití -„

„Jsou to úplný nuly, je to zvěř v džungli mysli, zatímco ty

a já - ach, ta hudba šílenství, copak pod tím vším neslyšíš ten pravý tón -„

„A zítra - poslouchej mě, ano? - zítra budou závody válečných vozů a přehlídka jezdeckých koní a všechny druhy zábavy, a pak, později odpoledne - přestaň! - později odpoledne -„

„Jak já nenávidím slovo ‚odpoledne'! Používej pouze žhnoucí poledne nebo půlnoc, lásko moje s medovými rty! Odpoledne jsou pro děti. Podívej se na tu ohromnou monstrózní masu tohoto místa nad námi, jak se těžkopádně sune k půlnoci, a tam dál není nic, *nic* než temnota a neznámé světy, jak vůbec můžeme s takovými věcmi bojovat? Pouze svými vlastními zbraněmi, mou chabou představivostí, tvými bílými stehny -„

Ve vířící temnotě kolem nás bylo její tělo pod mýma rukama úžasné. „Moje stehna z toho vynechte, pane. V pozdním odpoledni začíná hlavní hon na pratvory, kdy se postavíme nejstrašnějším stvořením Satana. Bude to bezpochyby vzrušující a někdo při tom bude určitě zabit... Co je s tebou? Nech toho. Jsi tak brzy opilý. A ještě toho zneužíváš."

„Co jiného jsi ty než moje opilost? Co jiného je život než opojení. Co jiného je střízlivost, než bída, do které se můj otec sám uvrhl? Já vím, čemu dávám přednost. Tobě miláčku, tobě, možná, že jsem tebou trochu zpitý, ale ještě to není dost -„

„Tady sehrálo hlavní roli víno mého otce, tím jsem si jistá. Všechno naše víno se pěstuje zde na našich vinicích. Máme stovky kilometrů svahů, které jsou jedny z nejlepších."

„A tvoje svahy, tvoje rokliny, tvoje zarostlá údolíčka... Dnes v noci vypadáš tak fantasticky!" A skutečně vypadala. Měla na sobě róbu z jemného karmínového hedvábí a na hlavě barevně odpovídající malý turban, zpod kterého unikaly její tmavé, elektrizující kadeře. Přes róbu měla pláštík z opeřených trnů stromových sosnolezů, zatímco samotná róba sahala až k zemi, kde tvořila vlnky; byla jako loď ozdobená vlajkoslávou.

„Armido, ty jsi to nejrozkošnější děvče. Zbožňuju tě, jako

sobi zbožňují noc, a toužím po tom, aby naše zasnoubení bylo zveřejněno. Budu ti vždycky věrný, tobě a jenom tobě. Dokonce ani nerozumím, jakým jazykem jiné ženy hovoří. „

Zasmála se. „Jsi nepochybně ctižádostivý. To není na škodu. Jenže naše zasnoubení je jen naše tajná legrace, na to nezapomínej. Představ si, že jsme tento rok zúrodnili na Juracii dalších padesát hektarů - většinou vinnou révou - a to nikoli na úkor honebního revíru. Není to dobré hospodaření?“

„Fantastické, tím jsem si jist. Někdo si musel tvrdě máknout.“ „Ach, otec sám pracoval velmi tvrdě -„

„Pro mě však pozemky nic neznamenají. Jsi to ty, ty samotná - Armido, ať dělám, co dělám -„

„Jsi opilý, neposloucháš. Někdy se mi zdá, že nechápeš, co je skutečně důležité. Je to otcova touha, stát se největším pěstitelem vína v oblasti. A i když jsou rolníci líní, půda je úrodná a -„

;,My všichni jsme úrodní.“ Pevně jsem ji tiskl. „Vždyť věci klíčí v samém srdci! Vždyť okolnosti stoupají jako balóny k obloze plné světla, naděje - úspěchu! S inspirací, kterou ty mi dáš, Armido, bych dokázal dělat úplně všechno. Dokázal bych pěstovat révu - ne, nechci pěstovat révu - mohl bych být kapitánem kavalerie - ne, nemám zájem o nějaký regiment - koupil bych loď a obchodoval s fantastickými věcmi s Východem - ne, kdo se hrne na moře? - udělal bych všechno, skoro všechno, jen pro tebe. Nemusím přece zůstat hercem. Jsou ve mně velké věci, které se s nocí zjevují. Včera jsem byl dole. Dnes jsem zase nahoře. Snad bych mohl povýšit a sloužit Radě a pomoci Malacii - ti, kteří tam slouží, se o naše zájmy nestarají.“

„Ty jsi tak roztomilý, Periane, ale aby ses dostal někam blízko Rady, musíš být z dobré rodiny, nebo mimořádně chytrý, jako můj otec. Máš veselou povahu, ale -„

Varovně jsem jí pohrozil prstem. „Ty si myslíš, že jsem povrchní a lehkovážný. Nevydal jsem se snad na to malé le-

tecké dobrodružství, které jste mi s otcem naplánovali - a nevyšel z něj dobře? Nepřísahal jsem, že budu věrný? Pod svou lehkovážností jsem naprosto vážný. Samozřejmě, mohu se tu procházet a vypadat přitom střízlivě, jestli si to přeješ.“ A zatvářil jsem se střízlivě, na což zareagovala výbuchem rozkošného smíchu a konečky prstů si zakryla ústa.

„Na to máš příliš hezký obličej, mizero! To říká můj otec - „

„Tak ho přece polib, když ti připadá hezký. A mě na oplátku nech, abych tě zlíbal úplně celou, nejenom na tenhleten krásný nosík - mahh! - nebo tuhle roztomilou tvářičku - mahh! - ale taky na tato voňavá ramínka - mahh! - a tato božská ňadra - mahh! - a jako Arab se vplížil do toho karmínového stanu a zjistil, jaké tajné poklady tam ukrýváš...“

Rozkošnicky jsme se na sebe vrhli. nebaže bylo chladno, hřáli jsme se vzájemnými dotyky. A v tom okamžiku, v jezírku temnoty mezi dvěma zářícími okny, nahlédl jsem důkladně do své vlastní lásky k Armidě a pochopil všechny nesnáze, kterými byla obklopena: prosperující domácnost, na které se přiživovali nedůvěryhodní představitelé šlechty, konvence a jejich stálá hrozba, že nad ní nakonec zvítězí, otec, který ovládal její život. Potřebovala jednodušší věci. Byla pravda, jak říkal Bengtsohn, že bohatství je příčinou zkaženosti bohatých. Mohl bych ji před tím zachránit, jen kdyby se odvážila se mnou utéct.

Vyskočil jsem.

„Pojďme, utečeme, teď hned,“ zvolal jsem. „Můžeme si vzít tvůj kočár. K čertu s věštci. Tahleta opilá sebranka nás nebude postrádat celé hodiny. Malacijská šlechta, Armido - ta je zkažená, jeden jako druhý, a měli bychom se jí zbavit.“

„Cože? Ty jsi namol, ty lumpe! Kde by asi bylo bohatství státu bez šlechty?“

„Pojďme, odjedeme odtud společně. Můžeme jet do Tuscady. Mám tam přítele, kapitána od kavalerie. Můžeme tam žít

prostě a skromně v malém domku v ulici, se psem a klecí se zpěvným ptactvem v okně.

Z horních oken uvidíme hory.“

„Převzal jsi od Bengtsohna revoluční myšlenky, Periane. Otec to říká. Ten muž je nebezpečný. Měla bych tě varovat, ti, kteří se s ním sdružují, jsou také v nebezpečí.“

„To, co říkám, je pravda. Pojďme, prchneme hned. Do Tuscady. Nebo do nějaké chalupy při ústí řeky, žijí tam mí příbuzní.“

„Proč nechceš uposlechnout mého varování?“

„Proč sem taháš Bengtsohna? Zrovna včera mě napadl klackem.“

Nechtěl jsem však zabřednout do této události, a tak jsem rychle pokračoval: „Bez nejmenšího důvodu, což bych rád dodal. Až bude *Mendikula* předveden světu, stane se z něj jiný člověk. I když se ten příběh může zdát směšný, jeho uvedení bude znamenat nový druh umění a on díky úspěchu změkne.“

„Ta hra možná ani nebude nikdy nikomu předvedena, Periane, tak o tom, prosím tě, mlč. Raději bys měl jít do postele a vyspat se.“

„Jenom když půjdeš se mnou a okradeš mě tak o touhu spát.“

„Nemohu. Postrádali by mě - a byla bych kompromitována.“

„Tak se mnou tedy uteč.“

Dupla nohou. „Přestaň už být tak nemožný! Proč chceš prchnout, sotva jsi přišel? Bav se, jak se sluší a patří.“

„Vždyť se snažím! Když si jen pomyslím, co se tu děje. Lidé se tu zpíjejí do němoty. Během několika hodin si polezou navzájem do postelí, chátra jedna! Pojď, předhoníme je. Nikdo se to nedozví - nebo mu to bude jedno. Vsadím se, že tvoje velevzácná čaperóna je touhle dobou už při pích nutá pod nějа-

kým usmoleným, vilným, do kůže navlečeným pacholkem v prachobyčejné kupce sena.“

„Jsi tak vulgární. Jak můžeš myslet na ně - i za předpokladu, že to je pravda - a současně mluvit o nás?“

„Yolaria může být za takovou šanci vděčná jako každá jiná.“

Hněvivě se odtáhla a já jsem si uvědomil, že jsem byl příliš otevřený.

„Starší lidé se o takové věci tolik nestarají, „ řekla na to.

„Ale starají, dokud neumřou - to mi jednou řekl můj otec, a on je učenec. Starý papež Lacrimae II. to dělal ještě na smrtelné posteli, a to mu bylo devadesát devět.“

„No, tedy, to jsem ráda, že mi můj otec takové věci nikdy neříká. A *doopravdy* to dělal?“

„Ano. Se čtrnáctiletou pannou, kterou mu přivezli z venkova. Říká se, že takový styk má mít léčivou moc. Říkají tomu gerokomie.“

Po celou tu dobu, kdy jsme hovořili, narůstaly poryvy větru až do síly bouře. Okenice nad našimi hlavami bouchaly, v dálce štěkali honící psi.

„Perry, ty znáš takové zábavné příhody. Je to skutečně pravda, to o tom papežovi Lacrimaeovi?“

„Pojď se mnou do postele a já tě budu bavit až do svítání.“

Ovinula mi ruce kolem šíje. „Nemůžu. Doopravdy, nemůžu. Potřebují mě, abych bavila hosty. Tohle je pro mého otce velká událost, největší za celý rok. Dobře se bav - najdi si jiné děvče. Je jich tady spousta a hezčích, než jsem já.“

„A co kdybych to udělal? Vyčítala bys mi to?“ zeptal jsem se škádlivě. „Ach, neopovaž se o tom ani mluvit! Byla bych tak žárlivá - od té chvíle bych tě navěky nenáviděla! Zavázal jsi se slibem a jsi můj a jenom pro mne. O tak hnusných věcech vůbec nepřemýšlej.“

„Kdo s tím přišel? To, co jsem řekl, jsem řekl jenom proto, abych viděl, co řekneš. A jsem rád, že se vztekáš, protože to znamená, že mě doopravdy miluješ."

Zavrtěla hlavou. „Závist a žárlivost stojí mimo lásku. Jen si vzpomeň na svou roli Geralda - on princeznu *nemiloval*, on jenom záviděl Mendikulovi jeho manželství. Ty takový nebuď, prosím tě. Nezáviď to, co mám, miluj to, co jsem. Myslíš si, že dělám potíže, já to vím, pro mne je však všechno obtížné. Tady v srdci je to však jiné - buď trpělivý a miluj mě a nebuď nespravedlivý."

Studený vítr, který toho večera foukal, přinesl následujícího dne nepříliš dobré počasí - přesto však nebylo tak špatné, aby pokazilo tu velkolepou organizovanou radostnou vřavu, která na Juracii tak horlivě pokračovala. Odpoledne se už řinul déšť z oblohy pokryté mraky až k nejvzdálenějšímu obzoru. Zlatavé léto předkládalo první důkaz toho, že nebude vládnout napořád.

Přemítal jsem nad tím, jestli jsem přece jenom nemiloval Armidu víc, než jak si přála být milována. Třeba existoval nějaký konkrétní způsob, jak milovat každou konkrétní osobu. Den mi zvolna plynul v toužebných myšlenkách na Armidu.

Julius a mantaganské příbuzenstvo mi bylo nápomocné. Vrchní Hoytolův štolba pověřený honem prohlásil mého Capriccia za neschopného jízdy a navrhl; aby byl rozsekán na návnady pro masožravou kořist. Julius mi pak vybral malého černého koně, statné zvíře slyšící na jméno Malina. Malina měl cynický pohled. Než jsem na něj vylezl, nedůvěřivě očichal oves, který jsem mu podal na dlani, jakmile jsem však byl v sedle, ukázal se jako zvládnutelný.

Počasí bylo do té míry nepříznivé, že mnoho hostů, kteří se zúčastnili honu předchozího dne, odmítli dnes jet. Zatímco se obloha na západě vyjasňovala, shromáždilo se asi padesát lidí. Za zbraně jsme směli mít pouze oštěpy s pružinou a krátké meče jako rezervu. Měli jsme prsní štíty, i ten jsem si půjčil od

Manteganů. Za námi pochodovala řada venkovanů s holemi, byli to naši nadháněči, s oddílem Hoytolovy osobní stráže. Stráž nesla předovky.

Úžasná podívaná byla na řady ceremoniálních lovců, kteří jeli na osedlaných pratvorech. Renardo dával přednost lalokovcům, Tuscady hrobonořům; jiné vznešené rody, jako Diové, měli ty nebo ony nebo obojí. Lalokovci byli mohutnější tvorové, někteří dosahovali až sedmimetrové výšky - skutečně impozantní pohled - měli masívní ocasy a stáli vzpřímení na tříprstých nohách zakončených drápy, na očích měli klapky. Jejich přední končetiny byly v postrojích, aby se nezranili vlastními palci, na kterých měli zrohovatělé výběžky, a byli ozdobeni barvami příslušného šlechtického rodu. Byli to hrdí tvorové, pomalí, avšak s doslova nevyčerpatelnými silami.

Hrobonoři - nebo taky kachnozobi, jak jim říkali prostí lidé - byli téměř stejně vysocí, avšak lehčí tělesné stavby. Stejně jako lalokovci i oni byli vegetariáni. Jezdci na kachnozobech seděli výše na hřbetech svých ořů, než jezdci na lalokovcích, aby jim při vysoké rychlosti zabránili zaujmout pozici na všech čtyřech. Mezi hrobonoři vládla značná rozmanitost; mnoho jich mělo podivně tvarované hřebeny, které se staly ještě bizarnějšími díky emblémům šlechtických rodů jejich vlastníků, kterými byly ozdobeny. Většina měla téměř zakryté oči a nozdrami provlečený jeden, často i dva kruhy, neboť zvětřil-li hrobonoř masožravce jako byl tyran nebo ďáblohub, zneklidněl. I tak však byli oblíbenější než lalokovci, protože dokázali rychle přeplavat řeku.

Asi je zbytečné dodávat, že tato zvířata vhodná pro povyražení byla také užitečná v době války.

Jako záruku svého souhlasu poslal Gondale IX. své dva bažinobřichy, vyštafírované korouhvemi po celé jejich šestadvacetimetrové délce. Tyto vycházkové měchýře s vrásčitou kůží a čtyřmi ohromnými končetinami, které za sebou jen ztěžka vlekli, byli pro hon na velkou zvěř neužiteční, přispívali

však ke zvýšení úrovně každé významné události. Klaunovský dojem, který vzbuzovali - děsivá na nich byla pouze jejich nesmírná velikost - byl zdůrazněn tradičním použitím osmi trpaslíků v sedlech pro jezdce. Každý bažinobřich nesl jednoho jezdce na nejzazším konci svého dlouhého krku, hned za lebkou, dalšího pak - a ten byl vyzbrojen bodcem - u kořene ocasu, zatímco zbývajících šest trpaslíků sedělo nebo provádělo různé akrobatické kousky na dřevěném sedadle připevněném na zádech tvora. Bažinobřichové byli tradičně doprovázeni bubeníkem. Reagovali na pravidelné údery na buben a důležitě s nimi drželi krok.

Pochodovali jsme vznešeně travou, jak zvířata tak lidé, a blížili se k lesu. Zatímco nás trubky popoháněly vpřed, déšť zvolna ustával.

Bylo to tak vzrušující, být přítomen! Ať už se přihodí cokoli, na tento den nikdy nezapomenu. Přál jsem si, aby můj otec viděl, jak jsem statečný a bojovně naladěný a jak se zúčastňuji honu na pratvory. V tu chvíli jsem si představil dokonce ještě skvělejší možnosti, jak zahrát Albrizziho.

Hoytola si dělal nároky na kvalitní honební oblast. Byla převážně kopcovitá s občasnými vyvřelinami skal, dobře zalesněná vzrostlými duby, akáciemi a kaštany, v jejichž stínu dorůstaly kapradiny až do výše dospělého muže a poskytovaly tak úkryt zvěři, kterou se živili masožravci. V kopcích pramenily četné potoky a tak se místy nacházely otevřené plochy s bažinami a slatinami a nehybnou vodní plochou, které byly domovem kachnám a mnoha dalším rozmanitým druhům ptactva, vždy připraveného při sebemenším vyrušení vzlétnout.

V celé této oblasti jste jen zřídka narazili na lesníka, dřevorubce nebo paliče dřevěného uhlí. Velcí masožravci jsou údajně vymírajícím druhem; jsou tedy ponecháni svému vlastnímu osudu - kromě této jediné každoroční události. A skutečně, ve snaze zachovat jejich stavy odchovávají Hoytolovi hajní mladé ďáblohuby, tyrany a drtirohy přímo z vejce.

Vnikali jsme stále hlouběji do divočiny. Ticho bylo stále pronikavější.

Již po celé roky jsem nebyl mimo doslech jiného lidského hlasu. Šeptal jsem Malinovi a hladil ho po šíji. Tu a tam jsem napravo či nalevo krátce zahlédl sousední lovce; udržovat si je v dohledu však nebylo možné, terén to nedovolil.

Krajina teď byla divočejší, v cestě leželo více bludných balvanů. Když se Malina vydal vzhůru starým říčním korytem, stromy po obou stranách začaly tvořit tunel. Výsek oblohy nad našimi hlavami ztemněl, přestože jsem měl ještě před chvílí možnost vidět, jak nad námi plachtí poměrně vzácný kožozub. Vzápětí nás bujná zeleň úplně obklopila a velké větve nad námi se vzájemně propletly. Ještě po nějakou dobu jsme pokračovali v cestě do hloubi lesa.

Vystoupili jsme na pahorek pokrytý kamením a bodláčím. Jak jsem Malinu nutil do podrostu, všiml jsem si, že druhá strana pahorku klesá strmě dolů do jakési prohlubně nebo možná i jeskyně. Vznikl tak pravděpodobný úkryt pro nějakého plaza. Seskočil jsem se sedla, avšak dál pevně svíral Malinovu uzdu, šel jsem k okraji svahu, jukl dolů a přes hranu skopl kámen. Nic se nepohnulo. Z dálky jsem zaslechl výkřiky, velmi slabé. Něčí zábava právě započala. Stál jsem na místě a poslouchal. Výkřiky se neopakovaly. Lesem vládlo ticho.

Vylezl jsem znovu do sedla a popohnal Malinu zpět, k místu, kde jsme mohli slézt s valu a jeskyni prozkoumat. Místo jsme obešli širokým obloukem; dobře jsem znal rychlost dravých plazů.

Jak jsem tušil, byla tam jeskyně, její vchod byl z větší části zarostlý křovinami. Podrost byl zdupaný, ale nikde nebyly vidět žádné kosti. Laskavými slůvky jsem popohnal Malinu.

Bylo naprosto vyloučené zjistit, jak hluboko ta jeskyně vede. Když jsme byli již téměř u vchodu, vyřítily se z ní dvě potvory a s kvákavým vřeštěním se hnaly přímo na nás. Tře-

baže jsem měl oštěp připravený k použití, byl jsem překvapením úplně zaskočen. Nedokázal jsem udělat nic jiného, než zůstat sedět přikrčený v sedle.

Ta zvířata byla velká asi jako chrti, se silnými plazími ocasy, které, jak se na nás hnala po zadních končetinách, nesla vztyčené. Byla hnědozeleně strakatá. Jedno udělalo prudkou kličku a ukázalo žluté břicho. Byli to škubavci nebo klapadýli nebo něco takového, a velmi hbití, což bylo pro tento malý lesní druh výhodné. A teď běželi, huby otevřené, jako by své kořisti předváděli znepokojivě skutečný zelený chřtán.

Ne, že bych představoval jejich kořist. V hrůze se rozprchli. Každý nás .minul po jedné straně, jako střely vlétli do křovinatého podrostu a byli pryč. Nebyli o nic vyděšenější než já - nebo Malina, který sebou prudce hodil, oběhl jedno kolečko a jako šílený vběhl tryskem mezi stromy.

Rozum mě na okamžik opustil. Kolem mne se v rozmazaných šmouhách míhaly křoviny, větve a kapradiny. Hlavu jsem měl přilepenou k šíji koně a řval jsem na něj jako pominutý, aby zastavil. Pak jsem dal dohromady sebe i tu trochu jezdeckého umění, kterou jsem nabyl, a pokusil se ho uklidnit. On však pádil dál, dokud jsme nenarazili na bystřinu napůl ukrytou trsy bambusu. Zde se Malina zastavil tak prudce, že jsem mu málem sjel po krku. S klidem se pustil do spásání trávy.

Sesedl jsem, aniž jsem povolil sevření otěže, těžce oddychoval a současně zjistil, že jsem řádně otřesen.

„Není se čeho bát, starý kámo," řekl jsem a nervózně se rozhlédl kolem. Mluvil jsem tlumeným hlasem.

Nad lesem se snášel hnědavý nádech. Větve byly svěšené a nehybné, jako by ustrnuly uprostřed nějakého depresivního sporu. S pleskavými zvuky padaly na zem kapky vody. Nic nám nehrozilo; pocit ohrožení však zůstával. Vedl jsem Malinu po břehu říčky a držel se jí, aniž jsem rozmýšlel co dál, a naslouchal, zda neuslyším hlasy ostatních lovců.

„Měl jsem jednoho z těch klapáků srazit, Malino," obrátil jsem se na koně. „Promarnil jsem šanci. Možná, že už na nic nenarazíme."

Říčka byla asi šest metrů široká a byla mělká. Jak plynula kolem kořenů a děr hlodavců, vyhrabaných do blátivých břehů, vydávala lahodné, něžné zvuky. Bambusový porost zhoustl natolik, že jsme byli vytlačeni od břehu. Nicméně jsem tvrdošíjně vedl koně k vodě; bystřina alespoň udávala směr, kterým jít - tuto výhodu jsem málem ztratil. Jedenkrát jsem hlasitě zavolal; zvuk mého vlastního hlasu, který zůstal bez odpovědi, mě znepokojil.

Po oklice jsme se dostali zpět k vodě. Ta se mezitím rozšířila a byla ještě mělčí. Houštiny ostružin propletené s hustě rostoucími borovicemi nám z jedné strany bránily v cestě; abychom vůbec mohli pokračovat, museli jsme tedy vstoupit do vody. Dál vpředu se cesta zdála temná. Tohle byly původní pralesy, které kdysi pokrývaly celý svět.

Stále ještě jsem vedl Malinu a prodíral se mezi pokroucenými kmeny černého bezu s bradavičnatou kůrou porostlou mechem. Zvuk bystřiny byl teď pronikavější, neboť voda běžela přes kameny. Napadlo mě, že vstupujeme do jiného teritoria, a že se nám možná podaří přidat se k někomu jinému, nebo alespoň narazíme na nějaký orientační bod; to mi dodalo odvahy.

Místo toho však říčka zmizela. Prodírali jsme se tedy černým bezem, obsypaným nafialovělými bobulemi, stále dál, až jsem zastavil tak náhle, že do mne Malina zezadu vrazil hlavou a málem mě shodil do vody Před námi se zvedala příkrá stěna, tvořená skálou tmavou jak žalářníkův obličej, a přes její okraj se skláněly větrem ošlehané borovice jako rozcuchané kadeře. Naše bystřina proudila do nízko položeného otvoru u základny stěny a ještě než se velkou rychlostí začala ztrácet v temnotě, poslala vzhůru malou, věčnou vlnku.

Stěna byla částí souvislé průrvy, která se táhla na obě stra-

ny a znesnadňovala tak možnost pokračovat jedním nebo druhým směrem. Na krátký absurdní okamžik mě napadlo, že jsem došel na konec Malacie, kde začíná naprosto protikladná neomezená moc; tato myšlenka byla ještě posílena změnou vegetace, kterou průrva vyznačovala, neboť světlolisté opadavé stromy před stěnou zmizely a byly kompletně nahrazeny řadami borovic a jedlí, které se táhly do dáli, kam až oko dohlédlo, a zvedaly se do výše i z okraje stěny. Jejich zeleň se rýsovala proti výrazně hnědavému nádechu oblohy; kvapem se blížil soumrak.

Zjistil jsem, že mě pozoruje nějaký muž s plnovousem. Stál neohroženě na nejvyšším místě stěny, nad otvorem, do kterého proudila bystřina.

„Kudy se jde na Juracii?“ zavolal jsem na něj.

Žádná odpověď. Neviděl jsem ho úplně zřetelně. Zdálo se, že je až na primitivní kalhoty nahý. Jeho nehybnost byla zneklidňující. Vůbec se mi nelíbil způsob, jakým na mě dolů civěl.

„Umíte mluvit, člověče?“

Žádná odpověď. Nebyl to člověk, ale socha. A nebyla to socha muže, ale satyra. Od slabin vzhůru se podobal muži; pod tím byl kozlem a v jeho nepoddajných vlasech hnízdila dvojice malých kozlích růžků.

Byl jsem zklamán, ale současně se mi ulevilo. Zřejmě je lepší být ignorován sochou než člověkem.

A tak jsem tam stál, vedle mne měkce oddychoval můj kůň, jeho hlavu jsem měl u ramene a noc na krku.

Rozhodl jsem se, že přebrodíme říčku. Cesta na druhé straně vypadala snazší.

Pod kamenným pohledem satyra jsem vkročil do vody, Malinu jsem stále ještě vedl za sebou, přebrodil řeku a vyšplhal na druhý břeh. Už už jsem se chystal, že vylezu do sedla, když jsem náhle ucítil zápach, jako by se něco pálilo. Tento

vjem přesídlil do mého mozku, tam potlačil všechno ostatní a vedl mne jako na vodítku, řídil moje kroky, vlekl mne za oděv. A všude kolem mne se prohlubovala ona hnilobná sépiová hněď soumraku, prostupovala okolní atmosféru i věci, takže jsem pochopil, jak všechny tyto tvary spojuje tajná dohoda jejich zrodu, kdy byly zhmotněny ze samotné podstaty Zla. Tento odporně dominující zápach společně se slábnoucím světlem ještě zdůrazňoval, že se pohybuji mezi hmotou, která je pouhou vnější podobou, přízrakem dechu Pána Temnoty a Chaosu.

A teď se závoj této temnoty prostíral přede mnou a v jeho centru šlehal jazyk ohně. Vedle mne pochodovali rozměrní satyrové, jejich těla se dala jen stěží rozeznat od silných kmenů stromů a kozlí odér se mísil s pachem kouře. Pochodovali, jak jsem řekl, avšak pohyb, stejně jako hmota, zůstaly zredukovány do pouhého dojmu. Nebyli jsme nic jiného než tahy pekelného štětce, přízračí, nově vzniklí tvorové větších rozměrů, jediná realita patřící zárodku ohně a noci před námi.

Něco velkého se ve mně náhle zhroutilo - ten pohyb byl pro mou mysl dostatečně skutečný - jako bych pozvolna prostupoval do skály a neposvěcených míst země. S tímto zhroucením přišel intenzívní tísnivý pocit, pro který není jméno, ledaže by to byla intuice: intuice pokřivená stejně jako vrstvy kouře, které se teď před námi svíjely jako hadi, intuice, že jsme vrženi na jeviště života v tělesných schránkách z důvodů mimo naše chápání - mimo proto, že tyto důvody jsou příliš škodlivé, aby mohly být pochopeny. Poznat je by znamenalo naprostou zkázu. Tato intuice mě naplnila něčím trvalejším, než je strach: poznáním. Ta prastará špatnost kolem mne se stala částí mne, tak jako já se stal částí jí. Vdechnutí tohoto poznání ve mně vyvolalo pocit, že se dusím. Mezi mnou a satyry s kozími pysky nebyl téměř žádný rozdíl. Kradmým pohybem sjel amulet z mé paže a spadl na lesní zem, kde se začal svíjet, jako by byl poraněný.

Z oltáře zdobeného vytesanými hlavami, které vystupovaly

ven z kamene, vyšlehly živočišné plameny. Kolem něj stálo šest postav jako šest přízraků. Hleděly upřeně na mě. Nad jejich svěšenými rameny hřadovala sova, jejíž obličej nebylo nic méně nelidský než jejich. Seděla na nízké větvi s široce roztaženými křídly, jako by se už už chystala vlétnout mi přímo do očí. A opět ten pocit poznání.

Z těchto šesti brutálně vyhlížejících postav jsem byl schopen jasně vidět pouze dvě. Ostatní zůstaly nezřetelné za masivním válcem oltáře. Ty dvě vpředu stojící postavy byly zahaleny do .tuhých, splývavých rób s insigniemi, které prozrazovaly, že jejich nositelé jsou - o tom jsem neměl žádné pochyby - stoupenci Přírodního Náboženství. Jejich rysy byly ohyzdné, jako by byly vytvořeny kdysi dávno z primitivních forem země. Vedoucí kouzelník měl krutý a zlý výraz, nos a ústa nad bohatým, rezavě hnědým vousem, kterým se honosil, zkroutil do posměšného šklebu. Na hlavě měl směšný, jak placku plochý klobouk a pod záhyby róby pevně svíral vyboulení ohromného falu. Skrytá, téměř ve stínu, se na oltáři krčila žena a její nahá záda se odírala o kamenný ďábelský obličej. A jak byla ona žena předkloněná, její ňadra visela odhalená, jakoby v depresi, plná, vlastní vahou nepatrně protáhlá. Vypadalo to, že byla znesvěcena. Její oblečení leželo rozházené kolem jejích nohou. Měla na sobě pouze spodničku, jejíž bělost byla potřísněna krví a špínou. Pohled na ni mě naplnil intenzívním pocitem smutku a bolesti.

Jak jsem očima přejížděl po těchto odporných tvorech, všiml jsem si, že jeden z nich je opice, oblečená do lidských šatů a ostatními přijímána jako jistý druh člověka. Další byl ještěrčí muž, jehož obličej s plochou, ustupující čelistí a bezvlasou lebkou na mě civěl skrz oblaka smradlavého dýmu, který stoupal z obětního kamene. On i všichni ostatní zůstávali nehybní.

Byla to ta žena, kdo první promluvil. Zvedla pomalu hlavu a zpod plavého obočí na mne upřeně pohlédla. Nebyla stará. Byla stále ještě krásná, třebaže její čelo bylo pokryto kapkami

potu a ústa jí krvácela.

„Pomozte mi," řekla.

Na rtech kouzelníků se objevil úsměv.

„Pomozte mi," opakovala ta žena. S námahou se posadila. „Oni tvrdí, že jsem císařovna Theodora, vdova po Theofilovi, nebo její převtělení. To jsou všechno lži. Nikdy jsem nikomu neublížila - Theodořina vojska se.vrhla jako vlci na předky těchto... těchto ďáblů, pronásledovali je do pralesů, do kterých předtím nevstoupila lidská duše, rvali je jako divá zvěř, topili a pálili je po stovkách tisíců... Já s tím neměla nic společného. Pomozte mi!" Vztáhla ke mně ruku.

Jakkoli jsem byl otřesený, neviděl jsem žádný způsob, jak pomoci jí či sám sobě.

Vůdčí kouzelník řekl: „Jakou pak důležitost mají tvoje nicotné postavy? Co záleží na tom, čemu věříš, že sama jsi?" Tyto otázky jsem v tom okamžiku cítil jako naprosto zničující. „Dokud nepochopíš svou vlastní přirozenost, tvé omyly - tak jako omyly historie - se stále znova opakují v nějaké nekonečné smyšlence. Takové je jediné vědění a žádné jiné."

Ani jsem si neuvědomil, že jsem promluvil, řekl jsem něco v prospěch té ženy.

Druhý kouzelník se toporně předklonil, jako by se dral skrz tkaninu svého oděvu, jeho převislá obočí se dala do pohybu, zvedl ruku, namířil ji na mne a promluvil.

„Ty nejsi o nic méně nedotknutelný než stéblo trávy, které má být rozdrceno náhodným šlápnutím."

Jeho ústa se otevřela, avšak nepohybovala se tak, jak se zdálo, že hovoří. Něco, co připomínalo síru, se plížilo mezi jeho rty.

„Prvotní Kletba, která zavazuje Malacii, zavazuje také tebe, chlapče, takže buď velmi opatrný!"

„Co tedy musím udělat?" zeptal jsem se.

Můj hlas ke mně přicházel z velké dálky, jakoby z jiného

místa z jiné doby. Moje slova potřebovala celou věčnost, aby dorazila na místo určení, a zatímco mě opouštěla, pozoroval jsem, jak satyrové - bylo jich sedm, z nich dvě samice s pohupujícími se vemeny - vyrazili vpřed a té nešťastnice, obviněné z toho, že je převtělením Theodory, se zmocnili. Postavili ji na zem a mezi sebou bojovali o místo v kruhu kolem ní. Servali z ní spodničku. Zaječela. Jedna z kozích samic ji kousla mezi stehna, jen aby byla vzápětí odtažena a sexuálně využita. Ostatní satyrové se okamžitě vrhli vpřed a ve chvilce se na zemi vytvořila obscénní hromada, zvenku tvořená převážně kopajícími kopyty, zvedajícími se zadky a švihajícími ocasy. První kouzelník si vyhrnul nepohodlný oděv a s úšklebkem, který odhalil jeho tesáky, zamířil nemotorně k onomu místu, aby se té zvířecí kratochvíle zúčastnil.

To všechno vypadalo jako vážné jednání, neboť druhý kouzelník zatím odpovídal na mou otázku - zda ovšem pravdivými slovy, to nebudu nikdy schopen rozhodnout.

„Musíš doufat a ztratit naději, polepšit se a zhřešit, zvítězit a selhat. Jak jinak můžeme žít dualitu naší duše? Nyní se dozvíš další kletbu vědění - nezískáš tím však žádnou moudrost - stane se tím pouze bolestivější to, z čeho jsi se dosud těšil prostřednictvím své neznalosti.“

„O jakém vědění to mluvíte?“

„O jediném vědění, které existuje, a o žádném jiném - vědění, kterým zestárneš.“

Jakýmsi způsobem, který nedokážu vysvětlit, jsem v tu chvíli stál tomu plazímu zjevu tváří v tvář přes dýmající oltář a on říkal: „V souladu s naší dualistickou přirozeností každá odměna v sobě nese potrestání, každé potrestání odměnu. A teď, když máš být zatížen věděním, je ti dovoleno jediné přání, které bude bezodkladně splněno kdekoli, kam až sahá naše moc.“

Téměř bezmyšlenkovitě - nedokázal jsem uvažovat - jsem řekl: „Pak si tedy přeji, abych na Armidu Hoytolu udělal do-

jem nějakým impozantním způsobem, abych ji zachránil z nějakého strašného nebezpečí, tak aby sama...“

Hlas mi zakolísal a odumřel. Ne ze strachu, kterým jsem byl zachvácen, ale v důsledku čehosi aktivního - možná, že to hrozné *vědění* již bylo v činnosti - co mi prozradilo, že nikdy nemohu být šťastný s žádnou ženou, o které budu vědět, že je ke mně připoutána formou kouzla nebo nátlaku.

Stál jsem s otevřenou pusou a kolem nás divoce vířil dým. Tma houstla a ženiny výkřiky slábly. Kouzelníkova ústa s tesáky zašeptala něco, co snad mohlo být: „Tvé přání budiž vyplněno.“

Mezi námi vyšlehl plamen. Jako křídla kožozuba zvedl kouzelník otrhané rukávy nad hlavu a vykřikl:

„Zmiz, mladický přízraku!“

S jeho slovy se dostavil krutý chlad, který mě bodal do očí. Viděl jsem velice nejasně. Ten děsivý houf na zemi splynul s podrostem v rozmazanou šmouhu. Ty postavy jak z knihy o kouzlech, muž, opice a pták, se rozplynuly mezi okolními stromy. Dokonce i mohutný kámen se přeměnil ve stín nerozeznatelný od pěšiny. Pouze plamen oltáře, šlehající vzhůru jako hadí jazyk, zůstal v mé vidině jasný a zřetelný a ta vidina se náhle smrskla někam do dáli. Padl jsem na zem.

Byl jsem sám, ve vzdáleném, šedivém světě starých stromů. A opět jsem si uvědomil vlastní ubohost. Opět jsem za sebou uslyšel zvuk bystřiny. Opět jsem si připomněl, že smrt není tou silou, která na světě převažuje.

Začalo pršet, nejprve do horních větví stromů, potom na mé tělo, přicházel déšť, aby mi měkkým dotykem připomněl, že počasí a roční období přicházejí a zase odcházejí. Pomalounku jsem se dával dohromady.

To, čeho jsem byl svědkem, bylo prokleté. Ohlédl jsem se, abych viděl, jak si vedl Malina. Ubohé stvoření, neměl nic z mé lidské odolnosti. Jeho otěž visela z kostry - z dokonalé

kostry koně, jejíž každičká kost svítila, jako by na ní ještě lpěla vlhkost svalstva, kterého byla tak neočekávaně a krutě zbavena. Jakmile jsem se na kostru podíval, sesypala se na hromádku chrastících kostí, ze které již nikdo nikdy nedokáže znovu sestavit koně. Z hromady kostí, v místě, kde byl připevněný k sedlu, jsem vylovil oštěp. Stále ještě hrozilo nebezpečí ze strany přírody.

Ve tmě, ve zdusané trávě se něco zablyštilo: můj amulet. Zvedl jsem ho a zjistil, že je tak horký, že se téměř nedá udržet v ruce.

Když jsem si opláchl obličej ve vodě říčky, podařilo se mi uklidnit roztřesené končetiny.

Jestliže jsem právě absolvoval satanskou osvětu, pak se musím sám sebe otázat, *jaké* vědění na mne bylo uvaleno. Byl jsem navštíven náboženským zjevením, formulovaným v duchu Přírodního Náboženství, avšak plně ve shodě s principy Nejvyššího Náboženství?

Bylo to něco, co se stává všem mužům, o čemž však odmítají z přirozených důvodů hovořit? Vůbec se nezmínit o takové neobyčejné události - co však může člověk říci o něčem tak naprosto vzdáleném zkušenosti? - by však vytvořilo bariéru mezi takovým člověkem a jeho přáteli. Otupěle jsem přemítal, zda takové zážitky a mlčení vysvětlují fakt, který jsem odpozoroval, že totiž zatímco mladí jsou veselí a družní, staří mají kyselé výrazy a celkově se drží stranou, jako by přátelství bylo něco, čemu nedůvěřují.

Jedna věc však byla jistá. Ten odporný druhý kouzelník mi splnil přání. Musím být opatrný. Vzpomněl jsem si na Desporta.

Říkalo se, že když veliký zakladatel našeho státu poprvé překročil řeku Toi a stanul na místě, které se pak stalo Stary Most, poledne se změnilo v půlnoc a zjevil se mu velký čaroděj - První Čaroděj. Tento První Čaroděj mu slíbil splnit jedno mimořádně velké přání. Desport si přál, aby město, které se on

a jeho sotva lidští následovníci chystají založit jako pomník oběma náboženstvím, zůstalo navěky nezměněné, tak, jak ho naplánoval. Toto tedy bylo to přání, o kterém lidé hovořili - a ne vždy proto, aby odvrátili zlo - jako o Prvotní Kletbě. Od té doby, podle legendy, zůstal čas v našem městě a jeho okolí zmrazený. Čas a změna mohou být rozeznatelné; pokud však jde o záležitosti lidí, jsou nedělitelné.

Ten odér, který mne vedl spolu se satyry k tomu prokletému místu, byl, o tom jsem se cítil být přesvědčen, samotným pachem času.

Zlovolná nehybnost lesa mne přivedla z transu zpět k plnému vědomí. Noc se mlčky sunula spletí stromů. Do této chvíle jsem seděl jak přimrazený v podřepu u říčky. Jediné, co teď zbylo z mé hrůzné návštěvy, byla vzdálená záře, která připomínala hadí jazyk ohně oltáře.

Vstal jsem a celé dlouhé minuty nad tím ohněm dumal, dokud mne nenapadlo, že bych se té vzpomínky na oltář mohl zbavit tím, že zjistím, co to je za světlo. Pokud znamenalo lidskou společnost, bylo více než vítáno.

Obešel jsem kosti ubohého Maliny a vydal se za září. Tato hodina bývala pralovci považována za příznivou. Pratvoři, ať už malí nebo velcí, ztratili v noci svou energii a plížili se do svých doupat. Jako poslední chodívali giganti, kteří se cestou ještě krmili. Nástupem šera se z nich stala snadnější kořist; avšak pěšky a jen lehce vyzbrojen neměl jsem nejmenší touhu dostat se mezi některého z nich a jeho budoár.

S oštěpem v pohotovostní poloze jsem strmě stoupal mezi kmeny stromů, jejichž bohaté listoví nade-mnou tvořilo spletitou střechu. Vpředu jsem rozpoznal obraz lidského neštěstí, který se sice velice lišil od hrůz, se kterými jsem se před chvílí střetl, přesto však byl dostatečně spjatý s časem a místem, abych se rozhodl přibližovat se jen opatrně. Pěšina, po které jsem šel, byla proťata primitivní cestou. V příkopu u kraje cesty stál k jedné straně nakloněný kočár. Na jeho bočních

závěsech svítily dvě lucerny. Poblíž hořela pochodeň, jejíž oheň mě sem přivedl; pach smůly, který se z ní linul, byl příjemný. Mezi těmito světly tak vzniklo út0čiště uprostřed hluboké noci.

Pochodeň byla zaražena do pruhu měkké země, takže vrhala trochu světla na záda mladého muže, shrbeného u předního kola kočáru. Jeho i dívku, která stála poblíž, jsem pozoroval s obezřetností vysoké zvěře, usazený za břečťanem porostlým dubem.

Pokoušel se vyzdvihnout kolo kočáru, vůbec se mu to však nedařilo. Zvedání střídal se škubáním a tu a tam do kola prudce kopl, jen tak pro štěstí. Kůň, jehož oči rudě zářily odraženým světlem, se neklidně hýbal mezi postraňky. Když zařehtal, muž na něj vyštěkl nadávku.

Ta mladá dáma se právě nacházela uprostřed cesty. Svou nelibost se situací nevyjadřovala řehtáním či klením, ale tím, že chodila sem a tam v malém kruhu světla vrhaném pochodní a přitom nervózně cukala rukama a škubala se za sukně.

Kočáry uvízlé v příkopech ani mladé dámy takovou situací znepokojené nejsou naprosto ničím neobvyklým. Co však dělalo tuto situaci ,mimořádně zajímavou, byla skutečnost, že ta mladá dáma byla Armida Hoytola.

I když jsem člověk impulsivní, nerozeběhl jsem se okamžitě, abych stanul po jejím boku. Překvapením jsem se nehnul z místa. A nejenom překvapením. Samotná scéna měla v sobě cosi pikantního, a kromě toho, pozorovat mladou dámu, když neví, že ji pozorujete, je vždycky výhodné.

Byla dost rozhněvaná na to, aby nenacházela slov. Každý její pohyb vyjadřoval pohrdání, její sukně chrlily opovržení na hrubou cestu, na noc, na nešťastníka, který do toho příkopu sjel. Ten byl teď téměř pod kočárem. Jediné, co jsem viděl, bylo jeho rameno, kterým se snažil kočár přizvednout. Nemohl jsem odolat přání, aby jí hrozilo nebezpečí a já tak mohl vyrazit vpřed a zachránit ji, k naší vzájemné spokojenosti.

Toto přání ještě ani pořádně nenabylo v mých představách konkrétní podoby, když se z opačné strany cesty, kde se stíny, stejně tak jako stromy, staly neproniknutelnými, ozvalo zapraštění. Jakmile tento zvuk dolehl k uším Armidy, zastavila se a strnule zírala v póze rozkošného rozrušení. La Sigla by to nezahrála přesvědčivěji.

„Guyi!“ zavolala.

Muž v příkopu vylezl zpoza kočáru. Nevěnoval jsem mu však žádnou pozornost. Díval jsem se, kam se dívala Armida - do nedalekých křovin, které se náhle prudce rozevřely.

Říká se, že leopardi a tygři z Orientu jsou přírodou obdařeni mazaností, která si nezadá s lidskou. Sledují svou kořist a pak ji překvapí a přemohou. Jsou silní, avšak jejich mrštnost je nadřazená jejich síle, stejně tak jako jejich mazanost je nadřazená jejich mrštnosti. Velcí masožraví pratvoři mají pouze maniackou sílu.

Ďáblohubi a jejich bratranci, pilozubi a tyrani, jsou jen primitivní stroje. Když nějaký ďáblohub - arcichřtán, máme-li ho nazvat pravým jménem - ucítí kořist, zamíří přímo k ní, bez ohledu na hluk či případné překážky, které mu stojí v cestě. Na rozdíl od leoparda nepotřebuje ani mrštnost ani mazanost, spoléhá se na svou ohromnou hmotu a šílené tempo, které mu umožní udeřit se vší prudkostí na cokoli, co se mu zachce zničit. Máloco se postaví do cesty sedmi tunám hlady běsnícího zvířete.

V jednom okamžiku byly stíny za cestou prázdné jako maska. V příštím okamžiku byly rozraženy a jedním prudkým pohybem se objevila hlava velká jako kanoe. Za jejím hladkým čenichem byly oči, hluboko zapadlé pod kostěnými nadočnicovými oblouky, které se ztrácely v nahromaděných bradavicích a faldech mimořádně silného krku. Hlava se stočila jednou doleva a jednou doprava, pak se dokořán otevřela, odhalila řady pilovitých zubů a vydala řev plný vzteku.

Armidin výkřik hrůzy se v tom řevu úplně ztratil.

Aniž zaváhal, vyrazil ďáblohub vpřed. Betsy, Armidina malá kobylka, zabušila v boji o záchranu kopyty do trupu kočáru a vyrazila proti postraňkům.

Armidin výkřik mne vrhl do prostoru mýtiny. Svůj oštěp jsem měl připravený k zásahu. Jak se ke mě Armida rychle rozeběhla, křikl jsem na ni, aby skočila do kočáru. Poklekl jsem na jedno koleno a zamířil oštěp. U cítil jsem nápor odporného pachu rozkladu.

V kritické situaci jsou detaily vstřebávány jako bezprostřední okamžiky, na které mozek, osvobozený od soukolí myšlení, reaguje okamžitě, a stráveny jsou až později. Jak jsem se postavil ďáblohubovi, všiml jsem si, že ta příšera utrpěla již dříve zranění, pravděpodobně při jednom z předchozích honů, a teď měla nevýhodu v podobě hnisavé, zející rány v krunýři levého kolenního kloubu. Toto zranění mi možná zachránilo život.

Netvor se rychle otočil a pohlédli jsme si do tváře. Jeho oči temně probleskovaly zpod rohovitých nadočnicových oblouků. Jakmile se na mě upnuly, začal se z lesa vynořovat celý trup. Stále vylézal, dokud nade mnou nestanul na svých ohromných zadních nohou. Byl třikrát větší než já.

V prchavosti celého okamžiku jsem vnímal pouze ty pařátovité nohy, které přede mnou dusaly, to ohromné břicho s provazy žil, a ty čelisti, které chňapaly po mé hlavě. Viděl jsem vlnění, které probíhalo jeho svalstvem, a listy přilepené na jeho kůži. Vystřelil jsem oštěp do pulsujících laloků jeho hrdla, padl na záda, překulil se a jako šílený se řítil do bezpečí nejbližšího stromu. V běhu jsem vytáhl meč.

Jakmile jsem byl za stromem, s lapáním po dechu jsem se otočil, abych viděl, jak je blízko.

Ďáblohub vydal řev, který připomínal zvuk borovice trhající se ve dví. Z hrdla mu stříkaly gejzíry krve. Zvedl své malé přední končetiny a dIvoce je zaťal do rány a oštěpu. Pak ho popadl amok.

Na lesní cestě pro něj nebylo dost místa. Jak se zběsile otáčel, mocným ocasem rval z kořenů křoviska rostoucí podél cesty. Těžkopádně se pohyboval v kruhu, drtil mladé stromy, a pak zaútočil, s hlavou vystrčenou vpřed, vyrazil téměř jako gigantický had. Jeho útok směřoval přímo proti kočáru, ten se roztříštil a třísky se rozlétly do všech stran. Armida! Koník se osvobodil a v mžiku byl pryč.

Aniž ta bestie zpomalila, vřítila se do lesa v takové blízkosti, že mě do obličeje udeřilo několik kamenů. Když pak narazila do mocného dubu, otřásla se z toho i země. Bez této titánské energie, která kolem sebe trousila matné světlo, se les stal dvojnásobně temným.

Tou dobou jsem již znovu nabral dech. Toho velikého pratvora jsem poranil; nebyl již důvod k obavám. Vyrazil jsem z úkrytu, vytrhl ze země pochodeň a jal se ho pronásledovat. Držel jsem se průseku, který za sebou ďáblohub nechával, s nadějí, že mi již nehrozí žádné nebezpečí a že jediné, co bude třeba, bude *rána z milosti* - a tu jsem samozřejmě měl v úmyslu uštědřit a dosáhnout tak dvojnásobného vítězství.

Avšak ďáblohubové jsou téměř příliš tupí na to, aby chcípli. Přestože již ztratil kontrolu nad svými pohyby, byl stále na nohou a sálala z něj zuřivost. Dolů podél celé páteře, od čenichu, přes hlavu až k ocasu, mu běžela nápadná oranžová čára. Tato čára se zmítala jako uvolněné lano v bouři na moři. Netvor švihal ocasem v zoufalém zápasu vyprostit se ze změti větví - v temnotě přede mnou tancovaly šílené obrazce Z listí, šupin a větviček. K vůli tomu mrskajícímu se ocasu jsem se nemohl ani pořádně přiblížit, přeneslo se však na mě něco z toho zvířecího šílenství, takže jsem zaútočil, odhadl pravý okamžik a zabořil svůj meč do tvorova břicha.

Vložil jsem do úderu všechnu svou sílu. Hrot meče pronikl pružnými šupinami a zanořil se do životně důležitých orgánů. Bodl jsem podruhé a potřetí, dokud se krev a vnitřnosti nezačaly valit ven.

Horlivě jsem se činil uprostřed vířící temnoty a jen stěží viděl, co vlastně dělám. Když sebou tvor křečovitě hodil, uskočil jsem zpět. Hnusná hlava byla nade mnou. Jeho oči mě spatřily. Snad to bylo nějakou hrou noci a stínů, že se jeho oči najednou zdály plné dobrotivé moudrosti a smutku - nebyla v nich vůbec žádná divokost, právě tak, jak kdysi někdo řekl, že tomu bude. Ještě jedno mocné křečovité škubnutí a netvor byl mrtvý, stále vzpřímený, neboť byl zapleten do větví. Postupně, jak jeho svalstvo ve smrti ochabovalo, končetiny se podlomily a vlastní váha ho stáhla dolů. Hlava udeřila o zem.

Zabil jsem svého pratvora.

Odpotácel jsem se zpět na cestu, kde jsem stanul tváří v tvář bledé Armidě a roztřesenému de Lambantovi. Na to, aby si vlezla do kočáru, jak jsem jí řekl, byla příliš vyděšená; to jí zachránilo život. Opírala se o de Lambanta. Několik metrů odtud spásala Betsy trávu, jako by se vůbec nic nestalo.

Po nějakou chvilku se nikomu z nás nedostávalo slov.

„Co tady děláte?“ zeptal jsem se Armidy.

Třásla se, byla příliš vynervovaná, než aby dokázala odpovědět. De Lambant promluvil zastřeným hlasem: „Dozvěděli jsme se, že v jedné vesnici nedaleko Juracie je Bedalar. Armida řekla, že by byla ráda, kdybych ji tam doprovodil. Ta informace byla falešná - byla to úplně zbytečná cesta. Byli jsme právě na zpáteční cestě, když se nám dostal pod kolo kámen a hodilo nás to do příkopu.“

„Vem tu kobylu, „ řekl jsem. „Posadíme na ni Armidu. Ty si sedni za ni a dovez ji bezpečně zpátky k otci.“

Nic nenamítal. Společně jsme přilákali Betsy a přemluvili Armidu, aby si na ni vylezla. Armida slabě plakala a pořád opakovala: „Já jsem v pořádku, Perry, jsem v pořádku“ - zda proto, aby ujistila mne nebo sebe, na to jsem nepřišel. De Lambant si vlezl za ni.

„A co ty?“ zeptal se. Jen stěží jsem zaslechl, co řekl a co já

mu odpovídám. Země kolem mne se houpala.

„Půjdu za váma pěšky. Dej na ni pozor - máš ji na starosti.“

„Já jsem v pořádku, Perry.“

„Pošlu ti ozbrojený doprovod.“

„Svěřuju ji do tvých rukou, Guyi.“

Zvedl ruku a pokusil se o slabý úsměv, skutečně slabý. „Se mnou je v bezpečí,“ řekl.

Pak jsem zůstal sám s dohasínající loučí a zhaslým zvířetem poblíž. Přemohla mě slabost. Měl jsem pocit, že mě opouštějí smysly. Můj oděv byl celý nasáklý krví, včetně mé vlastní. Levé nadloktí a rameno mi krvácelo z otevřené rány. Potácel jsem se kolem jako opilý a pak jsem si uvědomil, že celá okolní scenérie je pokrytá krví ďáblohuba. Vegetace a terén pod mýma nohama byly tou krví přímo nasáklé, nekonečnými litry krve.

V okamžiku, kdy se mi zvedl žaludek, jsem poznal, že jsem ošklivě zraněn. Vůbec jsem si nepamatoval, kdy jsem nějaké zranění utrpěl. Padl jsem mezi stromy rozštípané na třísky a ještě se mi podařilo po sadit se na netvorův ohromný kohoutí pařát tak, abych představoval co nejpůsobivější obraz, až se dostaví zachránci.

Trvalo to velice dlouho a mnoho vody uplynulo v řece bolesti, než jsem zaslechl zvuky signalizující jejich příchod a než se mi před očima objevilo mihotavé světlo pochodní.

KNIHA TŘETÍ

Vnitřní hrad a kajícníci

Komnata, ve které jsem ležel, byla vysoko v jedné z věží manteganského hradu. Z jejích oken bylo vidět na střechy vnitřního nádvoří, které bylo každý den zalité sluncem. I přes to, že mé okno bylo vysoko nad zemí, vyšplhal zimolez až k okennímu parapetu a ještě dál při hledání vhodných úchytů v ďolíčky rozbrázděném kamenném zdivu. Během mého pobytu v posteli vyplňovalo místnost měkké bzučení včel, jak sály nektar z pozdních letních květů.

Ze zranění jsem se kurýroval v péči své sestry. Snad to byla její přítomnost, co mě v horečkách vedlo k přesvědčení, že jsem zpět v jednom z těch odpolední svého dětství, kdy věčnost začíná krátce po obědě, aby setrvávala ještě dlouho po soumraku, ve vůni květů a ospalých pokojů.

Katarina se o mě starala za přispění své osobní služebné Peggy. Po většinu času jsme zůstávali sami, jako zastara. Otec byl příliš ponořen do svého výzkumu, než aby mne navštívil, přesto však poslal zprávu. Na oplátku jsem mu s pýchou poslal jeden z pilovitých zubů ďáblohuba, které mi byly dopraveny z Juracie. Julius Mantegan a jeho rodinný klan dohlédli na to, abych trofeje, na které jsem měl jako lovec nárok, dostal.

Otec poslal krátký dopis se slovy díků za dárek, který mě při mé slabosti rozplakal.

Získal jsi svůj zub a jsi nyní skutečným mužem. Můj život je u konce, nebo bude, dosáhnou-li mé bolesti svého. To jen, abys to věděl. Máme své neshody. Měl bych ti říci, že když jsi se narodil, byl jsi pro svou matku i mne velkým potěšením. Ona i já jsme byli spolu šťastní. Časy se změnily. Zatímco píšu, moje zuby leží vedle mne. Odpusť mi moje škrábání. Snaž se být

někým.

Tvůj milující otec

Z mých návštěvníků byl nejčastější Portinari, který ke mně krátce každé ráno zaskočil, když vyřizoval roznášky pro svého otce. Vždy s sebou vzal lahodné *pâté en croute*, přímo z pece, ještě horké a vonící, a nikdy se nezdržel dostatečně dlouho, aby viděl, jak se od něj pouštím. Caylus se stavil jednou, o berlích, a snědl mi toho dne pâté; vzal sebou Bedalar, která se něžně usmívala a zaprotestovala, když její bratr zažertoval o zchátralém stavu hradu. De Lambant přišel pouze jednou, aby nadělal spoustu povyku kolem mého hrdinství, třebaže jsem byl toho dne příliš slabý, abych dokázal něco víc, než jen dál ležet v posteli a chabě se radovat z jeho lichotek.

Mandaro přicházel každý večer, aby se se mnou modlil. Pouze jemu, a nikomu jinému, jsem řeklo tom zjevení v lese - které pak bylo příčinou té bitvy s ďáblohubem, a samo o sobě ještě horší než bitva sama. Jinak by ten zážitek zůstal navždy ve mně, živý, těžký jako žlučníkový kámen.

Od Andruse Hoytoly nepřišel žádný dopis díků či chvály. Dostal jsem pouze pár řádků od jeho manželky, kde mi přála brzké uzdravení. Armida mě však navštívila třikrát, držela mě za ruku, když jsem se zmítal v horečkách, a konejšivě na mne mluvila. Yolaria se mezitím usadila v koutě. Když odešla, zůstala v mém pokoji vůně pačuli - vůně mé lásky.

Bez ohledu na to, kdo přicházel či odcházel z mého vysoko položeného pokoje, Poseidon, největší z hradních koček, sedával, impozantní, na okenním parapetu a naslouchal všemu, co se odehrávalo, zdržoval se však jakéhokoliv soudu. Poseidon mi byl v mé nemoci útěchou. Všichni lidé by měli být jako on, napadlo mě; ne se pořád pídit za ziskem, chtíčem či povýšením, ale být spokojeni s radostí z existence. Byl to utopistický sen rekonvalescence.

Jak jsem se uzdravoval, svět připlul zpět a důvěrně známé naděje a obavy se vrátily. Když mě Armida opět navštívila,

byl jsem již dostatečně fit, abych vyrukoval s problémem, který mě sužoval.

„Je už tvůj kočár opravený?“ zeptal jsem se jí, a zamířil tak k problému oklikou.

„Staví se jiný, lepší než ten starý. Daumondovi mi mají postavit pravé městské kupé, se sedmnácti vnějšími vrstvami laku. Čalounění bude z modrobílého pekingského hedvábí a strop, dveře a rolety budou potaženy stejným materiálem. Otec říká, že Daumondové jsou nejlepší stavitelé kočárů v Malacii.“

S úžasnou kombinací černých vlasů a očí lvice vypadala krásnější než kdykoli předtím. Chvilku jsem váhal, než jsem opět promluvil.

„Je mi líto, že se tvůj dárek k narozeninám vydal na svou poslední cestu. Kam jste měli s de Lambantem tehdy namířeno?“

„Mám za to, že ti to už říkal.“

„Možná že říkal, už jsem to zapomněl. Nebyla s tebou Yolaria.“

„Tak jako tak by tam pro ni sotva bylo místo. Tebe se nijak netýkalo, co jsem tam dělala - ty jsi měl dost svých vlastních starostí.“

„Armido, všechno, co děláš, se mě týká, z důvodů, které sama dobře znáš.

Armida vstala a přešla k oknu. Světlo vykreslilo obrysy její postavy, a ona, duchem nepřítomná, hladila Poseidona. Yolaria k ní vzhlédla; náhle, nezávisle na rozhovoru, jsem si uvědomil, že ta stará žena svou svěřenkyni miluje. Pak se Armida otočila a začala hovořit a přitom se neklidně pohybovala místností.

„V tvém životě je spousta zajímavostí, o kterých bys nijak zvlášť nechtěl, abych věděla. Jsem příliš dobrosrdečná, abych tě nutila, ale co třeba ta malá coura bez jediné vindry - vždyť víš, koho myslím, ta pokrokářka, Leticia Zlatorog? Předpoklá-

dám, že budeš. předstírat, že se o nic nejedná?“

„Leticia Zlatorog? Ach, prosím tě, Armido, to jméno už jsem skoro zapomněl. Nic pro mne neznamená, zatímco ty pro mne znamenáš všechno.“

V jejích zlatých očích se zdvihla bouře, rysy v obličeji jí ztvrdly a úkosem na mne vrhla tak divoký pohled, že mi na okamžik připomněla dravého ptáka.

„Já jsem tedy všechno, je to tak? Ona není nic, je to tak? Myslím, že jsi naprosto nespolehlivý. To si skutečně myslím.“

„Tak to není. Když jsem si začal více uvědomovat tvé pocity, změnil jsem se. Vidím teď víc, jaká jsi, tvé skutečné potřeby. Leticia mě nezajímá. Je pravda, jak říkáš, že je bez vindry, ve skutečnosti však není coura, to jenom jak ji její finanční situace nutí být -„

Armida se otočila a kývla na Yolarii.

„Nehodlám tady zůstat, pokud chceš tu nechutnou holku bránit.

Skutečně, někdy jsi úplně nemožný!“

Natáhl jsem se po její ruce. „Ty jsi se zmínila o Leticii, ne já – řekl jsem ti už, že jsem na ni skoro zapomněl. Proč to jsi vždycky ty, kdo napadá mne, a nikdy já, kdo napadá tebe?“

„Ach, jak ty překrucuješ věci! To je neuvěřitelné! Ty pořád děláš nějaké narážky... Ty jsi naznačoval, že je něco mezi mnou a Guyem. Nemyslím, že ti do toho něco je - už jsem ti toho řekla až až. Jsem na to příliš čestná a dobrosrdečná.“

Začala vzlykat. Přestože jsem se na ni zlobil, nesnesl jsem pohled na to, jak je nešťastná. Vylezl jsem z postele, objal ji zdravou rukou a chlácholil, jak nejlépe jsem dokázal.

„Poslouchej, Armido, nesmíme se hádat. Zachránil jsem tvůj vzácný život, a při té představě se vždycky budu cítit šťastný, tak-„

„Takhle tedy!“ zvolala. „Předpokládám, že *tím* budeš přede mnou mávat do konce života!“

„Ale já s ničím nemávám -„

„Nemysli si, že ti nejsem vděčná, nebo moji rodiče, ale prosím tě, nech tu záležitost své udatnosti stranou. Kdybys mě nezachránil ty, udělal by to Guy.“

„Proboha... Armido, nehádejme se, ale buď, prosím tě, spravedlivá. Jsme oba naživu a v bezpečí. Miluju tě. Vraťme se a buďme, jako když jsme se setkali poprvé, souhlasíš? Bez vší té žárlivosti, souhlasíš?“

Krátce popotáhla a řekla: „Věci už nikdy nemohou být, jak bývaly.“

Jak mě ta slova zraňovala! Ani tak jejich pravdivost, pokud byla pravdivá, jako spíše dojem lhostejnosti z její strany; zdálo se mi, že je jí jedno, zda se věci spraví nebo ne.

„Moje ruka bude brzy lepší a pak uvidíš. Počkej týden a budeme spolu zase šťastní. Přísahám, že jsi moje jediné děvče.“

„Tady nemáš moc příležitostí k nepravostem, co?“

„Jsi ke mě v srdci nespravedlivá, a já nevím proč. Řekl jsem, že se napravím, a myslím to vážně; hovoříme o tom s tím dobrákem Mandarem každý večer. Musíš mě v tom podpořit, a ne se pošklebovat.“

Všechny tyhle věci a ještě další jsem se jí snažil sdělit jakoby bezstarostně, avšak na mém srdci spočinula velká tíha. Ze všeho, co udělala nebo co řekla, jsem cítil, že mě nechce. Ani neřekla, že mě miluje; jenom to, že přece vím, že mě miluje, nebo, že už to přece řekla, že mě miluje.

Nikdy, že mě miluje právě teď!

„Musíš pochopit, Armido, že jsem neměl ani v nejmenším v úmyslu tě zranit. Byl ve mně přebytek lásky, který přetekl na ostatní. Vím, že se to nemělo stát, když vidím, jak tě to bolí. Zraňuješ mne, protože jsi sama zraněná. Neměl jsem však žádnou touhu získat nad tebou výhodu. vím, že tě příliš drží doma, jako vězně, a že život by měl být pro tebe svobodnější,

že láska by měla být svobodná.“

Zvedla ke mě zvědavý pohled. „Svobodná láska? Nechápu, co tím myslíš.“

„Lásku, kterou svobodně přijímáš a svobodně rozdáváš... Není to ušlechtilý ideál? Chci říct, že já, ano, cítím žárlivost, takže máš asi právo se na mne hněvat; žárlivost je však ponižující emoce, se kterou by se také tak mělo zacházet a ne se jí oddávat. Připouštím, že jsem cítil jistou žárlivost a podezření, když jsem vás viděl s Guyem spolu. Je to můj dobrý přítel a měl bych mu důvěřovat. A protože tě miluj u tak, jak tě miluju, měl bych ti také důvěřovat - a já ti důvěřuju. Jsem rád, že vy dva se k sobě chováte jako přátelé. Koneckonců, až se vezmeme, uvidíme se.s ním častěji. Odpusť mi můj vztek, buď jeho přítelkyní a vítej mezi nás.“

Ten proslov nezůstal bez účinku. Usmívala se, nicméně za ruku mne

nev2íala.

„To je pěkně řečeno.“

Cítil jsem se šlechetněji, když jsem to řekl. Byla to pravda a dělal jsem., co jsem mohl, abych to tak i cítil. Avšak jakmile jsem se na ni podíval, opět mě zachvátilo podezření. Vzpomněl jsem si, jak lhostejně de Lambant zachází s ženami.

Guy je však můj přítel a jistě by respektoval pouto, které nás s Armidou k sobě váže. Opět jsem ucítil, jak je to sprosté, že mu nedůvěřuju; přišel mě navštívit pouze jednou, protože vycítil mou nedůvěru. A abych napomohl svým pochybám proniknout ještě hlouběji, vrhl jsem se zpět do sporu a oznámil své velké lásce, že jediné, co chci, je vidět ji šťastnou a rozkvétající na mých ještě šlechetnějších aspiracích. Zůstala stát, vážně poslouchala a upřeně hleděla ven z okna.

„To je nějaká tvá nová stránka, „ řekla konečně. „Jsi velmi ohleduplný.“

To mi muselo stačit.

Jak už jsem řekl, každý večer mě chodil navštěvovat Mandaro, kolem těla míval omotanou svou hrubou šedou róbu jako ochranu před podzimním vzduchem, který teď v časných a pozdních denních hodinách neodbytně dotíral.

A jemu, jak jsem postupně sílil, jsem se svěřoval s obavami.

„Všechny obavy jsou známky viny, „ říkal. „Dopřával sis potěšení, kdykoli se ti zachtělo. Teď máš námitky, protože ta, kterou miluješ, možná dělá totéž. Není to *ona*, kdo tě zraňuje, ale tvé vlastní dvojaké měřítko způsobu života."

Zavrtěl jsem hlavou. Vina byla částí jeho živnosti.

„Ne, ne, otče! Moje pletky s jiným ženami - pomáhaly mi být veselým, bezstarostným. Nikdy jsem se nemiloval s dívkou, ke které bych necítil lásku, nikdy jsem je však nemiloval hluboce; bránil jsem se tomu. Vyburcovaly mne, probudily ve mně ušlechtilejší lásku a tu teď nabízím Armidě. Ta mě teď trochu trápí, to ale nemění nic na mých citech k ní. Mučím se však představami, že - že způsob, jakým prožívá své city, se může natolik lišit od mého, že se zamiluje do někoho jiného - třeba i do de Lambanta - a že může přestat milovat mne. To bych neunesl. Nedokážu dokonce ani unést, když se na mě podívá chladně."

„Bylo od tebe moudré podněcovat ji v tom, aby pokračovala v přátelských vztazích s de Lambantem? Neměl jsi spíše dát jasně najevo svůj nesouhlas s jejich vztahem, tak jak to udělala ona s tvým vztahem k ostatním děvčatům?"

„To ne, podívejte -„ jak vysvětlit tyto pozemské věci Mandarovi? „tím, že ji postavím do pozice důvěry, tím, že ukážu, že kladně hodnotím a podporuju jejich přátelství, tím *navozuju* pozici důvěry. V takové pozici důvěry spolu do postele nepůjdou. Zatímco by tam *mohli* jít, kdybych na ně křičel a proklínal je. Pak by byli vehnáni do pocitu viny; pak by se uchýlili k tajnůstkářství, které pocit viny přináší; pocit viny by narůstal. Není to tak? Nezní to logicky? Kromě toho, abych byl upřím-

ný, otče, Armida není zrovna příliš otevřená v těchto věcech jak by také mohla, v takové domácnosti? Je-li Guy pro ni dobrý, pak jsem šťastný za ni a nemám v nejmenším úmyslu cokoli zkazit. Nezní mé úvahy rozumně?“

„Nejsem si jistý, že by tato úvaha byla za těchto okolností zrovna důvěryhodná.“

„Rozum a čest. Člověk musí v něco věřit. Já věřím v rozum a čest, a věřím Armidě a... Ach, musím už vypadnout z té postele!“

„Nepřicházím sem jenom proto, abych mluvilo milostných záležitostech, Perry.“

„Co tím chcete říct? Myslíte si, že se ti dva skutečně spolu milují za mými zády? To neříkejte!“

„To jsem neřekl. Teď promluvila tvoje žárlivost.“

„Ach, ano, máte pravdu. Jsem podlý a sprostý. Míval jsem o sobě tak dobré mínění - a teď je to pryč. Ty odvážné činy, které jsem vykonal, neznamenají vůbec nic.“

„Bez takového dobrého mínění se můžeme naučit žít. Je lepší pro naši pokoru, abychom tak činili.“

„Herci a umělci by takhle nepřežili. Ti jsou při nepřízni osudu živi pouze z dobrého mínění, které mají sami o sobě.“

„Ty, což musím zdůraznit, v nepřízni osudu nejsi. Tvoje kariéra dělá pokroky. Máš mnoho pozemských věcí. Měl bys však více přemýšlet o věcech, které mají větší věčnou hodnotu a váhu - pokora ti v tom pomůže.“

„Jsem ve vašich rukách, otče.“

„Vůbec ne. Moje ruce jsou stejně slabé jako tvoje. V pokračující bitvě mezi Dobrem a Zlem je každý člověk jen trochu víc než potravou pro děla. Jediné, co můžeme udělat, je rozhodnout, do kterých děl se necháme naládovat. Toto rozhodnutí není žádnou neměnnou záležitostí; věř tomu, rozhodovat se musíš každý den.“

„Nenávidím rozhodnutí. Chci, aby láska byla neměnná,

jsem ale tak slabý.“

„Nepodceňuj se. Potřebuješ odvahu, tu ale máš, dokážeš-li se jí chopit. To, že jsi zabil toho arcichřtána, je důkazem, že se jí dokážeš chopit a v tomhle ohledu se na tebe žádný člověk nemůže dívat svrchu.“

„Dokážete krásně těšit, otče. Avšak k jednání s Armidou potřebuju jiný druh odvahy.“

„Jakmile se uzdravíš a vrátí se ti tvůj elán, už tě ani nenapadne, že je v té věci takové odvahy zapotřebí.“

Alespoň jedna věc, kterou řekl, byla pravdivá. Ztratil jsem svůj elán i kuráž; tam, kde kdysi vířily vzduchem jako prachové peří, teď klesly až úplně k zemi. Každou noc se moje pochyby o Armidině věrnosti navracely do mé mysli a bránily tak spánku.

A tak se mé rameno a paže zvolna hojily. Kateřina, moje drahá, vytrvalá.sestra proseděla u mé postele celé hodiny. Odplouval jsem do říše snů jenom pro to potěšení, abych otevřel oči a našel ji tam, stále nad vyšíváním, stále čekající, až se mi navrátí síly. Později se přesouvala k oknu, mazlila se s Poseidonem, nebo si pohrávala se svou tapisérií. Moje sestra nebyla žádná krasavice. Byla po mém otci, zdědila jeho sinalou pokožku a poněkud delší bradu, miloval jsem však výraz jejích očí stejně jako siluetu její hlavy a jemný, škádlivý způsob, jakým často hovořila. Své hebké tmavé vlasy měla stažené vyšívanou stuhou, takže visely dolů v ohonu přes šaty barvy holubího peří.

Katie zůstávala v klidu v paprscích slunce u okna, zatímco já se povaloval v chládku místnosti; v přerušované konverzaci jsme tak oživovali staré časy. Nikdy jsem s ní však nehovořil o svých úzkostech, které se týkaly Armidy.

„Jsem ti za tvou péči vděčný, Katie. Měli bychom se vídat častěji, teď, když se blíží zima, než jak se nám to dařilo doposud.“

„Jsem ráda, že si to přeješ. Já si myslím totéž, upřímně řečeno. Různé síly se však snaží oddělit lidi od sebe, bez ohledu na to, co si přejí.“ Hovořila klidně a vyrovnaně jako vždy.

„Zůstaneme bezstarostní a povzneseme se nad naše obtíže.“

Hovořit o bezstarostnosti bylo snadné; a když tam byla Katarina, skutečně jsem věřil, že bezstarostný jsem.

Rozhostilo se ticho, bylo slyšet pouze bzučení pracovitých včel kolem okna. Tu a tam některá se zadníma nohama přetíženýma nákladem pylu zavrávorala na okenním parapetu a v tom okamžiku se jí Poseidon lehce a káravě dotkl packou. Za včelami, na jasném odpoledním nebi, se míhali ptáci, aniž hnuli jediným perem na křídlech.

Katarina ukázala ven a řekla: „Tihle elegantní ptáci s ocasy jako vidličky se už zase shromažďují kolem našich věžiček. Slétávají se, než odletí do zemí na jihu. Jsem vždycky smutná, když je vidím odlétat - kvůli jim samým a taky proto, že to znamená, že další rok je na úprku. Přesto se každý rok z nějakého tajemného místa vracejí. Nikdy nepřistanou na zemi. A kdyby jedenkrát přistáli, už by nikdy nevzlétli. To proto, že nemají žádné nohy, podle Aristotela a Tarsania.“

„Jmenují se čiperáci. Otec mi jednou řekl, že pocházejí z kontinentu jižního ledu, který ještě žádný člověk nikdy nespatřil.“

„Jak to tedy může vědět, mohu-li se zeptat?“

„Má to od nějaké staré autority, předpokládám.“

Náhle se jí objevil v ruce malý bílý hřeben, se kterým se pustila do česání třpytivé, pískově žluté srsti Poseidona. Kocour nadmul hruď a se zavřenýma očima začal příst, až nakonec dělal větší hluk než samotné včely.

Po chvilce se Katarina krátce zasmála a řekla: „Snažila jsem se představit si zemi, kterou ještě nikdy žádné lidské oko nespatřilo.“

„Není to tak těžký úkol. Vždyť my sami žijeme uprostřed takové země. Všechno tady zůstává neobjevené, tajemné, na tom, co je někde daleko, vůbec nezáleží."

„Perry, ty říkáš takové podivné věci! To bude úryvek z některého z tvých dobrodružných příběhů, řekla bych."

„Kdykoli řeknu něco hlubokého - či dokonce rozumného - najde se někdo, kdo tvrdí, že jsem to ukradl z nějaké hry. Hry jsou často psané herci - my jsme náhodou chytrolíni, nemysli si. Nepamatuješ si snad, že jsem. byl chytrý už jako dítě?"

„Já si tedy pamatuji, že jsi dělal živé sochy, a my jsme měli hádat, kdo to je. Když jsi předváděl Tritona, málem jsi se utopil v rybníku. Já jsem si zničila nové šaty, jak jsem tě pomáhala zachránit."

Oba jsme se zasmáli.

„Stálo to za to, už kvůli umění. Ty jsi byla vždycky nejlepší v hádání, koho vlastně předvádím, Katie!"

„Andri by také byla rychlá, kdyby žila. Před několika dny se mi o ní v noci zdálo, mor ji ale stejně dostal, tak jako ve skutečnosti. Nesnáším sny, které nedopadnou o nic lépe, než jaká je skutečnost."

Vždycky, když měla hřeben plný kočičích chlupů, stáhla ten chuchvalec a foukla. Hrst za hrstí opouštěla Poseidonův kožich a odplouvala teplým vzduchem mimo náš pokoj.

„Když nemám horečku, jsou moje sny příjemné."

„Possy, podívej se na tu spoustu srsti, kterou plýtváš, ty hloupý kocoure! Život by byl prázdný, kdyby nebyly žádné sny. Myslím, že bych se zbláznila."

Vyfoukla z okna další hrst srsti. Přistoupil jsem k ní, líně se opřel o bok okna, pošimral kocoura na hlavě a řekl: „Je příjemné být do něčeho blázen - je to vlastně způsob, jak se nezbláznit."

Katarina ke mně vzhlédla. S náznakem výčitky řekla: „Nebuď příliš bezstarostný. Myslíš si, že všechno je zařízeno jen

pro tvoje pobavení.“

„Nemám žádný konkrétní důkaz, že tomu tak není, poslední dny ale pro mě žádnou velkou zábavou nebyly. Ty jsi bývávala dost bezstarostná, Katie. Je ti Volpato nevěrný? Bije tě? Proč tě tak často nechává v Manteganu samotnou?“

Pohlédla na své prsty a řekla:

„Volpato a rodina Manteganů mě fascinovali ještě jako malé, bezstarostné dítě. Byli takoví divocí, se svými starodávnými hrady tady i u Středního moře. Na mé osmé narozeniny mi Seemly Moleskin řekl, že dospěju a vdám se za Mantegana, To jsem taky udělala a stále ho miluji.“

„To nemáš svou vlastní vůli, Katie? Těchhle zatracených čarodějů si nesmíš všímat, jinak se ocitneš v jejich špinavé hrsti.“

„Hele, nech toho! Jak vidím, už je ti lépe. Ruka ti určitě neodpadne. Zítra můžeš z hradu odejít, jestli po tom toužíš, a pak tě zase neuvidím, dokud se opět nedostaneš do potíží.“

Políbil jsem ji na ruku a řekl: „Nebuď zlá! Jsi nádherná osůbka a mě se hrozně líbí, jak mě rozmazluješ, ty moje sladká sestřičko! Dám Armidě instrukce, aby byla nejvíc, jak to půjde, jako ty - a hned zítra opustím hrad, abych jí ty instrukce předal!“

Zasmála se. Všechno bylo mezi námi zase dobré a Poseidon předl hlasitěji než kdy jindy.

Okno, u kterého jsme si všichni tři hověli, bylo posazené hluboko do výklenku. Jeho římsa byla dostatečně široká, aby si na ni Kateřina s kocourem mohli pohodlně sednout a hledět dolů na svět pod nimi. Dospělý člověk by se do něj mohl postavit a bez jakéhokoli nepohodlí vystřelit z tohoto výhodného postavení z muškety na nádvoří hlub oko dole. Paprsky slunce, které putovalo po obloze, vykreslily na dřevěném okenním rámu vrásky jako na čele rolníka; možná, že nějaká taková myšlenka napadla již dávno zesnulého básníka, který s nema-

lou květnatostí vyryl do jedné z malých tabulek z olovnatého skla dva tercety lhostejných veršů:

Jaký pár zřím očima, jež vidět nemohou:
uvnitř malé lidské šarády,
venku velkolepé arkády pod blankytnou oblohou.
Tak přehradou jsem přílivu
lidských tužeb a nebes odměnou
věcí, co pominou, i těch, co věčně zůstanou.

Poseidon ležel břichem vzhůru na klíně mé sestry, takže chomáčky jemné srsti, které teď vánek unášel, byly bílé.

S odpolednem se na nádvoří vytvořil vír teplého vzduchu, který proudil do stran a vzhůru a ty chomáče kočičí srsti s sebou odnášel. Ani jediný chloupek nedosáhl dlažby nádvoří. Srst se vznášela ve velkém kruhu mezi touto a vedlejší stranou nádvoří a stájemi a půdními prostory, nad kterými se tyčila jejich malá věžička na protější straně, a vysokými, větrem ošlehanými borovicemi, které rostly podél čtvrté strany, u zdi se strážním domkem. Celá ta vrstva vzduchu, dosahující úrovně našeho okna a rozpínající se ke každé ze čtyř zdí, které ji uzavíraly, byla plná chomáčků, které kroužily jako pohádkový vír.

Když jsem Katarinu upozornil na tuto podívanou, potěšeně zavýskla. Čiperáci byli velice zaneprázdněni. Šest či více párů se prudce snášelo ze svých stanovišť na okapech a olověných střechách, vnikalo do víru chomáčků a hbitě si je odnášeli, aby si jimi vystlali hnízda. Stáli jsme a pozorovali. Ti ptáci byli tak zaujatí svou činností, že často zabloudili do blízkosti našeho okna. Chomáče srsti kroužily majestátně stále dokola a mezi nimi nahoru a zase dolů nazdařbůh poletovali čiperáci.

„Až se vylíhnou ptáčata, budou ti velice vděčná, Poseidone!“ řekla Katarina. „Budou vyrůstat v přepychu!“

„Třeba to bude první generace kočky milujících ptáků. Po-

zor, pozor, na malacijské střechy přichází změna!“

Když jsme konečně sešli dolů, chomáče stále ještě kroužily a ptáci si je stále ještě po kouskách odnášeli do svých hnízd.

„Pojďme si dnes večer zase zahrát karty... Ptáci jsou tak hloupí, pořád musí být něčím zaneprázdnění - pořád jenom létají. Víš, že si nikdy neuvědomuji, že mi čas ubíhá pomalu, Perry, ty ano?“

„Já strašně rád lenoším - právě tehdy jsem nejlépe zaměstnán. Tak si ale říkám, jak ti může čas neplynout pomalu, samotinké na hradě.“

Katarina se usmála příjemným, vyhýbavým úsměvem, položila ruku na můj rukáv a řekla: „Proč sám sebe nezaměstnáš návštěvou Nicholase Fatembera, našeho freskového čaroděje? Jeho mysl je posedlá pouze jedinou věcí, jeho uměním. Stejně jako jeho žena, i on je v těchto dnech melancholický - stojí ale za to si s ním popovídat, pokud ho přesvědčíš, aby otevřel pusu.“

„Takže Fatember je pořád ještě tady! Když jsem ho viděl naposledy, vyhrožoval, že hned druhého dne odjíždí! Ten člověk je génius naší doby, i když je všeobecně zneuznaný. To říká Kemperer.“

Dorazili jsme ke komnatám Katie. Její pěkná černá komorná Peggy spěchala, aby nám otevřela dveře. Katarina řekla: „Fatember pořád hrozí, že hrad opustí. Spíš bych byla ochotná věřit, kdyby hrozil, že ty fresky už dokončí!“

„Budou vůbec někdy hotové? Platí mu vůbec Volpato?“

Zasmála se.

„Nebuď směšný. Čím asi? Proto tu také Fatember stále ještě bydlí, pořád plánuje, nikdy to nesplní. Alespoň má pro sebe a pro svou rodinu střechu nad hlavou. Rodina se stále rozrůstá... Ach, tak jdi, popovídej si s ním. Večer se sejdeme v kapli.“

Byl na ni smutný pohled, vypadala tak rezignovaně.

Procházky Volpatovým hradem jsem vždycky miloval. Jeho vnitřním pohledům se žádné nevyrovnaly. Svými náhlými schodišťovými podestami, neočekávanými komnatami, početnými patry, nekonečnými schodišti, svými touhami a nezdary, přechody od kamene ke dřevu, jemným mramorem a zteřelou omítkou, vznešenými sochami a sprostým úpadkem, tím vším předčil v individualitě dokonce i palác Chabrizziů.

Rod Manteganů nebyl bohatý, kam až sahala živá lidská paměť. Můj švagr byl poslední z přímé rodové linie, Julius a další byli vzdálení bratranci a byli stejně zchudlí.

O Volpatovi se šeptalo, že otrávil svého staršího bratra a sestru,

Claudia a Sapristu, aby získal kontrolu nad zbývajícím bohatstvím rodu - Claudia tím, že potřel sedlo jeho oře žíravou kyselinou, takže se mu smrtelná otrava rozšířila od konečníku vzhůru k srdci, Sapristu tím, že pomazal sochu Minervy, kterou měla ve zvyku líbat během svých modliteb konaných v soukromí, jedovatým auripigmentem, takže zemřela na hnilobu postupující od rtů tělem.

Zda ty řeči byly pravdivé nebo ne, Volpato nikdy neprozradil. Pochmurné legendy se kolem něj přímo kupily, k mé sestře se však choval snesitelně a měl tu dobrou vlastnost, že zůstával mimo hrad po dlouhá období, kdy v divokých oblastech severu hledal své štěstí.

Hrad na břehu řeky Toi mezitím zchátral a jeho manželka se nestala matkou. Přesto jsem však ten hrad miloval, i svou sestru, že se tak dobře vdala - zatím jediný de Chirolo, který se dostal do dvorních kruhů.

Cesta do příbytku Nicholase Fatembera vedla přes galerii, ve které Volpato vystavil poslední ze svých pokladů. Těch pokladů bylo poskrovnu. Ve sporém světle mezi nimi cupitaly krysy. Mezi mnohými věcmi, které byly veteší, bylo několik krásných, modře glazurovaných terakotových talířů, které si přivezl ze zemí Orinoka; slonovina srstnatých slonů, vyřezá-

vaná poslední civilizací lidoopů pro královský rod Itssobeshiquetzilaha; pergameny zachráněné nějakým manteganským předkem z velké knihovny v Alexandrii (mezi nimi dva s věnováním samotného zakladatele knihovny, Ptolemaia Sótéra) a portréty na hedvábí sedmi alexandrijských Plejád, zachráněné ze stejného místa; truhlice plná kartaginských ornamentů; šperky bájných kovářů Atlantidy; královské jablko, údajně patřící Birskovi, králi Gomory, s korunou Bery, krále Sodomy; figurka kněze s lucernou ze dvora Caerlon-on-Usk; třmeny nejoblíbenějšího hřebce perského Bahrama, vládce Médie, toho pověstného lovce; tapisérie ze Zety, Rašky, a dvorů prvních Nemaniasů spolu s róbami šitými pro Milutina; lyra, kalich a další předměty z chankrianského období; pěkná dubová zástěna s vyřezávanými postavami dětí a zvířat, která se mi obzvláště líbila, prý ze vzdáleného Lyonesse, než ustoupil vlnám; nehet z palce zakladatele Desporta, uložený ve stříbrné tepané skříncе na relikvie, spolu s dalšími více či méně zajímavými předměty. Vše, co mělo skutečnou hodnotu, bylo již dávno prodáno, a opatrovník propuštěn, aby se rodině dostalo toho základního.

Na cestě mezi relikviemi jsem se zastavil a jen tak namátkově otevřel truhlu přepásanou železnými pásy. Můj pohled se setkal s knihami vázanými v jemné kůži, mezi nimi jedna ještě bohatěji balená do vyšperkovaného pouzdra zdobeného rubíny a topasy.

Přenesl jsem si ji ke světlu, knihu otevřel a zjistil, že nemá žádný titul. Byla to sbírka básní v rukopise, psaných nejspíše samotným básníkem. Verše se zdály nemožně těžkopádné, byly zde ódy na Stálost či Hon, které se těžce plahočily za apostrofami Neštovic a Prosodie. Potom, jak jsem rychle listoval stránkami, přitáhla mou pozornost kratší báseň psaná v *terza rima.*

Báseň se skládala ze čtyř veršů - z nichž první dva byly totožné s těmi, co zdobily okno mé ložnice! Název básně odkazoval na symbolické zvíře nad hlavní branou do hradu: „Ka-

menný hlídací pes u brány promlouvá.“ Ať už to byl kdokoli, kdo přepsal první polovinu básně na okno, byl důvtipný, jestliže připsal její význam spíše sklu než tomu hlídacímu psu. Přečetl jsem poslední verše.

A dál, zatímco věci nebeské vpřed se ubírají muži i ženy okovů zbavení, dál otroctvím se souží, k čemu jejich srdce nejvíc prahnou, řetězy se přikovají.

Zdá se, že po čemkoli duše jednou touží, nejprv osvobodí, potom zajatcem svým učiní v hrobech Svobodné Vůle postupně pak uloží.

Běda, Prosodie oslovena, avšak žádná odpověď. Vyjádřené city by však mohly být pravdivé. Přistihl jsem se, že v podstatě souhlasím s pravdou mravního ponaučení v básních. Máloco může být nazváno holou lží, za předpokladu, že se to rýmuje. Opatrně jsem tu stránku ze svazku vytrhl, zastrčil ji do svého kabátce a knihu hodil zpět do truhly mezi ostatní starožitnosti.

Za galerií byl kruhový strážní prostor s točitým schodištěm, který vedl vzhůru na hradby. Tento strážní prostor kdysi stával jako samostatná budova; nyní byl součástí hradu, který, jako nějaký živý organismus, vyrážel století za stoletím výhonky chodeb a křídel a dodatečných nádvoří, a jak se rozrůstal, pohlcoval jednotlivé domy i jiná stavení. Přesto si však tento strážní prostor zachoval něco ze svého venkovního charakteru. Pár čiperáků zoufale poletoval podél jeho vnitřní obezdívky, polapen po tom, co odvážně pronikl zatlučenými střílnami dovnitř. Na podlaze u mých nohou ležely chumáčky Poseidonovy srsti, které zde oba ptáci v panice upustili.

Za strážním prostorem se charakter hradu opět změnil. Zde byly staré stáje, nyní přestavěné na trvalé bydliště rodinného umělce rodu Manteganů. Nicholas Fatember měl svůj ateliér tam, kde původně býval půdní seník; zatím jeho děti skotačily na dláždění v dolních místnostech, kde se skladovaly koňské postroje a další náležitosti.

Zavolal jsem jeho jméno a po chvilce se v otvoru nade

mnou objevila Fatemberova hlava. Zamával a začal sestupovat se žebříku. Ještě než dosáhl podlahy, pustil se do povídání.

„Takže, Mistře Periane, už je to skoro rok dlouhá doba, kdy jsme tě viděli naposledy v Manteganu. A Bůh je mi svědkem, že to je pěkně nehostinné místo - opuštěné, pochmurné, studené, zchátralé a až po střechu plné vyhládlých krys! Co tě sem zrovna teď přivádí? Ať visím, jestli je to potěšení."

Vysvětlil jsem mu, že jsem byl nemocný a že příštího dne odjíždím. Moje přirozená skromnost mi nedovolila, abych se zmínilo ďáblohubovi.

Fatember mi položil svou těžkou ruku na rameno, zatímco druhou využil k tomu, aby se poškrábal v podpaždí. Byl to hřmotný muž s masivním obličejem, ze kterého se mu dolů vinul vous jako houba na mrtvém kmeni stromu. Pouze v jeho očích bylo něco, co vzdorovalo rozkladu.

„Jo, Mantegan je to správné místo kde onemocnět, to ti teda povím. Mor tu ale nikdy nedostaneš. Mor má rád vláhu a šťavnatost a na Manteganu nic takového není - dokonce i švábi se mu vyhýbají - je to tu na ně moc vyprahlé. Zimnice, to jo - spousta zimnice, ale lepší zimnice než *mor*."

Opakoval to s jistou dávkou zálibné chuti, jako člověk, který obírá kost, a přitom pochmurným pohledem pozoroval své početné ratolesti, jak tlučou starého chrta, kterého nejdřív zahnaly do kouta. Nepatřily zrovna mezi nejbaculatější děti a jejich košile byly záplatované a potrhané; vykukovalo zpod nich stejné množství kostí jako na tom chrtovi.

Třebaže byl Fatember statný, jak se sluší na umělce, který tráví spoustu času pitváním lidí, koní a pratvorů, každý rok mu ohnul široká ramena zase o trochu víc a na těch ramenou spočinula nová masa šedých vlasů. Od doby, kdy jsem ho viděl naposledy, věk a zatrpklost ještě urychlily jeho úpadek; černé oči si však stále udržovaly svou energii, ještě zdůrazněnou velkou černou linií obočí. Na světě nebyl člověk, kterého bych si vážil více než jeho: jestliže to byl ztroskotanec, pak jsem ho

obdivoval a byl jsem hrdý na to, že mohu být v jeho společnosti.

„Přišel jsem se podívat, jak pokračují fresky, Nicholasi."

„Zrovna dneska budou hotové. Ne, jsou stejně nedodělané, jako byly v době před dvěma Trubkobrky, když jsi ty a ostatní herci hrál ve velkém sále. Bůh mi nedovolí, abych zobrazil štěstí princů, když má rodina hladoví - mé zatracené zásady překáží pohybům mého štětce, vždyť víš. Vůbec nic se neděje. Bez peněz nemohu pracovat a - ačkoli si nechci před tebou stěžovat na tvého vlastního švagra - milord Volpato by udělal lépe, kdyby dal své pozemky do pořádku, než aby mne zatahoval do svých plánů na vlastní sebezbožňování. Všechno nakonec končí zase u půdy. Využívej ji náležitě a tvůj život je naplněn, zanedbávej ji a tvůj život je promrhán. Samozřejmě, pro nás chudáky, kteří jsme nikdy nevlastnili ani záhon fazolí, je snadné všímat si takových základních věcí. Dej někomu darem tucet hospodářství a zjistí, že dobrat se pravdy je náhle obtížnější. Jsem na tom tak mizerně, že jsem dokonce musel propustit kluka, který mi maloval oblohy."

Zatímco Fatember takto hovořil, vedl mne ven postranními dveřmi a přes dvorek, kam nepronikaly žádné sluneční paprsky. Ačkoli patřil mezi největší malíře své doby, promarnil zde jedno desetiletí - skutečně, zdálo se, že se zde usadil napořád, napořád pracující či nepracující na manteganských freskách, pořád si zahrávající s tuctem dalších druhů umění. Jeho génius byl toho sžíravého druhu, který produkoval vlastní překážky.

„Jestliže se dobře ožením, Nicholasi, dohlédnu na ty peníze."

„To ‚jestliže', které mi nabízíš, je jedna z velkých, ničivých zbraní Času. Nemluv jako Volpato... Ani se dobře nežeň. Žádný člověk nemá zapotřebí být předmětem závisti. Alespoň toho jsem ušetřen."

Vstoupili jsme do hodovní síně s převislou klenbou a nád-

herným oknem s tabulkami zalitými do olova, které díky svým vyřezávaným rozpěrám působilo až neskutečně a ze kterého byl výhled na čilý vodní ruch na řece Toi. Fatemberovy nedokončené fresky se orientovaly podle tohoto okna stejně jako jejich světelné rozvržení.

Námětem těchto slavných fresek byly Činnosti člověka při zpronevěření se Zlu a Neohroženost Dobra. Pouze jedna nebo dvě idylické scény spolu s honem na pratvory byly dokončeny; pokud jde o zbytek, na rozlehlé holé stěně za lešením vystupovalo do popředí několik izolovaných postav a pár detailů pozadí. Na desce položené přes kozy ležely archy papíru, z nichž většina byla pokryta Fatemberovými smělými předlohami. Dokonalost již byla nastíněna, bylo ale ještě třeba dát jí konkrétní podobu.

Pokud šlo o toho samotného velikého muže, stál jako obvykle klidně, jeho ruka těžce spočívala na mém slabém rameni, a pozorně se rozhlížel po místnosti, jako by do ní ještě nikdy předtím nevkročil. Potom se ode mne odpoutal a těžkopádně odpochodoval k oknu, aby se postavil na stupínek, který stál před oknem, a podmračeně se na mne podíval. A jak jsem tak čekal v tichu té nádherné místnosti, se stolu seskočila hnědá myška a odcupitala do kouta.

„A Čas má další zručné mučitele," pokračoval Fatember. „Svým duševním zrakem vidím jistý pigment. Tak skutečný, že bych si ho mohl téměř vyškrábnout z pupily. Pracuj u na něm celý týden, abych ho namíchal, a pak, nejen že to není to, co jsem si představoval, ale ten pravý odstín, který jsem měl na mysli, je pryč, vymazán."

„Nic nevyjde tak, jak to vidíš ve svých představách, Nicholasi."

Dupl nohou tak mocně, že se z prken pod jeho sandálem zdvihl prach. „Neodpovídej, nemáš-li žádnou pravdivější odpověď než tuto! Proč by představa neměla být uskutečnitelná v realitě? No, proč by neměla? Proč by se nám dostávalo před-

stav, ne-li proto, že jsou schopné realizace?“

„Představy mohou být svými vlastními realizacemi. Ony samy mohou být skutečné. Právě jsem získal zkušenost -„

„Nesmysl. Co ty o tom víš? Mé představy pro tyto zdi si zachovávají svou původní velkolepost. Vím, že ty a Volpato a tvá sestra a polovina té proklaté Malacie nedokáže v životě pochopit, proč nevyrábím - proč neplodím jako louka, proč se nezapřáhnu do svého génia a netáhnu, dokud není všechno hotové a má představa vyplněná. Takže, zaprvé, jestliže jsem louka, jsem kyselá louka, vyčerpaná, nikdy nehnojená. A jestliže jsem tažný volek, byl jsem příliš dlouho bez píce a už mě nezajímá vrzání jařma na mých plecích. Jestliže jsem ale hlupák, pak je to něco jiného! Možná, že tu představu v celé její nádheře zanechám tam, kde si svou nádheru zachová, totiž uvnitř mé velké, dřevěné palice mamlase,“ - tvrdě se udeřil do hlavy - „kde se na ni nedostanou myši a obchodníci. Co? Spíš než to naplácat na omítku a nemít nic, co by mě hřálo po zbývající roky. Takové představy, jako je ta moje, přicházejí pouze jedenkrát za život, Periane, pochop to.“

Dlouhými kroky dusal kolem, rozhněvaně potěšen, že má publikum.

„Je to drzé, když naznačím, že my všichni bychom byli lepší, kdybychom měli možnost sdílet s tebou tvou představu?“

„Lepší? Lepší? Polepší se snad člověk morálně po jídle z osmi chodů? Umění ti *nepomůže* tak jako pouštění žilou. Velcí umělci jsou darebáci, ano, a velcí mecenáši, kromě několika svatouškovských výjimek. Ne, ty můžeš *chtít* mou představu, můžeš si myslet, že si ji zasloužíš, pravda je ale taková, že když přijde na malování, nestarám se o cizí přání, jen o své vlastní a boží.“

Pochodoval po síni a jeho slova s pleskáním sandálů na dlaždicích tvořila ozvěnu. Pomyšlení na jeho představu mě zahřálo. Zatímco podrobně vysvětloval, jaké má navzdory

světu úmysly, zdálo se, jako by se ve vzduchu zhmotňovaly.

Pak zavládlo ponuré ticho, poškrábal se v podpaždí a skousl si vousy porostlý ret.

„Nové horizonty... Nové vyhlídky na neúspěch...“ mumlal si pro sebe.

Stál jsem a díval se na velkolepou svatební scénu. Existovala v kompletním provedení jako předloha v měřítku a byla načrtnuta v životní velikosti na jedné zdi, s rozvrženými plochami základní barvy. Byla to oslava svatby jednoho z prvních Manteganů s Beatricí z .Bergonie.

Beatrice byla štíhlé postavy, seděla opřená v kočáru ve tvaru labutě a vztahovala ruku k pohlednému mladému manželovi, který seděl vedle ní. Ona byla.ve vyšším stádiu dokončení než zbytek kompozice, který existoval jen v přízračné formě. Ve vznešeně klidné intimitě na ní setrvávalo měkké světlo - a s nezmenšenou jasností i na jejích korouhvích a průvodu a na pozadí. Katedrála s gotickými ochozy a pohled za ní na pláň a kopec byly směle zakresleny přes jemné konstrukční linie, důkaz Fatemberova naprostého zvládnutí perspektivy. Viděl jsem, že až bude scéna hotová, bude-li, bude představovat ideál všech manželství.

Umělec nad tím jen pokrčil ramenem a přesunul se k obdélníku, který byl téměř hotový. Obdélník byl úzký, odborně umístěný do prostoru, který byl k dispozici mezi dveřmi a arkýřovým oknem; znázorňoval vojáky se stany v pozadí. Střídali po trubkobrcích na tmavé obloze. Vedle stál vesnický chlapec a pozoroval je, na hlavě měl příliš velkou přilbu a vrávoral pod vahou štítu. Na pozadí vyrůstalo neskutečné město, jasné ve znázorněném slunečním svitu.

„To venkovské dítě - to je malý, komický mistrovský kousek,“ řekl jsem.

„To jsem já. S touhou stát se vojákem, osudem však předurčen nikdy nebojovat.“

„Nebuď tak trudnomyslný, Nicholasi, i když se v tom vyžíváš! Bravurnost v této samotné části je -„

Vztekle se ke mně obrátil. „Neurážej mě řečmi o mé osobní bravurnosti! Ta možná vystačí na jevišti, kde nepotřebuješ víc, než hodinu oslňovat publikum. Tady nemá žádné místo. I takový mistr může způsobit umění smrt. Od Albrechta byla tato tradice ztracena kvůli vejtahům, kteří zabíjejí nezbytný plynulý vývoj... Tady v tom máš pravdu, jsem příliš trudnomyslný - Malacia je pro *status quo*, nikoli pro pokrok."

„Znáš Otto Bengtsohna? Věří, že Malacia půjde vpřed."

Hněvivě se na mne podíval zpod huňatého obočí. „Já jsem samotář. Já Bengtsohnovi pomoci nemohu a ani on mně. Jeho myšlenek si však vážím. Ty ho zabijou, stejně tak jako moje zabijou mě... Ne, ne, Periane, ty víš, že si na svůj zatracený osud nestěžuju, ale pravda je taková, že nemůžu dělat nic, vůbec nic! Tam venku za těmito zdmi z plísně a myších pšouků se nachází ten velký, planoucí svět triumfů a ušlechtilých činů, zatímco já trčím tady, neschopný pohybu. Pouze prostřednictvím *umění*, pouze *malováním* si může člověk ten planoucí svět podrobit a rozřešit jeho četná tajemství! Vidět nestačí - nevidíme, dokud to *neokopírujeme*, dokud úplně všechno věrně neopíšeme... *všechno* ...a zvláště to boží světlo ve všech jeho rozmanitých formách, bez kterého by nic neexistovalo."

„Kdybys tak mohl pokračovat s prací, dokázal bys víc než jen opisovat -„

„Nesnaž se mi lichotit, Periane, nebo tě pošlu k čertu, tak jako posílám ostatní. Ty *skutečně* lichotíš - to je špatná vlastnost a já ji nesnáším. Beru si peníze, Minerva ví, že beru peníze, ale ne chválu. Pouze Bůh je hodný chvály, Bůh a Ďábel. Nikde není žádné zásluhy, uděluje ji však Bůh. Podívej se na kadeře toho vojáka, na rozkvetlá líčka toho venkovského chlapce, na peří toho umírajícího ptáka, který se třepotavě snáší do trávy - vystihl jsem je přesně? Ne, nevystihl! Mám

imitace! Nevěříš - nenecháš se oklamat vírou, že tu není žádná zeď, nebo ano?

Zeď zůstane zdí a všechno moje snažení z ní může udělat jen něco míň než zeď. Hledáš pohyb a světlo - já ti předkládám prach a skulptury! To je rouhání - život předkládá smrt! A pod tím vším je ješitnost. Říkáš si, proč ztrácím čas, když tak nenávidím ješitnost?“

Stál naprosto nehybný a s odporem zabodával pohled do toho neskutečného města.

Konečně se odvrátil, a jako by načínal nový námět rozhovoru, řekl: „Jenom Bůh je hodný chvály. Ten dává všechny věci a mnoho darů, které my nejsme schopni přijmout. Ječíme vzteky a prcháme od jeho štědrosti. Malacia vstoupila do nové doby, Mistře Periane: ten člověk, o kterém jsi se zmínil, ten muž ze severu se svými revolučními myšlenkami je jedním z příznaků, že se tak stalo. Cítím to kolem sebe, třebaže jsem zalezlý v této krysami zamořené díře. Nyní konečně - poprvé za sto tisíc let -lidé otevírají oči a dívají se kolem sebe. Poprvé začínají konstruovat stroje, aby doplnili sílu svých svalů, a obracejí se na knihovny, aby doplnili své chabé vědomosti - tady možná ne, ale někde jinde ano, někde jinde. A co najdou? Co asi? Nekonečnou, Bohem danou kontinuitu světa!“

Na okamžik se odmlčel, jako by trávil vlastní slova, a pak náhle, ve stejném okamžiku, kdy jsem se rozhodl promluvit o tom zjevení v lese, se znovu rozhovořil; tentokrát zvolil nový přístup.

„Po celé roky - po celý život - jsem otročil, abych se naučil, abych kopíroval, abych opisoval. Neříkej mi, že zahálím... A přesto nejsem schopen udělat to, co dokáže jediný paprsek světla. Tak je to, můj příteli, a teď pojď se mnou! Bude to jen chvilička. Ukážu ti, jak příznivě srovnatelný je jediný okamžik boží práce se stoletími mé vlastní!“

V náhlém popudu mě uchopil za tuniku a vlekl ven z hodovní síně a práskl za námi dveřmi. V ozvěně, která se nesla

prostorem, jsme spěchali zpět přes dvůr.

„Proč bych měl malovat tuhle díru? Ať to, co zemřelo, zůstane mrtvé navěky...“

Pevně svíral mou paži a vedl mne - či spíše postrkoval - zpět do stájí, kde bydlel. Když vešel, jeho malé děti, které si hrály a lezly kolem, se daly do křiku. Fatember si jich nevšímal. Vydal se vzhůru po žebříku a mne strkal před sebou. Děti na něj rozdováděně křičely a lákaly ho do své hry; okřikl je, aby byly zticha.

Půda tvořila prostornou dílnu. Jeden její konec přepažil Fatember prkny. Zbytek byl plný stolů a všelijakého materiálu, nekonečného množství nádobek na barvy a štětců všech velikostí, hromad nepoddajného papíru, nástrojů všech možných druhů, geometrických figurín a změti předmětů, které prozrazovaly jeho intelektuální zájmy: konec losí nohy s kopytem, kel drtiroha, lebky chmatláků a psů, hromady kostí, z kůry pletený klobouk, kokosový ořech, jedlové šišky, škeble a ulity, větve korálů, mrtvý hmyz, části brnění, připomínající rozčtvrcená těla, úlomky skal a také knížky o hradbách a opevnění a o dalších námětech.

I mezi těmito neživými dětmi prošel Fatember bez povšimnutí. Prudkým pohybem odhodil stranou závěs na konci dílny, gestem mi naznačil, abych vkročil, a zvolal: „Zde jako bys byl v kapse kalhot samotného Boha a přehlížel vesmír! Podívej se, co světlo dokáže vymalovat rukou jediného skutečného Mistra!“

Byli jsme v tmavém zatuchlém výklenku. Uprostřed stál stůl. Na něm byl velice neobyčejný obraz namalovaný rozličnými barvami; zářil tak jasně, že se zdálo, že osvětluje celou místnost. Jediný pohled mi řekl, že Fatember přišel na nějakou zázračnou technologii, která zdaleka převyšuje Bengtsohnův merkurizační proces a která ho odlišila od ostatních umělců do té míry, do jaké se lidé odlišují od jiných zvířat.

Na obraze se něco pohnulo. Celý užaslý jsem se k tomu

přiblížil.

Pak jsem si zklamaně uvědomil, že stojíme u obyčejné kamery obscury. Nad námi byl malý otvor, kterým pronikalo, usměrňované čočkou, světlo z malé věžičky umístěné na střeše stáje.

Fatember vykřikl nadšením a zamnul si ruce.

„Dokáže naše umění napodobit obraz tak dokonalý, jako je tento? A všechno je dosaženo průchodem jediného ubohého paprsku světla! Proč by měl člověk - co *žene* člověka - aby soupeřil se samotnou Přírodou? Jakým otrokem své vlastní absurdní představy to vlastně jsem!“

Zatímco si s chutí stěžoval, civěl jsem na výjev na stole. Z perspektivy vrcholů střech jsme shlíželi na úsek cesty za hradem, podél jejíchž prašných okrajů plynula řeka Toi. Jak cesta stoupala do hor, rozvětvovala se, jedna její odbočka směřovala ke starému hřbitovu, druhá se vinula vzhůru k hradní bráně. Na balvanech u řeky odpočívala skupinka lidí zaprášených stejně jako cesta sama, jejich muly byly uvázané nedaleko.

Viděl jsem, velice podrobně, staršího muže, který si utíral lysou lebku kapesníkem, vdovu v černém, která si kloboukem ovívala obličej, a tak dále. Poznal jsem v nich skupinu kajícníků, kteří se vydali na pouť a seč mohli, ztrpčovali sami sobě život. Každičký drobný detail byl dokonalý.

„Všimni si, jak jsou zmenšení, můj příteli,“ řekl Fatember. „Vidíme je jakoby okem Boha - nebo Ďábla, neboť jeho zrak je možná ostřejší než je zrak Boha. Víme, že jsou skuteční, avšak pravda je taková, že se díváme na skvrny na stole, světelné obtisky, které nezanechávají žádné fleky! podívej, tady se pachtí do kopce moje žena - a přesto to není moje žena, jenom malinká skvrna, ve které já poznávám svou ženu. Co s ní má ta skvrna společného?“

„Ty ani nevíš, jak mě díky mým nedávným zkušenostem děsí poznámky, jako jsou ty tvoje, Nicholasi.“

Mávl rukou ke stolu a mou poznámku ignoroval.

„Byla okopírována mistrem malířem, který používá pouze světlo. Tady světlo, tam lidské maso. Tam realita, tady ideál."

„Proč si myslíš, že tam dole je realita?"

„Přece poznám svou ženu."

Sledoval jsem, jak postava jeho ženy, šplhající k hradní bráně, překonala vzdálenost jednoho nebo dvou centimetrů na desce stolu. „Půjdeme dolů pozdravit tvou ženu?"

„Nemá, co by řekla. A pravděpodobně ani nemá nic k jídlu, ubohá herka!" Abychom o ní již nemluvili, udělal krok vzad a otočil rukojetí, takže čočka se pohnula. V tom okamžiku žena, která pomalu stoupala do kopce, i kajícníci zmizeli. V magickém kruhu se objevily vrcholy a štíty střech a pak vnitřní nádvoří.

Ten strmý pohled a úžasná jasnost a čirost záběru propůjčily budovám tak neobvyklý ráz, že jakmile jsem tu scenérii poznal, unikl mi výkřik překvapení.

Přes obraz znázorněný na desce stolu se třepotavě míhali miniaturní ptáci. Byla to zobrazení právě těch čiperáků, které jsme se sestrou před hodinou pozorovali. Dokonce jsem rozeznal i závoj z kočičí srsti, který byl rozprostřen jako pavučina a zvolna se otáčel v teplém dechu nádvoří. Hledal jsem okno své ložnice. Ano, bylo támhle, a na parapetu seděl sám Poseidon a soustředěným pohledem sledoval tvorečky, kteří unikali s jeho kožichem, kterého byl zbaven! Třebaže celé okno i se svým rozpraskaným rámem nedosahovalo velikosti ani půlky nehtu na mém palci, každý jeho, detail i kočka sama byly dokonale zřetelné.

S děsivou rychlostí narůstal v obraze stín ptáka, jako by se nořil z hlubin stolu, až jím byl celý výjev zakrytý. Nad námi se ozval škrábavý zvuk a mezi Fatembera a mne se s třepetáním snesl čiperák.

„Zatracený potvory, hlodavci s křídlama!" vykřikl Fatem-

ber a těžkopádně se kolébal kolem a rukama se snažil ptáka srazit; samozřejmě zasáhl mne. „Tohle není poprvé, kdy se sem nějaký vecpal a všechno tu zaprasil. Uhni z cesty, ať ho můžu zabít!“

Jak se za ním divoce vrhl, ustoupil jsem a řekl: „Nicholasi, musím se ti s něčím svěřit. Zažil jsem něco, co na mě mělo naprosto rozhodující vliv, větší než cokoli jiného v mém životě. Stalo se to v tom lese-„

„Však já tě dostanu, ty neřáde!“

Hnal se kolem mne, přitom se chopil velkého rýsovacího trojúhelníku, kterým divoce máchal po vyděšeném ptákovi. Uskočil jsem mu z cesty. „Nicholasi, v tom lese se mi zjevilo něco, co mě hluboce rozrušilo.“

„Tak jako tenhle zatracenej pták!“ Zahnal čiperáka do rohu, ten mu však opět unikl a prudce se mihl kolem mé hlavy. „Tak to tedy ne, ty hajzle.“

„Abych to zkrátil, Nicholasi, to zjevení, o kterém hovořím, mě přesvědčilo, že nebudeme možná nikdy schopní pochopit realitu, a to díky našim, možná milosrdným, nedostatkům ve schopnosti vnímat.“

„Z toho si nic nedělej - *mistře!“* vykřikl a mávl trojúhelníkem tak prudce proti zdi, že ho rozbil. Rozběhl se za ptákem se zaťatými pěstmi. „Tady pro tebe není místo - tohle je svatyně umění, ty opeřená sračko!“

„Ty jsi zasvětil svůj život kopírování toho, o čem jsi přesvědčen, že je skutečné. Obávám se, že to, co považujeme za skutečné, je samo o sobě kopií, něco načrtnuté Silami, které jsou natolik mimo naše chápání, jako jsme my mimo chápání tohoto nešťastného ptáka. Že jsou okamžiky, jako na tomto obraze, kdy jedna vrstva prosvítá skrz druhou. Že umění a život, skutečnost a fikce, jsou spolu propojené kopie -„

„Tady je jeden život, se kterým skoncuju! Už jsem ho skoro měl!“

„Že všechny druhy umění jsou pokusem zničit... tu vnucenou halucinaci, kterou nazýváme -„

Překlopýtal kolem mne. „Však já ho zničím! Já tu zatracenou potvoru zabiju dřív, než mi to tady úplně zdemoluje! Ach, jak prokletý jsem - teď vidíš, co musím snášet. Z cesty, Periane, k čertu, chlape!“ Opět provedl zuřivý výpad, tentokrát dřevěnou lištou, a málem mě zasáhl. Byl vzteky bez sebe a když čiperák hrůzou vypískl, zaklel. Skrčil jsem se pod jeho napřaženou paží a po žebříku sestoupil do bezpečí.

A zatím dole, v jejich primitivním životním prostoru, vypískly Fatemberovy děti radostí, když jejich matka vstoupila dovnitř dveřmi z ulice. Zhmotnila se téměř ve stejném okamžiku jako ten čiperák. Obležená malými tělíčky, opřela se na okamžik o dveře, aby nabrala dech, a její velká, složená křídla zašustila o dveřní výplň. Unaveně mě pozdravila a posadila se, aby si odpočinula, načež po ní začaly lézt děti.

Setkali jsme se již dříve. Byla to mohutná žena, ačkoli ne úplně bez půvabu. Její obličej byl povadlý a ztratil mnoho ze své bývalé krásy, přesto tam však jistá krása stále zůstávala, zvláště kolem úst. Její jméno mezi lidmi bylo Charity.

Zákony pro okřídlené lidi byly přísné. Ale Charitina roztomilost, když byla ještě dítě a mladé děvčátko, jí umožnila stát se jednou z toho mála privilegovaných, kterým bylo dovoleno hnízdit na vrcholku zvonice Svatého Marka a o svatých dnech účinkovat před Biskupem Vyvoleným.

Ještě jsem si pamatoval, že když jsem byl chlapec, moje matka mi ji ukazovala, jak letí se svými sestrami přes Arénu - byl to rozkošný pohled, i když terč oplzlých dětinských vtipů, neboť okřídlení lidé pohrdali oblečením.

Nyní byly Charitiny hnědobílé perutě stále složené. Stávala Fatemberovi modelem a ten ji neustále pronásledoval, aby se za něj provdala; jakmile mu vyhověla, již nikdy znovu nevzlétla. Touto dobou by už stejně byla příliš stará, aby mohla umění létání provozovat.

Když Charity nabrala znovu sil, vstala a nabídla mi ruku na přivítanou. Děti ji škubaly za oděv tak divoce, že se opět posadila, a pak mi nalila sklenku červeného vína. Vděčně jsem ji přijal; Nicholas byl příliš duchem nepřítomný, než aby mi cokoli nabídl. Víno bylo drsné a trpké: s největší pravděpodobností z Heystu.

„Doufali jsme, že nás navštívíte, Mistře Periane. Nicholas je ve vaší společnosti rád - a ve společnosti ještě několika málo dalších, měla bych dodat. Vaše dobrá sestra mi řekla, že jste se ze svých zranění už dostal."

„Nikdy bych nenavštívil Mantegan, aniž bych navštívil vás a Nicholase. Pro jeho dílo mám nekonečný obdiv."

„Jaký se vám Nicholas zdá?"

„Tak jako vždycky, překypující géniem a nápady!"

„A taky tak praštěný? A tak zoufalý?"

„Snad melancholický..."

„A neschopný pomalovat čtvereční metr zdi?"

Postavila dvojici dětí na nohy, přešla k nádobě s vodou a ponořila do ní naběračku, ze které se napila. Děti se křikem dožadovaly stejného potěšení. Dala jim jednomu po druhém, nejdříve chlapcům, potom děvčátkům. Přes jejich hlučení řekla: „Nicholas je příliš náročný a tady vidíte výsledky. Chudoba, hlad, špína... Byla jsem venku prát pro bohaté rodiny, abychom měli alespoň na chleba. Jak to uděláme, až přijde zima, to tedy nevím..."

„Génius si zřídka dělá starosti s tím, jak vydělat na svůj chleba."

„Myslí si, že za dvě stě let bude slavný." Její ruce vylétly vzhůru, až jí zašustila křídla. „Dvě stě let! Co dobrého to dá těmto ubohým dětem? To tedy nevím. Pojďte, musím jim najít něco k jídlu. Neměla bych si stěžovat, Mistře Periane; alespoň, že máme střechu nad hlavou."

„Jsem rád, že tomu tak je." Z půdy zazněl triumfální řev;

čiperákův osud se naplnil.

„Mezi tím být umělcem a umělcovou ženou je propastný rozdíl.“

Zatímco jsem se opíralo zeď a usrkával svoje víno, pozoroval jsem ji, jak pracuje a přitom ještě obratně udržuje děti uprostřed zábavy. Napadlo mne, zda se jí vybavují ty pohledy na Malacii ze vzduchu, ze kterých se těšila jako mladá dívka - jak kouzelně musely vypadat její ulice, než po nich byla nucena začít chodit! Ačkoli mi jí bylo líto, nesnášel jsem, když jsem musel poslouchat, jak kritizuje svého manžela.

Nebylo pochyb, že na mě Fatember zapomněl. Slyšel jsem, jak nahoře chodí a něco si pro sebe mumlá.

Jeho otrhané děti kolem mě hopsaly a škemraly o malé doušky vína. Třebaže některé zdědily po své matce zakrnělá křídla, žádné nedokázalo létat.

Podal jsem Charitě prázdnou sklenku a řekl: „Už musím odejít. Řekněte Nicholasovi, že doufám, že ho zase brzy navštívím. A požádám Katarinu, aby přesvědčila Volpata, aby...“ zamnul jsem palcem a ukazovákem.

Mávla rukou v odmítavém gestu, pohybem, který připomínal pohyby jejího manžela. „Jen to tak nechte, řekla bych. Nejsme na tom tak špatně, abychom na tom nemohli být hůř. Možná, že to nevíte, ale Volpato vyhrožoval, že nás vyhodí, fresky nefresky, jestli ho ještě jednou budeme otravovat s penězma.“

„Jak si přejete.“

„Nejde o to, co si přeju, ale co musím,“ řekla a v hlase jí zazněla neústupnost, opět připomínající Nicholase.

„Jakmile budou fresky dokončené, může snadno dostat další zakázky.“

Místo odpovědi pomalu zavrtěla hlavou.

Zamířil jsem ke dveřím. Vyškubla z křídla dlouhé, šedivé pero a zastavila se, aby ho dala na hraní nejmenšímu dítěti.

Než se opět narovnala, byl jsem již ze dveří venku.

Odpoledne se zvolna chýlilo k večeru. Po zdech kolem nádvoří se šplhaly stíny, do města, jehož několik zvonů znělo v dálce, se vracel chlad.

Zatímco jsem mířil do komnat své sestry, čiperáci zmizeli z oblohy. Vysoko nad mou hlavou zachytilo okno mé ložnice odraz slunce, Poseidon se však již vzdal svého postu. Všechno bylo tiché a klidné. Kočičí srst konečně klesla k zemi, jeden zkroucený chomáč se převaloval v prachu přes zvadlé listí pod mýma nohama. Pouze šerosvit teď vyplňoval ospalý vzduch kolem.

Opět jsem se cítil dobře; mé přechodné období klidu bylo u konce. Zítra odejdu z hradu za tím, co Fatember nazývá velkým planoucím světem.

Svatební poháry a nazí hosté

Když velký Desport založil náš městský stát, prohlásil, že by to mělo být místo štěstí. Z větší části zůstalo toto prohlášení po dlouhá staletí zachováno. Jak to ten filosof řekl, každá loď, která vyplouvá na moře, musí mít kýl; také štěstí má temnější stránku, ponořenou, která se plouží proti oceánským proudům a sbírá a hromadí nečisté věci, které ji mohou nakonec zničit.

Z toho důvodu bylo štěstí v Malacii pěstováno se vší vynalézavostí a důvtipem a mnoho jeho provozovatelů se nyní shromáždilo, aby zajistili, že svatba Samaranty de Lambant s Traytorem Orinim z Vamonalu nebude ničím menším než skutečně šťastnou událostí. Měli tři dny na to, aby ten program naplnili do posledního detailu, na jehož konci se předpokládalo se vší upřímností, že každý zúčastněný bude ze tří čtvrtin mrtvý radostí ve všech jejích formách.

Prvního dne oslav, v dopoledních hodinách, sezval Pozzi Kemperer svou společnost a projeli jsme si komedii *Fabio a Albrizzi*, abychom se ujistili, že nám ani kostýmům neschází nic na dokonalostí. Hráli jsme s vervou, La Sigla zosobňovala rozkošnou hrdinku a každé její -gesto byl lehce svůdný zázrak pantomimy. Protože nestřídmost byla heslem dne, přizval Kemperer onoho vyzáblého muže se dvěma pantery a výsledný efekt nebyl tak úplně žalostný.

Pokud jde o můj kostým, odvozený z malby v Renardově pavilónu, byl prostě fantastický. Jak vůbec zaplatím krejčího byla otázka, kterou bylo třeba odkládat co možná nejdéle. On odvedl práci na vestě a ty dvě jemné krajinky, které na ní byly vyšity, bylo dílo Zlatorogů; jemnost jejich stehů byla velice obdivována. Měl jsem nový bílý tuhý límec, který mi přiléhal

těsně ke krku, a elegantní punčochy se stužkami na kolenou, které dávaly dokonale vyniknout tvaru mých nohou. Ale ten zelený plášť - to bylo mistrovské dílo!

Byl dlouhého střihu, v pase zabraný, s prostornými kapsami s ohromnými patkami, přesně jako na tom obraze. Byly na něm stříbrné knoflíky, jak bylo objednáno, a široké manžety dokonale ozdobené pletenou stříbrnou stuhou. Byl tak nádherný, že jsem se rozhodl nosit ho po celou dobu svatebních oslav. Byl příliš stylový, aby ho měl Albrizzi jen pro sebe.

Po zkoušce, když se nikdo nedíval, přispěchala ke mně božská Sigla a políbila mne na rty.

„Jsi pěkný kluk, Albrizzi, a moc jsi mi scházel. Slyšeli jsme, že jsi utrpěl strašné zranění od ďáblohuba. Dnes večer, až ta tancovačka bude v plném proudu a Pozzi bude stříknutý, někam se vytratíme. Já budu hrát doktora a pozorně zkontroluju, které tvoje části jsou ještě funkční."

„Má nejdražší Siglo, často jsem na tebe myslel, když jsem ležel v Manteganu v náručí smrti. Ty už jsi se vzpamatovala ze ztráty svého chrabrého kapitána Johna z tuscadské Těžké jízdy?"

Elegantním pohybem zvedla ruku k obličeji. „Byl to takový neobyčejný muž... Je však zbytečné lkát na nespravedlností světa, jinak bychom se utopili ve vlastních slzách. Ty a já dnes v noci zmírníme svůj smutek."

Zaváhal jsem. „Ještě nikdy jsem nedostal lepší návrh. Jsem však už moudřejší - dostalo se mi vědění a ještě jsem si na něj nezvykl... Jsem zasnouben s Armidou Hoytolou a musím se cvičit ve věrnosti. Tak, jak je to v té písni: ‚Dny, kdy jsem flirtoval, jsou u konce'."

Přitiskla se ke mně svými sladkými slabinami a ňadry. „Ty můj legrační miláčku - svým způsobem hrdina, ale bláznivý, bláznivý! Tuhle roli si vyzkoušej až příští týden."

Políbil jsem ji na šíji. „Nepokoušej mne. Můj horoskop

mne varuje, Seemly Moleskin mne varuje, Armida mne varuje, - nedám-li si pozor, čekají mě zlé časy.“

„Ach, ten můj úžasný kapitán měl tak hrozný horoskop. Jinak bych s ním bez váhání utekla do Tuscady. A ty věci, které zažil! Představ si, že jednou unikl smrti jen o vlásek - oře, na kterém seděl, zabila turecká dělová koule. Říkal, že se ta koule pohybovala tak pomalu, že ji viděl vylétnout z druhého boku koně, jak ten kůň spadl, vypadala prý jako obří malina. Jemu se však nic nestalo, tomu mému drahouškovi.“

„Vojáci jsou ukrutní lháři, má sladká a nevinná Siglo.“

Vzpamatovala se a řekla: „Ať právě teď dělá, co dělá, pro někoho je tato noc nocí svatební. Jsi mizera, ale zůstává mezi námi pouto. Rozumím ti. Poslouchej tedy, co se ti snaží sdělit hudba, jestliže tě můj hlas nedokáže přesvědčit.“

Hudba již hrála delší dobu. Právě zpívaly tři půvabné zpěvačky, byly to tři dívky, které přitom stavěly na odiv splývající róby ve stylu Athén v době Perikla. Zpívaly svatební píseň složenou pro tuto příležitost podle jedné z Pindarových.

Zlatistá lyra, Apollónův poklad nejdražší
vzývá tu lehkou nožku
ke spiklenecké rozkoši
a nádhera ta třpytná začíná:

Na strunách preludium oslnivé zaznívá
tak jako v opravdovém mládí
pár, který láska spoutává
své životy teď spojuje.

Ó, jak jasná obloha v manželství je harmonie.
On tak smělý a moudrý
svým touhám zvolna ustupuje

podle jejích tancujících očí.

A mezi každou slokou zazněl refrén, který si svatebčany zcela podmanil.

Život jen krátká melodie je –
pojď; tancuj a miluj se v trávě
a nedovol strastem a bolestem
překážet na téhle zábavě!

Když jsme z chodby zaslechli zvuk kroků, rozpletli jsme se s La Siglou a odpoutali od sebe, byl to ale jen de Lambant.

„Guyi, vždyť jsem s tebou ještě neprohodil kloudnou větu, když nepočítám ta slova ze scénáře, která jsme si vyměnili! Máš fantastický kostým. A co můj, líbí se ti?“

Postavil se přede mne a nahodil pózu, při které si jednou rukou zastínil oči.

„Po pravdě řečeno, je krásný, mám ale za to, že tě dělá tlustým. Takže jsi se již úplně zotavil ze svých zranění?“

„Tak, tak, to už je všechno pryč. Všechno je zaceleno. Díváš se ale na mne, jako bych byl mrtvola, milý příteli!“

„Ne, to ne. Jenom jsem si říkal, jestli jsi tím šokem neztratil nějaké vlasy.“

„Myslím, že budu přesný, když řeknu, že pohled na toho ďáblohuba mě polekal míň, než se vyděsil kdokoli jiný z přítomných.“

Pak mě chytil za paži tím svým starým přátelským způsobem, hlasitě se zasmál a řekl: „Ach, byl jsi velice statečný, de Chirolo, a jsem si jistý, nám na to nikdy nedáš zapomenout; *já* jsem ale musel zůstat s Armidou a hlídat ji. Kdyby vyšplhala do toho kočárku, jak jsi jí radil, zabil by ji. O tom není pochyb.“

„Neštvi mě, Guyi. Stejně jsem nikdy tak úplně nepochopil,

co jste vy dva tam v tom lese dělali.“

Udělal frajerské gesto a současně se obrátil k La Sigle. Stála vedle a pozorovala nás, na tváři výraz, který jsem nedokázal přečíst. „Tenhle de Chirolo je strašnej chlápek, Siglo, dámo, i přes všechny své skvělé ryzí vlastnosti. Všechno jsem ti vysvětlil, Periane, a ta tvoje žárlivost mi k tobě nějak nejde. Pořád si ještě připomínám s vřelostí, obdivem a náhodným vzlykem tvoje prohlášení, že žárlivost je ponižující, a že láska mezi přáteli by měla být svobodně přijímána i rozdávána.“

Skutečnost, že někdo používá mé vlastní citáty proti mě, byla skoro stejně protivná jako vidět ho v mých nejlepších šatech.

„To jsem taky měl na mysli - spolu s dalšími myšlenkami. Smál by ses, kdybych ti řekl, že jsem zápasil s hlubokomyslnými pochody...“ Pohlédl jsem na něj a na La Siglu a pokračoval. „Ano, řekl jsem, žárlivost je ponižující. Trpíme jí všichni. Armida je chtivá věcí taky, řekl bych. Není to tak?“

Zasmál se.

„Taková ubohá odpověď na mou citaci tvého ušlechtilého pocitu. Ty dny, které jsi strávil sám v posteli, mluví proti tobě. Pojďme si dát r něco k pití.“

Proti své vůli jsem cítil, že ve mně narůstá vztek. „Guyi, jestliže upřímně věříš, že láska mezi přáteli by měla být svobodně přijímána i rozdávána, pak se tím musí řídit všichni - nebo nikdo. I když se jimi nedokážu řídit, mám určité ideály; zatímco ty dokážeš jenom zesměšňovat -„

V parodii zoufalství se de Lambant obrátil k La Sigle. „Má monopol na moudrost. Co proti němu zmůžeme?“

S tím svým zdravým rozumem, který byl pro ni tak přirozený, nás La Sigla oba zahrnula do svého objetí a přitom mám zanotovala jeden verš z oné písně. „‘Ó, jak jasná obloha v manželství je harmonie...‘ Jak ošklivé, když se chcete hádat, a to zrovna dnes! Nezapomeň, že se tvoje sestra vdává, Guyi. To

napětí je na vás obou znát. Jděte se napít a bavte se.“

De Lambant vykouzlil jeden ze svých nejoslnivějších úsměvů, do kterého zahrnul mne, La Siglu a další dva herce, kteří právě vstoupili do místnosti.

„Ošklivé, skutečně. Pojď, Perry, příteli, ukážu ti svatební dary své sestry.“

Přestože jsem byl rád, že byla hádka zažehnána, cítil jsem se stále plný úzkosti, neboť moje hloupoučká věta o lásce svobodně přijímané a rozdávané byla věta, kterou jsem řekl pouze Armidě. Jestliže ji citovala de Lambantovi, kdo ví, za jakých výsměšných okolností se to odehrálo.

„Guy, neurážej se, ale ty víš, co k Armidě cítím, že ji doopravdy miluju -„

„Naprosto,“ řekl a šel napřed dlážděnou chodbou, kde se shlukovalo velké množství lidí, všichni byli rozkošně oblečeni a navoněni; „Závidím vám oběma víc, než dokážu říct. Budete se k sobě fantasticky hodit, tím jsem si jistý. Je to prima holka a já jsem do ní napůl zamilovaný.“

Byla to nevinnost nebo nestoudnost? Srdce se mi sevřelo strachem, když jsem sám sebe nutil, abych tónem, natolik blízkým přímému obvinění, nakolik jsem se jen odvážil, bezstarostně pronesl: „Guyi, jsem rád, když Armidu vidím nějakým způsobem šťastnou, musím však doufat, že v tomhle směru respektuješ moje city. Přátelství má jisté posvátné zásady. Oba dva, ona i já, si ceníme tvého přátelství, a ty víš, že já ti důvěřuju, že ty to přátelství opětuješ.“

A opět zářivý úsměv, třebaže ty tmavé hnědé oči byly upřeny na dav. „Není třeba říkat víc. Já skutečně respektuju tvoje dobré srdce a tisíceré díky za takovou důvěru. Věř mi, že i já myslím na Armidino štěstí. A teď pojď, vklouzneme sem.“

Vstoupili jsme do místnosti plné motajících se svatebčanů, všichni byli přeochotní až na hranici bláznovství a všichni hulákali, seč jim hlasivky dovolily. De Lambant, jakožto hýč-

kaný syn rodiny, byl zdraven ze všech stran a vzápětí jsem o něj přišel díky milující, avšak nade všemi, čnící tetě, která ho neviděla již více než měsíc, a z toho důvodu ho musela mačkat, jako by její život závisel na nutnosti zadusit ho mezi svými ňadry. S jistým ulehčením jsem ho opustil a odešel civět na řadu svatebních darů.

Stály tam Bledlorovy půvabné skleněné poháry. Vzpomněl jsem si na to bezstarostné období, kdy jsme je šli s Guyem objednat, toho dne, kdy jsme potkali děvčata na pouti. Ano, bezstarostné, tehdy jsem se cítil bezstarostný. Prošel jsem kolem pohárů, aniž jsem jim věnoval větší pozornost.

Byl jsem ke Guyovi a Armidě nespravedlivý? Bylo možné, že je tak nevinný, že mu úplně nedošlo, co mám na mysli? Jestliže Armida opakovala Guyovi moji větu o „lásce svobodně přijímané a rozdávané“, byla to ušlechtilá věta - a vůbec ne z nějaké staré hry - hodná opakování několika přátelům, což asi udělala; jistě by ji nepoužil jako záminku, aby si vzal víc, než na co měl právo. Zatímco jsem zíral na hromady krásných a nepotřebných předmětů a tu a tam kývnutím odpovídal lidem, kteří mě zdravili, byl jsem plný pochyb. Opakoval jsem si všechno, co Guy právě řekl, a zjistil jsem, že každá věta byla postavena tak, aby vzbuzovala úzkost. Záviděl Armidě i mně víc, než dokázal říct. Hmm, závist je nepříjemný cit a žene člověka proti jeho přátelům. Dostal se již tak daleko, že se mi ji snažil odvést?

A. opět, jak jsem si v své zjitřené fantazii představoval hnusné výjevy - jak ona vydává smyslné vzdechy v jeho špinavém objetí - rozzuřil jsem se sám nad sebou. Ji miluji, jemu důvěřuji jako příteli: bylo to nespravedlivé chovat takové podlé podezření. To dokazovalo, že chyba je na mé straně, nikoli na jejich. Zhluboka jsem se nadechl a znovu došel k rozhodnutí, že musím být velkorysejší a méně žárlivý.

Radost, kterou jsem cítil, však byla tatam. V žaludku mi kručelo.

Šel jsem pryč, abych se uvolnil, abych si stiskl spánky, abych si polil hlavu studenou navoněnou vodou. Uzamčený v malé, chladné koupelně, kde melodicky šuměla fontána, slyšel jsem smích, který přicházel od vedle. Přicházel od lhářů, pokrytců, tajných nepřátel, od lidí, kteří by se pouze smáli, kdyby znali mé dilema, lidí, kteří by Guye a Armidu klidně pozvali do svých pokojů a pak z té situace těžili.

Stále se hrála ta Pindarova píseň:

Svým touhám zvolna ustupuje
podle jejích tancujících očí.

Ještě jednou jsem si navlhčil obličej a řekl si, že jsem blázen, že to, čím trpím, není žárlivost, ale vina, že cítím to, co cítila Armida, když odhalila moje poklesky. Teprve teď jsem ji pochopil.

Vyrazil jsem vpřed, byl jsem rozhodnutý ji najít, poprosit ji o odpuštění, vzít ji do náruče a ukázat jí, že teď, už skutečně, její potřebu štěstí plně chápu. Volali na mne přátelé. Pozdravil jsem je a dral se dál - a přitom se snažil vypadat úplně normálně, avšak na to, abych to klamné zdání udržoval přesvědčivým, jsem byl příliš ustaraný. Vrazil do mne nějaký opilý muž s očima podlitýma krví a něco nesouvisle blekotal. Jak jsem ho ramenem odsunul, viděl jsem, že to je de Lambant senior. Neprojevil žádnou známku toho, že mě poznává.

De Lambantovi shledali, že jejich vlastní dům postrádá pro uspořádání svatebních oslav dcery potřebnou vznešenost, a zabrali elegantnější vilu, majetek svých bohatých příbuzných. Dlouhá chodba, lemovaná sochami, dělila dům na salónky po jedné straně a apartmá po straně druhé. Hlavními zajímavostmi bylo atrium ve vznešeném byzantském stylu, rozsáhlé lázně a nádvoří se sloupovým ochozem, kde na pozadí kolonád zurčely fontány. Zde, pod otevřenou oblohou, se uskuteční svatební ceremonie a také se zde odehraje naše komedie, akrobatické vystoupení a hra o Mendikulovi.

Konečně jsem našel Armidu, seděla s rodiči v jednom z menších salónků, uprostřed houfu přátel, z nichž žádného jsem neznal. Mladý vévoda z Renarda přítomen nebyl; již předem jsem si ověřil, že nebyl pozván.

Bylo to poprvé od honu na pratvory, kdy jsem zase spatřil jejího otce. Několika blahosklonnými slovy vychválil mé štěstí v honu, přičemž si zavdal šňupacího tabáku.

Při pohledu na Armidu, pózující vedle něj jako Krása sama, jednu ruku nonšalantně položenou na brokátem potaženém opěradle křesla, osmělil jsem se a oslovil Andruse Hoytolu zvučným hlasem.

„Děkuji vám za slova uznání, pane. Zúčastnil jsem se lovu, abych zabil jednoho z pratvorů a tak se taky stalo, přestože jsem přitom málem zahynul. Nic však není bez rizika, řekl bych."

„O tom jeden nemůže mít pochyb," řekl a vrhl na mne podezřívavý pohled. „Životy jsou v neustálém riziku, nejenom v lesích Juracie."

„Slyšel jsem, pane, že zatímco jsem se léčil ze svých zranění," pokračoval jsem, „ta událost s mým ďáblohubem zatím oběhla Malacii a udělala ze mne něco jako lidového hrdinu. Nejsem žádný válečník. To, co jsem udělal, bylo jediné možné řešení, neboť vaše krásná dcera Armida stála tváří v tvář smrti. Snad vám nebude vadit, dovolím-li si říci, že se domnívám, že jsem tím byl do jisté míry vaší vznešené rodině nápomocen."

„O tom nemůže být pochyb, Mistře de Chirolo," řekla jeho manželka, by.la však okamžitě umlčena gestem svého manžela. Pokud jde o Armidu, tu citlivou bytost, jakmile si uvědomila, jaký druh žádosti se právě chystám učinit, do tváří se jí nahrnula barva a hned se zase ztratila.

„Jistým způsobem jste byl... nápomocen," pronesl Hoytola a škrábal se přitom na bradě s takovým výrazem, že se mu obličej notně protáhl. Kvůli tomu protažení z něj vycházela slova pomalu. „Nežijte v chybném domnění, že jeden není

vděčný. Před tou - eh, událostí v lese tu byl ten vodíkový balón. Nicméně -„

Měl jsem tu drzost ho přerušit. „A co naše hra, *Princ Mendikula*, pane? Merkurizovaný zázrak Otto Bengtsohna, ve kterém se s vaší dcerou tak krásně vyjímáme. Zítra večer má být poprvé uvedena. Nezapomeňte, pane, jak tvrdě jsem na tom vašem zamilovaném nápadu pracoval."

Hlas mi selhal. Podle toho, jak Hoytola i jeho žena ztuhli a jejich přátelé se začali tiše vytrácet, jsem poznal, že jsem se vydal na nebezpečnou půdu. Uvědomil jsem si přítomnost dvou sluhů, kteří stáli za vysokými brokátovými křesly, na kterých si Hoytolovi v bezpečí seděli; při zmínce o Bengtsohnovi a merkurizaci jako by začali ošklivět, zatímco Hoytola, který vždy dělal dojem člověka, kterému nic nejde pod nos, náhle zjistil, že se mu špatně dýchá.

„Jeden vás musí informovat, že ten riskantní pokus byl odvolán. Ten - eh, .přístroj byl zničen."

„Zničen..."

„To jsem řekl já. A ještě jedna věc, pane, a pak můžete jít. Ten člověk, o kterém jste se zmínil, se vrátil do toho města na severu, ze kterého přišel. Není již třeba o něm dále mluvit."

Staženým hrdlem - na Armidu jsem se nedokázal podívat - jsem ze sebe dostal: „Ale ta naše hra, ty desky! Měly zde být předvedeny - nikdy jsme je neviděli - my -„

„Mlčte, pane! Jeden vám zaplatil. To musí stačit. Byl jste najat, nic víc. Tak, jako jste byl najat na ten balón. Desky toho člověka byly všechny zlikvidovány. Neuvidí je nikdo. Ukázalo se, že je to Pokrokář. Moje galerie nebude mít nic, absolutně *nic,* společného s touto záležitostí. Ani s vámi, na to se spolehněte, pokud řeknete ještě jediné slovo."

Třásl jsem se po celém těle. „Pane, já tomu nerozumím. My jsme tu hru, jakkoli byla absurdní, dokončili. Bylo to něco nového. Mé naděje a Bengtsohnovy naděje a vaše taky, jak

jsem si myslel -„

„To už stačí, říkám! Mlčte, nebo budete mít problémy. Jestliže vám rodina Hoytolů něco dluží za záchranu života své dcery, pak jeden dohlédne na to, abyste dostal zaplaceno v zechinech. Co se týče ostatního, držte se od nás stranou, mladý muži, nebo toho budete litovat.“

Armidina matka se předklonila a řekla: „Pokud jste si vypěstoval nějaký hlubší cit k naší -„

Hoytola prudce udeřil do opěradla křesla. „Pokud jste si vypěstoval nějaký hlubší cit, zapomeňte na něj, ať už je jakýkoli. Odneste si ho zpět do toho vašeho divadla a pohřběte ho, než někdo jiný pohřbí vás.“ Rty měl bledé. Vstal.

„Služebník, pane, „ řekl jsem a vzdálil se. Kdyby tak byl ďáblohubem a já měl u sebe svůj oštěpomet...

Co mi vnuklo okamžitý impuls zabít Hoytolu, byl zničený výraz na tváři Armidy v okamžiku, kdy jsem se odvracel. Jak křečovitě svírala křeslo, klouby měla stejně bílé jako obličej.

Odebral jsem se zpět do chladné koupelny a nalil si na hlavu ještě víc vody. Při pohledu do miniaturního vodopádu jsem se viděl, jak zabíjím Hoytolu. Ta představa tam setrvávala s veškerou svou intenzitou, jasná stejně jako ti kouzelníci a jejich lesní oltář. Nenáviděl jsem toho člověka a všechno, co představoval; uvědomil jsem si, že jsem ho nenáviděl celou tu dobu, už od okamžiku, kdy na mě promluvil ve svých stájích. Jak jsem ponořil obličej do vody, ucítil jsem v zápěstí ten povzbuzující náraz, jak můj meč pronikl mezi žebra a jeho bezchybný oděv mu zaplavil gejzír krve. V okamžiku, kdy shodil svou drahocennou důstojnost, vycenil zuby jako splašená mula a sesul se na zem k mým nohám.

Když můj vražedný záchvat pominul a nutkání zvracet již nebylo tak silné, začal jsem si dělat starosti o Armidu. Utřel jsem si obličej a odebral se do místnosti, kde tancovaly mladé páry, přátelé Samaranty. Služebnictvo servírovalo ovocné nápoje. Usadil jsem se za lavici s květinami a snažil se vzpa-

matovat.

Do místnosti vstoupil Guy s nějakou dívkou a uviděl mě. Omluvil se jí a přišel ke mně.

„Perry, starej brachu, vypadáš nějak mizerně. Všiml sis tý holky? Nepohádal ses s Armidou?“

„Guyi, prosím tě, nech si ty srandy.“ Přiměl jsem ho posadit se vedle mne. „Mluvil jsem s Hoytolou. Ta hra o Mendikulovi je zničená. Všechny desky jsou roztřískaný. Zničil všechny ty podoby Armidy. Zničil celé naše umění.“

„Takhle pracují kritici?“

„Hoytola prostě řekl, že Otto Bengtsohn odjel z Malacie.“

„Proč by to dělal?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Jak já toho chlapa nenávidím... Otto a Flora museli mít k odjezdu dobrý důvod - ten starej důvod. Vyhlášení Nejvyšší Rady v neprospěch změny. Jestliže Rada předvídala nebezpečné možnosti využití podstaty merkurizace, tak jako je předvídal sám Otto, vyvinula na Hoytolu tlak. Ten balón mu povolili v nouzové situaci. Další důvod, proč neustoupit od svého vyhlášení podruhé. Merkurizace byla příliš velkým novátorstvím a oni rozhodli v její neprospěch. A Hoytola, aby si zachránil vlastní kůži, celou tu záležitost stáhl. Otto, zapřísáhlý Pokrokář, uprchl.“

„Co se stalo se zahnoscopem?“

„Ten taky roztřískali. Hoytola musel zjistit, že Otto je Pokrokář.

Vsadím se, že toho starýho chudáka vyhnal, aby si u Rady spravil svou vlastní poškozenou reputaci...“

De Lambant zavrtěl hlavou. „Je to všechno velice prapodivné, je-li to pravda. Periane, pod civilizovaným, i když sexem se lesknoucím povrchem tvého života plyne temný a nebezpečný proud. Od pomýlených lidí, jako je Otto, se drž stranou, nechceš-li se vystavit nebezpečí.“

Těch několik slov přátelsky míněné rady mě povzbudilo.

Položil jsem mu ruku kolem ramen.

„Začínám si myslet, že všichni ti Ottové, kteří na tomhle světě žijí, mu velice dobře rozumějí."

Tak jak Guy řekl, byl ve mně nebezpečný proud. Sotva jsem si s tím však přestal dělat starosti, začal jsem se strachovat o Otta. Co se doopravdy stalo? Po svatebních oslavách vyhledám Bonihače a zjistím, jaká je pravda.

Před očima se mi objevil obličej, jeho hořčicové vousy i to ostatní. Nijak zvlášť jsem mu nepomohl tím, že jsem se snažil o Leticii, když on byl do ní zamilovaný; byl to ale jenom nafoukaný tovaryš a já se s ním udobřím.

Hlavní problém byla Armida. Nešla za mnou, snad proto, že by se jí nepodařilo uniknout svému otci. Jí působil větší bolest než mně. Ona nebyla ničím jiným, než obyčejným pěšákem v jeho chladné, komplikované hře.

Ale, no tak, kdysi jsem četl pohádky a teď jsem jim věřil. Když pohledný, avšak chudý mladý muž zachránil život krásné dcery nějakého krále, dostal ji za manželku a celé království se radovalo. Proč se tedy ta pověst nesplnila, tím spíše, že já nejsem žádný nuzák a Hoytola je pouhý rádoby obchodník - který se ani z poloviny nevyrovná mému otci?

Zvedl jsem se, když Guy odešel, a zahlédl, jak Caylus, berle někde zahozené, tancuje s temperamentní dívkou snědé pleti. Žádná touha být družný a veselý se ve mně neprobudila. Přistoupila ke mně služebná a nabídla mi sklenku vína. Lepší být opilý než střízlivý. Aby se zachoval slavnostní ráz příležitosti, nosilo služebnictvo masky; některé byly děsivé, některé komické, některé půvabné. Svou sklenku jsem si vzal od mnohobarevné orchideje.

Brzy jsem se zase ponořil do víru událostí, alespoň jen tak, aby se neřeklo. Zavolali na mě La Sigla a Pozzi. Byl vzteky bez sebe, protože se vévoda z Ragusy nakonec přece jenom nedostaví a z toho důvodu také neuvidí naše představení.

„Ten starej hlupák píše, že slyšel, že Malacia je zralá pro revoluci! Malacia! Nepochybně taky věří, že měsíc je obří kravinec!“ zvolal Pozzi. „Jaký kříž jsme to my umělci na sebe vzali, de Chirolo!“

S příchodem večera dosáhly oslavy svého vrcholu. Už jsem zase ztělesňoval své staré, lehkomyslné já; ráno je přece jenom moudřejší večera.

Jeden sluha naléhal, že mi přinese ještě víno, třebaže moje sklenka byla z poloviny plná. Snažil jsem se ho odstrčit, jemu se však podařilo dostat mne do pasti za sloupem atria. Místo obličeje měl komplikovaný květ, v jehož středu se třpytily jeho oči.

„Nejsem žádná chryzantéma, de Chirolo, jak by sis mohl. ve své opilosti myslet, „ řekl onen sluha. „Možná ale poznáváš můj hlas.“

„Zmiz, než si na tebe budu stěžovat.“

„Na tvém místě bych se necítil tak suverénně.“ Byli jsme skryti před pohledy tanečníků. Zdvihl na okamžik květinovou masku a já spatřil obličej Bonihače.

„Copak tu děláš? Role prince Mendikuly ti seděla víc než tohle květinové číslo.“

„Snad nejsi překvapený. My pracující musíme vzít každou práci, která se naskytne. A pokud jde o tuhle dekadentní chátru - všichni zhynou, až pokrokáři vyhrají svůj boj.“

„Nic si z toho nedělej, Bonihači. Věř mi, jsem rád, že tě vidím. Měli jsme sice nějaké neshody -„

„Já ti dlužím nakládačku, mám-li být upřímný, de Chirolo, jsem však schopen stavět zájmy věci před osobní urážky. Jen samotný Zakladatel ví proč, skutečnost je ale taková; že jsi něco jako lidový hrdina a my tě potřebujeme. Byl jsem pověřen, abych se s tebou setkal. Brzy má být schůze, a chceme, aby ses jí zúčastnil.“

„Poslouchej. Je tady Andrus Hoytola -„

„Rada dala uvěznit Otta. Touhle dobou už může být mrtvý. Jen díky šťastné náhodě byla jeho žena s nějakým příbuzným pryč, když přišli, a tak mě varovala. Teď se schovává, stejně tak jako já. „ Přesunuli jsme se do tmavého kouta. Jeho oči za květinovou maskou se neustále pohybovaly.

„Pojď, půjdeme ven a tam si promluvíme. Bylo mi řečeno, že Otto odjel do Tolkhormu.“

„Nemám čas. A Hoytolům nevěř. Copak to nedokážeš pochopit? Rada si přišla pro Otta uprostřed noci. Rozmlátili všechno zařízení, desky, zahnoscop, úplně všechno... Hoytola ho zradil. Kdo ví, jestli Otto není mrtvý nebo jestli ho zrovna nemučí v tom odporném žaláři. Ty máš alespoň odvahu. Přemýšlej, na čí straně jsi.“

„Když - já jsem z toho celý zmatený -„

„Přijď na tu schůzi. My ti v hlavě uděláme jasno. Zítra v noci, po té vaší hře. A než přijdeš, shoď ze sebe ty hejskovské šaty. Zítra se s tebou někdo spojí a řekne ti, kde ta schůze bude.“

„Ty na mě chceš, abych zahodil všechno, o co se ze všech sil snažím, Bonihači, já -„

V jeho očích mezi okvětními lístky se krátce zablesklo. „Snažíš se o něco, co nestojí za to mít. Takže zítra.“

A byl pryč.

Spojenectví s Bonihačem a ukoptěnými tovaryši... Jenom ta představa ve mně probouzela přání, abych byl raději přijal to nabízené víno.

Oddanost věci, která z něj však čišela, mi připadala imponující.

„Ha, tak tady ty se přiživuješ, ty můj hrdinný příteli! „ vykřikl známý hlas, když jsem zahnul podél kolonády. Cizí paže se zahákla kolem mé a pak se objevil rozesmátý obličej Cayla a drzá, prohnaná vizáž jeho děvky. Caylovi se líbily zmalované.

„De Chirolo - hrdina dne, náš drakobijce, který se tváří, jako by život nebyl hoden žití. Tohle je krásná Teressa Orini z Vamonalu, která touží po tom, aby si s tebou mohla povídat.“

Teressa přede mnou zaujala svůdnou pózu a nabídla mi prst s prstenem, abych se ho chopil.

„Caylus mi o vás tolik vyprávěl -„

„Tak netaktický hlupák jsem, že se sám zbavuju svých šancí!“

„A říká, že jste stejně udatný v posteli jako na bitevním poli.“ Následoval úsměv plný zářícího chrupu.

„- Tohle děvče je úplná dračice, de Chirolo, *dračice!* Kdybys slyšel některá z těch chlípných tajemství, která mi šeptala, vstoupil bys do kláštera.“

Zatleskala útlýma rukama a důvěrně se přisunula blíže.

„Přehání. Během jedné hodiny mě úplně zkazil, drahý de Chirolo, a tak si myslím, že byste se k nám měl přidat, byla bych tak do jisté míry chráněna.“

Rozesmáli se. Rozhovor probíhal v rychlém, dráždivém tempu a oba na sebe vrhali rozpustile nemravné pohledy. Bylo nemožné, aby na mne od nich nepřešlo trochu hřejivého tepla.

„Perian neskýtá ochranu pro žádnou mladou dámu, Teresso! Je to naprostý chlípník, totální. Poslouchej, co jednou udělal...“ Našpulil rty a do tmavých kadeří kolem uší jí zachrčel několik slov. Její oči se roztančily, vyprskla smíchy a chytila mě za ruku.

„Jak vůbec můžu přežít noc mezi dvěma takovými pověstnými zhýralci?“

„De Chirolo a já ti hned sdělíme příslušné detaily,“ řekl Caylus a mrkl na mne. „Pojďte, půjdeme někam, kde můžeme sedět, jíst a nasávat a tenhleten můj hrdinný přítel nám dopodrobna vylíčí, jak zabil toho draka, jehož ptáka si kvůli štěstí a potenci schovává pod polštářem.“

„Teď s vámi nikam jít nemůžu,“ řekl jsem. Přesto jsem s

nimi šel a všechny své problémy na čas odložil.

Drahý Cayle! Byl jsi dobrým přítelem, když šlo o zábavu. Chtěl jsem tě potěšit - a to potěšení z potěšení Teressy Orini. Avšak přes doutnající lesní oltář se na mne díval jistý plazí zjev a říkal: „Tvé omyly se opakují jako nekonečná smyšlenka...“ Mé srdce pod tím pohledem usychá a scvrkává se. Jsem prostoupen jedem vědění: musím zjistit, co se děje s Armidou a s Ottem - jak je to zvláštní, spojovat tato neslučitelná jména! - ať mě to stojí cokoli.

Nepozorovaně jsem se svým zábavychtivým přátelům ztratil. V této chvíli by mi kyselý, všední obličej Bonihače býval poskytl společnost, která by mi byla více po chuti.

Byly rozžehnuty křišťálové lustry a přineseny vysoké svíce, aby v jejich záři zaniklo denní světlo, které se ještě odráželo v jezírku.

V tónech hudby, která zazněla, se vyrojilo služebnictvo v maskách kanců a přinášelo koše se žhoucím dřevěným uhlím proti chladu podzimní noci. Pro mnohé bude tato noc nocí pod širým nebem. Červenavá záře osvětlovala tváře těch, kteří byli milenci a těch, kteří budou milenci od zítřejšího dne. Otočil jsem se, že půjdu, avšak mezi svatebčany byl ještě jeden z mých dobrých přátel - Portinari, jehož otec se podílel na přípravách těchto oslav. Zavolal na mne od mramorového oblouku, přišel ke mně a poplácal mě po zádech.

„Periane, ty můj milý starý hrdino! Přímo ze hřbitova se smrtelně vážným obličejem. Máš nějaké problémy?“

„Ne, ne, jsem v pořádku, Gustave - to bude tím vínem, nejspíš.“

„To bude něco horšího než víno, řekl bych. Ne, nic mi neříkej, dovol jen, abych ti řekl- můj drahý Periane, možná, že se neznáme důvěrně -„

Pokusil jsem se kolem něj protlačit. „To bude tím. Běžné starosti. Nemám ale na takový rozhovor vůbec náladu, pro-

miň.“

„Ještě než odejdeš, Periane... Možná, že ti to bude připadat drzé, ale náhodou vím, že Kemperer a La Sigla jsou teď uprostřed rozhovoru s Andrusem Hoytolou a jeho manželkou ohledně zítřejších záležitostí. Armida je pro tuto chvíli sama, Yolarii poslala pryč a čeká na jistou schůzku. Kdybys třeba šel se mnou - já si skutečně uvědomuju, že mi do toho nic není, kromě toho, že se to týká mých přátel - jestli ale půjdeš, okamžitě tě k ní odvedu.“

Plácl jsem ho po rameni.

„Jsi laskavý, Gustave. Já jsem nějaký divný. A s Armidou mluvit doopravdy musím.“

Prošli jsme místnostmi nabitými hosty a pak mě vedl vzhůru po schodišti a stále se přitom omlouval. Horní patro se táhlo pouze nad jednou částí vily a sloužilo především jako součást balkónu, který lemoval všechny čtyři strany nádvoří a ze kterého byl na to dějiště zábavy pěkný pohled.

„Mrzí mě, že se do toho míchám, příteli, „opakoval neustále Portinari.

Doprovodil mne ke vchodu se závěsy a opustil mne. Bez váhání jsem vstoupil.

„Guyi?“ ozval se hlas. Byla to Armida. V místnosti byla pohovka, psací stůl, dvě židle a skoro nic jiného. Byl odtud výhled na nádvoří. Armida se zdržovala ve stínu, kde nebyla téměř vidět. Jediným osvětlením bylo načervenalé světlo, které se odráželo z přízemí.

„To není Guy. To jsem já, Perian, tvůj snoubenec,“ řekl jsem a mířil k místu, kde stála.

„Ach, Periane, to jsem ráda, že s tebou mohu mluvit! Ta hrozná, otravná scéna dnes odpoledne -„

„Bylo to ponižující - pro tebe i pro mne. Nevyhledala jsi mě však potom.“

„Otec byl na tebe hrubý, on si ale myslel, že jsi příliš trou-

falý. Svým vlastním způsobem se snažil být spravedlivý.“

„Ty jsi si myslela, že jsem troufalý?“

„Periane, svět, ve kterém se pohybuješ, je tak neobvyklý. Existují různé zásady, podle kterých člověk musí žít.“ Zvedla se a ve strnulém postoji zůstala stát kousek ode mne.

„Spolkl jsem všechny tvé výtky a váhání. Dovolila jsi, aby mi tvůj otec vyhrožoval. A teď tady stojím a všechny moje smysly mi říkají, že mě už *nechceš*, že se mě nechceš dotknout ani se mnou mluvit.“

„Jistá společenská pravidla se dodržovat musí. Pohovoříme si jindy. Prosím tě, nedráždi mne.“

„Co tím chceš říct? Armido, holčičko - dobrá tedy, nedotknu se tě, ale podívej se na mne a řekni mi, že si stále ještě pamatuješ, že jsme zasnoubeni.“

Nuceně se zasmála.

„To byla naše tajná legrácka, kterou, jak věřím, jsi se chystal prozradit mému otci.“

„Jakpak to se mnou mluvíš? Myslíš si, že nechápu, co říkáš? Jak žalostně se věci mezi námi změnily, Armido!“

„Ne, nic se nezměnilo, a já ani nejsem ten, kdo o změnu stojí. Já jsem pořád stejná, jsi to ty, kdo se změnil.“

„Jsem jenom plný obav, nic víc, a jsi to ty, kdo mě naplňuje obavami. Jestliže nemám žádný důvod k obavám, pak mi to, prosím tě, řekni a já budu zase v pořádku, zase tvůj, tělem i duší. Řekni mi, že není pravda, že mě tvůj otec nenávidí.“

„Nač ta teatrálnost? Ty pořád hraješ, pořád trpíš. Přiznávám se, že dávám přednost lidem, kteří jsou povrchnější. Co je vůbec s tebou? Má to něco společného s Guyem?“

„S Guyem? Já mluvím o tvém otci. Proč mluvíš o Guyovi? Co pro tebe znamená?“

Stála strnulá, téměř jako by se ode mne odkláněla. „Nemám v úmyslu přestat se s Guyem stýkat, pokud je to to, co

naznačuješ.“

„Já nic nenaznačuju. I když ti upřímně přiznávám právo udělat přítrž mým přátelstvím, se kterými nesouhlasíš - to připouštím.“

„Příliš se mi to líbí, než abych pomýšlela na to, vzdát se toho.“

Vyschlo mi v hrdle. Měl jsem pocit, že se dusím; všechny moje obavy se kvapem vrátily, aby na mne zaútočily. Zaslechl jsem, jak můj hlas, vzdálený a skřípavý, říká: „Chceš mi tím říct, že ty a Guy spolu spíte?“

Váhala jen chviličku.

„Vždyť to víš, ty hlupáku! Co jiného si myslíš, že spolu celou tu dobu děláme? Že mluvíme o botanice?“

Jediné, co mě napadlo, abych řekl, bylo: „Ale on je můj přítel - nazývá se mým nejlepším přítelem... Ty mi říkáš tuhle hroznou zprávu bez jakékoli omluvy? To byste přece nemohli udělat, žádný z vás...“ Ta slova unikala pryč, do pouštního písku, a má krev unikala s nimi. Armida stála pyšně a upřeně mě pozorovala, vyzývavost sama.

„Jakým právem tohle říkáš? Velmi dobře jsi věděl, co děláme – sám jsi nás v tom podporoval. Proč bych se měla omlouvat? „Láska svobodně přijímaná a rozdávaná“ - není snad tvoje, tahle geniální věta? Řekl jsi Guyovi, že souhlasíš - a dnes jsi mu to řekl znova. Chtěl jsi, abych ho milovala, přál sis, aby vše bylo upřímné, nefalšované, a to také bylo. Chtěl jsi, abych ho milovala -„ Teď se postavila proti mně, oči jí planuly.

„Armido, lásku, to ano, lásku, ne smilstvo. Ano, to jsem dělal, to přiznávám. Ano, povzbuzoval jsem tě v tom, abys byla přítelkyní mého přítele, ale tak, abys při tom neměla pocit viny -„

„Viny!“ Opovržlivě se zasmála. „Nemám pocit viny a nemá ho ani Guy. Myslel jsi si snad, že jsme do toho lesa jeli

diskutovat politiku lesního hospodářství? To, co jsme dělali, bylo přirozené a o nic horší než to, co *ty* jsi dělal celou tu dobu s těma svýma děvkama.“

„Ale já jsem s běháním za holkama skončil. Žádala jsi mě o to. Vždyť jsem ti to řekl, věděla jsi to, *přestal* jsem s tím, jakmile jsem zjistil, jak tím trpíš. Uvědomil jsem si, že pro to v naší lásce není místo. A teď ty - ty - ty jsi mě tak krutě podvedla, ty, kterou...“

Chytil jsem se za hrdlo, které se mi prudce sevřelo. „Kromě toho, ty jsi Guyem pohrdala! - jen si vzpomeň, jak jsi jednou odpoledne rozcupovala ty jeho přihlouplé komentáře - a s takovým opovržením!“

„Teď si stěžuješ, když ti to nevyhovuje, co? Takovým člověkem nemohu neopovrhovat. Předtím jsem si tě vážila, myslela jsem si, že jsi velkorysý a šlechetný, protože jsi chápal city, které chovám ke Guyovi -„

„Velkorysý! Šlechetný! Musel bych být *úplný blázen* - abych tě půjčoval, abych dal všem svým přátelům kousnout, jako bys byla nějaký svatební dort... Guy byl můj *přítel* - a i on mě zradil.“

„Zase začínáš být teatrální. Pokud si myslíš, že tuhle záležitost skončím jenom proto, že ty si to přeješ, tak se velice mýlíš.“ Vztekle zašmátrala v kapse šatů a vytáhla zmuchlaný kousek papíru, který jediným pohrdlivým gestem uhladila, mrštila po mně a řekla: „Předpokládám, že zapřeš, že jsi to psal ty.“

Podíval jsem se na to. I v tom skomíravém světle jsem viděl, že to bylo to laškovné čtyřverší, které jsem kdysi složil.

Drahá Bedalar, ze všech děvčat, se kterými jsem spal, nástroj tvůj mi nejbujněji hrál; a pokud žádný nesvár radost neoddálí, nedovol, ať tvá mandolína někdy zahálí.

„To bylo kdysi dávno. To už je všechno pryč. Takže i Bedalar mě zradila!“

„Ty máš tak důvod mluvit o zradě. Náhodou jsem na to narazila v jejím pokoji, hned jsem po tom skočila. Spal jsi se všemi mými přítelkyněmi a ještě se odvažuješ dávat mi vinu za jednu malou aférku s Guyem. K vůli tobě se ho tedy určitě nevzdám."

„Ale že zrovna s *Guyem!* Dělat to s ním je tak nečestné, jako by na světě nebylo nic jiného než podvod a klam."

„Jo, tak takováhle slova ty používáš, jako bys byl přinejmenším nějaký vévoda! Já vím, že je nevěrný, na něj však nežárlím jako na tebe. Prostě si jenom užíváme. A víc už neřeknu, jinak toho budeš litovat."

Pohnula se, jako by chtěla opustit místnost, já ji však zastavil. Okamžitě se ode mne odtáhla.

„Teď jsi zase teatrální ty, Armido. Nebudu tě za to odsuzovat - nemohu, neboť otevřeně přiznávám, že jsem sám byl nevěrný. Já se však měním, i když bez tvé podpory. Musíš ale vidět rozdíl v našich vzájemných postojích -„

„Jedno měřítko pro tebe, jiné pro mne - tak je to, nemám pravdu?" Křečovitě jsem si svíral čelist a každou minutou se cítil stále více zmaten. „Ne, ne, tak to není. Avšak máme vzájemné závazky, naše zasnoubení, a já jsem ti přece zachránil život -„

„Ach, věděla jsem, že ti to nedá a že s tím vyrukuješ!"

„Máme vzájemné závazky, moje milá Armido. Ano, běhal jsem za holkama, ale připustil jsem to, vyjádřil jsem lítost -„

„Byl jsem odhalen, jsi chtěl určitě říct."

„Tak dobrá, tak jsem byl odhalen. A bylo mi velice líto, že jsem tě zranil, ale rozhodl jsem se, že se polepším a nikdy jsem přece neřekl nic jiného, než že tě hluboce miluju -„

Mávla paží v rozmáchlém gestu. „Ach, jak jsi ctnostný. Radši se podívej, jak přihlouple se tváříš!"

„Ty úplně překypuješ záští. Znovu opakuju, že když jsi přišla na ty moje pletky, vyjádřil jsem lítost nad svou vlastní

bezohledností a snažil se tě uchlácholit. Teď tě tvůj vlastní neopatrný jazyk prozradil. Lituješ toho snad, snažíš se mne uchlácholit, máš snad soucit s mým utrpením?“ Opět se zasmála a smích zazněl i dole na nádvoří, kde Strakatý Pete a jeho loutky zahájili představení.

„Soucit! Na tohle veleslovo jsi měl myslet, když jsi mě podváděl s Bedalar. Teď, když jsi to zjistil o mně a Guyovi, máš strach, že, a tak -„

„Á, takže ‚zjistil‘, je to tak?“ Znovu jsem se k ní přiblížil. „Takže vy jste to *dělali* potají, zatímco já ležel a vzpamatovával se ze svých zranění. Naprosto dokonale jsi pochopila, že jsem nikdy nechtěl, abys byla něčím víc než jenom přítelkyní mého přítele - žádný chlap není takový blbec! Však ty jsi věděla, že by mě nikdy ani na okamžik nenapadlo, abych Guyovi řekl: ‚Jen jdi, sveď ji, zprzni ji, nalož ji tím svým špinavým semenem‘.“

Udeřila mě do obličeje.

„Ty vandráku! Každý den jsi nás k tomu povzbuzoval a teď najednou žárlíš.“

„Přistihl jsem tě při lži a tak lžeš dál! A pokud jde o žárlivost, jsem snad žárlivější než ty nebo Guy? Nejste snad oba zaslepeni žárlivostí a dychtivostí po vlastnění? Já se snažím svou vlastní žárlivost nenávidět. Cožpak ty nedokážeš, ve jménu cti, ovládat svůj chtíč?“

Odvrátila se a upřeně se zahleděla dolů na nádvoří, kde se volně procházeli svatebčané. „Za chvíli začneš citovat toho svého zatraceného generála Geralda. Nezapomeň, že ta hra je zničena. Už isme tu měli Hanbu a Soucit. Teď je to Čest - člověk si říká, s jakou vzácnou ctností napochoduješ příště.“

„Měl jsem čest, Armido, tu jsem měl,“ řekl jsem a přiblížil se ještě víc a přitom si říkal, proč se musím hájit, když vina je na její straně. „Zbavila jsi mne cti - a to proto, že jsi hrála roli Patricie se vším všudy. Zapomeň na tu hru. Ptám se, jestli trpíš, teď, když vidíš, že jsi mě ťala přímo do srdce. Ne, ty se

raduješ jako harpyje a tetelíš se rozkoší nad svou říjí. Co tedy uděláme?“

„Na to musíš přijít sám.“

„Ptám se tě znova, je ti úplně jedno, že jsi mě ťala přímo do srdce?“

„Už jsem ti to řekla. V současné době jsem ráda ve společnosti Guye.“

Hleděla na mne, rty pevně sevřené, nos vzhůru. Z vůně pačuli, která ke mně doléhala, se mi udělalo mdlo. Byl jsem příliš zahanben, než abych se hádal dál. Stále ještě jsem nebyl schopen pořádně uvěřit, že se ty mé skryté a potlačované obavy uskutečnily. A ani pak, jak jsem zjistil, jsem ji nedokázal nenávidět; zneužila mne; avšak já ji v tom jakýmsi hloupým způsobem povzbuzoval. Byl jsem poražen, otočil jsem se, že půjdu.

Přede mnou stál Guy. Uvědomil jsem si, že ta její schůzka měla být s ním; jméno, které hned na začátku vyslovila, bylo jeho jméno. Portinari se to nějakým způsobem dozvěděl. Guy zaslechl část naší hádky a byl z toho úplně vyděšený.

Celý se třásl. Jeho oči připomínaly želé z černého rybízu. Byl popelavě šedý. Hnusil se mi.

„Periane, musel se stát nějaký strašný omyl, „řekl. „Nedorozumění. Ty a Armida máte báječný vztah - závidím vám víc, než vůbec dokážu vyjádřit. Byl jsem si jistý, že o tom víš: zrovna dneska jsi říkal, že si toho, co pro Armidu dělám, ceníš, že jí jsem v každém směru nápomocný a že ji chceš vidět se mnou šťastnou. „ Zvedl ke mně ruku. „Máš, co sis přál. Dělal jsem ti pouze laskavost, drahý příteli.“

„Ty slizkej, prolhanej hade! Ty sis překroutil moje slova tak, aby se ti to hodilo. Kdo kdy dá svou nejdražší lásku někomu jinému?“ Srazil jsem mu ruku.

„Jsem tvůj nejlepší přítel - kvůli tobě jsem držel Armidu stranou od tvých rivalů, tak jak jsi mě žádal. A ty se teď obra-

cíš proti mně.“

„Tak kvůli mně, ty hajzle! *Ty* jsi můj rival!“

Chabě se na mne usmál a rukama se pokusil o jakési gesto. Armida za něj neslyšně vklouzla a uchopila ho za paži.

„Pokud jde o lásku, neexistuje žádná konkurence,“ řekl ve snaze zachovat zdání. „Každý člověk je jiný, každý máme jiné vlastnosti, které můžeme nabídnout. Tohle ty víš ze své vlastní zkušenosti, která není zanedbatelná a zahrnuje také Bedalar, jak jsem slyšel. Dělal jsem to pouze z lásky k *tobě,* a také z lásky k Armidě.“

To mě téměř zbavilo řeči.

„Ty se opovažuješ tvrdit mi něco takového přímo do obličeje - v tvých slovech zní slovo láska dvojnásob odporně.“

„Ale, no tak, starý brachu, ty mluvíš o lásce. Znám tebe i tvé způsoby. Naprosto dekadentní. Nepropracovával ses snad vytrvale přítelkyněmi Armidy? Náš vztah je jiný - já si jí velice vážím.“

„Ano, to já vím,“ řekla Armida.

Bylo by naprosto zbytečné hovořit o té směsici jedu a přátelství, která z něj po troškách ukapávala. Jeho obličej byl stále popelavý; její získal karmínový odstín. Znovu a znovu, jako refrén, přicházela jeho věta: „Myslím, že nemám vůbec zapotřebí, abych se ospravedlňoval“; to co následovalo, však nebylo nic jiného než ospravedlňování se. S jistou dávkou energie jsem se obrátil k Armidě a řekl: „Zde hovoří pravý muž. Copak nerozumíš tomu hluku, který vydává? Dokážeš takového muže milovat?“

Pohodila hlavou. „Ach, vždyť mluví tak dobře - a všechno, co říká, je pravdivé a ušlechtilé.“

Teď byla řada na de Lambantovi, aby se rozesmál. Byl to takový roztřesený zvuk.

„Radši bys měl vypadnout a znovu se zamyslet nad životem, de Chirolo, už kvůli nám všem. A mezitím nezapomeň,

že jsem pořád tvůj přítel. Za pár dní se tomu u Truny zasmějeme.“

„Tohle je všechno, co pro tebe skutečně znamená?“

„Přestaň už prosazovat jedno měřítko pro sebe a jiné pro zbytek lidstva.“

„Ty spratku jeden, vždyť ty ji zostouzíš - ty ji podvádíš - stejně tak jako mne.“

Pak jsem ucítil, jak přímo ze středu mých zmrazených útrob stoupá žár a vrhl jsem se na něj. Dvěma rychlými údery jsem ho zasáhl do obličeje. V okamžiku, kdy se kryl, jsem opět udeřil. Armidino vřísknutí nebylo ničím jiným než zvukovým doprovodem, který mi ještě dodal. V jednom okamžiku jsem klesl, to když mne udeřil přímo do prsou. Vyskočil jsem však a bušil znovu a znovu do jeho těla, kterým se do mě zaklínil. Odvrávorali jsme k zábradlí balkónu a tam jsem mu pomalu zvrátil hlavu nazad, rozhodnutý shodit ho dolů, bude-li to nutné, až se nás chopily čísi ruce a odtáhly mne od něj.

De Lambantův obličej byl temný, zrůzněný krvavými šmouhami a zuřivostí. Všiml jsem si toho na krátký okamžik, když mne hosté vlekli ven z místnosti. Pak mě svrhli dolů do přízemí.

U paty schodiště mě popadli jiní lidé, tentokrát služebnictvo, kopajícího mne odnesli k východu, pak přes nějaký dvorek a nakonec mnou mrštili do ulice. Brána se za mnou s prásknutím zavřela a já tam klečel na všech čtyřech a tiše sténal.

Sotva jsem však dopadl, ucítil jsem na sobě další ruce. Zvuky oslav rodiny de Lambantů (přes služebnictvo se rozšířily zvěsti, že se uvnitř konzumují ohromné spousty jídla) přilákaly k vratům zástup žebráků. Čekali na to, co se jim naskytne, a první takovou věcí jsem byl já. Byl jsem zdvižen a prošacován.

Špinavé ruce šmejdily po mých kapsách a trhaly můj nový

plášť. Ukradli i těch pár mincí. Pak mne vysvlékli i z mé parády. V bazaru to hodí slušnou částku.

Žebráci odstoupili a civěli na mne, jak tam ležím jako omámený. Nehýbal jsem se. Jakoby na povel se všichni otočili a dali se na rychlý či belhavý úprk do temnoty ulice.

Po nějakou dobu jsem seděl v korytu stoky, hlavu mezi koleny. Potácivě jsem se zvedl, vyzvracel se na zeď a opět se sesul na všechny čtyři. Pak jsem se přinutil vstát a zamířil do Stary Most.

Takže, řekl jsem si, Generála už jsem hrál. A teď jsem hrál i Prince. On alespoň měl to štěstí, že mohl umřít. Nic naplat, život je nechutná záležitost. Vědění zabíjí.

O něco později, kolem půlnoci či blíže k ránu, jsem zjistil, že stojím na nějakém mostě, nakláním se přes okrajovou zídku a hledím do temné vody. Cítil jsem chlad stejně černý, jako ty vody, které mi plynuly na dosah. Kdybych s tou černou vodou splynul, splynul bych se vším.

Zpět do skutečnosti mě přivedlo jakési pokvikávání: bezútěšné, monotónní, rychle po sobě jdoucí kvíkavé zvuky, pak pauza, a pak celé znova. Ucítil jsem odporný zápach. Malacijští gongfermoři byli uprostřed své noční aktivity vyprazdňování latrín.

Hlasy mých nedávných mučitelů se vracely, aby mi sdělily, že dokonce i smrt bude jen dalším gestem, které patří na jeviště, bez oné řezavé pravdivosti reality. Přesto jsem však cítil, že nemohu pokračovat; nebylo to ani tím, že Armida šla s jiným mužem - a že mu poskytla, jak jsem si odvážil domyslet z jejích slov, víc, než kdy poskytla mně - bylo to tím, že šla s mužem, který se prohlašoval za mého nejlepšího přítele. Udělala z nás nepřátele.

A naopak, nebylo to ani tak tím, že si ji de Lambant užil, či dokonce, že zneuctil to, co je jednou ze základních nepsaných dohod mezi přáteli.

Zločin se stal ještě horším - desetinásobně, stonásobně horším - tím, že oba předstírali, že jejich podvádění žádným podváděním vlastně není.

Může být ještě něco krutějšího?

Ono bezútěšné kvíkání se stále přibližovalo, jako by ulice vstala a kráčela podél sebe samé. Chvilku na to se přes most s bolestným kvílením vydala noční kára s jedinou lucernou. Lehl jsem si podél zídky mostu a přitiskl se k ní. Gongfermoři, s hlavami zahalenými v pytlovině a s voničkami přitisknutými k nosům proti tomu strašnému zápachu, si mě nevšimli.

Taky tu byla ta ostudná epizoda s Bedalar. Byl jsem ale tenkrát blázen, hrdina - a kromě toho, de Lambant to s ní nemyslel tak vážně jako jsem to myslel já s Armidou. I tak jsem se však v očích Armidy dopustil chyby a nad tím, jak jsem se zachoval, jsem vyjádřil lítost. A teď jsem měl trpět znovu, jako kdyby lítost nic neznamenala - trpět prostřednictvím páru, který se pyšnil tím, že se znovu a znovu dopouštěl stejného hříchu. Jestliže jedenkrát už bylo hříchem, jaká to byla matematika, podle které desetkrát, nebo kolikrát to vůbec dělali, žádným hříchem nebylo?

Hnán nezvládnutelným nutkáním, snažil jsem se přijít na číslo, které by mi řeklo, kolikrát měli možnost být spolu sami a dělat to. Jak často to bylo, kdy jsem přátelsky oslovoval jednoho nebo druhého, chvilku po tom, co se k sobě tiskla jejich nahá těla? Kolikrát to bylo, kdy jsem sám sebe odsuzoval za to, že k nim chovám nespravedlivé podezření?

Na vzdáleném konci mostu se noční kára zastavila. Ve staré nádobě byl rozdělán oheň. K místu, kde jsem ležel a civěl do černočerného proudu, putoval žluklý kouř.

Ačkoli jsem si přál vyzvracet každou částečku Armidy - a toho bídáckého mužského stvoření - stále jsem ji miloval. Jak bych ji mohl zavrhnout za to, že je mělká a deformovaná, když jsem předtím byl taky takový? A ne jenom já, ale téměř každý, koho jsem znal, když jsem se tak ve své otupělé mysli probíral

řadami všech ostatních známých. Zastavil jsem se u své sestry; to drahé děvče se zmařeným životem bylo na doživotí uzavřené na svém chátrajícím hradě. To prokletí bylo všeobecné.

Mé myšlenky byly jako prudké závany průvanu ve ztemnělé místnosti; tou místností zaznívaly věty, které byly proneseny, věty, které zostouzely mne, věty které zostouzely ty, kteří je vyslovovali. Kdyby aspoň Armida projevila jednu jedinou spásnou známčičku lítosti...

Ne, s takovou hanbou žít nemohu. Snažil jsem se žít velkorysejší život, kde láska svobodně přijímaná a rozdávaná není žádným důvodem k sarkasmu - načež se objevili ti démoni. Prostě jsem nemohl žít dál.

Dar, který mi ti kouzelníci slíbili, jsem dostal: vědění, pod kterým jsem zestárl.

Kolem mne se vznášel kouř. Opět se ozvalo to neutěšené kvíkání, skupina gongfermorů se vydala k přístavní hrázi.

Celý ztuhlý jsem se vyšplhal na nízkou zídku mostu a chystal se vrhnout do vody. Vůbec jsem nevěděl, kde jsem. Pohled na tu odpadní vodu mi prozradil, že proudí od Zakladatelova pahorku, zpod temné masy paláce Biskupů Vyvolených. Teď ti černí a lhostejní biskupové určitě mají s mou duší soucit.

Nějaký předmět byl unášen proudem. U nedalekého vchodu do postranní uličky hořelo mdlé světlo lucerny. V jeho záři jsem si všiml, že to, co jsem pokládal za větev, má tvar lidské nohy. Zarazil jsem se. Líný proud to zvolna odnášel.

Opět jsem se vzpamatoval. Kousek níž, proti temnému proudu, se přibližoval další předmět. Vyplul na povrch a přitom se otáčel, kolem něj se volně vznášel vodní plevel. Proti své vůli jsem přidřepl a strnul.

Byla to lidská hlava. Ten plevel byly vlasy.

Pleť byla bledá. Ústa otevřená, přístupná rybám. Žádné stopy bolesti, nic než prázdnota, o kterou jsem sám usiloval.

Jak se vynořila, aniž se přestala otáčet, její našpulené rty na okamžik proťaly hladinu.

Díval se na mne Otto Bengtsohn, oněmělý, avšak jako by.od té závěrečné amputace stále ještě křičel. Jeho hlava, osaměle plující, se nepřestávala otáčet. Zase se objevily ty vlasy jako vodní plevel. A pak začal vír stahovat ten děsivý předmět dolů do temnot, obrysy se rozmazaly a nakonec zmizel úplně. Seděl jsem v podřepu na zídce. Někde zahoukala sova a dostalo se jí odpovědi.

Ozval se hlas plný lítosti: „Ach, Periane, má lásko, tady jsi!“ Objaly mě ženské paže. Já se však od toho proudu, který pode mnou hladce plynul, nedokázal odpoutat. O nikoho jsem nestál.

„Ach, Perry, když jsem slyšela, že tě vyhodili, šla jsem tě hledat. Ubohý andílku, co tu děláš? Nezůstávej tady. Dovol mi, abych ti pomohla domů.

Pomalu jsem se rozhlédl, nestál jsem o útěchu, dokonce ani od La Sigly.Ona mne však držela v objetí, tiskla svou tvář na mou, tiše si stěžovala, jak jsem studený, a šeptala, že mě odvede domů.

Kde to jsem?“

„Kde? Ve Stary Most přece a jen pár ulic od svého pokojíku. Tam je teplejší postel než v ohavném Růžovém potoce.“

„Byl jsem zrazen svou milenkou a svým přítelem, a to je víc, než dokážu snést. Moje srdce zemřelo a zbytek mého těla ho musí následovat.“

Něžným gestem mi položila ruku kolem krku, políbila mne na spánek a krátce se uchichtla. „Nevěděla jsem, že jsi natolik mimo tento svět, Periane. No tak, takovéhle nepříjemnosti se dějí dnes a denně - život se z nich skládá. Vždyť víš, co jsem sama vytrpěla.“

„Nedokážu o tom mluvit, je-li život skutečně tak odporný. Právě proto, že patřím do tohoto světa, tolik trpím. Ten správ-

ný a tomuto světu také odpovídající způsob, jak řešit takovou situaci, když člověk zjistí - ach, proč to vlastně říkat?“

„Jen mi to řekni. Ulehči si.“

„Ta žena prostě uroní pár slz a řekne, že nechtěla ublížit, a přítel se omluví za to, že byl taková svině, ale, bohužel, byl sveden krásou té dámy, a tak dále, a pak oba odpřísáhnou, že se to již nebude opakovat, nebo aspoň, jak je kalendářní měsíc dlouhý... Toto je ten správný způsob. Ale tihle dva břídilové a amatéři ve věcech lásky, Armida, a ten had de Lambant - vždyť oni od okamžiku, kdy byl jejich podvod odhalen, přešli na ještě daleko bolestivější politiku. Vždyť se sami zostouzejí... Ach, dokázal bych naplakat vlastní jezírko ponížení.“

Její krásné, chvějivé pohyby mne celého obklopovaly. „To je jen tou bolestí. Oni nejsou chladní a povrchní jenom proto, že ty jsi laskavý a milující - je to tak, ať se ti to líbí nebo ne, ty můj mazlíčku. Pojď, ať se nenachladíš. No tak, tohle není to místo, kde...“

Stiskl jsem ji, postavil se na nohy a rozhlédl se kolem.

Někde zakokrhal kohout a nad deformovanými střechami pod oblohou na východě se rozlévala předjitřní sinalost. To místo jsem poznal. Již jsem tu jednou byl, a nebylo to tak dávno, ve stejnou ranní hodinu, mezi skladišti a páchnoucími zákoutími - ano, a s tím člověkem, který se nazýval mým přítelem.

„Odveď mě domů,“ řekl jsem.

Vzala mě tam chátrajícími postranními uličkami. Cestou jsem stále přemýšlel, jestli bude chtít, abych s ní spal, nemohl jsem, nebyl jsem už ničím. Měl jsem skočit za ubohým Ottem.

La Sigla byla moudrá. Většinu cesty mluvila, řekla, že Pozzi objevil mezi skupinou z Vamonalu starou lásku, takže ji nebude tentokrát postrádat. Že lidé spí s jinými lidmi, se kterými by správně neměli, a že život jde přesto dál, protože láska je jenom hra.

„S city se nemá zahrávat.“

„Drahý Perry, ty jsi věděl, že ti Guy dělá do Armidy, musel jsi to vědět, už když jsi se zotavoval ze svých zranění a ještě dříve. Lidé se takto chovají. I ty by ses tak choval.“

„Jestliže jsem věděl, že mě podvádějí, pak byla moje vůle důvěřovat tak silná, že jsem to vědomí potlačil. Neměli bychom se stydět za naše přirozené vlastnosti a za to, že se jimi dáváme strhnout? Všechno je to takové - eh, takové nečestné!“

Zasmála se. „Mluvíš příliš mnoho o cti - Armida musí mít takových řečí po krk z domova. To je možná důvod, proč dala přednost darebákovi.“

„Nebuď proti mně i ty. Dávám vinu sám sobě, jen si nemysli, de Lambanta ale viním nekonečně víc.“

„Ty se nestav proti své vlastní přirozenosti, lásko moje. Já znám sebe samu příliš dobře, abych přemýšlela o změně, a tak si užívám a s radostí snáším utrpení, která můj život s sebou přináší.“

„Najednou jsi nějaká ctnostná!“

„Vím, že jsi jako já, rozený herec. Jsme si velice podobní, milý Periane. Jsi pro mě skoro jako bratr - ale ty vášnivé chvíle našeho incestu stejně zbožňuji.“

„Říkám ti, že svou přirozenost změním. Mám tě rád, ty jsi ale upřímná, ty znáš sama sebe. Ti ostatní však sebe samé klamou, pokud jde o jejich vlastní přirozenost, a přitom se mi pošklebují pro tu mou. Ubohý Otto Bengtsohn, ten měl takovou pravdu! - Malacia je dekadentní a je čas na změnu! *Já* se změním, krásná Siglo, já!“

„Dobrá, dobrá, ale nejdřív se vyspi. Tady jsou tvoje dveře.“

Tápali jsme po schodech vzhůru, tmou a důvěrně známými pachy.

A nahoře, na vrcholu schodiště, byl pod mými dveřmi vidět proužek světla. Probudily se ve mně staré obavy. Všichni

lidé byli mými nepřáteli. Poslal snad ten úskočný de Lambant pár mlátičů, aby mě ztloukli, tak jako to udělal Kemperer? Je sice docela možné, že jsem před necelou půlhodinou uvažovalo tom, že se svým životem skoncuji, výprask ale byl něco jiného.

Nebo to byla Armida, náhle přemožená výčitkami a konečně ochotná uprchnout do jiného města? Zničehonic se mi vybavila její slova, když byla nahá v kapli paláce Chabrizziů: „Tolik bych si přála být divokým, ničím nespoutaným tvorem."

„Kdo je tam?" zvolala La Sigla.

Hlas zevnitř odpověděl: „Přátelé. De Chirolovi přátelé."

„Nemám žádné přátele," řekl jsem.

„Kdo?" I ji zachvátila úzkost. „Jména."

Dveře se otevřely. Stála v nich dívka s lucernou, upřeně na nás hleděla, ve tváři obavy. Byla to Leticia Zlatorog.

La Sigla a já jsme vstoupili. Beze slova jsem sebou hodil na postel. S Leticií tam stál Bonihač, v jedné ruce ještě držel svou květinovou masku. Zamyšleně mě pozoroval a přitom vrtěl hlavou.

La Sigla převzala iniciativu, stáhla mi boty a začala mne svlékat a současně se snažila vyprovodit mé dva hosty ze dveří.

Bonihač, na tváři omluvný výraz, pevným hlasem vysvětlil, že on i Leticia obsluhovali na svatební slavnosti, aby si vydělali nějaké peníze, a teď měli volno. Zastavili se, aby po tom, co se stali svědky části té rvačky a mého vyhození, se na mne podívali. Doufali, že teď konečně uvidím, kdo je můj skutečný přítel a kdo nepřítel a zachovám se podle toho a přidám se k Pokrokářům, kde budu velice vítán. Jejich vysvětlování jsem slyšel skrz jakýsi druh otupělosti. Jediné, co jsem si přál, bylo zůstat sám, i toho jsem se však bál, neboť jsem věděl, že ve mně opět okamžitě propukne vnitřní monolog bídy a

utrpení.

„Já nemám žádné přátele, Bonihači. Vždyť i ty jenom využíváš příležitostí.“

„Přestaň se litovat.“

„Jděte pryč,“ řekl jsem. „Mezi námi není žádný důvod ke sporu, teď však vím, že Bengtsohn je mrtvý. Státní policie dostane i vás.“ Řekl jsem jim, co jsem viděl.

„A pochopil jsi, proč ho zabili?“ zeptala se Leticie.

„Netrapte ho - je úplně vyčerpaný,“ řekla La Sigla.

„I *vy* byste to měla chápat, „ otočila se Leticie na La Siglu. „Bengtsohn byl tak chytrý, že se mu téměř podařilo získat Hoytolu na svou stranu. Bývali by mohli přinést do Malacie změny. Dokonce i ten vodíkový balón představoval změnu, kterou Rada tolerovala jenom proto, že nám před branami stáli Turci. Ten letecký zahnoscop byla další převratná myšlenka, která by nám významně pomohla. Dokonce i ta komedie *O princi Mendikulovi* - nešlo jenom o to, že by nám přijetí této hry otevřelo dveře ke hrám s více přesvědčivým, sociálním významem. Samotný *Mendikula* měl úvod - který by Bengtsohn přednesl na zítřejších oslavách - který objasňoval zkaženost bohatých lidí na vysokých místech a úpadek chudých.“

„Aby si zachránil svou vlastní odpornou kůži, předal Hoytola Otta úřadům. Prostě ho udal, „ řekl Bonihač. „Revoluční komise možná rozhodne, že by měl být Hoytola potrestán. Byl bys proti tomu, de Chirolo?“

„Dnes v noci nejsem schopen přemýšlet. Změnit Malacii je nemožné. Právě se chystám, že budu muset zapracovat sám na sobě.“

La Sigla byla v kumbále, který představoval kuchyň, kde spařovala kávu, teď však vystrčila hlavu a zvolala:

„Prvotní Kletba, která byla na Malacii uvalena, zněla, že se Malacie nikdy nezmění.“

„Zdá se, že se většina lidí dívá na nedostatek změny jako

na požehnání," řekla Leticie. „Po změně touží pouze chudé a zoufalé třídy." Dnes v noci byla nezúčastněná. Na ničem nelpěla. Její projevy byly nezávislé dokonce i na Bonihačovi.

„To je všechno naprostý nesmysl," vykřikl Bonihač. „Žádná prvotní kletba neexistovala. Všechny ty legendy o vzniku Malacie - ty žvásty o tom, že lidé pocházejí ze zvířat - jsou hromada nesmyslů, jejichž účelem je držet každého v nevědomosti a tak ho snadněji ovládat. Bengtsohn mi často vyprávěl, jak osvícenecký je Tolkhorm. Tam nevěnujou žádnou pozornost staletím keců, které se učíte tady od samého narození. Všechno musí být změněno, vypáleno do základů."

Ve svém stavu omámení jsem je poslouchal všechny. Leticia hovořila vážně a naléhavě s La Siglou, jako by opakovala lekci.

„Samozřejmě, že lidé budou nedostatek změny ochotně přijímat, generaci za generací. Nedostatek změny znamená mír. Ve zbytku světa je válka běžným nástrojem změny. Strýc mi řekl, že to je taky důvod, proč Turci nikdy nemohou Malacii dobýt, nemohou, protože ta kletba, nebo víra v ni, drží válku a změnu v bezpečné vzdálenosti. Většina lidí to chápe spíš citově."

„Já jsem jen herečka. Nestarám se o takové věci. Chci jen vidět, že Perry spí. A po žádných válkách netoužím, jestli vy ano."

Teď zasáhl Bonihač, hodil květinovou masku na zem a se sebevědomým výrazem ve tváři se jal La Siglu poučovat.

„Dámo, válka je lidská konstanta. Ta v Malacii existuje, ovšem ve zdomácnělé formě. Právě jste dovedla domů jednu z jejích obětí. Možná, že se tu nestřílí z děl a neútočí na píky, ani doopravdy neznásilňuje a nemasakruje na náměstí Svatého Marka; avšak ta prohnaná bojovnost společnosti je tak velká, že v každé rodině jsou nesváry, nepřátelství, nedůvěra, zrada a špiclové, kteří se neslyšně pohybují mezi rozevřenými ženskými stehny."

Něco jako smích se vzedmulo v mém hrdle. Armida, Bonihačův třídní nepřítel, kdysi došla ke stejnému závěru. La Sigla všechny ty řeči ignorovala.

„Já vím o rozevřených stehnech mnohem víc než vy, mladý muži," řekla a s hrnky z pálené hlíny s kouřící kávou přispěchala do místnosti. „Tady je káva. Jste na tom stejně špatně jako Perian. Musíte se naučit smát se životu, jemu to říkám taky, a nezabývat se takovýma hroznýma představama!"

Poklekla vedle mne, já kávu vděčně přijal a pohladil ji po buclatém líčku.

„Takhle je to lepší. Zamilovanost nikdy nikomu neublíží, to jenom váš postoj k ní. Buřičství zasáhne a zraní každého," řekla.

„A nejvíc zasáhne bohaté a privilegované," řekl na to Bonihač. „O to se postaráme."

Teplý nápoj zapracoval a já trochu ožil. Našel jsem hlas.

„Na bohatých nenávidím jejich aroganci," řekl jsem. „Jaký měl být ten Bengtsohnův úvod k merkurizované hře o *Mendikulovi*?"

„To ty jsi byl vůči tomu starému muži arogantní - když použiju tvoje vlastní slova. Leticia a já jsme ho milovaly. Mravní ponaučení, které hra dává, je zřejmé, Otto by ho však nasměroval trochu do toho úvodu. Lidé jako Mendikula a jeho generál Gerald jsou natolik zvyklí ignorovat city lidí, kteří jsou pod nimi, že se jejich vlastní city scvrknou na prázdnou slupku. A když přijde na lásku, je taková láska deformovaná jejich naléhavou potřebou moci. Láska se stává společenskou pákou, dalším důvodem k výhodám."

„A ženy se stávají obyčejnými figurkami, které mohou být kýmkoli zneužity, mohou být nabyty či ztraceny jako majetek," řekla Leticie. „I ty, Periane, jsi se pokoušel ze mě těžit, nebo jsi už zapomněl?"

Rukama jsem si stiskl spánky a zasténal:

„Proboha, i ty mne napadáš. Vždyť i ty jsi byla připravená těžit ze mne. Pořád jenom zjišťuju, jak hrozně je každý na omylu. Ženy nejsou žádné figurky. Nadělají stejnou škodu jako muži, není to tak?“

„Pokud máš na mysli Armidu, „řekla Leticia ostře, „tak ta je figurkou své vlastní třídy, beznadějně ztracená, zneužívá, protože je sama zneužívaná. Udělala z tebe hlupáka, protože v té falešné společnosti nikdy nedokáže najít své skutečné, pravdivé city.“

„Tak to by už stačilo, „ vložila se do toho La Sigla, „Armida je příjemná mladá dáma, a navíc není špatná herečka.“

„Ty jsi na ni vždycky žárlila, Leticie, „ přidal jsem se.

„Udělala z tebe jednoho z kočárových psíků,“ pokračovala Leticie ostrým hlasem.

„Dejte tomu ubohému Perianovi pokoj - utrpěl ošklivý šok,“ řekla jim všem La Sigla.

„Dám ti něco z naší literatury, de Chirolo. Jsme silnější, než si možná myslíš,“ řekl Bonihač.

„Proboha, Bonihači, jděte pryč. Už to nemůžu poslouchat. Zítra za tebou přijdu. Nechte mě být, jeden jako druhý. Musím se nejdřív vzpamatovat.“

Konečně odešli. Natáhl jsem se na posteli a La Sigla se natáhla vedle mne.

„Dostaneš se do průšvihu, „ řekla vážně a upřela na mne pohled. Pak se začala smát. Zjistil jsem, že i já se dokážu smát.

„Já jsem vždycky v nějakém průšvihu.“

„Tihle dva jsou stejní blázni jako ty, jenom v jiném směru. Zítra za nimi nemůžeš jít. Musí se odehrát *Albrizzi*.“

„Siglo, slavíčku můj, na způsobu, jakým oni chápou společnost, něco je. Musím přiznat, že v mém vztahu k Armidě byl jistý sociální prvek, bez ohledu na to, jak hodně ji miluju. Jsem tedy zkažený? Je to důvod, proč teď tak trpím?“

„Podívej se, je nejvyšší čas si aspoň na chvíli zdřímnout. Za pár minut se nad svěží, čerstvou Malacii vyhoupne slunce. Ještě se musíš naučit rozeznávat mezi životem a uměním, to je vše - ano, a mezi uměním a podfukem. Jsem o celý jeden rok starší než ty a tak to znám.“

„To ti ale nebrání v tom, aby jsi ze sebe nedělala pěknýho hlupáka!“

Jednou rukou jsem ji objal kolem ramen a jednu nohu jí bezmyšlenkovitě položil přes stehna. Políbil jsem ji na tvář a řekl:

„Půjdu za Bonihačem, už jsem se rozhodl. Potřebuju svobodnější život. A ty, krásná Siglo, se mezitím za mě provdej.“

„To bys pak byl teprve v průšvihu!“

„Nejsem na to zvyklý, vidět tě v roli anděla strážného.“

„Nech si ty vtipy. I já potřebuju útěchu, a tohle mi ji poskytuje.“ Položila si hlavu na polštář vedle mne a zavřela oči. Ležel jsem a pozoroval ten dokonalý obličej, jen kousíček vzdálený od mého. Světlo svíčky, v tuto chvíli již blednoucí v šedivých stínech, které se vkrádaly oknem dovnitř, vytvořilo z křivek jejího obočí, očních víček, tváře a brady malou okouzlující krajinku. Pevně jsem ji objal a vzápětí usnul.

OBSAH

KNIHA PRVNÍ 6
Šarlatáni v městském parku 7
Balón nad Bucintorem 86
KNIHA DRUHÁ 135
Nezasloužená hostina 136
Žena s mandolínou v září slunce 168
Mladý voják a jeho horoskop 194
Hon na pratvory 243
KNIHA TŘETÍ 299
Vnitřní hrad a kajícníci 300
Svatební poháry a nazí hosté 332

Brian W. Aldiss

MALACIJSKÁ TAPISÉRIE

Obálka Juraj Maxon
Grafická úprava obálky Petr Bauer
Překlad David Hájek
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba Nakladatelství ***Laser***
Vydalo Nakladatelství ***Laser***
jako svou 65. publikaci.
Plzeň 1993, vydání 1.
Vytiskla Těšínská tiskárna a.s.
Český Těšín
Náklad 10 000 výtisků.

Prodejní cena včetně DPH 72 Kč

Takové malé dobrodružství

„Jeden je potěšen, když vidí, že jste duševně nezávislý mladý muž. Moje dcera mu naznačila, že byste měl zájem podniknout malé dobrodružství. Je vidět, že neodhadla špatně."

Koně i lidé mě zaregistrovali. Stájí se vznášelo silné aroma slámy a dráždilo můj nos, instinkt mi však řekl, že by bylo nedůstojné kýchnout před otcem krásné Armidy.

„Jaké dobrodružství máte na mysli?"

„Takové malé dobrodružství, které pomůže Hoytolům, prospěje Malacii a vám přinese slávu."

To znělo jako pořádně velké malé dobrodružství. A když mi řekl, o co se jedná, budilo dojem, že bude ještě větší. Byly však na mne upřeny oči Armidy, stejně tak jako hloubavé oči arabů. Hlasem tak smělým, jak to jen situace dovolovala, jsem řekl, že udělám, oč mě žádá.

A až Perian svůj úkol splní, věci již nikdy nebudou tak, jako bývaly...

Cena 72 Kč

ISBN 80-85601-54-0